کلیات

علی آقا واحد

توپلایان: پروفسور محمدتقی زهتابی (کیریشچی)،
گوچورن و نشره حاضرلار: بهروز ایمانی. فاطمه فهیمی

بسم الله الرحمن الرحیم

کلیات علی آقا واحد

کلیات

علی آقا واحد

توپلایان: پروفسور محمّدتقی زهتابی (کیریشچی)

کؤچورەنلر و رئداکتورلار: بهروز ایمانی - فاطمه فخیمی

واحد، علی، ۱۸۹۵ - ۱۹۶۵
کـلیات عـلی آقـا واحـد/ تـوپلایان: مـحمّدتقی زهـتابی (کیریشچی). - تبریز: اختر، ۱۳۸۴.
۴۴۸ ص.: مصور.
ISBN: 964-8105-76-6
فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. شـعر تـرکی - - جـمهوری آذربـایجان - - قـرن ۲۰م.
الف.زهتابی، محمد تقی، ۱۳۰۲ - ۱۳۷۷، گردآورنده. ب.عنوان.
۸ک۲و/ PL ۳۱۴ ۸۹۴/۳۶۱۱
۱۳۸۴
کتابخانه ملی ایران ۱۵۸۰۷-۸۴م

نشر اختر

کلیات علی آقا واحد

چاپ دوم/ ۱۳۸۷/ ۲۰۰۰ جلد/ ٤٤٨ صفحه/ رقعی

شابک ٦-٧٦-٨١٠٥-٩٦٤ ISBN 964-8105-76-6

E_mail: akhtar_pub@yahoo.com

مرکزپخش :تبریز، اول خیابان طالقانی، جنب داروخانه رازی، نشر اختر

تلفن : ۵۵۵۵۳۹۳ (۰٤۱۱) ویا ۰۹۱٤ ۱۱٦ ٦۸۹۷

قیمت: ۳۹۰۰ تومان

فهرست

اؤن سؤز

رحمت‌لیک دوکتور محمدتقی زهتابی همیشه بیزه دئیردی: «من عـؤمرومون بارلی - بهره‌لی گونلرینی ایرانا قاییتدیقدان سونرا کئچیرمیشم». مـن نـه‌دنسه، او واخت عالیمین بو سؤزلرینی غربته سالیب اؤز - اؤزومه دئییردیم: گـؤره‌سن او بـؤرایـا قـاییتدیقدان سـونرا قـارشیسیندا دؤران چـتین‌لیک‌لر و آیـری - آیـری مانعه‌لرده هانسی بارلی - بهره‌لی گونلری آختاریر؟

من بو سون ایللرده بویئرسیز سورغولارا قاتیلدیغیمین شاهیدی اولوب، اونا غنی - غنی رحمت‌لر اوخودوم. «ایران تورک‌لرینین اسکی تاریخی» کـتابلاری، «سس‌وصرف» و اونلارجا بـوکیمی کـتابین آذربـایجان گـنجلرینه بـوراخـدیغی

سانباللی تأثیرلر همین بارلی - بهره‌لی آنلارین آیدین ثبوتودور.

«واحد ایله بؤیوک عالیمیمیزین خاطیره‌لری» کتابینین آردینجا، دوکتورون توپلاییب، اتک یازی یازدیغی «واحدین غزللری» توپلوسو خصوصی اهمیت قازانیر.

علی آقا واحدین کتابی دفعه‌لرله ایراندا چاپ اولوب، دیلیمیزده چیخان کتابلار سیراسیندا ان چوخ ساتیلان اثرلردن بیری‌دیر. واحدین شعر کتابی مختلف فورمالاردا چیخسادا، اونلارین هامیسیندا بیر چوخ یانلیشلار مؤجوددور.

آنجاق دوکتورون، ایپه - ساپا دوزدوگو بو کتاب هر باخیمدان تقدیره لایق‌دیر. دئدیگیمیز کیمی، عالیم، علی آقا واحدله یاخیندان تانیش اولوب اونونلا بیرچوخ خاطیره‌لری اولدوغوناگؤره، بواثر اوستونلوک طلب ائدیر.باشقا جهتی اوندان عبارتدیرکی، عالیم واحدین شعیرلرینه یئتری گلدیکده اتک یازیلار علاوه ائتمیشدیرکی، بودا دوکتور زهتابینین اؤزونه مخصوص بیر ایشیدیر.

من بوردا علی آغا واحد باره‌ده آرتیق سؤز آچماق فیکرینده دئییلم. اونا گؤره‌کی، دوکتور زهتابی شاعیرله کئچردیگی خاطیره‌لری اثرینده شاعیر باره‌ده اولدوغو قدر سؤز آچمیشدیر.

حؤرمتله: بهروز ایمانی

اولماسادا

یـــانیندا دلبـــریمین اعـــتباریم اولمـــاسادا،
یـــئنه غـــمین چکـــرم، غـــمگساریم اولمـــاسادا.
بـــدنده یـاری جـانیم قـالماییب، گـئدیب یـاریم،
گـرک دؤزوم غـم - هـیجرانـه، یـاریم اولمـاسادا.
گونوم کی، تار اولوب اول زولف الیندن، ای تاری،
تـــرنم ائـــیله، ســـنی تـــاری، تـــاریم اولمـــاسادا.
اوزون خـــــیالی بســـــیمدیر بـــهشت ـ کـــؤیوندا،
یـــوزایـــل خـــیالیما گـــلمز، بـــاهاریم اولمـاسادا.
لبـــینله مست گـــؤزون هـــر دوشـــنده خـاطیریمه،
شـــرابـــه رغـــبیتم آرتـــیر، خـــوماریم اولمـــاسادا.
مـــنیم بـــیر آهـــیم ایـــله شـــمعلریانیر گـــئجه‌لر،
تـــوخونما، شـــعله عشـــقم، شـــراریم اولمـــاسادا.
کـــمند - زولفـــله، واحـد، اؤزوم شـیکار اولدوم،
مـــنیم او آهـــو بـــاخیشلی شـــیکاریم اولمـاسادا.

باخدیقدا

کـــؤنوللرقان اولور سنسیز، گـول - حـمرایـه بـاخدیقدا،
گـــؤزه‌للر یـــاد ائـدر خـورشید - رویـون آیـه بـاخدیقدا.
دهـانین گـرچـی، سـؤز یـوخ، نـؤقطه - عـلم - مـعمادیر،
ولی بـــوباره‌ده چـــوخ شـــرحـــی وار مـــعنایه بـاخدیقدا.
گـؤزومده طـیفل تک اویـنار دمـادم عکس - رخسـارین،
خـــــیال - عـــاریضیله هـــر زامـــان دریـــایه بـــاخدیقدا.

قیامت ماجراسیندان منی قورخوتما، ای زاهید،
قیامتدیر منه اول قامت - رعنایه باخدیقدا.
تاپیلماز دهرده تشخیص ائدن اعلا و ادنانی،
هره اؤز فهمینه مغروردور دونیایه باخدیقدا.
اگر گول لبلرین مئی مجلیسینده کئچسه خاطیردن،
الیمده قان اولور بادهٔم مئی - مینایه باخدیقدا.
فضای - عشقده دیوانه‌لیکدن باشقا شئی یوخدور،
بیره‌ر افسانه‌دیر مجنون‌ایله لیلایه باخدیقدا.
منیم عاشیق‌لیگیم مجنوندان آرتیقدیر، بیلیر عالم،
اونو یاد ائیله‌مز هر کیم من - روسوایه باخدیقدا.
طبیعتده نه گیزلی سیرّلر وار، ایندی ظاهردیر،
قالیر حسرتده انسان هر بت - زیبایه باخدیقدا.
سنی گولزار ایچینده گول گؤره‌رکن یاد ائدر ائللر،
منی خاطیرلاییرلار بولبول - شیدایه باخدیقدا.
محبت سیز، گؤزه‌لسیز، گون کئچیرمک هئچ نه‌دیر، واحدا!
یئنه سئومک، سئویلمک یاخشیدیر دونیایه باخدیقدا.

باکیدا

واردیر ایندی، گؤزه‌لیم، باشقا ملاحت باکیدا،
گل ائدک شؤق ایله هر یانی سیاحت باکیدا.
گله‌جک نسله بو تاریخی شرافتدیرکی،
گؤروروک اؤزگه صفا، اؤزگه لطافت باکیدا.
بو گؤزه‌ل اؤلکه ایشیقلاندیریر هر بیر طرفی،
گولور انسان اوزونه نور - سعادت باکیدا.

چیخ تماشایا، خصوصاً خزرین ساحیلینه،
باغ - جنت، داها تعریفه نه حاجت باکیدا.
گئت -گئده قالمایاجاق کؤهنه بینالاردان اثر،
تیکیلیبدیر - یئنی مینلرجه عمارت باکیدا.
هانسی بیر ساحه اولورسا، وطن اوغلانلارینین،
بورجودور، گؤستره هرایشده مهارت باکیدا.
عصرلردیر، قوجامان قیز قالاسی قالمیشدیر،
گؤستریر خالقا ووقار ایله اقامت باکیدا.
باکی‌دیر یوردوموزون مرکزی، شرقین قاپیسی،
حاقلیدیر، خالقیمیز ائیلرسه فخارت باکیدا.
داها بوندان بئله اؤز اؤلکه‌میزین محصولو
ائده‌جک خلقه مرامینجا کیفایت باکیدا.
صلحه دوغرو نه چتین‌لیک، نه فلاکت وارایسه،
اونو دفع ائتمگه وار بیزده جسارت، باکیدا.
اوگون اولسون کی، بوتون دوشمنیمیز خوار اولسون،
ائیله‌یک شادلیق ایله گونده ضیافت باکیدا.
واحدم، من‌ده بویوردون، بو ائلین شاعیری‌یم،
آرتیریر ذؤقومو آرتدیقجا طراوت باکیدا.

دم اولاندا

ای گول، یانیرام غئیرایله سن همدم اولاندا،
بولبول آلیشار خار ایله گول محرم اولاندا.

چـــوخلار اولوب اول زلف - پـــریشانین اســـیری،
یـیغ، تـوپلا بـو مـجنونلاری فـیکرین جمع اولانـدا.
تـــرقطره‌سی وئـــرمیش اوزونـــه بـــاشقا لطـافت،
گـــول یـــارپاغی زیـــنتلی اولور شـــبنم اولانـدا.
تک لیکـده جـهنم کـئچیر عشـق اهـلینه هـر یـئر،
یـــارایـــله اونـــا جـــنت اولور بـــاهم اولانـــدا.
جـــانانه اوره‌ک ســـیرّینی دم‌سـیز دئـمک اولمـاز،
جـــان اهـــلی جســـارتلی اولورمـوش دم اولانـدا.
دوشـــمن اولا دونـــیا قـــدری، اونـــلارا بـــاتماز،
هـــرگاه ایکـــی دوستون آراســـی مـحکم اولانـدا.
بـیر نـاز ایـله‌جان قـویمادی مـنده هـله گـل، گـؤر،
عـــالم نـه اولور اورتـادا یـوز چـم - خـم اولانـدا.
قـــیمت وئـــریراول قـاشی هـیلالین سـنه، واحـد،
بـــاشین آغـــاریب اونـداکـی، قـدّین خـم اولانـدا.

فرصت اولاندا

دیـندیر مـنی هـردن، گـؤزه‌لیم، فـرصت اولانـدا،
وصـلین بـیزه بـیر آن، نـه اولار، قسمت اولانـدا؟
بـاخ، گـؤر مـنی زولفـون نـه پـریشانلیغا سالدی،
بـــیرگون آچـــارام دردیـمی جـمعیت اولانـــدا.
یــوزلرجـه جـفا ائتسن، اوُنـوتماز سـنی کـؤنلوم،
فیکریمده سن، ای گول، یـئنه هـر صـحبت اولانـدا.
بـــیگانه اگـر اولمـــاسا، تـئز وصـله یـئتردیک،
کیم خئیر گـؤروب، دوشـمنی کـم فـرصت اولانـدا؟

زولفون کی، توتوب رؤیونو، چوخ قورخورام اوندان،
عـالم تـوخونار بـیر - بـیرینه ظـلمت اولانـدا.
کؤنلوم نـئجه سـنسیز، گـؤزه‌لیم، نـاله‌سیز اولسـون،
بـولبول دایـانارمی گـولونه حسـرت اولانـدا؟
واحـد، هـله قـارشیندا بـؤیوک بـیر گـله‌جک وار،
دونـیا بـیزه لذت وئـره جک جـنت اولانـدا!

دیدهٔ گریانیمیزا

گـولسه هـر کـیمسه بـیزیم دیـدهٔ گـریانیمیزا،
دوشسـون عـالمده، گـؤروم، حـال پـریشانیمیزا.
عشـق چـوخ دلبـر بـی مـهره اسـیر ائـتدی بـیزی،
بـیری رحـم ائـیله‌مه‌دی نـاله وافـغانیمیزا.
دوست ساندیق گؤروب هر شوخو، بلاسین چکدیک،
دوشـمن اولدویـئنه آخـیردا بـیزیم جـانیمیزا.
ذؤق آلار عشـقده بـیزدن، گـؤروب احـوالیـمیزی،
هـانسی درد اهـلی اگـر گـلسه بـیزیم یـانیمیزا.
زولف زنـجیرینه عـقل ایـله اسـیر اولمـامیشیق،
عشـق دیـوانـه سـی‌ییک، بـاخما بـو نـقصانیمیزا.
گـلدی گـول فـصلی، بـیزی سـاقی نـظردن سـالدی،
پـیر - مـیخانه گـرکدیر بـاخا دیـوانـیمیزا.
دم غنیمتدی، مئی ایچ، بـدرینی[۱]، واحـد، بـاشاسال،
بـیر عـلاج اولسـا، اودور درد - فـیراوانـیمیزا.

---

۱ - شاعیر «سید زاده بدری» یه اشاره‌دیر.

قوبایا[1]

گلمه‌سه‌ایدی، گؤزه‌لیم، سن کیمی جانان قوُبایا،
دئین اولمازدی، اینان، باغ - گولوستان قوُبایا.
بوگؤزه‌للیک، بو ملاحت کی توتوب هر طرفی،
اولاجاق منجه، طبیعت اؤزو حئیران قوبایا.
لاله‌لر، گوللر آچیلیمیش، اوخویور بولبوللر،
دئسه‌لر، سهو دئییل، جنت و رضوان قوبایا.
بو صفا گولشنی‌نین ذؤقونو حال اهلی بیلر،
گؤرنئجه شور سالیر بولبول - خوشخوان قوبایا.
ممکن اولسایدی، اینان کی گؤزه‌لیم، عاشیقینه،
هم سنه ائیلرایدی، هم‌ده فدا جان قوبایا.
سئوگیلیم، چوخ‌دا قارا گؤزلرینه فخر ائله‌مه،
گونده یوزلرجه گلیر سن کیمی جئیران قوبایا.
ایندی آباد اولور هر بیر طرفی جنت تک،
توتان اولماز داها بوندان بئله نقصان قوبایا.
واحدم، سئوگیلیم، آرزوم بوایدی، قسمت اولا
کی، اولاق هر ایکیمیز شؤق‌ایله مهمان قوبایا.

بت معجزنما

گون جمالین گؤرسه، جانا، مه یقین ائیلرحیا،
اخذائدر چونکی مه و خورشید رویوندان ضیاء.
سن مسیحا نطقسن، احیا ائدرسن مرده‌لر،
کیمدیر، عیسی کیم، سنه همتالیق ائتسین، دلبرا!

---

۱ - شمالی آذربایجانین بؤیوک بیر شهریدیر.

زولفــونو چک بـیر کـناره صـفحه روخسـاردن،
عــاشیقه مـعشوقه‌سی ائـیلرمی بـوقدری جـفا؟
بــنداولوبــدور مــرغ دل، زنـجیر دام زولفـونه،
بـیرترحـم قـیل مـنه، گـل، ای بت - مـعجزنما.
چوخ سنین تک نازنین‌لر ناز ائـدیبدیر عـاشیقه،
گلجه‌یین خط رویونا چکمیشله خجلت بـرملا.
دلبــرا، ایــنجیتمه، بسـدیر، بـو دل صـدپاره‌نی،
سـن طـبیب رحـم دل سـن، ائـیله دردیـمه دوا.
واحــــــدا، ائــتمه تــمنابیوفامعشوقه‌دن،
خــــوبرولر بــیوفادیر، بــــیوفادیر، بــیوفا.

واحسرتا!

ســــن ده، ای شــاعیر، عـجب دمـلرکئچیردین اوّلا،
مـئی ایـچیب مـیخانه‌نین بـابینده چکـدین الصّــلا.
چوخ قدحلر نوش ائدیب، چوخ جاملار سیندیرمیسان،
نـئی‌لی، مـئی‌لی بـزملرده قـالدی سندن خـوش نـوا.
شـیشه‌لر یــوخ، بـوشقالار آزلیــق ائـدیردی کـئیفینه،
بــحروعمانی چکـــیردین بــاشینا هــم بــاصفا.
چشـم مـخمور، لب پـرآتش، سـینه سـوزان، سس بـلند،
کـــوچه‌لر دولمـــوشدو شـؤقونله سـنین، ای بـیوفا.
ایـــندی نــولدو تـؤبه‌کـار اولدون فســون ذؤقــدن،
چـیخمیسان ایـمان و دیـندن، کـافر، اولدون بـیوفا؟
کیم شراب ایـچمز، عـرق تـؤکمز و سیندیرمازسا جـام،
کــعبهٔ عــؤمر ایــچره یــوخدور اول کســه جـای رهـا.

بختی گؤر، بیر مصراعیندا مین قدح طنان[1] ایکن،
بو عجبدیرکی، اؤزون اولدون قدحلردن جدا.
طعنه - زاهید سنی قیلمیش ایراق میخانه دن،
اول کئچن عشرتلی ایام عؤمرونه واحسرتا.
اؤیله بیر الحاده دوشدون کی، داها پیر موغان،
یوم محشرده سنه ائتمز شرارت، واحدا!

نازاولا

یوزلرجه خلق ایچینده اگر اهل - نازاولا،
ممکن دئییل کی، سن کیمی بیرسروناز اولا.
بولبول گولون سئویر، سنی من، طوطی شکری،
عشق اهلی بیر شئیه گرک، البته، باز اولا.
اصلی گؤزه‌لیگین ایکی شئی‌دیر نشانه‌سی :
زولفو قارا و سینهٔ صافی بیاض اولا.
عاشیق گرک دوشوب قدم یاره‌یالوارا،
عاشیقلر ایچره بلکه او بیر سرفرازاولا.
بولبول همیشه اؤز گولونه آرزو چکر،
وای اوندا، خاردن بونادا اعتراض اولا.
یار اینجییب کوسنده اونون باشقا ذؤقووار.
هردن بیر اورتالیقدا گرک ارک‌نازاولا!
دونیایا گلمه‌ییب ائیله بیر نازنین گؤزه‌ل،
درد اهلینه تسلی وئره، دلنواز اولا.

---

۱ - بیر مصراعیندا مین قدح سسلنرکن.

سلطان - عالم اولسادا واحد زمانه ده،
اوّل گرک اسیر کمال ایاز اولا.

جانانیم اولا

ایسته‌رم من او گولو، اؤز گول خندانیم اولا،
اودا اؤز کؤنلونو وئرسین منه، جانانیم اولا.
تکی جانان ایله بیریئرده گونوم خوش کئچسین،
آرزو ائیله‌مرم باغ و گولوستانیم اولا.
قییمایان جانینی عاشیق دئییل اؤز یاری اوچون،
من فدا ائیله‌یرم یاریما مین جانیم اولا.
گونده یوز یول ائده‌رم جانیمی قوربان او گوله،
اودا بیر یول دولانیب باشیما قوربانیم اولا.
بو پریچهره‌لرین بیرجه گؤزه‌للیکلری وار،
سئومرم هئچ بیرین، الده اگر ایمکانیم اولا.
نئیله‌ییم کؤنلومه، بیر قویمادی آسوده منی،
گؤروم، ای کاش کی، ویران دل سوزانیم اولا.
واحد، هر شوخه ایناندیمسا، وفاسیز چیخدی،
بوگؤزه‌للرله منیم حشرده دیوانیم اولا.

نازلی دلبر اولا

شراب اولا، من اولام، بیرده نازلی دلبر اولا،
بیر اؤزگه عالمی واردیر، اگر میسر اولا.
صفای مجلیس می مین بهشتدن آرتیقدیر،
بیر الده گول توتا جانان، بیر الده ساغر اولا.

اولاندا مست، آچا زولفون نیگار، نشئه‌سی وار،
عــــموما ذؤق وئــره بــزم مــئی، مــعطر اولا.
بــوساط بــاده‌ده حــال اهـلینین فـداسـی اولوم،
شــرابــی قــال ایــله ایـچمه، اگـر پـیمبر اولا.
اســیر زولفــونم، ای شــوخ، گــل آجــیقلانما،
اســیره حــؤرمت ائـدرلر، اگـرچـی کـافر اولا.
نه لیلی سن کیمی اولموش، نه من کیمی مجنون،
نـه‌کـاره‌دیر گــلیب اونـلار بـیزه بـرابـر اولا؟!
گؤره‌نده، واحد، اوزون یـاریمین اسیر کـؤنلوم،
نـه نـوع سـاکـیت اولوم: اود اولا، سـمندراولا؟!

بیرده جوان اولماغیما

بیر سبب یوخ، دئمه، روسوای جهان اولماغیما،
غنچه آغزین کیمی خلق ایچره نـهان اولمـاغیما.
منی، صـدحیف، قـوجالتدی بـوگؤزه‌للر ستمی،
یوخدور اومـید دخـی بـیرده جـوان اولمـاغیما.
قامتین جلوه‌سی چشمیمده گزیر، وجـهی اودور،
چشمه‌تک هـر یـانا، ای سـرو، روان اولمـاغیما.
مـومیانین هـوسی، غــنچه دهــانین فـیکری،
سـبب اولدو بـئله بـی‌نام و نشـان اولمـاغیما.
انــتظارم‌کی، وئـرم جـانیمی گـؤرجک اوزونـو،
نولا، ای گول، بیر علاج ائت نـیگران اولمـاغیما!

ای منیری![1] یانیرام عشق اودونا، آذره[2] دئ،
آذر اولسا، یاناجاق شعله‌فشان اولماغیما.
واحدم، دردوغم غربته تابیم یوخدور،
وار اومیدیم یئنه اؤلکه‌مده عیان اولماغیما[3].

یالوارما

کؤنول، وفاسیز اولان نازلی یاره یالوارما،
نه اعتبار اولا، بی‌اعتباره یالوارما!
داریخما، یاخشی - یامان روزگاریمیز کئچه‌جک،
بو بئش گون عؤمره گؤره روزگاره یالوارما!
سنین‌ده بیرگون اولار نوبهارین، ای بولبول،
بو ذؤقسوز، بو صفاسیز باهاره‌یالوارما.[4]
دوشنده موشگوله، بیر اهل حاله دردین دئ،
علاجین اوندادیر، اوندان کناره یالوارما!
فقیره، عاجیزه، مظلومه، احترام ائیله،
عدویه، قان ایچنه، ظلمکاره یالوارما!
وطن یولوندا اؤلوم مرد اوچون سعادتدیر،
حیات اوچون فلک کج‌مداره یالوارما!
مخالف اهلینه باش اگمه، سن‌ده منصور اول،
(اناالحق)اوسته چکیلسن‌ده داره، یالوارما!

---

۱ - شاعیر آغا داداش منیری.　　۲ - شاعیر مشدی آذر حاجی ممّدزاده.

۳ - شعر اورتا آسیادا یازیلمیشدیر.

۴ - مصراع بئله‌ده قئید اولونوب: خزان جفاسینا صبر ائیله، خاره یالوارما.

نــه اولدو دؤولت جــمشید، مـولک اسکــندر؟[۱]
نـــه تـــاجیره، نـــه‌ده بـــیر شـــهریاره یـــالوارمـــا!
اگر حــیاتینی، واحــد، خــوش ائــتمک ایســترسن،
نــه گــول جــفاسینی چک، نـه‌ده خـارا یـالوارمـا.

گئتمه گؤزومدن اویانا!

دئــمه، ای گــول، اؤله‌رم، گــئتمه گـؤزومدن اویـانا،
گرک عـاشیق دؤزوب هـر جـؤورونه یـارین دایـانا.
عـــالم عشـــقده قـــانون مـــحبت بـئله دیــر:
بــولبول حســرت گـوله، پـروانـه گـرک اوددا یـانا!
مـــن‌ده هـیجران غـمینی، قسـمت اولا، چکـدیره‌رم
ســنین اول گــول اوزونــه کـؤنلوموحسرت قـویانا.
عـــاقیبت آتش آهـــیمله رقـیب اود تـوتاجاق،
اؤز جــزاسـین چکـه‌جک، قـاچسا الیـمدن هـایانا.
بــیر مـــبارز ایگــیدم، قــویمارام اغـیاری، گـولوم،
جــنت کــویونا یــول تــاپسین اوگــوندن بــویانا.
یار اوچون عاشیق اودور، شؤقله جاندان کـئچسین،
کــیم وفــا بسـله‌یه‌جک دوسـتونا جـان قـویمایانا؟
سن ده، واحد، وطن اوغروندا چـالیش مـرد کـیمی،
ایــنجه قــلبینده بــؤیوک حسـن - مـحبت اویـانا.

یارادان ساغلیغینا

گرچی درداهلی ایچیر باده‌نی جان ساغلیغینا،
ایچیرم مـن اونـو بـیر آفت جـان ســاغلیغینا.

---

۱ - مصراع بئله‌ده قئید اولونوب: محبت اهلینه، واحد، همیشه خدمت ائله.

قانمایان کیمسه بو قان اولموشا قیمت وئـرمز،
عارف اول، ایچ مئی گولگونو قانان سـاغلیغینا.
بـیل، نـه مـعنایه قـدحلرتوخونور بـیر بـیرینه،
قـالدیرین جـام شـرابـی یـارادان سـاغلیغینا.
جام توٌت نازلی گـؤزه‌للرله، اگـر روحـون وار،
قوجالار ذؤق آلار ایچدیکجه جاوان ساغلیغینا.
من جهان ذؤقونون آلوده‌سی اولسـایدیم اگـر،
مست اولاردیـم ابـدیتله جـهان سـاغلیغینا.
ترک عادت اؤزو جان ساغلیغینا دوشـمن‌دیر،
دوٌرما، ایچ باده‌نی، وئر فیکرینی جان ساغلیغینا.
خاطیریمدن کـئچیر ایـام جـاوانـلیق، واحـد،
قـالدیراردیـم قـدحی پـیر مـوغان سـاغلیغینا.

اؤز نیگارینا!

ای گول، داغـیتما سـونبول زولفـون عـذاریـنا!
آهســته شـانه چک کـی، تـؤکولسون کـنارینا.
بسدیر، بـو قـدر نـاز ایـله اؤلدوردون عـالمی،
دونـیا وئـریلمه‌ییب، گـؤزه‌لیم، اخـتیارینا.
مـئی‌دن زیـاده نشـئه وئـریر خسـته کـؤنلومه،
هـــر دم بـــاخاندا نـرگس مست خـوٌمارینا.
کویونداخوش کئچیر گونوم، اغیاره باخماسان،
ایـندی بـو ایش قـالیب سنین اؤز اعـتبارینا.

بـــیگانه گـــؤردو لذتـــینی لاله رویـــونون،

بـیر رحـمین اولمـادی بـو دل داغداریـنا.

هر کیم کی، عاشیقم دئدی، منصور تک سنه،

دوشـــدو کـــمند ســلسله تـــابداریـنا.

واحـد، بـیز اؤز نـیگاریمیزین مبتلاسی‌ییق،

سن‌ده چالیش کی، کؤنلونو وئـر اؤز نـیگارینا.

اؤزباشینا

بوراخما، ای کؤنول، اول نازلی یـاری اؤزبـاشینا!

روا دئـییل، قـالا ائـللر نـیگاری اؤز بـاشینا.

گؤزیله گیپریگی بیرلیکده قان تـؤکور گـئجه لر،

عـجب قـالیب یـئنه دریـا کناری اؤزبـاشینا!

قراره گلدی رقـیب، ال گـؤتورسون اول گـولدن،

نـه اعـتبار اونـا، ده‌یسین قـراری اؤزبـاشینا!

او قـاره گـؤزلونو گـؤزدن کـناره قـویما، کـؤنول،

بوراخماز اووچو گؤزه‌ل بـیرشیکاری اؤزبـاشینا!

گـول اوزلولر نـه قـدر وارسا، بـاغبانی منم،

نئجه قـویوم بئله بـیر گـول‌عذاری اؤزبـاشینا؟

رقـیبی یـاره طـرف قـویمایین، یـاخین گـلسین،

کی، گول سولار، گؤره گولشنده خاری اؤزباشینا!

عـموماخدمت ائـله، واحـد، آرتـیب انسـانلار،

کی، سـانما ائـل قـازانـیب اعـتباری اؤزبـاشینا!

فرزانه اولاندان سونرا

نـــه غـــم، الده دولوپـــیمانه اولانـــدان ســـونرا؟!

ســـنه اومـــیدائـــوی مـــیخانه اولانـــدان ســـونرا!

جـــام مـــئی ذؤقـــونه واقـــیف دئـــییل ایـــراد ائـــله‌ین،
اهـــــلی آنـــــلاراونـــــومستانه اولانـــــدان ســــونرا.
یــــــا اســــیرائــــیله قـــــارازولفـــــه ویـــــازنجیره،
فـــرقی یـــوخ عـــاشیقه دیـــوانـــه اولانـــدان ســـونرا.
آنـــلادیم شـــمع غـــمیندن نـــه چکـــیرپروانـــه،
یـــاریمین شـــمعینه پـــروانـــه اولانـــدان ســـونرا
ای یـــیخان کـــؤنلوم ائـــوین، ایـــندی گـــل آبـــاد ائیله،
کـــیم بـــاخار بـــیر ائـــوه ویـــرانـــه اولانـــدان ســـونرا؟!
عشـــــق لیـــــلادا نـــــه‌لر چکـــــدیگینی مـــــجنونون
بـــــیلمیشم عـــــاقل وفـــــرزانـــــه اولانـــــدان ســـونرا.
ایـــندی، واحـــد، نـــه ائـــدک بس، الیـــمیزدن نـــه گـــلر
آشـــــــنالربیزه بـــــــیگانه اولانـــــــدان ســـــونرا؟

اؤلندن سونرا

گـــلمه‌سه اوســـتومه یـــاریم مـــن اؤلـــندن ســـونرا،
تـــؤتماز آرام مـــزاریـــم مـــن اؤلـــندن ســـونرا.
هانسی گـــولچهره‌نی مشـــهور جـــهان ائـــیله‌مه‌دیم،
قوی دئسین شانلی دیاریم مـــن اؤلـــندن ســـونرا؟!
گؤردوگوم هرگؤزه‌لی شؤق ایله تصویر ائـــله‌دیم،
سن‌ده خـــاطیرلا، نـــیگاریم، مـــن اؤلـــندن ســـونرا.
وطـــنه، خـــالقاچالیشدیم، ابـــدی خـــدمت ائـــدم،
ســـولماسین بـــاغ وبـــاهاریم مـــن اؤلـــندن ســـونرا.
عـــاشیقم صـــنعته، شـــعره وگـــؤزه‌ل مـــوسیقی‌یه،
دیللن، ای ســـؤگیلی تـــاریم، مـــن اؤلـــندن ســـونرا.

واحدم، قـالدی سـؤزوم دهـرده بـیر دورّ کـیمی،
یـاشایار ائـلده شـعاریم مـن اؤلـندن سـونرا.

گول اولماسا

من نئیلیرم او دلبـری، شـیرین‌دیل اولمـاسا؟
بولبول باهاره عشـق یـئتیرمز گـول اولمـاسا!
مجنونون عشقی لیلی‌نین آرتیردی شـهرتین،
قدری بیلینمزایدی گولون، بولبول اولمـاسا!
عهد ائتمیشم کی، هر گؤزه‌له مایل اولمـاییم،
مـنسیز بـلالی کـؤنلوم اگـر مـایل اولمـاسا!
درد فـراقـه بـاده اؤزو بـیر عـلاج ائـدر،
یوخسا بو درده کیم دایانار، غافیل اولماسا؟!
جانان جفاسینی چکـن عـاشیق روا دئـییل،
وصـل نـیگارینا او اگـر نـایل اولمـاسا!
جـؤر ائـیله‌دیکجه یـار مـنه ایسـترم اونـو،
ائل سئومز، هرآغاجدا اگر حـاصل اولمـاسا!
واحد، کؤنولده عشقیمی من گیزلی توتمارام،
عـرفانیما تـعرض ائـدن جـاهیل اولمـاسا!

هوشیار اولماسا

نئیله‌سین بیچاره عـاشیق، یـار اگـر یـار اولمـاسا؟
خاره یالوارمـازدی بـولبول، عشـق گـولزار اولمـاسا!
مست‌دیر اول گول هله، قوی جؤر قـیلسین بـولبوله!
مست لیکدن نفرت ائتمز، کیم کی، هوشیار اولماسا!

نه گولوندن بولبول آیریلماز، نه عاشیق یاردان،
اورتادا سؤز گزدیرن نااهل اغیار اولماسا!
سئودیگیم جانان زلیخادان‌دا آرتیقدیر منه،
یوسیفین قدری بیلینمزدی، خریدار اولماسا!
شمعده پروانه‌نین شؤقو، چمنده بولبولون
کیمسه بیلمز، عشق دردینه گرفتار اولماسا!
عیش و عشرت مجلیسی، البته، رؤنقدن دوشر،
ناله نئی، شور مطرب، نغمه تار اولماسا!
صنعت شعر ایله، واحد، سن‌ده گؤستر بیر هنر،
لایق تحسین دئییل، کیم کی صنعت کار اولماسا!

بیر دلبریم اولسا!

اؤلمزدیم، اگر سن کیمی بیر دلبریم اولسا،
بیر آفت جان، شوخ ملک منظریم اولسا.
هرگون دولانیب باشینا قوربانین اولاردیم،
پروانه صفت اوچماغا بال و پریم اولسا.
من ده‌سئویلردیم بوتون عاشیقلر ایچینده،
آهولری مجنون ائله‌ین گؤزلریم اولسا.
شؤق ایله نثار ائیلرم هر بیر قدمینده،
دریا قدری الده دور و گؤهریم اولسا.
کویوندا منه، قوی نه بیلیر، ائیله‌سین اغیار،
البته، جزاسین چکر، آللاه کریم اولسا.
بیگانه‌یه من بیر بئله منت مئی‌ائدردیم،
کؤنلوم کیمی بیر یار وفاپروریم اولسا.

واحـــد، دئـــمرم دردیـــمی مـــن بـــاشقا نـــیگارا،
یـــاریم بـــیلیر، عشـــقینده نـــه درد ســـریم اولســـا.

یار اگر یار اولسا

یـــار اگـــر مـهر و وفـانی دوشـونن یـار اولسـا،
غـم دئـییلدیر، بـوتون عـالم بـیزه اغـیار اولسـا.
اهـــل دل ذوٖق وصـــفانی لب جـــاناندان آلیـــر،
ظـــلم‌دور عـــاشیقه، جـــانانی دل آزار اولســـا.
وار نه غم، گؤزلرینین خسته‌سینه یوخدور علاج،
لبـلرین چـاره ائـدر، هـر نـئجه بـیمار اولسـا.
زلف و خالی او مهین گؤز یاشیم ائـیلر رؤشـن،
گـئجه آیـدین‌لیق اولار، ثـابت وسـیار اولسـا.
یار اگر عاشیقه غمخوارلیـق ائـتمزسه، نـه غـم،
غم اودور، اؤزگه‌یه معشوقه‌سی غـمخوار اولسـا!
گؤزلرین شؤق ایله قان تؤکمگه چوخ راغـیبدیر،
مست‌دیر، بـونجاخطا ائـیله‌مز، هـوشیار اولسـا.
وار اومـــیدیم مـنه، واحـد، داهـاظلم ائـیله‌مه‌یه،
حـــال زاریـــمدان اومـــه پـــاره خـبردار اولســـا.

ای ماه لقا!

زولفونه مشک ختا سؤیله‌دی دیـل، قـیلدی خـطا،
زولفـــونون بـــیر تـئلینه مشک اولا بـیلمزدی بـها.
دل پـــرخـــونیمی ســـوراخ قـــیلیب غـمزن‌اوخـو،
نـــئی کـــیمی جســـمیمه ووردوقـجا ائـدر آه ونـوا.

دؤنه - دؤنه اوره‌گیم قان اولو گؤردوکده لبین،
لعل نابیندان آلیب باغدا گول ذؤق وصفا.
تاغ قاشین کیمی خم اولدو قدیم گؤردوکده،
سجده ائتدیکده او خم قاشینا، ای ماه لقا!
زولف تک اینجه‌لیب هیجرینده بو نازیک بدنیم،
وار اومیدیم، یئتیره وصله منی باد صبا.
سر کویوندا گدالیقدا قبول ائیله منی،
کیم کی شاه اولسا، نیگاریم، اونا لازیمدی گدا.
متصل واحده جؤر ائیله‌مک اولموش کارین،
بسدی بوظلم واذیت، بوقدر جؤر و جفا.

عفو قیل

قیلمیش اول مهوش اوزونه زولف پر چینین نقاب،
چهره خورشیدی گویا گؤیده باسمیشدیر سحاب.
ای گون اوزلوم، عاریضین زولف ایچره گر گؤسترمه‌سن،
ماه نو بس نوری هر شب قاندان ائیلر اکتساب؟
لمعه - لمعه نور پیدادیر اوزونده اول مهین،
قطره - قطره چون تؤکر لعل صدفدن دورّ ناب.
گون اوزونله قارشی دوُرماز گؤیده خورشید فلک،
چون یئتر بیلمیش زواله، اولدور ائیلر اجتناب.
گرچی اول غنچه لبه سوردوم دهانین سیرّینی،
تنگ قیلدی کؤنلومو، تا وئرمه‌دی بیردم جاواب.
تؤکمه قانیم دلبرا، واریسه جورموم عفو قیل،
شاهسان نولا، پیمبر خصلت اول، ائیله ثواب.

ایستەمز واحد بهشت و کوثر و قیلمان و حور،
یار ایله هم بزم اولوب، میخانەده ایچسه شراب.

قالمادی آینەده تاب!

تاکی یئتدی لب - لعلینه نگارین مئی ناب،
رنگدن باغرینی قان ائیلەدی جام ایچره شراب.
بادەدن عارض - آلیندا عرق ائتدی ظهور،
دامدی گول -گول گول - رویوندان اونون عطر -گولاب.
تار -گیسولرینی قیلدی پریشان اوزونه،
آتدی ال شانەیه مین عشوه ایله چون مضراب.
پرتو مهر جمالیله ایشیقلاندی جهان،
ائیله کی، آچدی جمالیندان او مهپاره نقاب.
دوُردو آیینه ایله آیه مقابل اول ماه،
ماهی محو ائتدی حسد، قالمادی آینەده تاب.
شؤق لعلی او مهین قیلدی منی باده پرست،
یوخسا هرگز بو قدر اولماز ایدیم خانه خراب.
واحدم، گوشه وحدتدی مقامیم دایم،
اوره گیم غملی، گؤزوم نملی، علاجیم نایاب.

گیزلر اولدو آفتاب

عارضین گؤرجک شعاعین گیزلر اولدو آفتاب،
صفحه روخساره ابر تیرەدن چکدی نقاب.

ســـرو آزاد چـــمن گـــؤرجک قـــد مـــؤزونونو،
ســایه تک دوشـدو آیـاغین آلتـینا، ائـتدی حـجاب.
دوزخ هیجرانـینا هـر کـیمسه یـانسا وصـل اوچـون،
بـاشین اوچـون، روز مـحشرده اونـا اولمـاز عـذاب.
زولفو روخسارینده گؤردوکده، گؤزه‌ل، ائـتدیم خـیال،
گؤی اوزونده چهره خورشیدی توتموشدور سـحاب.
سانجیلیب، ای مـه، خـدنگین هـر طـرفدن سینه‌مه،
گؤیده گؤر اوُلدوزلاری، بو زخمیم ائت اوندان حساب.

شربت وصل

پـرتو آلمـیش مـهر رویـیندن گـؤی اوزره مـاهتاب،
اول سبب پرنور اولوب، اوزدن گـؤتورموشدور نـقاب.
زولفـودورمو، عـارضین تـوتموش سـراسـر، بـیلمزم،
یا گؤی اوزره عارض خورشیدی توتموشدور سحاب!؟
دم به دم آهو گؤزوندور، قـارشی دوُرمـوش چشمیله،
بـو عـجب‌دیر، صـید صـیادیندان ائـتمز اجـتناب.
هـر زامـان پـیکانلارین سـوراخ ائـیلر جسمیمی،
ائـیله‌مز مـژگانلاریندان جسـمیم اولدور اضـطراب.
دایـــما، ای غـــنچه لب، آغـیاره قـیلدین لطـفلر،
آتش عشـقینده عشـق اهـلینی قـیلدین دل کـباب.
تشـنه‌دیر واحـد شـراب عشـقینه، مـدتدی کـیم،
شربت وصـلیندن، ای گـول، قـیل اونـو بـیر کـامیاب.

خوشوم گلیر

کـیم دئـرکی، لعـل نـابینا کـؤثر دئـییلمه‌ییب؟
مـــهر جـــمالینا مـــه انـور دئـییلمه‌ییب؟

یوز دفعه ذکر اولونسا کلامین، خوشوم گلیر،
هئچ بیر کلامه بونجا مکرر دئییلمه‌ییب.
اه‌یری قیلینج دئین چوخ اولوب کج هیلالینا،
مژگانلارین خدنگینه خنجر دئییلمه‌ییب.
هر کیم گؤروب، جمالینا مین آفرین دئییب،
بیر ماهرویه بیر بئله آفر[۱] دئییلمه‌ییب.
هیجرینده چکدیگیم بوقدر آه و ناله‌لر،
اول شوخ نازنینه، دئییرلر، دئیلمه‌ییب.
میخانه‌لرده صحبت رویین چوخ ائشیتمیشیک،
لعلین یانیندا باده‌یه احمر دئییلمه‌ییب.
جانانه کیم دئمیشسه‌ده سیّاری [۲]، واحدی،
اودلارا طالعی یانان آذر [۳] دئییلمه‌ییب.

ایازه وئریب!

بوتون گؤزه‌للیگی تانریم اوسرونازه وئریب،
او هر نه ائتسه، طبیعت اونا اجازه وئریب.
اول آهوگؤزلو منی قورخورام خطایه سالا،
کی، فتنه‌سیله چوخ عاشیقلری گودازه وئریب.
اه‌ییلدی سجده‌یه، محراب گؤردوقاشلارینی،
اودورکی، اهل ریامئیلینی نمازه وئریب.
گولردی قیرخ گؤزه‌ل عشقیله، آغلایاردی خزر،
همین او ذؤق و صفانی کوره، آرازه وئریب.

---

۱ - آفرین.
۲ - شاعیر حسن سیار
۳ - شاعیر آذر

جــمالی یــوسیفه، جــاه و جـلالی مـحموده،
کــمال ومـعرفتی، سـیرّی وار، ایـازه وئـریب.
گؤزه‌للیک عالمی‌نین شـهریاری‌دیر بـو پـری،
بونا بو سلطنت - حُسنی ایندی تازه وئـریب.
بو فـقریمیز بـیزه، واحـد، بـؤیوک سـعادتدیر،
زمانه، ثروت آغیر یـوکدور، آنـنامازه وئـریب.

تاپمادی بیرچاره!

ناله ائیلر گولدن اؤترو گـولشن ایـچره عـندلیب،
گول اولورخارایله همدم، بولبوله اولماز نـصیب.
زولفـون ایـچره واله وحـئیران گـزر مـرغ دلیـم،
رسمدیر ای مه، وطـن ایسـتراؤزونـه هـرغریب.
نـبضیمی تـوتدومعالج، ائـیله‌سین غـم دفـعینی،
تاپمادی بیرچاره درد عشـقیمه مسکـین طـبیب.
هریئتن تک، واحدا، سن‌ده دئمه، مـن شـاعیرم،
هــریئتن، شــاعیردئمکله‌آدینی، اولمــاز ادیب.

یار اه‌یله‌شیب

مــجلیس اغــیارده گـؤردوم کـی، دون یـار اه‌یـله‌شیب،
ســانکی عــقرب بـورجـونه اول مـاه مـه وار اه‌یـله‌شیب.
دام زولفــــیله مـــنی بـــند ائــیله‌دی اول شــوخ‌شنگ،
من خیال ائتدیم کی، سـروه سـارماشیب مـار اه‌یـله‌شیب.
ســؤیله‌دیم، آخــیر، اسـیرم زولفــونه، ای تــازه گــول،
دینمه عاشیق - سؤیله‌دی - گولشنده چون خار اه‌یله‌شیب.

چکـــــمه، مشــاطه، نــیگارین زولفــونه، اول شــانه‌نی،
هــر تـئلینده چـون اونـون، مـین عـاشیق زار اه‌یـله‌شیب.
واحـــدا، چکـــمه آیـــاق هـــرگز در مـــیخانه‌دن،
مست اولانلار، قوی اونو گـؤرسونلر، هـوشیار اه‌یـله‌شیب.

سؤزلریمیز ائوده قالیب!

دئـدی اؤل یـار مـنه، دفـتریمیز ائـوده قـالیب،
عشقه دایـر یـازیلان سـؤزلریمیز ائـوده قـالیب.
ناز ایله، قاش -گؤز ایله جان آلیریق عاشیقدن،
ائو ییخان، قان آخیدان خنجریمیز ائوده قالیب.
بو گؤزه‌ل‌لیکله کی، بیز ناز ایله مین جان آلیریق،
هـله بـیزدن‌ده گـؤزه‌ل دلبـریمیز ائـوده قـالیب.
چشم جادوموزا حئیران اولان عاشیق چوخدور،
فـتنه‌لر یـاغدیران آفـتلریمیز ائـوده قـالیب.
بیز اسـیر ائـیله‌میشیک زولف ایـله بـیچاره‌لری،
نـئچه مـجنون وفـاپروریمیز ائـوده قـالیب.
شیخ صنعان کیمی عاشیقلری یولدان چـیخاران،
دین و دل غارت ائـدن کـافریمیز ائـوده قـالیب.
هـــله مـــن واحـــدی‌یم آذربـایجانیمیزین،
آتش عشـــقه یـــانان آذریـــمیز ائـــوده قـــالیب.

زولف پریشانه باغلانیب

کؤنلوم کیمی، او زولفه یئنه شانه باغلانیب،
جان رشته‌سی او زولف پریشانه باغلانیب.

آهسته شانه چک، گؤزه‌لیم، تار زولفونه،
هر بیر تئلینده مین دل دیوانه باغلانیب.
ساقی، آپارما مست منی خُم آیاغینا،
مستانه‌لر یاتیب، در میخانه باغلانیب.
کؤنلوم اوزون غمیندن اولوب بند زولفونه،
پروانه سانکی شمع - شبستانه باغلانیب.
میخانه‌لر آچیلدی، قدحلرده نشئه وار،
محنت بیناسی خانه ویرانه باغلانیب.
صنعان اگر کی، باغلادی زونّار، بیلمه‌دی،
عاشیق همیشه طره جانانه باغلانیب،
واحد، زمانه خوبلاری کئچدی جنتی،
زاهید هنوز روضه رضوانه باغلانیب.

باغریم قان اولوب!

فرقتیندن، ای لبی غنچه، بو باغریم قان اولوب،
عادتیم بولبول کیمی شام و سحر افغان اولوب.
چون ایکی سرچشمه‌دیر، جانا، دوچشمیم، قیل یقین،
قورخوم اولدور، غرق اولام، از بس آخیب عمان اولوب.
آتش آهیم صداسی چولغاییب صحرالاری،
آه و ناله‌مدن فلک مدتدی، سرگردان اولوب.
حدّی اولماز عشقده همتا اولاصنعان منه،
قیس و فرهاد آه و ناله‌مدن منیم پنهان اولوب.
سن مه اوج وجاهتسن، سنه یوخدور زوال،
وصلینه یئتسم، چتین جان وئرمه‌گیم آسان اولوب.

واحـــدی ســـالما، آمـــاندیر، چشـــمدن، ای مـــاهرو،
نـئچه مـدتدیر قـاپیندا چـون، سـنین دربـان اولوب،

سونبول ساچیندان بو توتوب

سونبول و گول اؤیله کیم، زولف و روخونله خو توتوب،
گول اوزوندن عطر آلیب، سونبول ساچیندان بو توتوب.
گـــــوشه ابـــرولرینده خـــالدیرمی، بـــیلمیرم،
یـــا قـــیلینج‌لاردیر الیـنده بـچه هـیندو تـوتوب؟
ای هـیلال ابـرو، دئـییل خـورشید هـر گـون صـبح‌دم،
چـرخ عکسین گـؤرمگه گـؤیدن یـئره گـوزگو تـوتوب.
چشـم مـخمورون مسـخر قـیلدی جـان و کـؤنلومو،
گـؤر نـئجه صـیاد مـاهیردیر، ایکـی آهـو تـوتوب!
انـــتظار قـــامت و رویـــونلا اولمـــوش مـضطرب،
سـرو و گـول بـاغ ایـچره مـدتدیر، کـنار جـو تـوتوب.
آی بـــاتیب، یـا گـون تـوتولموش، ابـر ظـلمتدیر مگـر،
یـوخسا، یـارین گـول اوزون گـیسوی عـنبربو تـوتوب؟
نـاز ایـله، واحـد، یـئنه قـان تـؤکمک ایستر خـاطیری،
تـــیر مـــژگانین الیـــنده اول کـــامان ابـــرو تـــوتوب.

پروانه دل

غملی کؤنلوم یئنه شـاد اولدو، رُخ یـاری گـؤروب،
عـــارضینده او مـــهین طـره طـراری گـؤروب،
زولف پرچینینی گـؤردوکده کـؤنول قـیلدی فـغان.
چمن ایچره، ساناسان، مرغ او شاهماری گـؤروب.

شمع رخسارینی دؤر ائیله‌دی پروانه - دل،
یاندیرار جانینی پروانه نئجه ناری گؤروب.
بولبولون ناله‌سی دونیانی توتور گولشنده،
هرزامان خار ایله همدم گول بی‌خاری گؤروب.
دایم اغیار ایله همدم اولور اول سیم بدن،
ظلم بی‌حد قیلیر، تاکی من زاری گؤروب.
شؤق ایله قیلدی هوس لعل لب دلبریمه،
طوطی‌وش مرغ دل اول لعل شکر باری گؤروب.
عادت ائتمیش اؤزونه آغلاماغی واحد زار،
او زماندان کی، یازیق، یار ایله اغیاری گؤروب.

اولمایاجاق

وفالی اولماسان، ای گول، باهارین اولمایاجاق،
چمن بهشت اولا، خوش روزگارین اولمایاجاق!
گؤزه‌ل لیگینده گؤزه‌لسن، حئیف، بیر عیبین وار،
کیم ایله عؤمر ائله‌سن، اعتبارین اولمایاجاق!
او قاره گؤزلرینین حسرتین چکن کؤنلوم،
اومید وصلین ایله انتظارین اولمایاجاق!
اسیر زولفون اولانلار قورتاردی ظلموندن،
جفالار ائیله‌مگه اختیارین اولمایاجاق!
گؤزه‌ل‌لیک عالمی‌نین پادشاهی اولسان دا،
فقیره جؤر ائله‌مک اقتدارین اولمایاجاق!
بلای عشقه هله دوشمه‌ییب، سلامتسن،
بو درده دوشمگه صبر و قرارین اولمایاجاق!

وفـالی یـار سـنه اؤز ازلکـی یـارین ایـدی،
دوباره ایسـته دیگـین یـار، یـارین اولمـایاجاق!
سـنین ده، واحـد، حـیاتیندا شـعردن بـاشقا،
وطـن اوغـوللارینا یـادگارین اولمـایاجاق.

نه قدر پنهان اولاجاق؟

نه قدر عشقیمیز، ای گول، بئله پـنهان اولاجـاق؟
آشکـار ائـیلهمهییـنجه اورهگـیم قـان اولاجـاق.
نه قدر گول اوزونون حسـرتین عـاشیق چکسین،
نه زامان وصـلینه بس یـئتمگه ایـمکان اولاجـاق؟
بس هاچان رحم ائدهجک بولبول بـیچارهیه گـول،
نـه قـدر بس او فـقیرین ایشـی افـغان اولاجـاق؟
عشقدن باشقا نـه درد اولسـا، یـئنه چـارهسی وار،
آیریلیق دردینه، بـیلمم، نـئجه درمـان اولاجـاق؟!
اؤز خـوشوملا او قـارا زولفـه اسـیر اولدوم اؤزوم،
بیلمهدیم، خـاطیریم عشـقینده پـریشان اولاجـاق.
سن گؤتور مسجیدی، زاهید، بیزه مـیخانهنی وئـر،
کیم بو ایشده گؤرهک آخیردا پشـیمان اولاجـاق؟!
هله، واحد، مئیه مئیل ائیلهمه، قوی گلسین او گول،
یارسیز یئرده مئی ایچمک بیزه نـقصان اولاجـاق.

اودلار اؤلکهسی لالهزار اولاجاق

کؤنول، همیشه سعادت بـیزیمله یـار اولاجـاق،
خزان غـمی بـیتهجکدیر، یـئنه بـاهار اولاجـاق!

ترنم ائیله‌ییر هر بیر چمنده بولبوللر،
بو اودلار اؤلکه‌سی بیر باشقا لاله‌زار اولاجاق.
دئییب، گولوب، دانیشیر خالقلار محبت ایله،
فرحلی اؤلکه‌میز هر فتنه‌دن کنار اولاجاق!
شرفله عؤمر ائیله‌ییر هرکس اؤز دیاریندا،
نه درد و محنت غربت، نه انتظار اولاجاق!
گؤزه‌ل‌لشیر گونو -گوندن حیاتی خالقیمیزین،
همیشه‌لیک وطن اؤولادی بختیار اولاجاق!
بو خوش زامانی گؤره‌ن اهل حاله عشق اولسون!
عموم عالمه فرخنده روزگار اولاجاق!
جهان ایشیقلاناجاق صلح ایله، عدالت ایله،
بیزیم اوفقده ظفر نورو پایدار اولاجاق!
بیزیم دیار وئریر قدر و قیمت انسانه،
بوتون جهانه نمونه بیزیم دیار اولاجاق!
وطن دیارینا، واحد، نه خدمت ائیلرسه ک،
بوشانلی ایش گله‌جک نسله یادگار اولاجاق!

بیز قالدیق

یئتیشدی غئیری عاشیقلر وصال یارا بیز قالدیق،
خلایق چاره تاپدی دردینه، بیچارا بیز قالدیق.
هامی اؤزسئودیگی معشوقه‌سیله شاد -کام اولدو،
یانان پروانه‌لر تک روز و شب اودلارا بیز قالدیق.
رقیب بی‌مروتلر فرحناک اولدو عالمده،
سئویب جانانی، حسرت طره طرارا بیز قالدیق.

کئچیردیک تیر نازین سینه‌دن هرماه روخسارین،
یئنه بی‌مهر چیخدی، طعنه اغیارا بیز قالدیق.
محبت گولشنینده بیرگول اکدیک، زحمتین چکدیک،
صفاسین اؤزگه‌لر گؤردو، جفای خارا بیز قالدیق.
بوتون دیوانه‌لر، واحد، کمندیندن خیلاص اولدو،
یئنه اول زولفه باغلی متصل آوارا بیز قالدیق.

چیخمیشیق!

بیز خرابات اهلی‌ییک، میخانه‌لردن چیخمیشیق،
باده‌لر نوش ائتمیشیک، پیمانه‌لردن چیخمیشیق.
آتش غمدن نه قورخاق کیم، سمندر خصلتیک،
شمعلر یاندیرمیشیق، پروانه‌لردن چیخمیشیق.
پیریمیز پیر موغاندیر، خادم میخانه‌ییک،
رندلر ذؤقون گؤروب، دیوانه‌لردن چیخمیشیق.
ایندی بیز اکراه ائدیب مئی‌دن، نظردن دوشموشوک،
یوخسا، مین - مین مجلیس مستانه‌لردن چیخمیشیق.
گاه اؤپوب یارین آیاغین، گاه دولانیق باشینا،
بیز پریشان زولفلر تک شانه‌لردن چیخمیشیق.
بیر شعانین ذره‌سیندندیر، فقط رنگ اؤزگه‌دیر،
غئیرلر تک مسجد ویرانه‌لردن چیخمیشیق.
قدر و قیمت‌سیز بیزی ظن ائتمه، واحد، عارف اول!
پُر بها گنجینه‌ییک، ویرانه لردن چیخمیشیق.

گلمیشیک مبارک باده!

ساقی، بو مجلیسین عشقیله دولاندیر باده،
عؤمروموز حسرت مئیله نییه گئتسین باده!؟

هامی‌نین سئوگیسی، بیرآرزوسو وار قلبینده،
چونکی بولبول گولون عشقینده گلیر فریاده.
نسل ایله آدقالیرعالمده، حقیقت‌دیر بو،
مئیوه‌سیز بیر آغاج، البته، گئدر تئز باده.
باشقا بیر لذتی واردیر، بیر آتا ساغکن اؤزو،
آتالیق حقینی ایفا ائیله‌سین اؤولاده.
ییغا اؤز باشینا حؤرمتلی قوهوم - قارداشینی،
بوندان آرتیق نه گؤزه‌ل آرزو اولار دونیاده؟!
بیر سبب وار بو ضیافتده، سبب سیزده دئییل،
گلمیشیک بیز بورا شادلیقلا مبارکباده.
ایکی نورسته جاوانین بو گئجه شیرنیسی‌دیر،
یعنی شیرینی نیکاح ائیله‌میشیک فرهاده.
آرزو ائیلرایدیک کیم، هامی‌نین اوغلو، قیزی
سوره‌لر عؤمرلرین سئوگی ایله آزاده.
بختیار اولماغینی ایسته همیشه خلقین،
قورخما، واحد، سنی ائللر سالاجاقلار یاده.

دوشنده یاده

کؤنول مُرغو دوشوبدور صیدوش بیردام صیاده،
سالیبدیر بوینوما زنجیر زولفون، مثل قلاده.
سر زولف نیگاره دل وئریب، یوز مین بلا چکدیم،
یوخ ایمیش اعتبار هئچ کیمسه‌یه بودار دونیاده
منیم تک عشقده اولمازدی کیمسه‌زار و سرگردان،
وفاگؤرسه ایدی گر صنعان، بیر موجان اوترساده.

اولور قـان بـودل زاریـم مـئی گـول‌فام تک هـردم،
دوشـنده، ای گـول غـنچه، اولعـل لبـلرین یـاده.
بـاش اه‌یـمز زاهـید کـج بین هـرگز طـاق مـحرابـه،
خـمیده قـاشلارین طـاقین بـیرآن گـر گـؤرسه رؤیـاده.
دالینجا سـایه‌وش، جـانا، دولانـنام، بـیربودورقصیدیم،
او یئر کیم سن دوروسان، جان ائدیم تسلیم او مأوادا.
نـه مـدتدیر، کـؤنول، جـانا، تـمنای وصـال ائـیلر،
رضـایم جـان وئـریم هـیجرونده، ای مـه، بـوتمناده.
منه وصف ائیله‌مه، زاهید، بـوقدری یـوسیفین وضـعین،
کـی، حـاشا یـوسیف کـنعان اولا بـو حُـسن ومـعناده.
سـالیبدیر واحـدی آیـری وطـندن ائـل شـماتتله[1]،
اودور، مجنون کیمی توتموش مکان بـیرکوه وصـحراده.

یاندیردی کؤنلومو

بـزم - شـرابـخانه‌ده دوردوم آیـاغیده،
وئـردی شـراب سـاقی مـنه بـیرآیـاغیده.
شـمع شـعاع حُـسنونه یـاندیردی کـؤنلومو،
پـروانـه رسـمدیرکی، یـانار شـبچیراغـیده.
گؤرموش مگر او غنچه لبین گولشن ایچره گول،
اولمـوش شکـفته گـولشن آراگـول بـوداغـیده.
عـطر گـولاب زولفـونوهرکیمسه ایـیله‌سه،
گـئتمز اؤلونـجه عـطری قـالار اول دمـاغیده.

---

۱ - غزل اورتا آسیادا یازیلیب.

سرویم کی نازایله قدمین قویدو گولشنه،
قیلدی شکست سرو قدی سروی باغیده.
زولفو ایچینده مسکن ائدیب کؤنلومون قوشو،
دل رشته سینی اینجیدیب اول مه دراغیده.
هرکیم یئتیشدی دهرده وصل نیگارینه،
واحد همیشه جانی وئریبدیر فراقیده.

لئریکده!

کؤنلوم وورولوب بیرگول ریحانه لئریکده، [۱]
بولبول کیمی گلدیم یئنه افغانه لئریکده.
یاریم داغیدیر زولفونو رخسارینه هردن،
ائیلرمنی مجنون کیمی دیوانه لئریکده.
بولبول اوخویور، گول آچیلیر، باده الینده
نازیله گلیر مجلیسه جانانه لئریکده.
داغلار، تپه‌لر عاشیقی حیرتده قویورلار،
جهجه سسی دوشموش یئنه هریانه لئریکده.
گلدیکده باهار فصلی چیچکلرآچیلیرلار،
بولبول اوخویور عاشیق مستانه لئریکده.
بولبول اوخویور، بیر من اولام، بیرده نیگاریم،
طعن ائتسه‌ده، نئیلر منه بیگانه لئریکده؟
واحد، اوگون اولسون، بیزه‌ده قسمت اولایدی،
آغوشا چکم یاریمی مردانه لئریکده.

---

۱ - لئریک منطقه آدیدیر.

شانه ده‌ینده!

اولور شکفته کؤنول زولف یاره شانه ده‌ینده،

نئجه‌کی، اووچو اولور شاد اوخو نشانه ده‌ینده.

فرحله‌نیر اوره‌گیم هرزمان کی، اول گؤزه‌لین،

خدنگ غمزه‌سی بوچشم خونفشانه ده‌ینده.

زمانه اهلی اولور جمع خالینین نظاره‌سینه،

باهار زمانی چیخار خلق سئیره دانه ده‌ینده.

ستاره‌لر یانار، اول ماهه ذره‌جه اثر ائتمز،

هاچان کی، آهیم اودو طاق آسمانه ده‌ینده.

عنان طاقتی گلدیکده گردیشه آلیر الدن

او شهسوارین الی هر زمان عنانه ده‌ینده.

دوباره جان وئریر انسانه، واحد، اول پری، گویا،

بیر اؤزگه نشئه‌سی وار تیر - نازی جانه ده‌ینده.

گؤره‌نده

دل ناله ائدر اول گول - خندانی گؤره‌نده،

بولبول گلر افغانه گولوستانی گؤره‌نده.

گؤرجک او گولون لبلرینی رغبتیم آرتیر،

طوطی هوس ائیلر شکرستانی گؤره‌نده.

زنجیری سئویر، گؤر نئجه دیوانه‌دی کؤنلوم!

مجنون اولور اوّل زولف پریشانی گؤره‌نده.

شاد اولسادا وصلین ایله هردم دل - عاشیق،

البته، دوشرمحنته هیجرانی گؤره‌نده.

عشق اهلی‌نین آرتیر، گؤزه‌لیم، دردی، ملالی،

اغیارایله اؤزسئودیگی جانانی گؤره‌نده.

قانی قارالیر، تیره اولور گؤزلری بیردن،
اؤز سئوگیلیسی بیر ایشی پنهانی گؤره‌نده.
گؤرجک سنی عالم سئوینیرقاش قارالاندا،
ائللر سئوینیرلر مه تابانی گؤره‌نده.
واحد، ائدیب اول شوخ سنی زولفونه بسته،
دیوانه بیلر زنجیری زندانی گؤره‌نده.

آباد ائله‌سن‌ده

ناراضیام، ای گول، منه ایمداد ائله‌سن‌ده،
ناشاد ائله‌ین کؤنلومودلشاد ائله‌سن‌ده.
اؤزسهوینه بیرواخت پئشیمان اولاجاقسان،
اولماز یئتیشن دادینا، مین داد ائله‌سن‌ده.
سنیدیرمیسان، ال وورماسینیق کؤنلومه، ظالیم،
ویرانه دوزه‌لمز، نئجه آباد ائله‌سن‌ده.
وصلین هوسی ایندی باشیمدان نئجه چیخسین،
زولفونده اسیرم، اگر آزاد ائله‌سن‌ده.
اؤز یارینا باخ، باشقا گؤزه‌للر منی سئومز،
بولبول کیمی یوز ناله و فریاد ائله‌سن‌ده.
آلداتما منی، بیرده ایناناز سنه کؤنلوم،
بوندان بئله مین معجزه ایجاد ائله‌سن‌ده.
اغیاره اؤیوب، واحده یادلارکیمی باخما،
یاددان او چیخارماز، سن اونو یاد ائله‌سن‌ده.

مه لقالار عشقینده

چوروتدوک عؤمروموزو بیوفالار عشقینده،
رقیبه غمزه ساتان مه لقالار عشقینده.

صداقت ایله وفاعالمینده جان قویدوق،
وفادن ال گؤتورن آشنالارعشقینده.
خیال وصل ایله زنجیر زولفه باغلاندیق،
رقیبه ناز ائله‌ین دلگشالارعشقینده.
بوکولدو بئل، باش آغاردی، قوجالتدی غصه بیزی،
بو سرو بویلو، بو زولف - قارالارعشقینده.
بیزیم نوایه گلن نئی‌دن عشقیمز چوخدور،
بیز ایندی‌ده گزیریک بینوالار عشقینده.
بلای عشقده هرجؤره دؤزموشوک، واحد،
بوداش اوره‌کلی اولان دلربالار عشقینده.

یارهوسینده

من عالمه منت چکیرم یارهوسینده،
یاریمسا گزیر شؤقله اغیار هوسینده.
بیلمم، بو نئجه سیرّدیر، حکمتدیر، ازلدن
بولبول گوله مایل، گول اولور خار هوسینده؟
مئی اوخشاماسا لبلرینه قیرمیزی‌لیقدا،
بیرکیمسه تاپیلماز مئی -گولنار هوسینده.
هرگون اوزونو گؤرمگه حسرت چکیر عالم،
گول فصلی اولار ائل هامی گولنار هوسینده.
بیلمم، نه گؤروب زولفده مجنون کیمی کؤنلوم؟
سرگشته‌دیر اول طره طرار هوسینده.
عاشیق سئویراول شوخی، تعجب‌لو بودورکی،
یوزلرله گؤزه‌للرده اونون وار هوسینده.

واحد! یئنه قیمت چوخالیب یوسیف - شعره،
گـؤهر سـاتیلیر، اولسـا خـریدار هـوسینده.

روحوم اوُچور لذت ایچینده

مـین‌لرجـه گـؤزه‌ل اولسـادا هـر ملت ایـچینده،
اولمـازسنه بـنزر، گـؤزه‌لیم، خـلقت ایـچینده.
هـیجرینده نـه‌لر چکـدیگیمی، وصـلینه یئتسم،
بیر - بیر سنه عرض ائیله‌یرم صحبت ایـچینده.
اول زولف پـریشانه او گـوندن کـی، اسـیرم،
مـجنون دئـییلیر آدیـما جـمعیت ایـچینده.
کـویوندا صـفا چکـمگه یـول وئـرمه رقـیبه،
یـوخدور یئری خـاین آدامـین جـنت ایـچینده.
بـیگانه سـؤزون آچـما مـنه، غـصه‌دن اؤللم،
بـیماره ایـچیرتمه زهـری شـربت ایـچینده.
مـین جـاذبه واردیـر، گـؤزه‌لیم، مست گـؤزونده،
انسـان سـنه بـاخدیقجا قـالیر حـئیرت ایـچینده.
واحد، منی هردم کی گؤروب دیندیریر اول شـوخ،
کـؤنلوم آچـیلیر، روحـوم اوُچـور لذت ایـچنیده.

بیر صید، ایکی صیاد

دون اولدوم ذؤق مئی‌دن ائیله کـیم اوفـتاده بـیر یـئرده،
اؤزوم بیر یئرده دوشدوم، مست قالدیم، باده بیر یـئرده.
بوساط - مئی‌ده، سؤزیوخ کی، دئییرلر، حال اولور آمـا،
اولا گـر بـاده بـیر یـئرده، نـیگار - سـاده بـیر یـئرده.

یـئنه، زاهـید، اقـلا" بـیر صـفا وار سـوفره - مـئیده،
نـه گـؤسترمیش کـدورتدن سـئوا سـجاده بـیر یـئرده؟
آلیـبدیر کـؤنلومو، حـیرتده‌یم کـی، گـؤزلرین فـیکری،
نئجه بیر صید اولوب قسمت ایکـی صـیاده بـیر یـئرده.
اسـیری مـن کـیمی مـینلرله وار اول سـرو رعـنانین،
نـه بـیردم اؤلدورور، نـه ائـیله‌ییر آزاده بـیر یـئرده.
مـنیم اول داغـلار کـی، سینه‌مه اول لاله رخ چکـمیش،
اونـو شـیرین هـرگز ائـتمه‌میش فـرهاده بـیر یـئرده.
مـقام و شأنـین ایسـترسن اوجـالسین، واحـد، عـالمده،
چالیش، تا خدمت ائت تکمیل اولان اؤستاده بیر یئرده.

گنج اولور ویرانه‌لرده

کـئچیب دایـم گـونوم مـیخانه‌لرده،
یـقین بـیر سـیرّ وار پـیمانه‌لرده.
نه بیلسین یـانمایانلار عشـق اودونـدا،
یـانیر، مـقصد نـه‌دیر پـروانـه‌لرده؟
ریـاکـارین گـؤزه‌لدیر، صـحبتیندن،
او«نوش اولسون» کی، وار مستانه‌لرده.
منی ظن ائتمه‌یین مجنوندان اسکـیک،
مـن اونـدان یـوکسه‌گم افسـانه‌لرده!
کـمند زولف یـاره مـایل اولمـاز،
اگـر عشـق اولمـاسا دیـوانـه‌لرده.
مـنی، فـقر اهـلی‌یم، تـحقیر قـیلما،
نـئچین کـیم، گـنج اولور ویـرانـه‌لرده.

سنین شعرینله، واحد، نازنینلر

دمادم ذوُق آلیر کاشانه‌لرده.

غربتده

فلک سالیبدی منی یوز جفایه غربتده،

گره‌کدی صبر ائله‌مک هر بلایه غربتده.

اولوبدو تیره گونوم حسرتینده اول ماهین،

گئجه - گوندوز گلیرم آه ووایه غربتده.

نئدیم، نه چاره قیلیم، اولموشام بلایه دوچار،

شکسته دل قالیب حسرت دوایه غربتده.

حقیقی یوخدومنه آشنا، سورا حالیم،

دئییم بو دردیمی اول آشنایه غربتده.

نه واخت‌دیر، منه گلمز او یاردان نامه،

واریمدی، گر ائله‌سم مین گیلایه غربتده.

ایلاهی، کؤنلونو شادائت غریب - بی‌وطنین،

طفیلی ائیله‌مه مردی گدایه غربتده.

خدایا، واحدی لطفونله تئز یئتیر وطنه،

کی، یارسیز دؤزه‌بیلمز جفایه غربتده.(۱)

آواره غربتده

نیگارا، عاشیقین سنسیز قالیب آواره غربتده،

نئجه گؤر هیجرین ائتمیشدیر گونونو قاره غربتده.

---

۱ - غزل اورتا آسیادا یازیلمیشدیر.

دوشـــنده یـــادینا زولفـــون اولور دایـم گـؤزو گـریان،
گئجه‌لر صبحه دک اشکـین تـؤکر روخسـاره غـربتده.
فـــلک قـــیلدی جـدا سـندن مـنی، ای شـوخ مـهپاره،
تیکیبدیر عاشیقین سـنسیز گـؤزون یـول‌لاره غـربتده.
وطن آواره‌سی اولدوم، حبیبیم، سئوگیلیم، رحـم ائت،
دوشوبدور عاشیقین مجنون کـیمی کـوهساره غـربتده.
اولوب سـنسیز انـیسیم غـم، نـیگارا، مـؤنیسیم نـاله،
بـو درد هـیجره یـوخ اؤلمکـدن اؤزگـه چـاره غـربتده
ترحم قیل، نـیگارا، واحـد اولمـوش عشـقدن خسـته،
لبـــین دئـــرلر دوا، ای مـــه، مـــن بـــیماره غـربتده.[۱]

قسم حق تعالایه

ســالیبدیر ابــرتک زولفـون او مـه روخسـارینه سـایه،
سـبب اولدور قـارانـلیق‌لار چـؤکوبدور سـطح دونـیایه.
گؤزه‌ل، منع ائیله‌مه حُسنون تاماشاسینداان عشق اهلین،
تــزه آی بـاشی عـادتدیر، بـاخارلار چـون، یـئنی آیـه،
دهانین سیرّینی، ای غنچه لب، هر کـیمسه‌دن سـوردوم،
دئـــدی: هــــر نـــابلد اولمـــاز بـلد عــلم مـعمایه.
گؤرئیدی گر سنی یـوسیف بـو حُسـن و بـو وجـاهتده،
ســـالئیدی، کــافرم، مـئیلین اگــر بـیرده زلیــخایه.
گـــؤزون جـــادو ایـله قـیلمیش کـؤنوللر بـند زولفـونده،
سالیب دیوانه وار عشـق اهـلینی، ای شـوخ، صـحرایـه.

---

۱ - غزل اورتا آسیادا یازیلمیشدیر.

منی محروم قیلما گل تمنای وصالیندان،
سنی وئررم قسم، ای مه لقا، حق تعالایه.
منم بازار عشق ایچره متاع حُسنونه طالب،
توتوبدور نقد جانین واحد الده بؤیله سئودایه.

پروانه‌دن - پروانه‌یه

سئوگیلیم، عکسین دوشوب پیمانه یه،
آرتیریبدیر ذؤقومو میخانه‌دن - میخانه‌یه.
لیلی‌نین دیوانه‌سی مجنون اولوبدور، من سنین،
فرق قویا عاقیل گرک دیوانه‌دن - دیوانه‌یه.
شمع ایله پروانه یاندی، من جمال یارایله،
بیر تفاوت قویمالی پروانه‌دن - پروانه‌یه.
سؤیله نیر دیللرده چوخ عاشیقلرین افسانه‌سی،
دوشمه میشدیر من کیمی افسانه‌دن - افسانه‌یه.
یوسیفی گؤسترمک ایستردی زلیخا عالمه،
چوخ گؤزه‌للر توپلادی کاشانه‌دن - کاشانه‌یه.
کعبه‌دن بوت‌خانه‌نی هرگز آییرماز حاق پرست،
عشقدیر یول گؤسترن جانانه‌دن - جانانه‌یه.
تاپمادی، واحد، هله هئچ کس بو خطین صاحبین:
«قالدی بودونیا ائوی دیوانه‌دن - دیوانه‌یه».

طرۀ عنبر بو

سهودیر، مشک دئسم طره‌عنبربویه،
بو خطادیر، سنی نسبت قیلاییم آهویه.

زولفونون قئیدینی چکدیک غم هیجران ایـله،
روزگاریم دؤنوب، ای مـاه، شب دیـجویه.[۱]
طاعت مسجد و مـحرابـه بـاش اگـمز زاهـید،
قـیلسا بـیر دفـعه نـظر گـر او کـامان ابـرویه.
منع ائدیر عشـقدن عُشـاقینی، بـیلمیر سـببین،
زاهــید غـافیله بـاخ، گـؤرنه گـئدیب اؤیـغویه!
دلبـرا، بـاخما چـوخ آیـینه‌ده عکس روخـونا،
طــوطی گـفتاره گـلیر، بـاخسا اگـر گـوزگویه.
پاسبان اولموش او گـنج روخـونا خـال سـیاه،
تاپشیریبسان نـییه جـنت آچـارین هـیندویه؟
آتش آهــــیم ایــله گــؤیده یــانار کــؤکب لر،
بـیرده آهــیم اثــر ائــتمز، او بـوت مـه‌رویه.
باغبان گؤرسه گول رویـینی گـولشنده، گـولوم،
کــافرم، بیرده سـالام مـئیل گـول خـوشبویه.
واحدی دفـن ائـله‌یین ره اوزه‌ریـنده او مـهین،
بلکه، تأثیر ائده، قبریم گؤروب اول بد خـویه.

آغ اوسته قارا

کـئچدی مـین نـاز ایـله اول دلبـر مـهپاره بـئله،
بیرده دؤنسـه، ووراجـاق سینه‌مه یـوز یـاره بـئله.
ایـنجیمه، عـاشیقه جـؤر ائـیله‌سه، بـیگانه‌یه نـاز،
او گــولون بــولبوله نــازی بــئله‌دیر، خـاره بـئله.

---

۱ - اوزون و قارانلیق گئجه

ذؤقوم آرتیر، اوزو گؤیچکلره دوشدوکجه یاخین،
هله پروانه اؤزون وورمامیش اودلاره بئله.
هرکیمه سؤیله‌دیم عشقینده اسیر اولدوغومو،
دئدی: کیم سالدی بو درده سنی، بیچاره، بئله؟
گؤزومون یاشینی کویوندا گؤره‌نلر دئدیلر:
سئوگیلیم تک نه گول اولماز، نه‌ده فواره بئله.
دئدیم، آغ اوسته نه نوعی گؤرونور قاره؟ او مه
تؤکدو زولفون اوزه، آغ اوسته، دئدی، قاره بئله.
واحد، هر کیمسه‌ده کی عشق، محبت یوخدور،
آلمارام من اونو بیردرهم و دیناره بئله.

شیرین غزل

گؤزه‌لیم، ائل دؤیار آخیر، منه آز قاش گؤز ائله!
بیرده آلدانمارام، اؤلسم‌ده وفاسیز گؤزه‌له.
آلاجاقسان، بیلیرم، جانیمی مین ناز ایله،
چوخ گئجیکدیرمه، گولوم، هر نه بیلیرسن، تئز ائله،
چیخ چمن سئیرینه، بولبوللر اؤلور دردیندن،
خسته عاشیقلرینین روحونو گولدور، تزه‌له.
ناز ایله گول، بیزیم ائللرده‌ده گوللر گولسون،
سولسون اغیارین آچیلمیش گولو، دؤنسون خزله.
بو گؤزه‌ل اؤلکه یئتیرمیش بو ملاحتده سنی،
هر پری‌چون بو سعادت، بونوبیل، دوشمزاله.
اینجیبب مندن، ائشیتدیم او گؤزه‌للر گؤزه‌لی،
آرامیز، بلکه، بوگونلرده، گمان وار، دوزه‌له.

دەلی جئیران کیمی ناز ایله او سوزگون باخیشین،
واحدین شؤقونو آرتیردی بوشیرین غزله.

پروانه ایله

گؤزەلیم، تؤتما برابر منی پروانه ایله،
او اگر شمعه یانیر، من رُخ جانانه ایله.
قورخورام، ائل دوشوب آردینجا اولا حئیرانین،
احتیاط ایله داغیت زولفون اوزه شانه ایله.
بوندان آرتیق غم هیجرانینا تابیم یوخدور،
اؤلرم، بیرده گؤرەم گر سنی بیگانه ایله.
بوقدر گؤز گؤره زولفونده اسیر اولمازدیم،
ممکن اولسایدی باجارماق دل دیوانه ایله.
من دوراركن، یئنه ائل صحبت مجنونه اؤیور،
نه زاماندیر، کئچیریر عؤمورونو افسانه ایله.
تؤبه جامین نئجه سیندیرماییم، انصافیم وار؟
دلبریم ساقی اولوب، مئی وئره پیمانه ایله.
من اگر بادەنی ترک ائیلەمەسەایدیم، واحد!
چورویوب محو اولاجاقدیم ره - میخانه ایله.

دولان اهل کامال ایله

بیر لحظه گولمەدی اوزوم اول گول جامال ایله،
عؤمروم یئتیشدی آخیره یوزمین خیال ایله.
هیجران غمیله ائیله کی، من عادت ائتمیشم،
شاد اولمارام اؤلونجه اومید - وصال ایله.

اؤز عشـقیم ایـله فـخر ائـدیرم کـائناتا مـن،
شـاهلار اؤیـونمه‌سین منه جـاه وجـلال ایـله.
یـار ایـله خـوش دقـیقه‌لرین بـاشقا ذؤقـووار،
یار اولمایاندا گون کـئچه‌جک قـیل و قـال ایـله.
بـیرده جـهانا گـلمه یه‌جکسن دوبـاره سـن،
ممکن‌سه، قویما کئچمه‌گه عـومرون مـلال ایـله.
تـدریج ایـله قـوجالداجـاق آخـیر فـلک سـنی،
وحشـی‌لیگی بـوراخ، دولان اهـل کـامال ایـله.
واحـد، مـنیمله دوز دولانـان یـار تـاپمادیم،
چـونکی فـلک‌ده کـج دولانـیر اهـل حـال ایـله.

اهل دل ایله!

ای دئین، خار یاخنیلاشدی وفـاسیز گـول ایـله،
گول بو آز عومرو ایله بحث قـیلیر بـولبول ایـله.
کاشکی، بیرده بیزه او وصلین اولایدی قسـمت،
یئنه هم صحبت اولاق بیر نـئچه اهـل دل ایـله.
هـانسی گـؤیلرده مـلک‌لرله گـزیرسن گـئجه‌لر؟
مه جـمالین بـیزه گـؤرسنمه‌ییز آیـلا، ایـل ایـله.
مـئی بـوساطیندا زهـرلندی حـیاتیم غـمدن،
هم قدحدین، گؤزه‌لیم، غئیرایله شیرین دیل ایله.
کـؤنلومو اودلارا جـذب ائـتدی خـیال زولفـون،
یـاندیرار خـلق چـیراغـی گـئجه‌لر مـفتیل ایـله.
اهل - حـال ایـله جـهنم مـنه جـنت گـؤرونور،
همدم اولمـاقدان ایسـه تـربیه‌سیز جـاهیل ایـله.

ائـیله کـی، واحـد، اوگـولچهره سـئویر اغـیاری،
ظن ائدیر، سانکی ملک گؤیدن ائنیب زنبیل ایله.

اؤز کمالیم ایله!

گونشله بحث ائدیرم من بوگول جـمالیم ایـله،
نـئجه بـرابـر اولور آی ایکـی هـیلالیم ایـله؟
من ایسـته‌سم، سـالارام اهـل عشـقی زنـجیره،
کـــمند زولفــلریمله، خــیال خــالیم ایــله.
بـیرآی صـفای – وصـالیمدان اسـتفاده ائـدن،
یوز ایل‌ده عؤمر ائله‌سه، فخر ائدر وصالیم ایله.
نـزاکت اهـلی بـیلر، وار نـه شـیوه‌لر مـنده،
اسیردیر منه عـالم بـو خـوش خـیصالیم ایـله.
مـنی طـبیعت ازل گـونده نـازنین یـارادیب
کـی، لایـقم بـو قـدر شأنـه اؤز کـمالیم ایـله.
منی سئون گـرک عشـقیمده مـین بـلاچکسین،
کئچیرده خوش گونونو محنت و مـلالیم ایـله.
او بـاغبان مـنه لایـقدیر، اهـل درد اولسـون
کی، بسله‌سین منی‌تر غنچه تک بو حالیم ایله.
منیم‌ده دردیمی، واحد، دئـیرسن اول شـوخه،
نه دنسه، من بـاجارا بـیلمه‌دیم او ظـالیم ایـله.

تاریم ایله عهدیم!

اوره‌کدن ائیله‌میشم من بـو عـهدی تـاریم ایـله،
گونوم کئچه‌ایدی هـمیشه او نـازلی یـاریم ایـله.

وفـــالی بـــولبولویم بـیرگول اوزلو جـانانین،
ایـنانمیشام اونـا اؤز دوغـرو اعـتباریم ایـله.
شـرفله عـؤمر کـئچیرمک بـؤیوک سـعادتدیر،
فـداسییام بـو یـولون مـن اؤز اخـتیاریم ایـله.
همیشه خوش کئچه‌جکدیر حیاتیمیز، گـونوموز،
بـیر اولسـا هـر سـؤزوموز نـازنین نـیگاریم‌ایله.
وطـــن اوغـــوللاری نسـلیله افـتخار ائـیلر،
اودورکـی، فـخر ائـدرم مـن‌ده یـادگاریم‌ایـله.
بـــهشتی گـــؤرمه‌میشم، آرزودا ائـــیله‌مه‌رم،
وطـنده کـئچسه گـونوم یـار گـولعذاریم ایـله.
مـحبت اهـلینه، واحـد، چـالیش، یـاخین گـلمه
کی، قورخورام، یانا قـلبین بـو آه و زاریـم ایـله.

شهریار ایله!

کئچسه‌یدی خوش گونوم اگر اول گولعذار ایله،
اغـیاره مـنت ائـتمز ایـدیم آه و زار ایـله.
من اول صفاکی، عارض - جاناندا گـؤرموشم،
هـرگز دگـیشمه‌رم اونـو یـوز مـین بـاهار ایـله.
بـیلمز وصـال قـدرینی هـر عـاشیقم دئـین،
تـا یـانماییـنجا درد و غـمه انـتظار ایـله.
مـــعشوقه عـاشیقیله تـانینمیشدیر عـالمه،
قـیمتله‌نیر قـاش ایـله اوزوک، زر عـیار ایـله.
جـانانه اؤز دیـلیمله دئـدیم، عـاشیقم سـنه،
ذؤقـوم سـنینله‌دیر، نـه ایشـیم وار کـنار ایـله.

دیــوانــه‌یم مــی‌من، یئنه زنـجیره بـاغلانام؟
سـالمیش کـمنده عشـق مـنی زولف یـار ایـله.
کـوی نـیگاره لایـقی یـوخدور هـر عـاشیقین،
مــن تـاپمیشام بـو کـعبه‌یه یـول اعـتبار ایـله.
عشــق اهـلینی طـبیعت اؤزو امـتحان ائـدیب،
مـجنونو درد هـیجر ایـله، مـنصورو دار ایـله.
عــالم بــیزیم دیـاریمیزین حسـرتین چکـیر،
بــیز مــهربانلیق ائـیله‌ییریک هـر دیـار ایـله.
آهـــو بـــاخیشلی آذربـــایجان گـؤزه‌للری
بـیرباخ، چـمنده سئیر ائـله‌ییرلر قـاطارایـله.
واحد، بو شعری تـبریزه گـؤندرمک ایسـته‌رم،
قسمت اولمادی بیر گؤروشک شهریار[۱] ایله.

گؤهر اشعار

گـؤرسم، ای گـول، اؤلرم بـیرده سـنی خـار ایـله،
اوّل اؤلدور مــنی، گـئت سـونرا گـز اغـیار ایـله.
عهد قـیلدین کـی، وفـاسیزلیغی تـرک ائـیله‌یه‌سن،
وارسـان، احسـن سـنه اؤز ائـتدیگین اقـرار ایـله.
سونبول - زولفونه چـوخدان وورولوب بـاد صبا،
گـئجه گـوندوز کـئچیریر عؤمرونو گـولزار ایـله.
تــاپمامیشدیر هـله بـولبول سـنه بـنزر بـیر گـول،
بـــاغدان - بــاغا گــزیر دیــده خـونبار ایــله.

---

۱ - شاعیر محمدحسین شهریاره اشاره‌دیر و غزل اونا یازیلمیشدیر.

قامتین سروی، گؤزون نرگیسی گؤزدن سالدی،
دهنین غنچه‌نی لال ائیله‌دی گفتار ایله.
دل گؤزون فیکرینه چوخ‌دوشدو، خیال ائیله‌مه‌دی،
راحت اولماز قوشولان مست خطاکار ایله.
دؤلتیم، سیم و زریم اولماسا، واحد، خوشدور،
گنج طبعیم دولودور گؤهر اشعار ایله.

دولان آشنالار ایله

سئویملیسن، گؤزه‌لیم، گزمه بیوفالارایله،
محبت ایله دولان یار آشنالار ایله.
گؤزه‌ل‌لیگینله غرور ائیله‌مه، موقت‌دیر،
زمانه میز دولودور نازلی مه‌لقالار ایله.
وطنده خالق باخیر ظلمکارا نفرتله،
فقیره، عاجیزه، مظلومه مرحبالار ایله،
گؤزه‌للرین ستمیندن سیزیلداییر اوره‌گیم،
توخونما پرده دولوب نئی کیمی نوالار ایله.
بو ناله‌لر، سنی‌ده یاندیریب یاخار بیر گون،
یوخ ایسه مرحمتین گزمه بینوا لار ایله.
او شوخ باخیشلارینین فتنه‌دیر، خطادیر ایشی،
مین احتیاط گرک گؤزلری قارالار ایله.
منه تخلصو یوسیف[۱] وئریب دئدی، واحد،
گرک‌ده فرقلنه سن سن بو خودنمالار ایله.

---

۱ - شاعیر عبدالخالق یوسیف.

وطنده حؤرمت ایله!

خوشا اول عاشیقه کیم، عؤمرائدر محبت ایله.
حیاتینی کئچیره‌ر ذؤق و عشق ولذت ایله.
نیگاریم اولسا منیمله، کئچر حیاتیم خوش،
منیم نه ذؤقوم اولاردی بهشت وجنت ایله!؟
معارف عصری دئییر ائل بیزیم زمانه میزه،
معارف ایله وارام، یوخ ایشیم جهالت ایله،
بیریسی یئرلرین آلتین، بیری سماء داگزیر،
مسخر ائیله‌ییر عالملری جسارت ایله.
چالیش، سعادتینی ایسته دایما خالقین،
سنین‌ده خوش کئچر عؤمرون وطنده حؤرمت ایله.
بوشعر، دوستلوغا بیر اتحافدیر، واحد!
همیشه لیک قالاگول تک سؤزوم لطافت ایله.

سوزگون نیگاه ایله

کئچسه‌یدی خوش گونوم گر او زولف سیاه ایله،
هرگز شکایت ائتمز ایدیم سوز آه ایله.
آهو باخیشلی گؤزلرینین مبتلاسییام،
چوخ باخما، سئوگیلیم، منه سوزگون نیگاه ایله.
رویون یانیندا ذره‌جه گلمز خیالاگون،
مشکل، گدا برابر اولا پادشاه ایله.
زاهید سؤزوایله یاخشی کی، مئی ترکین ائتمه‌دیم،
بسدیر ثوابیم عشقده بیربوگناه ایله.
بیلمز جمالینی مه وخورشیده بنزه دن،
چوخدور تفاوتو، گؤزه‌لیم، مهر وماه ایله.

محرابی ایسته‌یرمی سئون کج هیلالینی،
داشدا نه ذوق وار، بیر اولا قیبله‌گاه ایله؟
زولفون دوشنده رویونا، آرتار ملاحتین،
گول باغلاناندا قیمتی آرتار گیاه ایله.
نیّرله[۱] چوخ مباحثه اولدو بوشعرده،
واحد، قالیب بومسئله‌میز اشتباه ایله.

کج نیگاه!

هر کس جاهاندا دوست اولا بیر خئیر خواه ایله،
کئچمز حیاتی ناله و فریاد و آه ایله.
کؤنلوم گول اوزلو بیر گؤزه‌لین مبتلاسیدیر،
هرگز دگیشمه‌رم من اونو مهر وماه ایله.
کوی - نیگاریمین من ازلدن گدا سییام،
بحث ائیله‌رم بو رتبه‌مله پادشاه ایله.
دشت ختادا سئیر ائدن آهویه وئرمرم،
اول نازنین باخاندا منه کج نیگاه ایله.
یارین جفاسی اولماسا بیچاره عاشیقه،
صحرای عشق دولماز ایدی اشک وآه ایله.
واحد، بونازنین‌لره چوخ بیوفا دئدیک،
تانری باغیشلاماز بیزی بؤیله گناه ایله.

راحیله!

گول سنه اولماز لطافتده برابر، راحیله،
سن اؤزون بیر نازنین گولسن سراسر، راحیله.

---

۱ - باکیدا یاشامیش شاعیر غلامحسین نیره اشاره‌دیر.

گـؤر نـه مـاهیر جـان آلانـدیر گـؤزلرین مـردوملری،
گـیزله‌نیب کـیرپیکلرینده قـانلی خـنجر، راحـیله.
چکدی سـرویندن خـجالت، بـاغبان قـدون گـؤروب،
گـؤزلرون بـیماری اولدو نـرگیس تـر، راحـیله.
گـول اوزون گـؤرمک تـمناسیندادیـر ائـللر سنین،
حسـرتین چکـمکده‌دیر رعـنا گـؤزه‌للر، راحـیله.
عـصریمیزده نـازنین، زیـبا گـؤزه‌للر آز دئـییل،
گـلمه‌میش بـنزه‌ر سـنه عـالمده دلبـر، راحـیله.
یوسیفی سئومیش زولئیخا، حاقلیدیر، حاقسیز دئییل،
گـر سنه یـوزلرله یـوسیف اولسـا چـاکـر، راحـیله.
تانری محروم ائـتمه‌سین بـیر نـازلی یـوسیفدن سـنی،
چـونکی اولمـوش یـوسیف کـنعانه مـادر، راحـیله.
بیر ثـواب ائت، گـول اوزون گـیزلتمه اهـل عشـقدن،
قـوی دئسـینلر قـدرته مـینلرله آفـر، راحـیله.
بـیلمیرم بـوتسن، مـلکسن، یـا مسلمان زاده‌سـن،
گـؤرسه گـوفتارین، گـلر ایـمانه کـافر راحـیله،
نازنین سـن، مـه لیـقاسان، خـوبروسان، هـر نـه سـن،
اول فـقط انسـان‌پرست، اولمـا سـتمگر، راحـیله.
یـوز کـره عشـق آتشـیله یـانسا، خـوشدور واحـده،
اصـلینی هـرگز اؤنـوتماز اهـل آذر، راحـیله،
باکی ۱۹۵۸

ایناناماديقلاريناگيزلي سيرّي دئمه!

کـؤنول، وفـالی اولان یـاره اعـتبارائـیله،
وفـالی اولمـایانی جـهد قـیل، کـنار ائـیله.

ایـنانمادیقلارینا گـیزلی سیرّین اولسـا، دئـمه،
ایـناندیغین آدامـا، قـورخـما، آشـیکار ائـیله.
مـحبت ایـله، صـداقـتله خـالق ایـچینده یـاشا،
عـموما یـاخشی‌لیق ائت، شـرّدن فـرار ائـیله.
او کس‌لرین کـی، سـنه عشـقی وار، مـحبتی وار،
یـولوندا سـن اولاریـن جـانینی نـثار ائـیله.
گؤزه‌ل گونونده سـنی ایسته‌ینلرین چـوخ اولار،
چـک امـتحانا، یـامان گـونده بـرقرار ائـیله.
زمـانه اه‌یـریلرایـله هـمیشه دوشـمن‌دیر،
چالیش کی، خالیقین ایله دوغرولوق شعار ائیله.
الیـنده، واحـد، اگـر یـوخسا بـاشقا بـیر اثـرین،
بـوشعری یـاز، وطـنه، خـالقا، یـادگار ائـیله.

دوستونا بیگانه دئمه!

مـنی هـر کـیم کـی، سـئویر، گـل اونـا دیـوانـه دئـمه!
آشـنا بـیلدیگین اؤز دوسـتونا بـیگانه دئـمه!
عـاشیقین قـلبینی گـئت پـیر قـلندردن سـور،
سـن خـراباتی اولان مـنزله ویـرانـه دئـمه!
یـانماییب مـن کـیمی پـروانـه‌ده عشـق آتشـینه،
اؤزونـو هـر اودا چـیرپان قـوُشا پـروانـه دئـمه!
مـنی سـرمست ائـله‌ین گـؤزلرینین حسـرتی‌دیر،
نشـئه جـام ایـله، ای گـول، مـنه مسـتانه دئـمه!
خـئیرخـواه اول، گـؤزه‌لیم، عـاشیق بـیچاره‌لره،
بـی سـبب اونـلارین حـاقیندا بیر افسانه دئـمه!

آغزینین سیرّینی صرافه گولرکن سؤیله،
قدرسیز هر داشا گؤهر دئمه، دوردانه دئمه!
باشقا جانانلارا هر دردینی، واحد، دئ، نه غم،
آنجاق اؤز ایسته‌دیگین سئوگیلی جانانه دئمه!

گیسوی پر خم!

پابسته اولماسایدیم او گیسوی پر خمه،
دیوانه لیکده شهرتیم ایرمزدی عالمه.
هردم دوشنده روینه اول زولف پرخمین،
بنزەر خزینه اوسته دوران مار ارغمه.
لعلین دیریلدیر، اؤلدورور عشاقی، ای صنم،
یوخ احتیاجیمیز دخی عیسی بن - مریمه.
بیردانه چین او ترک ائله‌مزایدی جنتی،
خالین خیالی باعث اولوب دئرلر، آدمه.
زاهید بیلرمی سیرّینی غنچه دهانینین؟
واقف اولارمی نابلد اسرار مبهمه؟
واحد، خیالیمیز یئنه میخانه لرده‌دیر[1]،
وئردیک بهشتی بیز سنه، زاهید، جهنمه!
واحد، زمانه ایچره تاپیلماز بیر اهل دل،
سانما وفالی، باغلاما بئل یار و همدمه.

یئتمز منیم فریادیما!

آه، کیم هرگون یئتر مین غم دل ناشادیما،
بیرگون اول بی مهر مه یئتمز منیم فریادیما.

---

۱ - مصراع بو شکیلده قئید اولموشدورا!
ذوق حیاتیمیز ره میخانه‌لرده دیر

گولشن عشقینده کؤنلوم قان اولور غـنچه صـفت،
هر زامان کیم، ای گول رعـنا، دوشـرسن یـادیما.
بسدیر، ای گردون، منه هیجران غمی، طعن رقیب،
سن نه حـاجت داش آتـیرسان خـانه بـربادیما؟!
یئل دەییب هـر صـبحدم، ائـیلر خـمیده قـامتین،
هر زامان ائـیلر حسـد سـرو اول قـد شـمشادیما.
قتلیم اوچون دم به دم گردون جفا تیغین چکیب،
حق اؤزو بیر رحم وئرسین رحـمسیز جـلادیما.
کافیرم، وئرسم اگـر مـیخانه کـونجون مسـجیده،
عیب یوخدور، قـوی دئـسینلر کـفر عـالم آدیـما.
واحدا، بو شـعری یـاز گـؤندر حـضور مـذنبه[1]،
نـولا گـر، اوسـتاددیر او، چکسـه قـلم ایـرادیـما.

تلسمه

صبر ائیله، کؤنول، محنت هـیجرانـه، تـلسمه،
درد اهــلی یــئتر صــبرله درمــانه، تــلسمه.
کــام آلمــایاجاق آیــریلیغا بـاعث اولانـلار،
عـاشیق یـئتەجک سئوگیلی جـانانه، تـلسمه.
کیم اولسا سبب آیریلیغا، عـؤمرو گـؤدەلسین،
بـیر گـون اولاریـق یـارایـله هـمخانه، تـلسمه.
یــوسیفده زلیــخانی مــحبتله ســئویردی،
ســالدیردی زلیــخا اونــو زنــدانــه، تـلسمه.

---

۱ - تبریزلی شاعیر مذنب مطلب زادەیه اشارەدیر.

دونیایه وفا ائیله‌مه، چوخ آغلاما، کؤنلوم،
دونیا نه وفا قیلدی سلیمانه، تلسمه.
پروانه اگر یانسادا شمعین ستمیندن،
شمعین‌ده یاخار عؤمرونو پروانه، تلسمه.
زاهید چالیشیر ییخماغا میخانه بیناسین،
... قالاجاق، عکسینه، ویرانه، تلسمه.
گول دؤقونو چکمک ابدی خاره‌ده قالماز،
بولبول گلر، البته، گولوستانه، تلسمه.
گوندن گونه آرتیر بو گؤزه‌ل حوری لقالار،
دونیا دؤنه‌جک جنت و رضوانه، تلسمه.
واحد، ایچه‌جکسن، دئمه‌کی، تؤبه‌لر اولسون،
جلب ائیله‌یر آخیر سنی میخانه، تلسمه.

قانا قان ائتمه

قارا زولفون اومه روخساره، ای گول، سایبان ائتمه!
هیلالی ظلمت شبده بولود ایچره نیهان ائتمه!
لبیندن دیشله‌دیم، قان ائیله‌دیم، سانکی خطا قیلدیم،
آماندیر، ظالیم اولما، تؤکمه قانیم، قانا قان ائتمه!
گول رویینده‌کی خال سیه‌دن احتیاط ائیله،
بهشتین باغینا هیندونو، گؤزله، باغبان ائتمه!
غمیندن تنگه گلدیم، سروبویلوم، بؤیله نازاولماز،
ترحم ائیله، کویوندا گؤزوم یاشین روان ائتمه!
کؤنول، وهم ائیله جانیندان، دوشرسن صیدوش دامه،
گئدیب هرناکسین زولفون اؤزونه آشیان ائتمه.

آپاردی کؤنلومو زولفون، آظـالیم، بـاری انـصاف ائت،
هیچ اولمازسا، آلیبسان کؤنلومو، گل قصد جان ائـتمه!
رقـــیبین بـــاشقادیر کـــویوندا گـــزمکدن تـمناسی،
ایـــنانما، ســئوگیلیم، هـرخـاینه، مـحرم گـمان ائـتمه!
اؤزون، واحد، مقصرسن، سنه جانان نه جـؤر ائـتسه،
کـــؤنول وئـــرمه گـــؤزه‌للر زولفـونه، آه و فـغان ائـتمه!

آللاه رضاسینا!

ســالیبدیر، دلبـــرا، زولفـــون اوزونـــده ســایه هـــریانه،
گـــؤرونمور تـاق - ابـرولر، دوشـوبدوربس کـی پـنهانه.
اؤزون ماه - مـنورسن، سـنه یـوخدور زاوال، ای شـوخ،
گـــؤره رویـــون اگـــر تـــرسا، گـــلیر دیـن ایـله ایـمانه.
منی مجنون ائدیب عشقین، سالیب صحرایه سـرگردان،
اولوب آبـــاد اولان کـــؤنلوم ســنین عشـــقینده ویـرانـه.
منه رحـم ائـیله، ای مـه رو، مـنیم نـازلی نـیگاریمسان،
مـــنی، آللاه رضـــاسینا، بـــوقدری ســالما هـــیجرانـــه.
فـــــراق حســـرتین چکـــمکده، بـــالله، زار و گـــریانم،
ســـنین بـــیل، راه عشـــقیندیر، مـــنی سالمیش بـیابانه.
تـــنور عشـــقده عشـــاقلارین کـــؤنلون کـــباب ائـــتمه،
تـــــرحـــم قـــیلماسان، آهـــیم ســـالاردونیانی طـــوفانه.
تــمنا بســـدیر، ای واحـــد، بـــوقدری ائـــتمه دلبـــردن،
گـــــلیرانـــــصافه مـــه‌رولر، ســـنی ســـالمازلارافـــغانه.

زنجیره باغلانان دیوانه!

مـــنه هـــردن بـــاخیراول ســـئوگیلیم بـــیگانه - بـــیگانه.
قـــیزیل قـــانلارایـــچیردیرکؤنلومه پـــیمانه - پـــیمانه.

الی داشلی اوُشاقلار دوشموش آرخامجا، دئییرلرکی،
بودور زنجیر زولفه باغلانان دیوانه - دیوانه!...
گول اوزلویارایله هم ساغراولماقدان بودور قصدیم:
اوره‌ک سیرّین اونا شرح ائیله‌ییم مستانه - مستانه.
گؤروب روسوای عالم اولدوغوم طعن ائیله‌ین چوخدور،
دوزه‌لدیبدیر هره حقیمده بیرافسانه - افسانه.
دیل آچمیش شعله‌دن گویا، آخیتمیش شمع گؤزیاشی
یانارسان، احتیاط ایله دولان، پروانه - پروانه!
نه قالمیش مولکو دارانین، نه تخت وتاجی جمشیدین،
هانی شداد و فرعوندان قالان کاشانه - کاشانه؟
وفادان دؤنمه‌رم، واحد، اگر یوزمین بلاچکسم،
وارام جانان یولوندامن یئنه مردانه - مردانه.

دئییلم بیگانه!

عاشیقم حُسنونه ای گول، دئییلم بیگانه،
یانیرام آتش - عشقه، نئجه بیرپروانه.
دئمه‌دیم بیرکسه زولفونده اسیراولدوغومو،
ایسترم، سیرّیمه یول تاپمایاهردیوانه.
نه جفاچکسه وفااهلی، بلادان قاچماز،
رحمت اول کسلره، هردرده دؤزوب مردانه.
زایر - کویون اولان جنته رغبت قیلماز،
عاشیق - وصلین اولان مئیل ائله‌مز رضوانه.
قلبیمین شیشه‌سی ذؤق - مئی - عشقینله دولوب،
اوُنودار می سنی، شوُقونده اولان مستانه؟

لبلرین باده مضراولدوغون اؤیرتدی منه،
اؤدوزوب عقلیمی مئی، زایل ائدیرپیمانه.
واحد، آیدیندیر، اؤزاتماق نه گرک مسئله‌نی،
خوشلاماز خلق، اگر اولسا اؤزون افسانه.

دئییلیرافسانه!

ظلم قیلما، گؤزه‌لیم، رحم ائله، گلدیم جانه،
اوره‌گیم درد - فراقینله دؤنوبدور قانه.
گول اگر اولماسا، بولبول نییه فریاده گلیر،
عشقی وار، اودلارا چیرپیر اؤزونو پروانه.
خسته کؤنلوم اوقارازولفونون آواره‌سی‌دیر،
گؤرسه زنجیری نئجه ساکیت اولور دیوانه؟
نه منه باده گره‌کدیر، نه گولوستان سئیری،
اولموشام گؤزلرینین شؤقوایله مستانه.
محرم - وصلین اولان گون بئله نذر ائیله‌میشم:
جان وئرم سن کیمی بیرناز ائله‌ین جانانه.
لیلی‌یه عشقده مجنون اولوب عاشیق، سنه من،
ایندی دیللرده بیزیمچون دئییلیر افسانه.
سئوگیلیم، سنده اگرذره قدراولساوفا،
سر - کؤیوندا گزیشمز بوقدر بیگانه.
شاداولاردیم، اوگولون وصلینه یئتسم، واحد،
اگرائتمزسه اجل کؤنلوم ائوین غمخانه.

ناز ائدیرم!

او گول کی نازقیلاردی من پریشانه،
من ایندی ناز ائدیرم اول گول اوزلوجانانه.

بـو عشق عـالمینی عشـقه دوشـمه‌ین بـیلمز،
بـیلرمی، یـانماسا شـمعین شـرفنی پـروانـه؟
مـنی اسیر ائـله‌میشدی او شـوخ لیـلی‌وشیم،
دؤنوب او ایندی اولوب عشقیم ایـله دیـوانـه.
وفاسیز اولماغینی بـوندان اول گـولون بـیلیرم،
عـزیز اولوب اونـا مـندن، نـه دنسـه، بـیگانه.
نـه ائـیله طـالیبم اول دلبـرین وصـالینا مـن
کی، صبر ائدیم، دؤزوم، البته، درد - هیجرانه.
نه یـوسیفم، نـه‌ده‌کـی، سئودیگیم زلیـخادیر،
اسـیر ائـدیب مـنی سـالسین ستمله زنـدانـه.
جهاندا بسـدی مـنه، واحـدم، بـیر اؤز یـاریم،
بهشت ایچینده گؤزوم یوخدور حور و قیلمانه.

گل چک امتحانایئنه!

واقف

«سالیبدی فتنه ایکی گؤزلرین جهانه یئنه،
ده‌ییبدی بیر - بیرینه مردم - زمانه یئنه»[۱]

واحد

گمان کی، خار ایله گول کسمه میشدیر اولفتینی،
چمنده بولبول - شیدا گلیر فغانه یئنه.

سید زرگر

خیالی وار او قارا گؤزلرین کی، ناز اوخونا
کامان قاشینلا ائده سینه می‌نشانه یئنه.

---

۱ - بیت سالیانلی شاعیر میرزا ابوالحسن واقفدن‌دیر.

واحد

نه مدت ایدی، سنین حسرت - جمالین ایدیم،
ائدیبدی زولفونو دل مرغی آشیانه یئنه.

سید زرگر

ترحم ائیله، ایا، ماه - چهره، سال یاده،
گلیبدیر عاشیق - دلخسته الامانه یئنه.

واحد

طواف - کعبه - کؤیون خدا نصیب ائله سین،
کی، بیرده اوز قویوم اول خاک - آستانه یئنه.
فراقین آتشینه کؤنلومو دوچار ائله‌دین،
خیال - وصلین ایله دل دؤنوبدو قانه یئنه.
گر عاشیقه باخاسان کج نگاه - توند ایله،
قسم او جانیوا، عاشیق گلیر فغانه یئنه.
وفالی اولدوغومو یوز یول امتحان ائتدین،
اینانماسان، گؤزه‌لیم، گل چک امتحانه یئنه.
وصال - دلبره، واحد، یئتردی بیردم الیم،
دوزه لده بیلسه ایدیم الده بیر بهانه یئنه.

یئنه!

منی هیجران غمینه سالدی او مهپاره یئنه،
زولفو تک ائیله‌دی آیدین گونومو قاره یئنه.
خوش اوگونلر، سنه وصلینده دئیردیم دردیم،
ایندی هیجرین دئییرم هر در و دیواره یئنه.
بیر ووروب سینه‌مه مژگان اوخونو گئتمیش ایدی،
فیکری وار، بیرده ائده کؤنلومو صدپاره یئنه.

نـقد - جـان الده تـۇتار کـیم‌کی، خـریداری اولا،
یـوسیفی گـر چکـه‌لر صـحنه - بـازاره یـئنه.
گـندم - خـالینی کـؤنلوم قـوشونا گـؤستردی،
ائـده جکـدیر مـن - بـیچاره نـی آواره یـئنه.
دون ائشیتدیم سنی، اغیار ایله هم صحبت سـن،
وعـده - وصـل وئـریبسن، گـولوم، اغـیاره یـئنه.
خسته بولبول کـیمی، واحـد، ایشیم افـغان اولدو،
او گـؤزه‌ل هـمدم اولوبـدور، دئـدیلر خـاره یـئنه.

خوش گلدی استخاره منه!

چوخ ائتمه قاش -گؤزایله، سئوگیلیم، اشاره منه،[۱]
اوره کـده هـرنه سـۇزون وار، دئ آشکـاره مـنه.
خـوشام قـیلینج قـاشینی گـؤسترینجه اغـیاره،
جـفا ایـله ووراسـان یـاره اوسـته یـاره مـنه.
اوزونـده خـالینی گـؤردوکجه شـاد اولور کـؤنلوم،
نـه آی وئـره‌ر بـو صـفانی، نـه‌ده سـتاره مـنه.
کتاب - عشقینی بـیر - بـیر ورقـله دیـم، بـاخدیم،
وصـاله یـئتمگه خـوش گـلدی اسـتخاره مـنه.
طـبیعت عشـق بـلاسین مـنه وظـیفه وئـریب،
اودورکی، جـۇر ائـدیر هـر نـازلی مـاه - پـاره مـنه.
گؤزه‌ل کی، عاشیقین اینجیتمه‌دی، بـوراخ گـئتسین،
سـئوینمم، ائـتسه جـفا سـئوگیلیم دوبـاره مـنه.

---

۱ - مصراع «من عاریفم، گؤزه‌لیم، ائتمه گل ایشاره منه» شکلینده‌ده قئید اولونوب.

دیـــار - عشـــقده اؤز درد و مـــحنتین اؤنـــودور،
بـــوحالدا ائـــدن اولســـا اگـــر نـظاره مـــنه.
ایشـــی کـیریشمه، گـهی نـازدیر، گـهی غـمزه،
نه قالدی، ائتمه میش اولسون او زولفو قاره منه؟!
دئدیم طبیبه: - منی، قویما، یـیخدی نشـئه - مئی،
لب - نـیگاریمی یـازدی بـیرینجی چـاره مـنه.
شرابی وقـف ائـدرم، واحـد، اؤز ثـوابـیم اوچـون،
شـــرابـــخانه‌لری وئـــرسه‌لر اجـــاره مـــنه.

گولسون منه!

آخـــیر آغــلاتدین مـــنی، بـیگانه‌لر گـولسون مـنه،
شـــمع تک یـاخدین مـنی، پـروانـه‌لر گـولسون مـنه.
مـــن‌ده یـالواررام گـؤزوم یـاشیله، پـیر - مـیکده
ائـیله مست ائـتسین مـنی، مستانه‌لر گـولسون مـنه.
پرتو - خورشید - رویون جام - مئی ایچره گـؤروب،
آغـــلارام، قـــوی دؤره‌ده پـیمانه‌لر گـولسون مـنه.
قورخورام، سیّر - دهانین مئی ایچیپ فـاش ائیله‌یم،
مست اولام کـیم، عـارف - مـیخانه‌لر گـولسون مـنه.
بـاغلا اول زنـجیر - زولفـونله مـن - سـرگشته‌نی،
قـــویما کیم، صـحرا نشـین دیـوانـه‌لر گـولسون مـنه.
لیـلی وش زولفـوندن آیـری ایستـرم، مـجنون اولام،
قـوی ائشـیتسین بـوسؤزو، فـرزانـه‌لر گـولسون مـنه.
ییخا بیلمزدی، فلک اولسایدی، ییخدی هیجر - یـار،
واحـدم، قـوی سـاکـین - ویـرانـه‌لر گـولسون مـنه!

وار اومیدیم!

وعـــدهٔ - وصـــل وئـــریبدیر یـئنه اول یـار مـنه،

گـــؤرور، امـا نـه ائـدیم؟، هـیجری سـزاوار مـنه.

آیـــریلیق دانـسه سـینی هـر کـیم اکـیب دونـیادا،

گـؤروم اولســون الی شـیل، چـون اودو غـدار مـنه.

رحـمه گـل غـملی گـونومده، مـنه یار اول گـؤزه‌لیم،

طـعنه وورسـا، یـئری وار، ایـندی گـر اغـیار مـنه.

ساچی سونبول، گؤزو نـرگیس، لبـی غـؤنچه، اوزو گـول،

وار اومـیدیم کـی، اولا قـسـمت او گـولزار مـنه.

یـئته‌رم وصـلینه یـارین، یـاشارام عـزت ایـله،

خـلقیم آزاد اولا، اؤلکـه‌مده مـدد کـار مـنه.

افسانه‌دیر منه!

سـنسیز یـئریم بـهشت اولا، غـمخانه‌دیر مـنه،

کـیم آشـنا دئـییل سـنه، بـیگانه‌دیر مـنه.

هر کس کی، پایبند - سر - زولفـون اولمـاسا،

یـوز عـاقیلم دئسـه، یئنه دیـوانه‌دیر مـنه.

شؤق - روخونله شمع کیمی یاندیم هر گـئجه،

هـمدم سـرشک - چشمله پـروانه‌دیر مـنه.

آب - حیاتی بیر بئله زاهید کی، وصف ائدیر،

لعـل - لبـین یـانیندا بـیر افسـانه‌دیر مـنه.

زولفـونله اولسـا، ائـیله‌مز آشـفته کـؤنلومو،

دوشمن او زولف ایچینده گـزن شـانه‌دیر مـنه.

عشق عـالمینده بـونجا بـلالار کـی چکـمیشم،

مـقصد طـواف - عـارض جـانانه‌دیر مـنه.

واحد! جاهاندا باقی قالان عشق مولکودور،
اوندان قالان نه وارسادا، ویرانه‌دیر منه.

نفرت دوشمنه!

ای وطن اؤولادی، بیر آن وئرمه فرصت دوشمنه!
قهرمان ضربه‌نله گؤستر درس - عبرت دوشمنه.
قوی آلوو یاغسین تفنگیندن، توپوندان جبهه ده،
ائیله اؤز دونیاسینی قهر ایله ظلمت دوشمنه.
سونگوتک سانجیل فاشیستین قلبینه، یار باغرینی،
ضربه اوستن ضربه وور خاین طبیعت دوشمنه!
پارتلاسین قوی هیتلرین آلچاق باشیندا بومبالار،
هر طرفدن وئرجسارتله خسارت دوشمنه!
ییخ، داغیت، یانسین جهنم تک فاشیستین جبهه سی،
قسمت اولسون، قویما بوگولزار جنت، دوشمنه.
بیلدی عالم هیتلرین خاین‌لیگین، ادنالیغین،
یاغدیریر میلیونلا دونیا خالقی نفرت دوشمنه.
حاضیریق، واحد، صداقتله وطن اوغروندابیز،
هر زامان گؤسترمگه قطعی جسارت دوشمنه!

گونش دئییم؟

نه‌دن یاراشمادیم، ای یار - ماه پاره، سنه،
کی، بلکه، خلوتی اغیار ائدیب اشاره سنه؟
او گول جمالینی، بیلمم، نه اوزله وصف ائله‌ییم،
گونش دئییم، گؤزه‌لیم، یادئییم ستاره سنه؟!

سنین گؤزه‌ل‌لیگینین مـن‌ده چـوخدان عـاشیقییم،
نـه خـلوتی دئـمک اولمـور، نـه آشکـاره سـنه.
کـمند - عشـقدن، البته کـی، خـیلاص اولمـاز،
بـوزولف ایـله ووروولا هـانسی بـختی قـاره سـنه.
جاوانلیق عالمی‌دیر، ایندی دل وئرن چـوخ اولار،
ایـنانما، ائـیله‌یه مشکـل گـونونده چـاره سـنه.
رقـــیبدن اؤزونـــو گـــؤزله، شأنـــین اکســـیتمه.
کـــناردان ائـــله‌یر غـــئیرلر نـــظاره ســـنه.
او گون دئدیم سنه، واحـدن ال گـؤتور، افسـوس،
هـمین سـؤزو دئـییرم ایـندی مـن دوبـاره سـنه.

پروانه‌یم سنه!

جـانان، نـه ائـتمیشم، بـئله بـیگانه‌یم سنه؟
مـجنون اولان دامـن ائـوی ویـرانه‌یم سـنه!
ـورلرله نـازلی یـار اولا، کـؤنلوم سـنینله‌دیر،
اولســان نـه یـئرده، مـن یـئنه هـمخانه‌یم سـنه.
جـانان دا بـؤیله جـؤر ائـدر اؤز مـبتلاسینا؟
ســن ظـلمکارسان، دئـمه جـانانه‌یم سـنه،
شـــؤق لبـــینله ائـــیله‌یه‌لی بـاده تـرکینی،
سـرمست گـؤزلرین کـیمی مسـتانه‌یم سـنه.
آنـجاق کـمند - عشـقه گـرفتار اولان بیلیر،
زولفـون غـمینده مـن نـئجه دیـوانـه‌یم سـنه!
گـؤسترمه گـول جمالینی، یـاندیرما کـؤنلومو،
قـوی بـیلمه سـینلر، عشـقده پـروانـه‌یم سـنه.

عشقونده گرچی ائل منی مجنون حساب ائدیر،
مجنون دا اولسام، عاشیق - فرازنه‌یم سنه.
عشق عالمینده من‌ده صداقتلی واحدم،
هر بیر ایشیمده دوغرو و مردانه‌یم سنه.

سئویرم وطنی!

اوره‌گیمده او قدر سئوگی واریمدیر وطنه،
نئجه‌کی، بولبول - شیدا اولور عاشیق چمنه.
ایندی فرهادی گره‌کدیر من اولایدیم بوگولون،
چونکی من عاشیقم هر خسرو - شیرین سُخنه.
گر زلیخاده وفا اولسایدی عالمده،
جؤرلر قیلماز ایدی یوسیف - گول پیرهنه.
قان اولور لاله کیمی عشقده عاشیق قلبی،
هر باخان لحظه‌ده بیر دلبر - غنچه دهنه.
ای کؤنول، قان اولاسان، عشقه منی سن سالدین!
سندن اولدو، او پریچهره جفا قیلدی منه،
تکی، ای گول، سنه، فخر ائیله کی، عاشیق من اولوم،
یوخسا اسکیلمه رم هر دلبر - نازیک بدنه.
نولا، واحد، آزاجیق ساکیت اولا مجلیسیمیز،
«شور» دسگاهینی بیز خواهیش ائده‌ک تارزنه.

یار دل آرام الینه!

آلدی مئی جامینی اول یار - گول اندام الینه،
جان فدا ساقی‌یه! وئردی اوگولون جام الینه.

باده ذؤقون نه بیلیر، کیم کی، خریداری دئییل،
قویمایین، لعل - گرانمایه دوشه خام الینه!
در - میخانه صفاسین نییه زاهید بیلسین؟
وئرمه جنت آچارین جاهیل - بدنام الینه!
باده تاریخینی جمشید - جم ائتمیش ایجاد
کی، دوشوبدور بوقدر کافرو اسلام الینه.
راحت - روحونو شاد ائتمک اوچون خیامین،
جام توت کی، نئجه آلمیش اونو خیام الینه!
من‌ده بیرجام ایله آرام توتاردیم، ساقی!
گر یئتیشسه ایدی الیم یار - دلارام الینه.
واحد اوچون بو شرف لذت - دونیایه ده‌یر،
یار ایله آلسا اگر باده - گول فام الینه.

کعبه‌دیر وطن!

آهیم شرری یئتسه، نولور، عرش - برینه،
صبر ائتمک اولورمو وطنین درد سرینه؟!
جمشید - جمه گؤرکی، زر آخیر نه‌لر ائتدی،
ای فخر ائله‌ین صبح و مسا سیم و زرینه!
بیلمز وطنین قدرینی اول کس کی، دنیدیر،
صراف تانیر گؤهری چاتجاق نظرینه.
زاهید، نه یاتیبسان، هامی ملتلر اویاندی،
غافیل گؤزون آچ، اؤیما جهالت سفرینه.
جنگ گاهدا دوشمندن هراس ائیله‌مز اصلا
بیر مرد کی، مغرور اولادایم هنرینه.

بیر کعبهٔ - اهل - عرفادیر وطن، ای دل،
شأن و شرفی یئتمیش اونون عرش - برینه.
واحددن اوُموب، شعرینه ناقیص دئمه، زیرا،
بی تجربه‌دیر گؤرمه‌میش اعصار و قرینه.

گلیب دوشریئرینه!

اگر من اولسام، او گیسوی - مشک - تریئرینه،
اوُپوب، قوُجوب، ساریلاردیم او شوخون هریئرینه.
شکر نه‌دیر کی، اونون حسرتین چکم سنسیز،
منه کیفایت ائدر لبلرین شکریئرینه؟!
قیزیل، گوموشسوز هانی منده اوُیله طالع کی،
قوجاقلایایدیم او نازیک بئلین کمر یئرینه؟!
کؤنولده غمزن اوخو، اوُلمه‌دیم، دئییرلر بس،
ساغالماز، هر کیمین اوخ دگسه گرسه‌ور یئرینه.
خیال - زولف - روخونله کئچر گئجه‌م، گونوزوم.
بیریسی شامه برابر، بیری سحریئرینه.
فلک، حقیر ائله‌ین کسلرین مرادینه یئت!
بو مرحمت، گون اولورکی، گلیب دوشریئرینه.
او شوخ - مهوشی طاووسا بنزه‌دیر کؤنلوم،
اوزونده طره - مشکینی بال و پر یئرینه.
جاهاندا هر کسین اوُز قیبله گاهی، مکه‌سی وار،
منیم‌ده قیبله‌م اوزون، خاللارین حجریئرینه.
بو سرو بویلولارین، واحد، هر غمین چکدیم،
همیشه گؤزیاشی وئردی منه ثمر یئرینه.

جامالین آچما!

اجازه وئر، باخیم، ای گول، او قاره گؤزلرینه،
وورولموشام، نه ائدیم، آشکاره گؤزلرینه.
غم ائتمه‌رم، منی یوزدفعه گونده اؤلدوره سن،
باخاندا بیرده دیریللم، دوباره، گؤزلرینه.
جامالین آچما، گولوم، قورخورام گؤروب اوزونو،
گون اولسون حُسنونه عاشیق، ستاره گؤزلرینه.
اولایدی قسمت اؤپه ایدیم او نازیک اللرینی،
اوره کدن ائیله‌میشم استخاره گؤزلرینه.
کمند - آه ایله صیادلار دالینجا دوشر،
بو ناز ایله اگر ائتسن اشاره گؤزلرینه.
گؤزوم گؤتورمه‌ییر اغیارلار باخاندا سنه،
بیرآیری گؤزله ائدیرلر نظاره گؤزلرینه.
شکسته واحده اولماز طبیب‌لردن علاج،
قالیبدیر ایندی سنین بیرجه چاره گؤزلرینه.

باخ ابتدای یاسینه!

مایل اولدو کؤنلوم اول ماهین رخ - زیباسینه،
پایبند اولدو سیه گیسوی - مشک آساسینه.
کلک - قدرت دیشلرین طرحین یازیب قرآنیده،
بیلمک ایسترسن اگر، باخ ابتدای - یاسینه.
بند اولوب بیر لیلی‌وش یارین کمند - زولفونه،
روز و شب مجنون صفت دوشدوم بلا صحراسینه.
یار ایله هم بزم اولوب، گرمئی ایچم میخانه ده،
زاهیدین وئرمم او بزمی جنت - عقباسینه.

ای لبی غنچه، چیخار وار - یوخ الیندن، هرکسین
کیم دوشه من تک سر - گیسولرین سئوداسینه.
غم الیندن سرویم آزاد ائتمه‌دی بیردم منی،
ظلم ائدیب باخدی رقیبین حیله و فتواسینه.
یاری اغیار ایله گؤرمکدنسه، واحد، یاخشیدیر،
غرق اولا بو زورق - جسمیم بلا دریاسینه.

باغرینی قان ائتمه!

«مجنونادئین یوخدور: ای عاشیق - بیچاره،
لیلی‌له نه کارین وار، قویسون سنی آواره»؟
عشق عالمی عشاقه بیروادی - محنت‌دیر،
فرهادی سالیب داغه، منصوری چکیب داره.
پایان - غم - عشقی تفسیره نه حاجت وار،
گؤر بیرنئجه پروانه شؤق ایله یانیر ناره؟
دونیا اوقدر لیلی، مجنون یئتیریبدیرکی،
سایسان نه قدر گؤیده وار ثابت و سیاره.
هر لاله رخ عشقینده اؤز باغرینی قان ائتمه،
هر دردی چکر بولبول، گول قسمت اولار خاره.
بی مهر گؤزه‌للردن عالمده وفا اؤما،
مئیلین سالاجاق بونلار آخیر یئنه اغیاره.
واحد! بیز اؤلوب گئتدیک مهر ایله، محبتله،
دونیا دؤنه‌جک بیرگون بیر صحنه - گولزاره.

هوشیار اولان یئره!

ای نامه، تئز یئتیر اؤزونو یارااولان یئره،
بولبولدن عرض - حال ائله، گولزار اولان یئره.

اؤز نـــازنین طـــبیبینه دئ گـــیزلی دردیـــنی،
قـــویما نـیگاری یـول تـاپا اغـیار اولان یـئره.
بـــیگانه‌دن چـــتیندیر آیـــیرماق گـــؤزه‌للری،
ممکن دئییل کی، گئتمه‌یه گول خار اولان یئره،
چوخداندیر، آرزو ائـدیرم بـیر گـؤره‌م سـیزی،
کـــؤنلوم اؤچـــور هـمیشه وفـادار اولان یـئره.
بیر واخت سن اسیری ایدین نازلی بیر گولون،
هئچ بیر یولون دوشورمو او دلدار اولان یـئره؟
بـــاری وفـــاسیز اولمـا اونـا، سـن وفـالی اول،
هـــردن سـفارش ائـیله او سـردار اولان یـئره.
جانان وفاسیز اولسادا، ال چکـمک اولمـاییر،
قؤش مـئیل ائـدر هـمیشه گـرفتار اولان یـئره.
سن یاز کامال معلمه [۱]، بیز عشق مستی‌ییک،
بیزدن قاچیرسا، گئتسین او هوشیار اولان یئره.
بیر آهو گؤزلو واحـدی حـئیران ائـدیب یـئنه،
گـــلمیش طـــبیب نـازایـله بیمار اولان یـئره.

دیوانه‌لرین کمندی!

او قـــارا زولف کـــی، هـــر دم دولاشـیر شـانه لره،
گـــــؤستریر عشـــق کـمندین دل - دیـــوانـــه‌لره.
مهر - روخسارینی مـندن کسـیب اول مـاه تـامام،
دوشـــدو فـرصت یـــئنه بـوندان بـئله بـیگانه‌لره.

---

۱ - گؤی چای بؤلوگونده امکدار معلم ایدی.

یوخسا، ای گول، بو قدر باده - ناب ایچمز ایدیم،
شؤق - لعلین منی جلب ائیله‌دی میخانه‌لره.
قانه دؤنسون گؤروم اول باده - گولگون سنسیز،
بیرده گر رغبت ائدم ساغرو پیمانه‌لره.
حسرت - چشم - خومارین، لب - لعلین هوسی،
گؤستریر گوشه - میخانه‌نی مستانه‌لره.
شؤق روخسارین ایله اودلارا یانمیش کؤنلوم
اؤیره‌دیب شمعده یاناماقلیغی پروانه‌لره.
جؤرون آزائت منه، قورخوم بودو، بیرآه چکیم،
بیر یانار اود دوشه باشدان - باشا کاشانه‌لره.
واحدم، شاعیر - آزاد پرستم، نه غمیم،
قیلماسام رغبت اگر مسجده، بوتخانه‌لره.

یاراشماز گؤزه‌لیم!

عجب اولدو، گؤزه‌لیم، اؤیمادین اغیارلارا،
لایق اولماز گول اگر همدم اولا خارلارا.
زولف زنجیرینه بیر کیمسه گرفتار اولماز،
اگر ائتمزسه هوس طره - طرارلارا.
بو ملاحت، بو لطافتله یاراشماز، گؤزه‌لیم،
باخاسان، بیرگول ایکن بعضی دل آزارلارا.
عندلیبین نه قدر باغرینی قان ائتسه‌ده گول،
یئنه تأثیر ائده‌جک ناله‌سی گولزارلارا.
بو سببدن بوتون عشق اهلی سئویر صنعانی،
غارت ائتدیردی او اؤز دینینی زنارلارا.

یاره جان وئرمه‌یین عاشیق نئجه مقصوده یئتر؟
نـــییه بس عشـــقده پـــروانـــه یـــانیر نـــارلارا؟!
نـــاز - غـمزه‌یله قـارا گـؤزلولر اؤلدوردومـنی،
کیم بـوتحصیلی وئـریبدیر بـو خـطاکـارلارا؟
دورّدور قـــیمتی ان یـــاخشی کـلامین، واحـــد،
ســـن‌ده بـوشعرینی صـرف ائیله خـریدارلارا.

چکیب کایناتی زنجیره!

لبین روموزو اوچون چوخ باخیلدی تفسیره،
گلنده شرحینه، دیـل عـاجیز اولدو تـقریره.
بهشت -کوییـنه یول تاپسا ایدی واعظ اگـر،
اینان کـی، عـاشیقینی بـاشلامازدی تکـفیره.
نه لیلی‌سن، گؤزه‌لیم، قیلدین عالمی مجنون؟
سـاچین خـیالی چکـیب کـائناتی زنـجیره.
تؤکنده ماهیم اوزه زولف - پـرخـمین گـویا،
گونش توتولدو، جاهان اولدو سربه سر تیره.
بلای - عشقه دوشن عـاشیقه عـلاج اولمـاز،
اجـــل کـــی، گـلدی نـه‌دیر احـتیاج تـدبیره!
قاشین خیالی چکـیب عـاشیقینی مـحرابـه،
قویاندا سجده‌یه باش، راست گلدی شمشیره.
نـه واحـــده، نـه‌ده کـی، شـرقیه وفـا قـیلدین،
بیر حؤرمت ائیله‌مه‌دین نه جاوانه، نـه پـیره.

سالدی یئنه زنجیره!

بـــند ائـــدیب زولفـــونو دلدار مـــن - دلگـــیره،
بـــیلدی دیـــوانـه سـییم، ســالدی یـئنه زنـجیره.

ابرتک زولف تـوتوب مـاه - جـمالین دؤورون،
آی توتولجاق، بلی، عـادتدیر، اولور شب تـیره.
آهــو گـؤزلوم یـئنه بـیردام قـوروب زولفـوندن،
ســانکی صــیاد قــوروب دام - بــلا نـخجیره.
خالدیرمی او ایکـی قـاشین آراسـیندا دوشـوب،
یـاکـی، هـیندوبچه دیـرمی ال آتـیب شـمشیره؟
عهد قیلمیشدی نـیگاریم کـی، تـؤکه قـانیمیزی،
بیزکی حسرت چکیریک، سالمیش اؤزو تأخیره.
جیوه تک بوته - هیجرینده یانیب محو اولدوم،
ائـــتمه‌دی هــیچ‌ده اثــر اول نــظری اکســیره.
ایســترم، یـاره یـازام هـیجرده حـال - دلیـمی،
واحــــدا، نـیطق گــلرمی بــوچتین تــحریره؟

مایل زولفونم!

مـایل - زولفـونم، ای مـه، گـونوم اولمـوش تـیره،
مــــنی دیــوانــه‌لیگیم ســالدی یـئنه زنــجیره.
ابــرتک، زولف تـوتوب مـاه - جـمالین دؤورون،
آی تـوتولاجاق، بـلی، عـادتدیر، اولار شب تـیره.
آهــو گــؤزلوم یــئنه بـیردام قـوروب زولفـوندن،
ســـانکی صــیاد قـوروب دام - بـلا نــخجیره.
خــالدیر مـی‌اوایکـی قـاشین آراسـیندا دوشـوب،
یــاکــی هــندوبچه‌دیر مــی ال آتـیب شـمشیره؟
عــهد قـیلمیشدی نـیگاریم کـی، تـؤکه قـانیمیزی،
بیز کی حسرت چکیریک، سالمیش اؤزو تأخیره.

ایستیرم یارا یازام هیجرده حال - دلیمی،
واحدا! نیطق گلیرمی بو چتین تحریره؟!

گؤرایشی فردایه گؤره!

قاچدی صحرالارا مجنون، دئمه لیلایه گؤره!
عشقه دوشموش اودا بیر باشقا معمایه گؤره.
هره بیردرد ایله آلوده‌دیر، ائیلر ناله،
من سنین حُسنونه، بولبول گول - رعنایه گؤره.
بو تمناده ایدیم وصلینه، ای گول، یئته‌رم،
سیندی مندن اوره‌گین تئز بو تمنای گؤره.
یوسیفین عشقی زلیخانی شرفدن سالدی،
اودا زندانا دوچار اولدو زلیخایه گؤره.
باشقا مه پاره‌لر عشقینده گؤزومدن دوشدو،
قطره گؤزدن دوشر، البته کی، دریایه گؤره.
گول اوچون بولبول - شیدا کئچیر اؤزجانیندان،
گول نه‌ییندن کئچه‌جک بولبول - شیدایه گؤره؟
عؤمروموز ایندی کی، واحد، بئله سرعتله کئچیر،
ممکن اولدوقجا بوگون گؤر ایشی فردایه گؤره.

ائشیتدیگیمه گؤره!

دلبریم یار اولوب اغیاره ائشیتدیگیمه گؤره،
گول گئدیب همدم اولوب خاره ائشیتدیگیمه گؤره.
بوقارا گؤزلولرین عشقینه هرکیم دوشسه،
زولف الیله چکیلر داره ائشیتدیگیمه گؤره.

دوزمه‌دی جؤرونه مجنون بو پریچهره‌لرین،
قاچدی صحرالارا بیچاره ائشیتدیگیمه گؤره.
هوس - سلسله - عشقه دوشن عاشیقلر
باغلانیر طره - طراره ائشیتدیگیمه گؤره.
ییخما، ای گول، نظریندن دوشن عاشیقلرینی،
تئز دوشر تورپاغا فواره ائشیتدیگیمه گؤره.
گؤزلرین خسته‌سییم، گل بیر اؤپوم لعلیندن،
مئی وئره‌ر صحّتی بیماره ائشیتدیگیمه گؤره.
یار اگر اولماسا، واحد مئی - ناب ایچمه‌یه‌جک،
آند ایچیب باده -گولناره ائشیتدیگیمه گؤره.

عاجیزین آهیندان قورخ!

یاشاماز عاشیق اولان دؤلت ایله جاهه گؤره،
جان فدا ائیله‌مه، مهری یوخ اولان ماهه گؤره.
سئوسه لیلا سینی مجنونه مذمت یوخدور،
باشقادیرنیتی قلبینده بو دلخواهه گؤره.
سئوگیلیم، عاجیز - بیکس‌لرین آهیندان قورخ،
ییخیلار ظلم ائوی مظلوم ائله‌ین آهه گؤره.
ایسته سن عالمی، قوی ایسته‌سین عالم‌ده سنی،
قلبی یانماز بشرین جاهیل -گمراهه گؤره.
نازنینیم، گؤزه‌لیم، خلقینه بدخواه اولما،
یوخدور هئچ کیمسه‌ده رغبت یئری بدخواهه گؤره.
قاشلارین خلقی قیلینج‌دان کئچیریر خالین اوچون،
جان وئریر مینلری بیر ظالیم اولان شاهه گؤره.

عشـــقدن واحـــدی تـنقیدایـله اکـراه ائـتدین،
عــقلی گـلسین بـاشینا، بـلکه، بـواصـلاحه گـؤره.

پروانه‌لر ایچره!

هر کیم منه طعن ائـیله‌سه مـیخانه‌لر ایـچره،
قان اولسـون اونـون بـاده‌سی پـیمانه‌لر ایـچره.
اؤز خلقینه هر کیم مئی ایچیب وئـرسه اذیب،
اولسون یئری بایقوش کیمی ویـرانـه‌لر ایـچره.
مـمکنسه فسـاد اهـلی ایـله هـم قـدح اولمـا،
نـقصان یـئتیره‌ر شأنـینه بـیگانه‌لرایـچره.
جهد ائیله، او کس‌لرله چالیش، باده نی قالدیر،
انسـان کـیمی ذؤق آرتـیرامستانه‌لر ایـچره.
پـروانــه اگــر شــمعه یــانیر آتش - غـمله،
مــن‌ده یــانیرام هـر گـئجه پـروانـه‌لر ایـچره.
بیر زولفـو سـیه دلبـره چـوخداندیر، اسـیرم،
مشــهورام او گــوندن بـری دیـوانـه‌لر ایـچره.
واحد، بیله‌جک قدرینی، صـراف اگـر اولسـا،
ساخلار بو گؤزه‌ل شـعرینی دوردانـه‌لر ایـچره.

نه قاچیر، نه یاخین گلیر!

هــرکیم مــحبت اهــلینی ســالمیش اذیــته،
یوخ اؤزگه قـارقیشیم اونـا، دوشسـون مـحبته!
مندن نه بـیر کـناره قـاچیر، نـه یـاخین گـلیر،
کــیم اؤیـره‌دیب بـوغمره - نـازی اول آفـته؟

آندایچدیم، آغلادیم، دئدیم: ای گول، اسیرینم!
نــــه آنــدیما ایــناندی، نــه گــلدی مــروته.
عاشیق گره‌کـدیر، ایسـته دیگـی یـاره یـالوارا،
جـــانانی ســـالسادا اونـــویوزلرجــه ذلتــه.
یاریملا خوش کـچه‌یدی حـیاتیم، بـوعهده‌یم،
تــانریم‌دا راضــی‌دیر، گــؤزه‌لیم بــئیله نیته.
مجنون وفاسیز اولدوغـونو گـؤردو لیـلی نـین،
تـرک ائـتدی اؤز دیـارینی، اوز تـوتدو غـربته.
ساغلیقدا چوخ دئدیم سنه، اینجیتمه واحدی،
بــیچاره حســرتینله ســنین گـئتدی رحـمته.

قارا تئل مه جمال اوسته!

تؤکوب چین - چین سیه زولفون نیگاریم مه جمال اوسـته،
ســانیرسان سـایه سـالمیش ابـر - ظـلمتدیر هـیلال اوســته.
گــؤز اوســته اویــنادیر ابـرولرین مـصری قـلینج‌لار تک،
مــثال - لشکــر - هـیندو دؤروب جـنگ وجـدال اوسـته.
نگـــــاه - تـــونداپــله ائـیلر جـاهانی مــحو ســرتاسر،
تــوتار آفــاقی، گــردشدن تــالار امــر - مــحال اوســته.
ملامت داشلارین چوخ آتـما، سینمیش شیشه‌دیر کـؤنلوم،
نه حاجت داش آتیرسان هیجردن سینمیش سُفال اوسته،
فـــلکده یـــا بـــولود آلتـیندا اؤلدوزلار خـیال ائـتدیم،
و یــا یــاریم تـؤکوب گـیسولرین اول قـاره خـال اوسـته.
گــهی کــؤنلوم چکـر جـانان غـمین، گـه اؤزگـه‌دن مـنت،
نــه مــحنت‌دیر، یــاغیر بــو بــینوانین دالبـادال اوسـته؟

خــیال - وصــل - دلبــرله یــئتیررەم عــؤمرومو بــاشه،
جــاهاندا راضــییام، واحــد، اؤلوم بــؤیله خــیال اوسته.

بوگئجه

ای کـؤنول، ائـیلەمه بـولبول کـیمی افـغان بـوگئجه!
سن گرەکدیر، اولاسـان گـول کـیمی خـندان بـوگئجه!
بیز بو شـادلیق گـونونو فـخر ایـله تـبریک ائـدیریک،
گـؤستریر عـاشیقه اؤز لطـفونو جـانان بـو گـئجه!
گـول اوچـون بـولبول - شـیدا نـییه فـریاد ائـلەسین،
ذؤق و شـؤق ایـله صـفالاندی گـولوستان بـوگئجه.
شـــعرا اهـــلینه تـــاریخی گـــؤزەل گـــوندوربو،
قـــدر ایـله یـئتدی مکـافاتا سـلیمان[۱] بـــوگئجه!
اوتوز ایـل‌لیک - بـو عـزیز شـاعیره قـیمت وئـریلیر،
یـــئری وار، فـــخر ائـلەسه آذربـایجان بـوگئجه!
خـــلقیمیز هـــرگز اؤنـــوتماز بـــوشرافـــتلی گـــونو،
بـــیزه گـــؤستردی بـو خـوش طـالعی دؤران بـوگئجه.
هـامینین قـلبی سـئوینج ایـله، فـرحـله دولودور،
بـــو بؤیوک حـؤرمته حـئیران قـالیر انسـان بـوگئجه!
یاشاسین عـلم و مـعارف، یـاشاسین صـنعت و شـعر،
گـــولدو اؤزنـــورو ایـــله چـــهره - عـــرفان بـــوگئجه!
نـــه اولار، واحـــد، اگـــر مـــجلیسیمز سـاکـیت اولا،
بیر نئچه شعر اوخوسون زولفو[۲] ایله خان[۳] بوگئجه.

---

۱ - خالق شاعیری سلیمان رستم
۲ - مُغنی زولفو آدی گؤزەل اوو
۳ - مُغنی خان شوشینسکی.

گؤزه‌ل مجلیس

ای کـــؤنول، واربـــو ضـــیافتده شـــرافت بـــوگئجه،
بـــیر گـــؤزه‌ل نـــؤرس اوچـــوندوربو ضـیافت بـوگئجه.
خـــلقیمیز غـــصه - غـــمدن اوزاق اولســـون، یـــارب،
بـــو صـــفا مـــجلیسینه ائـــتمه‌سین آفت بـــوگئجه.
توپلاشیپ بیر یئره دوست - آشنا، هامی خاطیری شاد،
گـول، دانـیش صـبحه کـیمی ائـیله ظـرافت بـو گـئجه.
مـــــوسیقی ذؤق وئـــریر روحـــونا پـــژمرده‌لرین،
تـــاپاجاق دردیـــنه هـــر شـــخص شـــفاعت بـــوگئجه.
یـــوسیف - مـــصر، ســـاییرسان کـــی، زلیـــخایه گـؤره
قـــوردوروب عـــزت ایـــله خـــط - خـــلافت بـــوگئجه.
اولمـــــامیش بـــیرکسه دونـــیادا مـــیسر بـــئله تـــوی،
هـــامی شـــادلیقلا اولور مـــجلیسه دعـــوت بـــوگئجه.
بـــوگؤزه‌ل مـــجلیسه بـــیر شـــعر یـــازارســـان، واحـــد،
ســـن‌ده گـــؤسترمه‌لیسن خـــلقه نـــزاکت بـــوگئجه.

تارگلینجه!

بـــیر آزدا، گـــلین، گـــؤزله‌یک اول یـــار گـــلینجه،
مـــین نـــاز ایـــله اول ســـئوگیلی دلدار گـــلینجه!
یئتمز گـولونون وصـلینه، صـبر ائـتمه‌سه بـولبول،
دؤزمک گـــره‌ک اول یـــار - وفـــادار گـــلینجه!
اذن اولســـــا، مـــحبتله دئـــیردیم ســـنه، ســـاقی،
ســـال مـــجلیسی تـــرتیبه ســـبب‌کار گـــلینجه!
اؤز یاریمیز، اؤز دوســـتوموز، اؤز مـجلیسیمیزدیر،
مـــخصوصی، گـــلین، ذؤق آلاق اغـــیار گـــلینجه.

شـؤق ایـله، مـحبتله کئچیرده‌ک بـو بـوساطی،
مـجلیسدن ایـراق، بـعضی دل آزار گـلینجه!
گزدیر قدح، ای دوست، خراب اولمادان عؤمرون،
سـرمست اولاق، اول گـؤزلری خـومار گـلینجه!
سن ایندی بـوگولشنده سـن، ای بـولبول - شـیدا،
فـوت ائـیله‌مه بـو فـرصتی، تـاخار گـلینجه!
واحـد، بـیزه بـیر شـعر اوخـو بـو مـجلیسه دایـر،
بـیر ذؤقـه یـئته‌ک چـنگ و دف و تـار گـلینجه!

آغلار - آغلاماز!

هر عاشیقین کی محنتی وار، آغلار، آغـلاماز؟!
وصل - نیگارا حسرتی وار، آغلار، آغـلاماز؟!
بـیر بـیوفا نـیگاردان اؤتـرو گـدا ایـدیم،
خـاین رقـیبه مـنتی وار، آغـلار، آغـلاماز؟!
[illegible]لدن دوشـوب کـنارا، وطـندن اوُزاقـلاشیب،
غـربتده مـین اذیـتی وار، آغـلار، آغـلاماز؟!
ایـستکلی دلبـری گـئدیب اغـیاره یـار اولوب،
بـدنام اولوب خـجالتی وار، آغـلار، آغـلاماز؟!
یارب، او کس کـی مـرد اولا، نـامرد ظـالیمین
دایـم اونـا خـیانتی وار، آغـلار، آغـلاماز؟!
مغرور اولوب او کیمسه، یوخ اصلی، نـجابتی،
کیم اهل اولوب، نجابتی وار، آغلار، آغلاماز؟!
یـاندیرسا، واحـدا، فـلکی آهـیم آتشـی،
اوندان کیمین شیکایتی وار، آغـلار، آغـلاماز؟!

گول غنچه‌ده قالماز!

دایـم بـو گـؤزه‌للیک او جـفاپیشه‌ده قـالماز،
توند اولسا، آخار قانی مئیین - شیشه‌ده قـالماز.
شیرین سؤزون اول لاله روخون گـرگؤره فـرهاد،
داغـی چـالار اؤز بـاشینا، بـیر تـیشه‌ده قـالماز.
بـیر ذره اگـر مـهرینی گـؤرسه‌یدیم او مـاهین،
اؤلسم ده، نه غـم، روحـوم او انـدیشه‌ده قـالماز.
مژگانلاری قـانلار ایـچر اول مـردم - چـشمین،
کیم دئر کـی، اثـر بـرگه یـئتر، ریشـه‌ده قـالماز؟
واحد، بوگؤزه‌ل دیرکی، دئییب گـنجه‌لی شـؤقی:
«گول غنچه ده، سؤز قلبده، مئی شیشه‌ده قالماز».

شمع پروانه‌سیز اولماز!

زولفون نییه بیر آن، گـؤزه‌لیم، شـانه‌سیز اولمـاز؟
عادت بئله‌دیر، عشـق ائـوی بـیگانه‌سیز اولمـاز!
طعن ائیله‌مه، زولفـوندن اؤزاقـلاشماسا کـؤنلوم،
بیر یـئرده کـی زنـجیر اولا، دیـوانـه‌سیز اولمـاز!
غـــمدن یــانیرام، رویــونو گـؤسترمه رقــیبه،
بیر شمع کی، شؤق آرتـیرا، پـروانـه‌سیز اولمـاز!
مــخمور گـؤزون قـویمادی‌بیر کـؤنلومو راحت،
بــیردم بــو ســتمخانه‌سی مســتانه‌سیز اولمـاز!
سن شؤق - لب - یـارایـله ایـچ، بـاده ایـچنده،
کیمدیر دئیه، مئی مجلیسی پـیمانه‌سیز اولمـاز؟!
بیر دلبـرین عشـقینده بـوتون دیـللره دوشـدوم،
هـنگامه‌دیر عشـق عـالمی، افسـانه‌سیز اولمـاز!

واحد مئی ایچیر، گیزلی، دئییرلردی، ائشیتدیم،
او، رند - خراباتدی، میخانه‌سیز اولماز!

اولماز!

هر گول آچیلا، اول گول - رعنا کیمی اولماز،
هر عاشیق اولان بولبول - شیدا کیمی اولماز!
مین‌لرجه بو دونیایا گؤزه‌للر گله بیرده،
من سئودیگیم اول شوخ - دلارا کیمی اولماز!
گولدن او تمنانی کی، بولبول قیلیر هردن،
مین باشقا تمنا بو تمناکیمی اولماز!
فخر ائتمه‌سین اؤز سئودیگی لیلاسینا مجنون،
مین لیلی اگر گلسه، بو لیلا کیمی اولماز!
واحد، دئمه کی، عطیرلی گوللر یئتیشیبدیر،
هر عطر گلیب عنبر ـ سارا کیمی اولماز!

کنار اولماز!

کؤنول مُرغوسر - زولفوندن، ای گول، بیل، کنار اولماز!
اسیر عشق اولانلار تک اونا بیر رهگذار اولماز.
ائدر بد مستلیک دایم خومارآسا سیه چشمین،
تؤکوب عشق اهلینین قانین کی، بیر آن هوشیار اولماز.
وورارلار طعنه داشیله منی بیگانه‌لر سنسیز،
اودورکیم، بوسینیق کؤنلوم یئرینده برقرار اولماز.
جمالین شمعینه، ای مه، یانار شام و سحر کؤنلوم،
نه پروانه یانار من تک، نه رویون کیمی نار اولماز.

گـلیب طـعن ائـیله‌یر سـنسیز مـنه بـیگانه گـؤردوکده،
تـعجب دور، مـنیم حـال - دلیـمدن شـرمسار اولمـاز!
سـر کـویوندا، مـدتدیر، دولانـنام زار و سـرگردان،
فـراقـیندان تـن - زاریـمدا بـیردم اخـتیار اولمـاز.
بو سؤز ضرب‌المثل‌دیر، خلق ایچینده سؤیله‌نیر، واحـد،
وفـا اومـما گـؤزه‌للردن، گـؤزه‌لده اعـتبار اولمـاز!

گؤزه‌لسیز شهر اولماز!

ای گول، منی سن ایسته‌سن، عؤمروم هدر اولماز!
صلح اولمـاسا، اؤولاد - وطـن بـخته‌ور اولمـاز!
آزاده‌لیگـی، صـلحو سـئویرلر بـیزیم ائـللر،
بیر یئرده کی، صلح اولسا، اویئردن ضرر اولماز!
اودلاروطـنین نـازلی گـؤزه‌للر بـورویوبدور،
ائـللرده مـثل وارکـی، گـؤزه‌لسیز شـهر اولمـاز!
آهـیم اودو، بـلکه، ائـله‌سین قـلبینه تأثـیر،
نیسان سویونو ایچمه‌سه، داشدان گـؤهر اولمـاز!
هیجران گئجه‌سی من چکه‌نی چکمه‌سین اغیار،
ظـنیمجه، قـیامت گـونو بـوندان بـتر اولمـاز!
زولفون اوزونو تـوتسادا، گـؤیچک‌لیگین آرتـیر،
ظلمت گـئجه‌لر اولمـاسا، آیـدین سـحر اولمـاز!
واحـد، سنه غـم چکـمه رقـابت ائدن اولسـا،
مین گؤل قوووشا بیر یئره، بحر - خـزر اولمـاز!

او جانستان گلمز!

گـؤزه‌تله‌رم یـولونو یـار - مـهربان گـلمز،
رقـیبه یـار اولوب اول مـه لقـا، گـمان، گـلمز.

قرار و صبریمی الدن آلیبدیر هیجرانی،
گئجه صباحه کیمی ائیله‌رم فغان گلمز.
قیلیبدی ترک - وطن دلبریم غریب آسا
کی، غربت اؤلکه‌لر ایچره ائدیب مکان، گلمز.
اوگول وصالینا حسرت قویوبدور عاشیقینی،
ائدیب فراق ایله بوگؤزیاشیم روان، گلمز.
جفا داشیلا ائدیبدیر خرابه کؤنلوم ائوین،
بو مولکو ائتمگه آباد اوجانستان گلمز.
نه قورتاریر منی غمدن، گلیب نه جانیم آلیر،
ایلاهی، باشیمین اوسته اوجان آلان گلمز.
جفای - دلبره، ای دل، همیشه صبر ائیله،
نه گلسه، عاشیقه معشوقدن زیان گلمز.
بودردو غصه الیندن شکسته واحدینی،
خیلاص ائتمگه اول شاه مهوشان گلمز.

اولا بیلمز!

خلقتده سنین تک، گؤزه‌لیم، جان اولابیلمز،
اخلاقی گؤزه‌ل، سئوگیلی جانان اولابیلمز!
فخر ائیله‌مه‌سین اؤز گولونه بولبول - شیدا،
بیر گول هله‌ده سن کیمی خندان اولابیلمز!
مین‌لرجه گؤزه‌للر یئتیریر گونده طبیعت،
آمّا سنه بنزر گؤزه‌ل انسان اولابیلمز!
یوزلرجه اگر حُسنونه آدام اولا حئیران،
بیر کیمسه منیم تک سنه حئیران اولا بیلمز!

سن تربیه‌ده، حُسنده بیر باشقا گؤزه‌لسن،
رفتارینا، اخلاقینا نقصان اولابیلمز!
حُریته، انسانلیغا لایق سنی گؤردوم،
هرکس سنی سئومیشسه، پئشیمان اولابیلمز!
اؤز عاشیقی‌نین ناز ایله قان ائیله‌مه کؤنلون،
حریت اولان یئرده کؤنول قان اولابیلمز!
هر خوش گؤرونن کیمسه‌یه آلدانما حئییف سن،
هر خوش گؤرونن کیمسه‌ده وجدان اولابیلمز!
بو حُسنله چوخلار سنی ایستر سئوه، ای گول،
واحد کیمی عشقینده غزل‌خوان اولابیلمز!

آزاد اولا بیلمز! (۱)

یوز سرو اولا گر، سن کیمی آزاداولابیلمز،
بیر قلب کی سن‌سیز اولا، آباد اولابیلمز.
مین دلبر - مه پاره‌یه آزاده لیک اولسا،
آمّا سنه بنزه‌ر بیری آزاد اولابیلمز.
یوز عاشیقی محو ائتسه‌ده مین ناز ایله بیر گول،
لاکین، گؤزه‌لیم، سن کیمی جلاد اولابیلمز.
فخر ائیلر ایدیم بیرجه طبیبیم سن اولایدین،
مین درد اولا کؤنلومده، او، ناشاد اولا بیلمز.
زولفونده اسیرون اولا یوز من کیمی عاشیق،
زندان - محبتدن او آزاد اولابیلمز.

---

۱ - بو غزل ۱۹۵۸/۷/۱۴ده معالجه ائوینده شفقت باجیسی «آزاده خانیم»ین شاعیره گؤستردیگی حؤرمت و قایغی‌کئشلیکلره تشکر علامتی اولاراق یازیلمیشدیر.

مینلرجه سنون حُسنووه فرهاد اولانین وار،
هئچ بیر گؤزه‌له من کیمی فرهاد اولابیلمز.
تانریم یارا دیبدیر سنی جمشید زمانه،
واحدله «حضی» کویووا صیاد اولابیلمز. [1]

باکی ۱۹۵۸/۷/۱۴ ایکینجی معالجه ائوی

هر ایکیمیز!

کؤنول، اسیر اولالی، زولف - یاره هر ایکیمیز،
او گوندن اولدوق عجب، بختی قاره هر ایکیمیز.
نه غم، احاطه بیزی ائتسه اشک طوفانی،
خیلاص اولوب چیخاریق بیر کناره هر ایکیمیز.
بو ماه پاره‌لر عشقیندن ال چکن دئییلیک،
بویولدا اولساق اگر پاره - پاره هر ایکیمیز.
منیمله عشقده، گویا کی، بولبول همدم اولوب،
گلنده بیر گلیریک آه و زاره هر ایکیمیز.
او اؤز گولویچون ائدیر ناله، من نیگاریم اوچون،
بو نؤعو گلمیشیک آخیر قراره ایکیمیز.
شمع ایچره یانماغی پروانه درس آلیب مندن،
او دورکی، مایلیک عشق ایچره ناره هر ایکیمیز.
بو عهدی ائیله‌میشم، واحد، اؤز نیگاریم ایله.
چیخاندا بیرگه چیخاق لاله‌زاره هر ایکیمیز.

فخر ائدیر ائلیمیز!

سنین جمالین ایله فخرائدیر بیزیم ائلیمیز!
سن اولماسان، نه‌یه لازم باهاریمیز، گولوموز؟

---

۱ - غزل د.م.ت.زهتابینین خاطیره‌لریندن آلینمیش و بیرینجی دفعه چاپ اولونور.

گولنده گول دوداغین قلبیمیز سئوینجله دولور،
فرحله‌نیر سنی گؤرجک چمنده بولبوموز.
بو اؤلکه‌نین سنه قارشی بؤیوک محبتی وار،
سنیله خوش کئچینیر روزگاریمیز، ایلیمیز،
بو ساده‌لیک، بو گؤزه‌للیک بؤیوک سعادتدیر،
وطنده یوخ سنه بنزر حقیقی سئوگیلیمیز!
ترحم ائیله بیزه، ای گؤزه‌للرین ملگی،
یانیندا اؤزگه‌لرین قوی قیسالماسین دیلیمیز.
سنی سئوه‌نلرینین بیزده آشنالاریق،
جاهانی آختاراسان، یوخ بیزیم مقابلیمیز.
گؤرونمه‌دن بیزه، واحد، بوبیر سعادتدیر،
بوایلکی بایرامی دا اولدویار مایلیمیز.

وار حؤرمتیمیز!

حقیقی اولسایدی، سئوگیلیم، محبتیمیز،
سئوینج ایله یاشاردی بیزی حقیقتیمیز.
سبب نه اولدو، دئییرلر، او گولدن اینجیمیسن،
سبب بودورکی، موافق دئییل طبیعتیمیز.
گره‌ک دئییل بیزه جنت، نه جنت حوریلری،
وطن گؤزه‌للری حوری، وطن‌ده جنتیمیز!
وطن محبتی اولمازسا، محو اولوب گئده‌ریک،
وطنله دایم اولور عشق و ذؤقه رغبتیمیز.
اول آهو گؤزلو هله دوشمه‌ییر کمنده یاخین،
نئچین کی، بیزدن اونو هورکودور قیامتیمیز.

وطن گؤزه‌للری آرتدیقجا خلقیمیز سئوینیر،
وار ایندی اؤز گولوموز، اؤزگه‌دن نه منتیمیز؟
مرادا یئتدی رقیب، ای فلک، خراب اولاسان!
نه واختادک قالاجاق کؤنلوموزده حسرتیمیز؟
نصیحت ائتدیسه کئچمیش کیلر، دوشونمه‌میشیک،
بیزیم‌ده ائتمیر اثر هیچ کسه نصیحتیمیز.
بوسئوگیدن گره‌ک ایندی بیز استفاده ائدک،
جاوان ایکن نه قدر الده واردی فرصتیمیز.
اگر اجازه‌نیز اولسا، وصاله تئز یئته‌ریک،
بو ایشده طالعیمیز وار، گر اولسا قسمتیمیز.
بیز عاشیقیک، گرک عشق عالمینده ناله ائدک،
نئچین کی، روز ازلدن بو اولدو قسمتیمیز.
گؤره‌نده واحدی، درد اهلی‌دیر، چوخ اینجیتمه،
بیزیم‌ده وار اونا، ای گول، بیر آزجا حؤرمتیمیز.

عاشیق اولار فسانه سیز؟

کؤنلوم آچیلدی زولفونوگؤردوکده شانه‌سیز،
بیگانه باتدی ماتمه، قالدی نشانه‌سیز.
گؤسترمه گول جمالینی، آرتیرما ناله‌می،
بولبول باهار اولاندا دایانماز ترانه‌سیز.
دایم گؤزون‌خیالینی کؤنلومده بسلرم،
بیماری کیم گؤروبدور، اولا خسته‌خانه‌سیز؟
جلاد مین بهانه ایله قصد - جان ائدر،
سن اؤلدورورسن عاشیقی هر گون بهانه‌سیز.

زولفوندن آیری روُحوم اوُچور، آختاریر سنی،
ساکیت اولارمی، بیر قوُش اولا آشیانه‌سیز؟
هر یئرده، واحد، ایندی سنین صحبتین گئدیر،
خالقین سئون بیر عاشیق اولار می فسانه‌سیز؟

باخمام گوله سنسیز!

عشقین منی دؤندردی، گولوم، بولبوله سنسیز،
کؤنلوم تؤتولور، باخسام اگر بیر گوله سنسیز.
زولفون اوُجو گؤستردی منه عشق کمندین،
دوشدوم یئنه مجنون کیمی دیلدن - دیله سنسیز.
گؤردوم اوزونو، فیکیری بیر آی قالدی سریمده،
گؤزلردن ایراق، دؤندو گئجه‌م بیر ایله سنسیز.[1]
لیلاسی اوچون دؤزمه‌دی بیر محنته مجنون،
حاق عاشیقی‌یم، دؤزموشم هر مشکله سنسیز.
هر عاشیقین اؤز یارینادیر مئیلی، منیم ده
مئیلیم گوله یوخدور، هوسیم بولبوله سنسیز.
گؤز یاشی ایله بسله‌دیگیم نخل اومیدیم،
گلمز، گؤزه‌لیم، مین گول آچا حاصیله سنسیز.
سن گؤرسن اگر واحدی رحمین گلر، ای گول،
بیچاره ائدر آه و فغان بیر بئله سنسیز!

---

۱ - بیت بئله قید اولموشدور:
بیرگون اوزونون هیجری بیر آی اولدو گؤزومده،
زولفوندن ایراق دؤندو گئجه‌م بیر ایله سنسیز.

سنسیز!

سیار

گؤز مردمی کی، اشک تؤکر بیر گیله سنسیز،
بیر طفل دیر، آغلار، منه ائیلر گیله سنسیز.

واحد:

بیلمم، یئنه چشمین نه خطا ائیله میش ای بوت؟!
مین فتنه دوشوب مملکت - بابله سنسیز.

بدری:

بیر گوشه - چشم ایله دؤنوب باخمارام، ای گول،
دونیایا گؤزه‌للر گله مین قافیله، سنسیز.

واحد:

زؤورق کیمی امواج - غم ایچره ائله غرقم،
طوفان‌دا چیخارماز منی بیر ساحیله سنسیز.

بدری:

یوز دفعه اگر شمع - روخونله دل - عاشیق
پروانه کیمی یانسادا، گلمز دیله سنسیز.

واحد:

شور ایله گؤروب ناله‌می عشقینده مُغنی،
ترک ائتدی «نوا» پرده سینی «زابیله» سنسیز.

تا گؤرمه‌سم اول مصحف - روخسارینی بیرده،
مین جانیم اولا وئرمه‌رم عزرائیله سنسیز.

ای لاله روخوم، کؤنلومه حئیرانم ازلدن،
دؤزموش نئجه هیجرانینا مین داغ ایله سنسیز!

واحد! نه دئمیشلر یئنه «سیّار» ایله «بدری»،
بیر بیلمه‌دیم، اول دلبر - شیرین دیله سنسیز؟[۱]

تازا سؤز!

تنگ‌دیر غنچه دهانین، گئج گلیر آوازه سؤز،
بیر صنم‌دیر - نازنین، قویموش اؤزونو نازه سؤز.
سوردوم آغزین سیرّینی هر کیمسه دن، ای تازه گول!
تاپمادی، یوز مین خیال ائتدی، بو مخفی رازه سؤز.
درک قیلماز زاهید - بی ذوق کیم، نازیک سؤزو،
چوخ چتین قاندیرماق اولسون مردم - قانمازه سؤز.
سؤز بیر اوخدور، سینه‌مه دگدیکجه، ای قاشی کمان،
آت کؤنول شهرینه، آچسین عشق اوچون دروازه سؤز.
رشته - جانیمله آهیم سوزنی هر گون چکر،
جیلد - سینه مده حدیث - عشقینه شیرازه سؤز.
یئتمز، ای ماهیم، تمامه وصف - حُسنون خلق آرا،
گر قضا کاتیب‌لری یوزمین کتابه یازه سوز.
اولماسا اوستاد بزمینده سؤزون، واحد، قبول،
پیرلر یازسین جاوانلارچین یئنه بیر تازه سؤز.

قیمتلی غزل!

چکدی سنی طالع بو گولوستانه، گؤزه‌ل قیز!
شؤق ایله یاناش بولبول - نالانه، گؤزه‌ل قیز!

---

۱ - «سیّار» و «بدری» واحدین حیاتینین اوللرینده کی چاغداشلاری

سن شمعینه اؤز سئوگیلی پروانه‌نی یاندیر،
باتسین حسدیندن غمه بیگانه، گؤزه‌ل قیز!
اؤز قایناتانی، قایناناني دیندیر ادبله،
دوشسون بو گؤزه‌ل شهرتین هر یانه، گؤزه‌ل قیز!
آرتسین شرفین جمله قوهوم - قونشو یانیندا،
ایش گؤرکی، اولا لایق او انسانه، گؤزه‌ل قیز!
بیز اوغلوموزو تاپشیریریق بیر سنه یالنیز،
آنجاق سنی‌ده سئودیگین اوغلانه، گؤزه‌ل قیز!
ناموسلا، شرفله یئتیرین‌سیز باشا عؤمرو،
مرد عایله وورماز لکه وجدانه، گؤزه‌ل قیز!
قیمتلی غزلدیر، بونو واحد سنه یازمیش،
سنسن صدف ـ عصمته دوردانه، گؤزه‌ل قیز!

مشهور اولا انسانلیغیمیز!

واردی کؤیوندا، خوش اول دم کی، نگاهبانلیغیمیز،
بو گدالیقدا ایدی عالمه سلطانلیغیمیز!
آغلا هیجران گونو، ای مردم - چشمیم، گئجه لر،
بیر سحر گولدوره جکدیر بیزی گریانلیغیمیز.
یارا جان وئرمگه یول وئرمه‌دی کؤیوندا رقیب،
نذر قیلدیقسا، قبول اولمادی قوربانلیغیمیز.
فارغ اولساق، نولا مجموع - پریشانلیقدان،
باغلیدیر طره - جانانا پریشانلیغیمیز.
لب - جانان وارایکن چشمهٔ - حیوان سئویریک،
آدم اولساق، بیزه یئتمزمی بو حیوانلیغیمیز؟

ای کؤنول، ایندی وصال عالمینین قدرینی بیل،
بیر ثمر وئرمه‌یه‌جک سونرا پئشیمانلیغیمیز!
گره‌ک انسانلیغا دایر چالیشاق، واحد، اگر
ایسته‌سه‌ک، عالمه مشهور اولا انسانلیغیمیز.

یوخ بیر طبیب!

یارب توکندی جهل ایله صبر و قراریمیز،
اولدو زیاده محنت - قلب - فکاریمیز.
محروم قیلدی جهل بیزی فیض - علمدن،
حئیفا کی، کئچدی غفلت ایله روزگاریمیز.
مستیک شراب غفلت ایله جمله‌میز مدام،
بالله، گؤرونمه‌ییر گؤزه‌بیر هوشیاریمیز.
غم بسترینده درد و غمه اولموشوق دوچار،
یوخ بیر طبیب - حاذق، اولا غمگساریمیز.
زاهید سالیبدی بیزلری دام جهالته،
مشکل او دامدان اولا بیردم فراریمیز.
دونیادا علمسیز یاشاییب گون کئچیرمه‌دن
یئی دیرکی، محو اولوب، یوخ اولاجمله واریمیز.
واحد شکسته بولبول تک ائیله‌ییر فغان،
سولموش خزان - جهل ایله باغ و باهاریمیز.

هنوز!

بی خبردیر زاهیدیم اول سرو قامتدن هنوز،
وصف ائدر عاشیق لره روز - قیامتدن هنوز.

عـادت ائـتمیش عـاشیقه طـعن و مـلامت ائـتمگی،
هـیچ اوسـانماز زاهـید - غـافیل بـو عـادتدن هـنوز.
قـاشلارین طـاغین گـؤروب مسـجد آرا مـحرابـده،
بـاش گـؤتورمز اول سـبب زاهـید عـبادتدن هـنوز.
غارت ائیلر زولف رویوندان عـرق - دوردانـه سـین،
چکـمز ال اول اوزو قـاره اوغـرو غـارتدن هـنوز.
لعل - نابین رنگـینی بـیردفعه جـام ایـچره گـؤروب،
مـئی دؤنـوبدور قـانه، ای گـول، اول عـلامتدن هـنوز.
ائـل مـلامت داشـیله هـئی سـنگسار ائـیلر مـنی،
واحـدم، چـئورەمده وار سـنگ - مـلامتدن هـنوز.

اهل - حالین عاشیقی!

اولموشام، ای تازه گـول، حُسـن جـمالین عـاشیقی،
بـولبول آسـا اول لب - غـنچه مـیثالین عـاشیقی.
مسـجد و مـحرابه بـاش اەیـمز، یـقینیم‌دیر، اگـر
اولسـا زاهـید طـاق - ابـروی - هـیلالین عـاشیقی.
نـئیلراول کس سـونبول وگـولزار و سـبز و دانـه‌نی،
اولا گر روخسار و زولـف و خط و خـالین عـاشیقی.
گون دوشوب هر گون آیـاغین آلتـینا ائـیلر سـجود،
سـایه - قـدینله اولمـوش پـایمالین عـاشیقی.
مـاه - نـو یـئتمز تـمامه گـؤرمه‌یینجه گـون اوزون،
کسب - نورایستر، اولوب روخسار - آلین عاشیقی.

نولا، گـر هـیجرینده اولسـا کـؤنلوموز درده دوچـار،
آه و زار ائـیلر، اولوب بـزم - وصـالین عـاشیقی.
واحــده عـیب ائـتمه‌یین، درویشــه اولسـا آشـنا،
اهل - حال اولسون گره‌کدیر اهل - حالین عاشیقی.

خوار اولما، دئدی!

او وفـاسیز، «مـنه بـوندان سـونرا یـار اولمـا»، دئـدی،
سئومه هـر بـیرگؤزه‌لی، عـاشیق - زار اولمـا، دئـدی،
بـیرگؤزه‌ل عشـقینه وئـرکؤنلونو، ثـابت قـدم اول،
جوشما دریا کیمی، خزری[1]، گیلاوار[2] اولما، دئدی.
بـــوقارا زولفـــده یـــوزلرله اســیریم واردیـــر،
احـــتیاط ائـــیله، بـوزنجیره دوچـاراولمـادئدی.
چکـمه، گـؤزیاشی تـؤکوب گـؤزلریمین حسـرتینی،
گئجه -گوندوز بـوخیال ایـله خـومار اولمـا، دئـدی.
سـنی مـن سئومیرم، آردیـمجا دوشـوب یـالوارمـا،
ائل ایچنده دوشـون اؤزقـدرینی، خـواراولمـا، دئـدی.
وئـرمه‌رم اذن، سـر -کـویوما جـنت دئـیه سـن،
بـوش تـمنا ایـله بـی‌صبر و قـرار اولمـا، دئـدی.
عکس - روخسـاریماعالم اولوب حـئیران، شـاعیر،
سـن بـو آیینه‌یه چـوخ بـاخما، غـباراولما، دئـدی.
واحدم، مـن دئـدیم، ای گـول، قـوجالیق دؤوروگـلیر،
عشـق ذؤقـوندن اؤزاقـلاشما، کـناراولمـا، دئـدی.

---

۱ - خزردن اسن نسیم.

۲ - باکیداقورودان خزره ساری اسن یئل.

روزگاریم اوندا ایدی!

او بیوفا منیم ایستکلی یاریم اوندا ایدی،

اسیری بیرمن ایدیم، اختیاریم اونداایدی.

رقیب لریوخ ایدی، من اسیر - عشقی ایدیم،

بورتبه ایله منیم اعتباریم اونداایدی.

گولردی گول کیمی، من آغلادیقجا بولبول تک،

خزان غمین نه بیلیردیم، باهاریم اوندا ایدی.

باخان زاماندا منی اؤلدوروب دیریلدردی،

منیم اوعشق ایلاهیسی تانریم اوندا ایدی.

منی قوپوب، گئدیب ایندی رقیب‌لرله گزیر،

یاخیندی اوندامنه، جمله واریم اونداایدی؟

هانی اودم کی، نیگاریم منیمله همدم ایدی؟

دمیم اودملرایدی، روزگاریم اونداایدی!

[illegible] واحد، اولوب عشقه دوشدوگوم گونلر،

او بیوفا منیم ایستکلی یاریم اوندا ایدی.

سوزگون باخیش!

جاناندی، بیرده من، گئجه اون بیرتامام ایدی،

گیزلی دئییب دانیشماغااصلی مقام ایدی.

سوزگون باخیشلاکؤنلوم ائوین غارت ائیله‌دی،

ماهیردی فن - سئحرده، ظن ائتمه خام ایدی.

شؤق - لب نیگارایله بیهوش - مست ایدیم،

بیرده شرابا مئیل ائله‌سه ایدیم، حرام ایدی.

عشق ایله صبح و شامیمی سرخوش کئچیرمیشم،

صبحوم‌ده اوندا صبح ایدی، شامیم اوشام ایدی!

هـیجران گـونونده نـالـه‌می بیرکیمسه بیلمه‌دی،
یـارین بـوتحفه‌سی مـنه بیر احـترام ایـدی.
یـارهرسوالامـنتظرایـدی جـوابـیما،
حئیران اولوردوم ائـیله کـی، شیرین کـلام ایـدی.
اول مـنیمله یـار ایـدی، سـونرا رقـیب ایـله،
واحـد، دوشـونمه‌دیم، بـونه حـق وسـلام ایـدی؟!

یئنه گلدی!

غم چکمه، کؤنول، مجلیسه جانان یئنه گـلدی!
بو قالیب - بی روحه وئرن جـان یـئنه گـلدی!
بیر نئچه گون اولموشدو گونوم تیره غـمنیدن،
شاد ائتدی منی، اول مه - تـابان یـئنه گـلدی!
آهسـته یـیغیب بـاشینا اؤزلشکـر - زولفـون،
کـؤنلوم ائـوینی ائـتمگه ویـران یـئنه گـلدی!
سال بوینوما، جانانا دئدیم، حـلقه - زولفـون،
گولدو دئـدی، دیـوانـه - دؤوران یـئنه گـلدی!
فـرهاده دئـیین، ائـیله‌مه‌سین داغـدا فـریاد،
بو مجلیسه اول خسرو - خـوبان یـئنه گـلدی!
قان آغلاما، بـولبول، دخـی گـولزار هـوسینده،
ایام - خزان کئچدی، گـولوستان یـئنه گـلدی!
واحـد، بـیلیر عـالم مـنی، اول زولفـه اسیرم،
سن چوخ دئمه، مجنون - بیابان یـئنه گـلدی!

گنج گلدی!

بو بزم - عشرته، سـاقی، پـیاله گـنج گـلدی،
گؤزون فداسی، بیزی سال خیاله، گنج گلدی.

توتوبدو غم اوره‌گیم، وئـر پـیاله پـی در پـی
کی، ذؤقو نفع وئـره بـو مـلاله، گـئج گـلدی.
یئتیر منی خُم آیـاغینه، تـوت الیـم، سـاقی!
خیلاص حسرت اولوم لامحاله، گئج گـلدی.
بوآه و ناله‌می سانما عبث کی، قورخوم اودور،
یـــئترسنه مـــن ائـدن آه ونـاله، گـئج گـلدی.
قاشین خـیالینادوشدوکجه، ای کـامان ابـرو!
قـدّیم مـثال دونـوبدور هـیلاله، گـئج گـلدی.
گونوم قارالدی منیم، باده تـئز گـتیر، سـاقی!
کی، آزقالیب یئته عؤمروم زواله، گئج گلدی.
مـــروت عـــالمی‌دیر، واحـــدم فـــراغـــیندا،
یئتیر اومـید الیـنی بـیر وصـاله گـئج گـلدی.

ایل تزه‌لندی!

بـــایرام یـــئلی اسـدی، گـولعزاریـم تـزه‌لندی،
شـــادلیق گـــتیرن خـــلقه بـــاهاریم تـزه‌لندی.
هـــرایـــل بـــوگونوبایرام ائـدیر خـلقیمیز آزاد،
تـــــاریخلره‌ثبت اولدو وقـــاریم، تـــزه‌لندی.
گولشنده آچیب گول، ائله‌بیر عالمی خوشحال،
عشق اهلینه خـوش نـغمه‌لی تـاریم تـزه‌لندی.
قـــیزلاربورونوب آل قـوماشاعشوه - نـازایـله،
کؤنلوم سئوه‌ن عاشیق - دئیه یاریم تـزه‌لندی.
ائـــــللرگئیینیر فـــــخرلباسین بـــــئله گـــونده،
هفت‌سین دوزولن نقش - نـیگاریم تـزه‌لندی.

واحد یازاجاق مملکته، ملته تبریک،
ایل دؤندو، فلک دؤندو، دیاریم تزه‌لندی.

عاقل و فرزانه‌یم ایندی!

اؤز یاریما، بیلمه‌م، نییه بیگانه‌یم ایندی،
اونسوز، ائله بیل کی، ده‌لی - دیوانه‌یم ایندی.
زولفونده اسیراولدوغوم اول نازلی نیگارین،
شمع - روخونون دؤورونه پروانه‌یم ایندی.
قان اولسون اومئی، بیرده اونومن اله آلسام،
صد شوکر اولا، ترک - ره - میخانه‌یم ایندی.
گؤردوکجه بو گول‌اوزلولرین چشم - سیاهین،
مئی‌سیزده همین ذؤقله مستانه‌یم ایندی.
نه حُسنونه، نه وصلینه محتاجم اوشوخون،
محتاج بیراول زولف - پریشانه‌یم ایندی.
مجنونومنم ایندیکی عصرین، هانی مجنون؟
دیللرده من اوندان داها افسانه‌یم ایندی.
دیوانه ایدیم عشقده خالقین نظرینده،
شوکر ائیله، کؤنول، عاقل و فرزانه‌یم ایندی،
واحد، منه کافردئمه، من عشق پرستم،
نه طالیب - مسجد، نه‌ده بوتخانه‌یم ایندی.

گؤروشمک آرزوسو!

کؤنول غم چکمه، یارآچمیش جمالیندان نقاب ایندی،
خجالتدن اوزون تورپاغا سورتور آفتاب ایندی.

او سـرو - نـازنینین قـامتی سـانکی قـیامتدیر
کی، سالمیش خـاطیر - احـبابه شـوق انـقلاب ایـندی.
طواف کوی جانان قصدین ائتمیش عشق «چاووشی»[۱]،
بویوزدن «آذری اوغـلو»[۲]، اولوبـدور فـیضیاب ایـندی.
همیشه اهل - عشقی «بی ریالیق»[۳] «نیکنام»[۴]، ائـیلر،
نـولا، عـالم قـیلیراهـل - ریـادان اجـتناب ایـندی.
اومـید - وصـلینه بـیرنازنینه «اعـتماد»[۵] ائـتدیم،
بو «شیدا»[۶] کؤنلومه هیجرینده ائیلرمین عـذاب ایـندی.
دم اوُرموش یـوسیف - شـادی زولـئیخای - مـحبتدن،
اولورمـعشوقه سـیندن خسـته عـاشیق کـامیاب ایـندی.
اول آهو گوزلونون گویا کی گؤرموش زولف - پرچـینین،
قاچیب دشت - ختادا گـیزلەنیبدیر مشک نـاب ایـندی.
مـرید بـنده - پـیرموغانم، عشـق فـیضیندن
نـه ایسـترسم، اولور مـئیخانەلرده مسـتجاب ایـندی.
مـن اول سـاغرپرست ورنـدوعیاش - کـؤهنسالم،
منه حؤرمت قیلیب تعظیم ائـدرجـان - شـراب ایـندی.
سیزینله بیزگؤروشمک آرزوسون چوخدان ائتمیشدیک،
داریخما، «فطرته»[۷] یازسن ده، واحد، بیرجواب ایندی.

---

۱ - میرمهدی چاوشی.
۲ - بالاش آذراوغلو.
۳ - محمدبی ریا.
۴ - محمدباقرنیکنام.
۵ - اعتماد
۶ - یحیی شیدا.
۷ - علی فطرت.

بـونلار۲۵ - ۱۳۲۰ نـجی ایـللرده تـبریزده تشکـیل تـاپیپ فـعالیت گـؤسترمیش مشـهور «شاعیرلرمجلیسی»نین تانینمیش شاعیرلری ایدیلر.

سرو خرامان گئتدی!

کؤنومو قیلدی سیه، اول ماه - تابان گئتدی،
بیلمم، اول ماه گؤروب منده نه نقصان گئتدی؟
سایه‌وش دوشدودالینجا فرحیندن اوره‌گیم،
هریانا ناز ایله اول سرو ـ خرامان گئتدی.
طوطی‌وش آئینه حُسنونه اول شکرلب
قیلدی آخیر منی سرگشته وحئیران، گئتدی.
لشکر - زولفونو جمع ائتمیش ایدی باشیندا،
قیلدی آشفته منی، اول شه - خوبان گئتدی.
خانه - غمده منی دیده -گریان ایله
قویدو یعقوب تک اول یوسیف -کنعان گئتدی.
آغلارام، وجهی بودور صبح و مساء بولبول تک
سالدی غم ایچره منی، اول گول خندان گئتدی.
واحد اول ماه‌وشین حسرتینی چکمکدن،
طاقت وتاب وتوان، صبر دل وجان گئتدی.

درد و غمه توش ائتدی!

بونه مئی‌دیر کی، ایچرکن منی بیهوش ائتدی؟
خاطیریمدن غم - اندوهی فراموش ائتدی!
تاپمادیم چاره یانان کؤنلومه مئیدن غئیری،
منی عشقین نه قدر درد وغمه توش ائتدی.
گر الیم یئتسه، آیاغیندان اؤپردیم، ساقی،
خُم - مئی تک مئی ایچرکن بدنیم جوش ائتدی.

جنت اهلی او آدامدیر کی، دؤنوب واعظدن
پیر - میخانه نصیحتلرینی گوش ائتدی.
مئی اگر لعل - لب - دلبره آلوده دئییل،
بس آیاغینا صراحی نییه کرنوش ائتدی؟
عشق بیر شعله چکیب، یاندی وجودوم یکسر،
گؤرکی، بیر آه بو شمعی نئجه خاموش ائتدی!
تؤکدو، واحد، یئنه یاریم اوزونه تئللرینی،
جمع ایکن خاطیر - محزونیمی مغشوش ائتدی.

دئییل کیمسه هنردن خالی!

سانما، ای دل، هنری ذؤق - بشردن خالی،
احتیاط ائت، دئییل هیچ کیمسه هنردن خالی.
دوغمامیش مادر - ایام هنرسیز بیرذات،
گلمه‌میش دهره نه بیر مرد تپردن خالی.
افترا ائیله‌مه حاقیندا هنر صاحبی‌نین،
کی، دئییل اهل - هنر مدّ - نظردن خالی.
صاحب - عقل وهنردیر هره اؤزقدرینجه،
بیرنهالیق، دئمه بیز، هیچ ثمردن خالی،
سالک اول، گمراها یول گؤستر، اگرعارفسن،
اولسا هرکس، توت الین راه - کدردن خالی.
نقد سرمایه‌سین، البته وئریریغمایه،
پاسبان گراولاگنجینه - زردن خالی.
وادی - جهله قدم قویما، تاپارسان آفت،
فی المثل، بحراولامازخوف وخطردن خالی.

بــو هــنردن مـی دئـییل، عـالمی آتش بـورویوب؟
بـیر گـوناولمـاز، اولاکـیم دهـر شـرردن خـالی.
بـیردم انـصاف ایـله بـاخ، آچـماحسودانـه گـؤزون،
ائـیله مـرآت دلیـن رنگ -کـدردن خـالی.
واحدا، طول -کـلام ائـیله‌مه چـوخ، سـاخلادیلین،
سـؤزوآزائت، اولاسـان، بـلکه، ضـرردن خـالی.

سئوگی یادگاری غزل!

بـلاده‌یم، گـؤزه‌لیم، درد - عشـقینه دوشـه‌لی،
عـلاجی سـنده‌دیر، ای نـازنین‌لرین گـؤزه‌لی!
گـؤره‌نده گـول اوزونـو عـندلیب اولان کـؤنلوم،
ایـنان، گـؤزه‌للشیری هـر اومیدی، هـر امـلی.
منیم محبت ایله، عشق ایله یـوخ ایـدی ایشـیم،
منی سن ائتدین اسیرین اوگول اوزون گـؤره‌لی.
حـیاتیم، عشـرتیم آنـجاق سـنین خـیالین‌دیر،
حـیالی عـاشیقینم، سـیرّیمی کـیمه دئـمه‌لی؟
مـنه یـولوندا سـنین طـعنه ائـیله‌ین چـوخدور،
اگـر وفـا اولا، بـاتماز بـیزه رقـیبین الی.
دایان بیرآزدا، گولوم، صبرقیل، گؤره ک نه اولار،
عـلاج صـبرده‌دیر، سـهل سـانما بـو مـثلی!
اونوتما واحـدی، دقـتله بـاخ، بـوشعری اوخـو،
بـیزیم بـو سـئوگییه بـیر یـادگاردیر غـزلی.

واحدین نذری!

اولسا هر کـیم، سـئوگیلیم، حُسـن جـمالین قـایلی،
اولمـاز عـالمده، ایـنان گـولزار - جـنت مـایلی.

ایندی کی، رعنا گؤزه‌للر جان آلیرمیش نازایله،
بیلمیرم، تانریم نئچین خلق ائیله‌میش عزرائیلی؟!
توتدو اول زولف - پریشان دؤور - رویین یاریمین،
سان بولوداولموش فلکده تازه آیین حایلی.
جنت - اعلانی سئومز، حوروقیلمان ایسته‌مز،
بوپریلر عشقینین هر کس کی، اولسا نایلی.
مندن اکراه ائیله‌مه، وصلین تمنا ائیله‌سم،
پادشاهیم رحم قیل، قووما قاپیندان سایلی.
مست - مئی گؤردوکده زاهید طعن ائدیر عاشیقلره،
فاعل - مختار اولان هر کارین اولموش فاعلی.
کوی - جاناندا یئنه نذر ائتدی واحد جانینی،
سان مینا داغینا چکمیشدی خلیل اسماعیلی.

گل قیامه!

سالمیش اولساگرنظردن، ظلم ایله گول بولبولی،
یادقیلمازگولشن ایچره بیرزامان بولبول گولی.
گل قیامه، خالقابرپای قیامت ظاهرائت،
سرووده یوخ سن کیمی هرگز قیامت حاصلی.
زاهید - بی‌ذوق ائتمیش نوش غفلت باده‌سین،
واجب اولدو ائیله‌مک هوشیار اؤیله غافیلی.
اهل - قاله چرخ - دون دایم عنایت‌لر ائدر،
ائیله‌ییر یوزمین جفا، گر گؤرسه بیراهل - دلی.
ای کؤنول، سئودای عشقه دوشمه، جانیندان ساقین،
عشق بیر بحر - گراندیر کیم، گؤرونمزساحیلی.

واحدا، مجنون مثال عاشیق گؤروب هرکیم سنی،
بوینووا زنجیروش کئچمیش اوشوخون کاکیلی.

گول اوزره ژاله کیمی!

داغیتما گول اوزه زولفون آی اوزره هاله کیمی،
شرابدان بیر اثر وار لبینده لاله کیمی.
قیزارمیش عارضینه‌تر عجب گؤزه‌ل یاراشیر،
نه یاخشی گؤرسه نیر، ای گول، گول اوزره ژاله کیمی!
لبین خیالی ایله کاش مجلیس - مئیده،
گزه ایدیم الدن - اله بیر قیزیل پیاله کیمی.
گؤره‌نده قامتینی گؤزیاشیم اولور جاری،
چمنده پایینه سروین آخان شلاله کیمی،
پیالم الده دولوسؤز آچیلدی لعلیندن،
منی بو نشئه گؤتوردو مئی - دوساله کیمی.
هوای - عشق ایله گویاکی، بیرشکسته نئیم،
سیزیلدایر بدنیم هرنفسده ناله کیمی.
حدیث - زولفونو، واحد، هاچان کی، شرح ائله‌دیم،
اؤزاندی مسئله مجلیسده بیررساله کیمی.

جمالین پروانه سی!

آتش - هیجرین ائدیبدیرمنی دیوانه کیمی،
اولموشام شمع - جمالین ایله پروانه کیمی.
مرغ - دل بند اولوب، ای دلبر - عشاق - حزین،
گؤرجه‌گین حالینی روخسارین آرا دانه کیمی.

تـؤکولوب گـول اوزونـه طـره - طـراره‌لریـن،
رشـته - دل اونـا بـند اولمـادادیـر شانه کـیمی.
عـاشیق زاریـنا رحـم ائـیله‌مه‌سن، تـانری بـیلیر،
بـاش گـؤتوررم، گـئده‌رم سمت - بیابانه کـیمی.
دلبـرا، واردی رقـیب ایـله سـنین مـرحـمتین،
سـورگیلان حـالیمی بـیردفعه‌ده بـیگانه کـیمی،
دولانـیب کـعبه - کـویوندا نـیگارین دایـم،
سـینه‌می ائـیله‌یرم آه ایـله ویـرانـه کـیمی.
عشـقدن دم ووران عـاشیق کـئچراؤزجـانیندان،
نئجه واحـد وئـریب اؤز جـانینی مـردانـه کـیمی.

نورساچ ستاره کیمی!

ظـاهیرین دوزگـؤرونسه ده، آمـما،
ایـچه‌رین‌دیر مـیناره کـیمی.
گـونش اول، کـائناتی یـاندیرما،
بـومبالاردان چـیخان شراره کـیمی.
جهدقیل خـلق ایـچنیده یکـرنگ اول،
لکـه اولمـا آغ اوزده قـاره کـیمی.
نئی کـیمی نـاله ائـتمه‌گین خـوشدور،
آتیلیب - دوشـمه بـوش نـغاره کـیمی.
بـولود اولمـا اوزونـده دونـیانین،
نـورساچ آی کـیمی، سـتاره کـیمی.
هئچ کسین روحون اینجیدیب، یورما،
بـیرپارا لنگـیدن ایـداره کـیمی.

واحـــد، اؤزخـــلقیمین مـــنافعینه،
ایـــندی‌دن تـــاوارام مـــزاره کـــیمی!

قاشی یای کیمی!

دون گـــئجه آچـــدی نـــیگاریم اوزونـــو آی کـــیمی،
گـــؤردوم اول مـــاهین اه‌یـیلمیش قـاشینی یـای کـیمی.
ســـرعت - تـــیر - نـــیگاهینی تـــصور ائـــله‌دیم،
کـــی، گـــلیر ســـینه‌مه شست ایـــله تـــرامـــوای کـیمی.
عشـــق بـــازاریـــنین عـــالمده مـــنم حـــمالی،
آلمـــیشام چـــیینیمه غـــم یـــوکلرینی تـــای کـــیمی.
ســـالدی گـــؤزدن مـــنی اول ســـرو - روانـیم، گـئتدی،
گـــؤزومون یـــاشی فـــراغـــیندا آخـــیر چـــای کـــیمی.
گؤردوم هم صحبت اولوب غئیر ایله شیرین - شیرین،
بـــوحسد قـــیلدی اثـــر کـــؤنلومه ازوای کـــیمی.
واحـــدا، قـــالدین حـــامیندان گـئری، چـوخ عـاجیزسن،
جـدو جـهد ائـیله‌کی، لاپ اولمـایاسان ضـای کیمی.

پروانه‌لر کیمی!

یـــاندیم اوشـــمع - رویـــونا پـــروانـــه‌لر کـــیمی،
اولدوم اســـــیرزولفونه، دیـــوانـــه‌لر کـــیمی.
کـــؤنلومده ســـاخلارام لب - لعـــلین خـــیالینی،
مـــــیخانه‌لرده مـــئی دولو پـــیمانه‌لر کـــیمی.
قـــاشینلا هـــم پـــیاله‌دی، گـــویاکـــی، گـــؤزلرین
چکـــمیشله تـــیغ - قـــتلیمه مســـتانه‌لر کـــیمی.

ووردون بوشیشه کؤنلومه سنگ - ملامتی،

ائتدین شکست یئرده سینیق شانه‌لر کیمی.

اولمارقیبه یار، روا گؤرمه عاشیقین،

باخسین کناردان سنه بیگانه‌لر کیمی.

ییخدین بوکؤنلومون ائوینی بیرنگاه ایله،

ائتدین خاراب خانه - ویرانه‌لر کیمی.

واحد، دئییلله‌کی، تزه‌دن مئی پرست اولوب،

خلقه نشان وئریم اؤزوم، آیا، نه‌لر کیمی؟

آهوکیمی!

گؤرمه‌دیم بیر ظلم ائدن اول دلبر - بدخو کیمی،

کیم تؤکر عشاقلر قانینی هر گون سو کیمی؟

آغلارام بولبول کیمی بیر گولروخون هیجرینده من،

آخاراول سروین آیاغیندا سرشکیم جوکیمی.

دام قورموش زولفله یاریم منه صیاد تک،

ایستراول دامه اسیر ائتسین منی آهو کیمی.

اول هیلال ابرولارین فیکریله، ای دل، روز و شب

اینجه‌لیب ضعف آلدی جسمیم فرقتینده مو کیمی.

نئیله‌رم، آیینه‌یه من باخیم عکسیم گؤرمگه،

یاریمین روخساری اولموشدورمنه گوزگوکیمی.

دود - آهیم گؤیلره چخمیش شرار - آه ایله،

کؤکب - بختیم قارالمیش اول سیه گیسوکیمی.

چکمه‌رم ال، واحدا، من دامنیندن یاریمین،

چون غلام - کمترم اول شاهیمه هیندوکیمی.

ائشیتمز افغانیمی!

بیر قاراگؤز آلدی دین ایله ایمانیمی،
باغلاییب زولفو آیاغیم، قاشی تؤکدوقانیمی،
یئددی افلاکی فغانیم چولغادی هیجرینده، آه!
بیوفایاریم ائشیتمزمی مگرافغانیمی؟
دامنین توتدوم، وصالین ایسته‌ییب اومیدایله،
کسدی اومیدیم، دئدی، عاشیق، بوراخ دامانیمی.
عجزایله، جانا، دئدیم، سنسن طبیب عشق کیم،
بومریض - عشقه تاپدیم، شوکورلر، درمانیمی.
لطف قیل بوسه، نیگارا، واحداولموش مستحق،
دئ زکات ایله غنی ائتدیم من اؤزدربانیمی.

بیلدینمی؟

کئچن شب، نوربیه، کؤنلوم پریشان اولدو، بیلدینمی؟
منه وصل - نیگاریم دؤندو هیجران اولدو، بیلدینمی؟
شراب - ناب کی، جانان ایله بیر یئرده ایچمیشدیم،
گؤزومدن گلدی، باغریم دؤندوآل قان اولدو، بیلدینمی؟
سیز اؤز معشوقه‌نیزله شادوخرم، عیش وعشرتده،
منیم غم ایچره کؤنلوم مولک ویران اولدو، بیلدینمی؟
منه سؤز وئردی، اؤلدورسون، قورتارسین درد - فرقتدن،
سؤزوندن اول جفا پیشه پئشیمان اولدو، بیلدینمی؟
دئمیشدیم، کویونا اول بیوفانین گئتمه‌ییم بیرده،
حقیقت بؤیله بیر عهد ایله پیمان اولدو، بیلدینمی؟
وفاسیز، رحم‌سیز بوتلر اسیری اولدوق آخیرده،
جاهان عشق اهلینه گئتدیکجه زندان اولدو، بیلدینمی؟

بــو انــصافسیز گـؤزه‌للردن اذیـتلر چکـن واحـد،
سنه قوربان اولوم، خـاک ایـله یکسـان اولدو، بـیلدینمی؟

قتل فرمانی!

وئردی شمشیر - قـاشین قـتلیم اوچـون فـرمانی،
سـانکی مـحبوسینه سـلطاندیر، ائـدر دیـوانی.
حکم ائدیب زولفـونه، جـانان ائـده پـابسته مـنی،
کـیم کـی، مـجنون اولا، زنـجیره چکـرلر آنـی.
طــاق - ابــرولرینه ائـیله‌ییرم سـجده مـدام،
کــویونو ســجده‌گـهیم ائـیله‌میشم پـنهانی.
اگـدی بـو چـرخ مـنیم قـامتیمی قـاف کـیمی،
یـئری وار، آهـیم ائـده غـرق غـمه دونـیانی.
واحـدا، اولدون، عـجب، طـره - دلبـرده اسیر،
چونکی حاق بؤیله یازیب عاشیق اوچون طغرانی.

مریض عشق!

گـؤره‌ن مـحراب - قـاشین ایسـته‌مز طـاق - کـلیسانی،
شکست ائتمیشدیر حُسنون مُصحفی، انجیل - عـیسی‌نی.
بـو قـدری کـیم تـؤکورسن بـینوا عـاشیق‌لرین قـانین،
حـلال اولمـوش مگـر دیـنینده بـو عـاشیقلرین قـانی؟
گـؤرئیدی حُسـنونو گـر پـیر - کـنعان بـو وجـاهتده،
فـرامـوش ائیلر ایـدی یـوسیفین، ای یـوسیف - ثـانی.
قــیام ائــتدیکده قـدین مـین قـیامتلر اولور بــرپا،
نـه قـامتدیر بـو، جـانا، مـات ائـدیب گـبر و مسـلمانی.

مـزاق - اهـل - ذؤقـو فـهم قـیلماز هـیچ قـال اهـلی،
نـه بـیلسین زاهـید - بـی ذؤق قـدر - عشـق - جـانانی.
طـلانین قـدرینی زرگـر بـیلر، بـیلمز کـی، آهـنگر،
مـریض - عشـق اولان دایـم دیـلر دردیـنه درمـانی.
شکـایت ائـیله‌مه، واحـد، جـاهاندا یـاردان هـرگز،
گـره‌ک عشـاقلری مـعشوقونون اولسـون‌دا قـوربانی.

زنجیر زولف!

بـیلمم، نـه چـاره ائـیله‌ییم، اول بـیوفا مـنی
ائـتسین قـبول خـاک - دریـنده گـدامـنی.
هرصبح وشام بستر - عشق ایچره خسته‌یم،
ائـتمیش مـریض مـحنت وردو بـلامنی.
وصـل نـیگاردان الیـمی اوزدوظـلم ایـله،
سـالدی کـمند - فـرقته آخـیر قـضامنی.
زنجیر - زولف - یاره اسیراولدو مرغ - دل،
دیـوانـه‌لردی دامـه ائـدیب مـبتلامنی.
واحد، شکایت ائتمه جفاسیندان اول مهین،
ائـتمیش زمـانه گـردشی بـختی قـارامـنی.

اینجیتمه منی!

فرقتیندیر، سـنین، ای مـه، گـتیره‌ن جـانه مـنی،
سـالان آواره جـنون تک بـوبیابانه مـنی.
آغـلارام راه - فـراقـینداسنین شـام وسـحر،
سنین عشـقیندیرائـدن بـیل گـیلن دیـوانـه مـنی.

رحمه گل، رحم ائله، اینجیتمه منی، عـاشیقینم،
اؤلدوره‌ر، آخــیری بــوطعنه -- بـیگانه مـنی.
بنداولوب مرغ - دلیم زولف - سیاهینده سنین،
آلدی آرامیمی گـؤر، سـالدی نـه هـیجرانـه مـنی!
طاق - ابرولارینین سجده‌سین ائتدیکده عـجب
دســترس ائـیله‌دی مـعجزایـله ایـمانه منی.
واحــدا، ائـتمه شکـایت دخــی مــهوشلردن،
تــوش ائــدن بـختدی بـودرد - فـراوانـه مـنی.

ائیله‌دی آواره منی!

سالدی هیجران اودونااول بـوت - مـه پـاره مـنی،
ائــیله‌دی زولفــوتک هــیجرینده گـونوقاره مـنی.
درد - طــغیانیمه بــی‌جا یـئره زحـمت چکـمه،
تــاری شــاهددی، طـبیب، اؤلدورو بـویاره مـنی.
قیلدی کـؤنلوم قـوشونو حـلقه - زولفـونده اسـیر،
وارخــــیالی، چکـــه مــنصورکیمی داره مـنی.
ســر - کــویونداوطـن قـیلمیش ایـدیم دلداریـن،
اوزدو وصــــلیندن الیـم، ائــیله‌دی آواره مــنی.
مـــن تک عــالمده غـم ودرده گــرفتاراولســون،
کیم کی، حسرت قویوب اول مهوش - دلداره منی.
ســن بــو حُســنیله زلیـخای جـاهانسان، ای مـه،
نـولا، عشـقین چکـه یـوسیف کـیمی بـازاره مـنی.
واحدا، زولف - نیگاریم کـیمی ایـنجه‌لدی تـنیم،
کـیم گـؤرور، بـنزه‌دیر اول زولفـده بـیرتاره مـنی.

هیلال ائتدی منی!

بیرقلم قاشلی نیگارین غمی لال ائتدی منی،
خم قیلیب قدیمی، مانند - هیلال ائتدی منی.
ائدیرم بسکی خیالین بو قاراگؤزلولرین،
بوخیال اخیری مبهوت - خیال ائتدی منی.
اشک گولگونوم ایله چهره - زردیم بویانیب،
قانادؤنموش بوگؤزوم مردمی آل ائتدی منی.
کیمه یئتدیمسه، لبین سرّینی سوردوم اوندان،
خلق آراسینداعجب اهل - سوال ائتدی منی.
بسته - زولفو اولاندان بری اول ماه‌وشین،
چرخ - سرگشته وبی صبر - جمال ائتدی منی.
آذرا[۱]، اولمادی بیرکیمسه، سوراحال - دلیم،
چون فلک غرقه گرداب - ملال ائتدی منی،
ائوی آباداولاعالمده یئنه ممتازین[۲]،
سوردواحوالیمی، فرخنده - حال ائتدی منی.
منه بخشایشی اولدو اوکرم صاحبی‌نین
اؤیله کیم، صاحب - پرجاه وجلال ائتدی منی.
دیله‌رم، بیرسنین احسانینی عالمده گؤروم،
آرزوصاحب بیرفیکر - محال ائتدی منی.
واحدا! گرچی حقیرم، ولی چوخدورقدریم،
نولاگرچرخ دخی اهل - سوال ائتدی منی.

---

۱ - شاعیرآذر

۲ - ادبیات شناس - سلمان ممتاز عسگراوف.

آغلاتدی منی

سنسیز، ای گول، دئمه بیگانه‌لر آغلاتدی منی،
بعضی اویدورمالار، افسانه‌لر آغلاتدی منی.
آغلادیب اؤزگه پریشان ائده بیلمزدی منی،
زولفونه محرم اولان شانه‌لر آغلاتدی منی.
شمع تک گؤزیاشیم آخمازدی غمیندن گئجه لر،
دؤور - رویوندا کی پروانه‌لر آغلاتدی منی.
کؤنلومون گؤردوم او زولف ایچره اسیر اولدوغونو،
سانکی زنجیرده دیوانه‌لر آغلاتدی منی.
مین خیال ائیلر ایدیم گؤزلرینین شؤقی ایله،
یاد ائدرکن سنی مستانه‌لر آغلاتدی منی.
سنسیز، ای گول، نه مئی ایچدیمسه، گؤزومدن گلدی،
دؤندو قان رنگینه، پیمانه‌لر آغلاتدی منی.
واحد، عالمده، تکی، عشق ائوی آباد اولسون،
هر زامان مسجد - ویرانه‌لر آغلاتدی منی.

ایسته‌میر منی!

بیلمم، نه ائتمیشم، یئنه یار ایسته میر منی،
اوُیموش رقیبه نازلی نیگار، ایسته‌میر منی.
یاندیردی داغ - حسرت ایله خسته کؤنلومو،
اول سرو بویلو، لاله‌عذار ایسته‌میر منی.
یاریمدان اؤزگه نازلی گؤزه‌للرده یوخ گؤزوم،
گول ایسته سین، جهنمه، خار ایسته‌میر منی.
بیلمم، نه سیّردیر، او قارا گؤزلو دلبریم،
هر دم اولاندا مست و خومار ایسته‌میر منی؟!

اغیارا ناز ائدیر، منی دیندیرمه‌ییر او گول،
گویا خزان یئتیشدی، باهار ایسته‌میر منی.
واحد، اگر کی، وار بیزه‌ده ناز ائدن گؤزه‌ل،
من سئودیگیم او چشم - خومار ایسته‌میر منی.

نرگیس جادو!

سن نظردن سالما سایدین، ای هیلال ابرو، منی،
دام - عشقه بونجا سالمازدی یئتن مه‌رو منی.
گؤزیاشیم آخدیقجا، آرتار سوز - عشقیم سینه ده،
یوخدور اومیدیم، خیلاص ائتسین بو اوددان سو منی.
اینجه لیب زولفون خیالیله وجودوم، اؤیله کیم،
تار - زولفوندن حساب ائیلر گؤره‌ن بیر مومنی.
بیلمه‌دیم، قیلدیم نظر اول زولف - عنبر فامینا،
سئحرله سالدی کمنده نرگیس - جادو منی.
مجلیس - مئیده نیگاریم آچدی مشگین زولفونو،
بیلمه‌دیم مئی نشئه‌سی مست ائتدی، یا کیم، جومنی؟
من اسیر - زولفونم، آنجاق جمالین سئومیشم،
فیکر قیلما، ایسته‌ییر وصلیمدن اؤترو بو منی.
گؤرمه‌ییبنجه گول اوزون، واحد، او شهلا گؤزلونون،
ساکیت ائتمز نه چمن سئیری، نه بیر آهو منی.

وورما زولفه شانه نی!

قسمت ائت، یا رب، منه دایم مئی و میخانه‌نی،
خالی ائتمه مجلیسیمدن ساغرو و پیمانه‌نی.

کؤثر - جنت صفاتین وصف ائدیرسن عاشیقه،

وئرمه‌رم من کؤثره، زاهید، مئی و میخانه‌نی.

الامان، مشاطه، آشفته ائدرسن عالمی،

کؤنلومو قیلما پریشان، وورما زولفه شانه‌نی!

هر سر - مویوندا بند اولموش نئچه افتاده‌لر،

قویما ده‌یسین بیر - بیرینه بو نئچه دیوانه‌نی.

نقطه - خالین گؤروب اول صفحه - رویوندا کیم،

ذکر - زاهید تک ائدر اول سبحه - صد دانه‌نی.

آتش - روخسارینی گؤردو کؤنول پروانه‌سی،

گل دولانیم باشینا، یاندیرما بو پروانه‌نی،

زاهید ایستر مسجیدی، من عارض - دلداریمی،

بولبول ایستر گولشنی، بایقوش سئوه‌ر ویرانه‌نی.

نقل ائدر واعظ بهشت و دوزخی کیم خلق اوچون،

واحدا، آلما قولاغه یوز بئله افسانه‌نی.

سایدیم ستاره‌نی!

اولدوم جنون گؤرجه‌گین اول زولفو قاره‌نی،

سایدیم صباحه دک گؤی اوزونده ستاره‌نی.

بیر یاره ووردو سینه‌مه تیغ - قاشیله کیم،

مشکل ساغالدا، گلسه ارسطو، بو یاره‌نی.

ای درد - عشقه چاره ایله حکم ائدن طبیب،

تدبیرین اولسا، بو مرضه ائیله چاره‌نی.

تؤکدو اویار صفحه - روخساره زولفونو،

ائتدی غروب، گؤرمه‌دیم اول ماهپاره‌نی.

احسن سریر - حُسنده اول قاره خالووا،
بیر تک دولاندیریر بو قدر گنج ایراده‌نی.
پنهان اولاندا چشمدن اول یار سیمتن،
بیر اودلو آه ایلن یاخارام هر کناره‌نی.
بیر ذره کسسه مهرینی مندن اوماه اگر -
آهیم اودویلا چرخه یئترره‌م شراره‌نی.
واحد، اگر چی یار کسه سندن الفتین،
سن جهد قیل کی، دلبرلن وورما آره‌نی.

خدا سنی!

ائتدی فلک جفا ایله مندن جدا سنی،
قیلدی رقیب بد صفته آشنا سنی.
چکدیم جفا و جؤرونو، ای مه، زمانه ده،
ساندیم خیال - خام ایله اهل - وفا سنی.
هر صبح و شام سائل کویوندور عاشیقین،
حاتم کیمی چو بیلمیشم اهل سخا سنی.
اوزدون وصالدن، الیمی ترک لطف ائدیب،
ای مه، بونوع بیلمزایدیم بیوفا سنی.
اولدوم مریض‌عشق ایله، حالیمی سورمادین،
قیلسین دوچار من کیمی دردِه خدا سنی.
سوردوم علاجیم، ای بوت - زیبا، طبیب‌دن،
یازدی بودرد - عشقه معالج دوا سنی.
بو واحد - فقیره، گؤزه‌ل، ائیله التفات،
روحوم، حیاتدابیرجه بیلیب‌دیر شفا سنی.

تانری ائیله‌مه‌سین مبتلاسنی!

سوردومسا هامّیدان، دئدیلر، بی‌وفا سنی،
نئیلیم، حقیقی بیلمیش ایدیم آشنا سنی.
یوسیف ده اولسان حُسنده، سن مندن اینجیمه،
هر یئرده سؤیله‌رم، گؤزه‌لیم، من گدا سنی!
مجنون زامانی لیلی گؤره‌یدی جامالینی،
عشقیندن ائیلر ایدی، اینان، تئزفنا سنی.
تقصیریم اولمادان منی سالدین بلالارا،
من روحوماسانیردیم، عزیزیم، غذا سنی.
بیرکلمه سؤزکیفایت ائدرآنلایان کسه،
نااهله تانری ائیله‌مه‌سین مبتلا سنی.
فیکره، خیاله، محنته سن سالمیسان منی،
جانان، احاطه ائیله‌مه‌سین بیربلا سنی.
تانریم اؤزو جزا وئره‌جک ظلم ائدنلره،
کؤنلوم اگرکی، بیرغمه گؤرمز روا سنی.
یوخدور گناه سنده، سنی اؤیره‌دنده‌دیر،
بیگانه گؤستریر هامییا کج نما سنی.
حال اهلی اولسا، واحد، اگر سئودیگین گِؤزه‌ل،
هئچ یئرده بیوفادئمزاول مه‌لقا سنی.

وطنده اؤلمک عزتدیر!

عجب گؤزه‌ل یئتیریب گردش - زمانه سنی،
زمانه میزده سانیرخلقیمیز یگانه سنی.
محبتینله کؤنوللر دولوب، اونوتمایاجاق
نه بیررفیق - حقیقی، نه اهل - خانه سنی.

وطـنده نـام - نشـان ایـله اؤلمک عـزتدیر،
دیار - غربته کیم سـالدی بـی نشـانه سـنی؟
جاوانلاشاردیم، الیم چاتسا، مهرسیز فـلگه،
سبب نه دیرکی، سالیب درد - بی امانه سنی؟
غـرضله ائـوییخانین خـانمانی اودلانسـین!
کی، قویدولارگؤزو حسـرتله خـانمانه سـنی.
سن اولماسان دا، خیالین بیزیمله هـمدم‌دیر،
اگر کی، محنت - غربت یئتیردی جانه سنی.
بلای - هیجره گرک صبر قـیلسین عـاشیق‌لر
بوایشده، بلکه، چکیب بختین امتحانه سنی.
باهار - عؤمرونو، واحد، فلک خزان ائله‌دی!
یئتیردی بـولبول - شـیدابـوجورفغانه سـنی.

وفا نشانه‌سی!

وفـالیسان، گـؤزه‌لیم، چکـدیم امـتحانه سـنی،
وفــاده تک یـئتیریب گـردش - زمـانه سـنی.
بــواعــتبار اولابــیلمز بــیر اؤزگــه دلبــرده،
من ایـندی بیلمیشم اؤزکـؤنلومه یگـانه سـنی.
رقــیب‌لر گــؤزونه کـیرپیگین بـاتیر اوخ تک،
وفــاده گــؤستریرم هــرزمــان نشــانه سـنی.
غـریبه جـاذبه واردیـر گـؤزه‌ل‌لیگینده سـنین،
برابر ائیله‌مک اولمـاز بـیر اؤزگـه جـانه سـنی.
سـنه بشـر دئسـه‌لر - ظـلم ائـدیبلر حـاقیندا،
طبیعت عاشیق اولوب، گؤندریب جهانه سنی.

بوآرزو دایام، ای گول، همیشه شاد اولاسان،

زمانه محنتی دؤندرمه‌سین خزانه سنی.

صداقتینده دایاندین، رقیبه سیر دئمه‌دین،

ائلین شماتتی گرچی گتیردی جانه سنی.

دئین دئمیشدی منه: سئوگیلین وفاسیزدیر،

سالار اوگول یئنه، بیرگون گلرکی، قانه سنی.

سنین صداقتینی واحده اؤزوم دئمیشم،

اوداسئویر، گؤزه‌لیم، ایندی غایبانه سنی.

عشق بیماری!

یاراديب تانری، عزیزیم، نه گؤزه‌ل یارسنی!

گؤزله، بوحُسن ایله آلداتماسین اغیار سنی!

دیشلرین اینجی، لبین لعل، اوزون گول کیمی‌تر،

خلق ائدیب، منجه، طبعیت دور - شهوارسنی.

عشق بیماری ساغالماز، بونودرد اهلی بیلیر،

ساغالار گؤرسه بوترکیب ایله بیمار سنی.

یاندیریب کعبه و بتخانه‌نی، زُنّاری آتار،

گؤرسه صنعان کیمی مین عاشیق - دیندار سنی.

سن کی، حال اهلی ایدین، عاشیقی اینجیتمزدین،

ایندی جان آلماغا کیم ائیله‌دی وادارسنی؟

عاشیقین کؤنلونه رحم ائت، بو قدر اینجیتمه،

گؤرمه‌میشدیم، گؤزه‌لیم، بونجا ستمکار سنی.

مست ایدین سن بو قارا گؤزلولرین عشقیله،

ایندی، واحد سئوینیر، کیم گؤرور هوشیار سنی.

آذربایجان سئویرسنی!

غم چکمه، ای کؤنول، یئنه جانان سئویرسنی،
دردیندن اؤلدویون گول - خندان سئویر سنی.
ظالیم فلک قویارمی سنی وصله یئتمگه،
چوخ دا اوجان آلان، او گؤزه‌ل جان سئویر سنی.
هربیر سؤزو موقتی‌دیر نازنین‌لرین،
آلدانما، گرچی اول مه - تابان سئویر سنی!
باتدی رقیب عؤمر اوزونو قاراگونلره،
اول سروبویلو، زولف - پریشان سئویر سنی.
جئیران دالینجا دوشسه بیر اووچو، عجب دئییل،
یوزلرجه اووچو، یوز قوزو جئیران سئویر سنی.
خلق ائیله‌ینده سهو دئییل، تانری گردئسم،
اولموش جامالینا اؤزو حئیران، سئویر سنی.
واحد، جهنم ایسته‌مه‌سین قوی رقیب‌لر،
سن فخر قیل کی، آذربایجان سئویر سنی.

ائتمه‌سین جان فیکرینی!

چکمک ایسترمن کیمی هر کیمسه جانان فیکرینی،
اؤزجانیندان ال گؤتورسون، ائتمه‌سین جان فیکیرینی!
آغلارام صبح و مسابیر دلبرین عشقینده من،
بولبول آغلارنئجه چکدیکده گولوستان فیکرینی.
یوسیفین هیجرینده یعقوب ائیله‌دی مین فیکراگر،
چکمه‌یبدیر بونجااو من کیمی هیجران فیکرینی.
اولسام اول شوخ ایله گربیر گوشه - میخانه‌ده،
بیرده نامردم، چکرسم باغ - رضوان فیکرینی!

ای گــون اوزلوم، گــرتوتا ظــلمت ســراسر عــالمی،
ائـــیله‌مز رویــون گــؤره‌نلرماه - تــابان فــیکرینی.
وورسان، ای مه، ســینه‌مه تــیر - خــدنگین، راضــییام،
ســینه‌ده پــیکانین اولســا، چکــمه‌رم جــان فــیکرینی!
بــی گــناه قــانلار تــؤکرسن رحــم‌سیز جــلادتک،
بیل، تــوتار آخــیر سنی ای چکــمه‌ین قــان فــیکرینی!
اولدو، واحــد خــاطیریمده جــمع ایکـن آشـفته لیک،
مــتصل چکــمکدن اول زولف - پــریشان فــیکرینی.

قورتارا دیوانه‌سینی!

گلدی‌غمدن گؤزه‌لیم قــورتارا دیــوانــه‌سینی[۱]،
گؤردو اؤز شمعینه یـاندیردیغی پـروانـه‌سینی.
مــنیم افســانه - عشـقیم بـورویوب مـملکتی.
لیلی - مجنونون اونوتماق گـرک افســانه‌سینی.
ای ییخان کؤنلوم ائوین، ایندی گل آبــادائـیله،
دایــمی ائـیله‌مه ویــرانــه بـو غـمخانه‌سینی.
بولبول ایســترگولو، ذؤق اهـلی سئورجـانانی،
هربیر عاشیق سئور اؤز سئوگیلی جانانه‌سینی.
عشق پیمانه‌سیدیر عـاشیقی سـرمست قـیلان،
آلمــــادهزین اله غــم غــصه‌لی پـــیمانه‌سینی.
اهل - فقریک، بیزه بوکنج - قناعت خوشدور،
نئیلیریک شــاهلارین آلتــون دولوکـاشانه‌سینی.

---

۱ - بو مصراع شاعیرین دیلیندن "گلدی زنجیردن آزاد ائده دیوانــه ســینی " شکـلینده نـقل اولموشدور.

خالقا گؤزیاشی ایله دام - ریـادیر، قـورموش،
واعظین سانما عبث سـبحه - صـددانـه‌سینی.
مـنجه، واحـد، یـئنه مـیخانه‌لر آبـاداولسـون،
ترک قـیل زاهـیده اؤزمسـجد - ویـرانه‌سینی.

صنعت فیض ایلاهی!

یـاریم تـؤکنده گـول اوزه زولف - سـیاهینی،
ساندیم کی، گیزله‌دیب فلک ابرایچره مـاهینی.
گـرگؤرسه بـاغبان اومـهین زولف ورویـینی.
تا عؤمرو وار، خزانـه وئـره‌ر گـول -گـیاهینی.
گـلسین، جـمال - دلبـریمه اتـیله‌سین نـظر،
کیم گؤرمه‌ییب سه صنعت فیض - ایـلاهینی.
صیادلار دالیـنجا دوشـوب، حسـرتین چکـر،
گـــؤرسه نـــیگاریمین اگـــر آهـــونیگاهینی.
بـیهوده سـانما، نـاله - عشـاقدان سـاقین،
ای مـه، یـئتیرمه گـؤیلره عشـاقین آهـینی.
هـرگون دوشـوب آیـاقلارینا گـون بـو شـؤقله،
بلکه، اولورکی، بیرگون اؤپه خـاک - راهـینی.
واحــد قــاپیندا اولسـا مـقصر، اومـیدی وار،
بــیر لطـفله اؤزون کـئچه‌جکسن گـناهینی.

هامی برابر دیر!

لبیندن عاشیقه اولسـایدی استفاده یـئری،
قدحده قانه دؤنوب قالماز ایدی باده یئری.

دیار - عشقه، کؤنول، لاابالی قویما قدم،
بوبارگاهه گئدرکن بیر اعتقاده یئری.
ایرادەسیزلره یئر یوخدور عشق مولکونده!
خوشا او عاشیقه وار اوندا بیر ایراده یئری.
شراب مجلیسینه قویمایین گلنده رقیب،
دئییل بوگوشه - جنت حراسزاده یئری.
سنین گؤزەللیگینین عاجیزم ایفادەسینه،
ملکدن اؤزگه سنه تاپمادیم ایفاده یئری.
تکبر اهلینی عشق ایچره ایستەمز جانان،
طریق - عشقه، کؤنول، دایمافتاده یئری.
دیار - عشقده، واحد، هامی برابردیر،
بیلینمز اوردا گدا ایله شاهزاده یئری.

بوش ادعالار!

سانما جهاندا اهل - وفا مەلقالاری،
بی اعتبار اولورموش هامی، یوخ وفالاری!
آلدانمایین زمانەده هرگز گؤزەللره،
دایم ائدرلر عاشیقه جؤر و جفالاری.
یوخدور جهاندا بیر نفر اهل - وفا، کؤنول،
بس کی توتوبدور عالمی بوش ادعالاری.
عشقه، عبثدی، قیلما هوس، ای اسیر - عشق،
چونکی چکیبدی عشقده باشیم بلالاری.
کسمه آماندی، لطفونو عاشیقدن، ای صنم،
شاهلار همیشه رسمدی، ساخلار گدالاری.

هـــر مـــاه‌رو گـؤزه‌لده مگـر بـئیله ظـلم اولور؟
تـرک ائت جـفانی، تـوت روش - بـینوالاری.
واحـــد، جـــفای - عشـقدن اکـراه قـیلمادین،
ائـــــتدین قــــبول روز - ازلدن بــــلالاری.

مذمت ائیله‌مه یین دلربالاری!

ای دل، اوُنــوتما ظــلم ائــله‌ین مـه‌لقالاری،
اونــلاردیر عشـق اسـیری ائـدن بینوالاری.
زنجیر - زلفه ائتمه هوس، ای اسیر - عشق!
چوخ گؤرموشوک بودامه دوشـن مـبتلالاری.
حُسـن اهـلینین بـو عـادتیدیر، بـیوفا اولور،
چــوخ‌دا مــذمت ائـیله‌مه‌یین دلربــالاری.
هرشوخه وئرمه کـؤنلونو، بـاغلانما زولفـونه،
چونکی چکیب بویولدا باشیم چوخ بلالاری.
دیــوانـه ائـتمه‌یینجه گـؤتورمزیاخاندان ال،
چـوخ چکـدیم امـتحانه بـوزولفو قـارالاری.
آلدانـــمارحـــمسیز، بـــووفاسیز گـؤزه‌للره،
دایـــم ائــدیرلر عــاشیقه جــؤروجفالاری.
واحد، جـهاندا طـعنه - بـیگانه یـاخشیدیر،
پـــرادعـاگـؤرونجه بـودوست - آشـنالاری.

گول عذاردان غئیری!

بــیر آرزودا یــوخام وصــل - یــاردان غــئیری،
نـــه ذوٌق بـــولبول اوچـــون لاله زاردان غــئیری.

وطـنده مـحنته بـیرچـاره تـاپمادی مـجنون،
دیـــــارغربته یـــالنیر فـــراردان غـــئیری.
نه جام - جم قالیب ایندی، نه شؤکت - جمشید،
فســـــانه‌لرله قـــورو افـــتخاردان غـــئیری.
بـهشت - اقـدسه دؤنسه‌چمن، نـه بـهجتی وار،
بـــیزه نـــه ذؤق اولور گـــولعذاردان غـئیری.
طـبیعی زیـنته لایـق دئـییلدیر هـر گـول‌رخ،
بـــوعزته یـــئتن اولمـــاز نـیگاردان غـئیری.
نـــه‌دیر رشـــادتی اول بـــیستوندا فـرهادین،
بـیرعکس - شـیرین ایـله جـویباردان غـئیری.
حمیدین[۱] عشقینی زهتابدان[۲] سوراندادئـدی :
اوبـــــینواده نـــه واراعـــتباردان غـــئیری.
بـرادریـم مـجیده[۳] سـن بـوشعری یـاز، واحـد،
صمیمی دوسـت یـوخومدور قـافاردان[۴] غـئیری.

باخمارام بیرگوله سندن غئیری!

گؤزه‌لیم، وارمی بیرعاشیق سنه مندن غـئیری؟
اؤلرم، بـاخسام اگـر بـیرگوله سـندن غـئیری!
کـنؤنلوموقان ائـله‌ین وارمـی بـوعالمده مگـر،
بیرسنین تک اوزو گول، غنچه دهندن غئیری؟
اؤزگه بـیردلبر ایـله کـؤنلوم آچـیلماز سـنسیز،
نه گرک بـولبول - شـیدایـه چـمندن غـئیری؟

---

۱ - دوکتورحمید محمدزاده.
۲ - دوکتور محمدتقی زهتابی.
۳ - غفار کندلینین کیچیک قارداشی.
۴ - دوکتور غفار کندلی.

اؤزگه‌لر لذت - وصلینله صفالرچکدی،
منه هیجرین نه وئریب درد - محن‌دن غئیری!
درد - هیجرانینی داکؤنلومه تاپشیردی فلک،
الینی دامن - وصلیندن اوزندن غئیری.
لبلرین نشئه‌سینی پیر - مغاندان خبرآل،
باده ذؤقون نه بیلیررند - کهن‌دن غئیری؟
واحد، عالمده بیرانسانلیغاخدمت قالاجاق،
وارمی بیرشئی آپاران قبره کفندن غئیری؟!

بؤیوک اوستاد!

سئوگیلیم، بولبوله اولسایدی گولون ایمدادی،
بولبولون عالمی آغلاتمازایدی فریادی.
عشق سئوداسینالایقلی دئییل هرعاشیق،
درد، غم چکمگه گراولماساستعدادی.
قوپایوزلرجه بلا، قلبینه تاثیرائتمز،
هرکیمین عشق ایله محکم قورولوب بنیادی.
گؤر نئجه حُسنده مغرورایدی شیرین اؤزونه،
داغ - داشی چاپماغا مجبور ائله‌دی فرهادی.
هانی رحمتلیک اومجنون کی، گئدیب دونیادان؟
بیزیک ایندی اوبلالرچکه‌نین اؤولادی.
حُسن - لیلانی‌دا مجنون اؤزو اؤیرتدی بیزه،
اهل - عشقین اودور عالمده بؤیوک اوستادی.
منی، واحد، بوقدر سئوگیلیم اینجیتمزایدی،
یئره گیرسین، گؤروم، ای کاش، رقیبین آدی.

فرصت اولمادی!

گلدیم وصال - یاره یئتم، فرصت اولمادی،
بیردم دویونجا صحبت ائدم، قسمت اولمادی.
جؤورون چکیب همیشه بو زولفو قاره‌لرین،
دیوانه کؤنلومه یئنه بیر عبرت اولمادی.
جنتدی مجلیسیم، ائیله کی، گلدی دون رقیب،
مجلیس جهنم اولدو، منه جنت اولمادی.
آز اولسا باده‌نین چوخ اولور روحه لذتی،
حدیندن آرتیق اولسا، بوبیرلذت اولمادی.
سرویم، دئینده سانما، قیامتدی قامتین،
محشرکی قوپمادی، سنه بیرتهمت اولمادی.
فرهادی فضل - صنعتی سئودیری شیرینه،
شیرینی عشقه بند ائله‌ین صورت اولمادی.
عشـ ده اؤلمک حسرتی اؤلدوردو واحدی،
چوخ یاخشی اولدو - ایسته‌گینه حسرت اولمادی.

گؤزوم جیلالاندی!

بو سرو - قامتیم قاشین خیالی‌ایله دوتالاندی،
گؤزوم آیینهٔ - صاف - جمالیندان جیلالاندی.
فغان و آه و ناله مدن خبردار اولمادین، ای مه،
گؤی اوزره دود - آهیمدن کواکب‌لر قارالاندی.
دگنده سینه‌مه اوست - اوسته، ای گول، ناوک - غمزه‌ن،
ده‌لینمیش نئی کیمی کؤنلوم یئری - یئردن نوالاندی.
دئییرلر قیس اوچون، جانا، جنون - عشق اولوب، آمّا
منیم، اوندان بتر گؤرجک سنی، باشیم هاوالاندی.

اوزونــدن دون گـؤتوردوکده دو شـقه زلف - مشکـینی،
اوزون نــوریله، ای مـاهیم، جـهان یکسـر ضـیاءلاندی.
چـــمنده ســـروقدین گــؤستریب یــوزمین قــیامتلر،
قـدین سروین چـمن گـؤرجک خـجالتدن حـیالاندی.
ســالیبدیر واحــد - زاری بـلای - حُـسنه هـیجرانین،
هــمیشه غــئیرلر وصــلینله، ای گــول‌رخ، صـفالاندی.

یادیمدان چیخدی!

دئــمه‌دیم دردیـمی جـانانا، یـادیمدان چـیخدی،
گؤردوم اؤز یـاریمی بـیگانه یـادیمدان چـیخدی.
بــولبوله گــول نــه جـفا ائـیله‌دیگین بـیلدیردیم،
یاندی جانیم، یـئنه پـروانـه یـادیمدان چـیخدی؟
دئـیه‌جکدیم او قـارا زولفـه، نـه دردیـم وارایـدی،
اولدو کؤنلوم دەلی - دیوانـه، یـادیمدان چـیخدی.
وصلینه مـایل اولان گـونلری بـیر - بـیر سـایدیم،
یــاندیغیم آتش - هـیجرانـه یـادیمدان چـیخدی.
زولف الیـــندن نــه بـلاچکدیگیمی بـیلدیردیم،
نه قدر فـیکر ائـله‌دیم، شـانه یـادیمدان چـیخدی.
مئی ایچرکن منی بیر لطف ایله دیندیردی او گول،
مست اولانلار کـیمی پـیمانه یـادیمدان چـیخدی.
بلکه، واحد، دئییم اول شوخه، اینانسین سـؤزومه،
آند ایچیم سئوگییه، وجدانـه یـادیمدان چـیخدی.

اؤرتر چیچکله گؤزه‌للر مزاریمی!

یارب، ایتیرمیشم، نـئچه گـوندور نـیگاریمی،
تئزلیکله سن یئتیر مـنیم اول نـازلی یـاریمی.

یوخدور گولوم، نه اوزله گئدیم سئیر -گولشنه،
بختیم بو ایل خزان ائله‌ییب نوباهاریمی.
اول لاله اوزلودن منه هر کیم خبر وئره،
بالله، سئویندیره‌ر بو دل - داغداریمی.
نامرد رقیبین حیله‌سینه اویدو دلبریم،
یاندیردی نار - حسرت ایله قلب - زاریمی.
باشیم بلالی‌دیر، اؤلورم، کیمسه بیلمه‌ییر،
بیر قاره گؤزلو الدن آلیب اختیاریمی.
من بیر وفالی عاشیقم، اؤلسم‌ده عشقده،
اؤرتر چیچکله، گولله گؤزه‌للر مزاریمی.
یاریم منه اؤلونجه وفاسیزلیق ائیله‌مز،
چوخ چکمیش امتحانه منیم اعتباریمی.
بیرده قدح آلیب الیمه باده ایچمه‌رم،
تا گؤرمه‌ینجه گؤزلریم اول گولعذاریمی.
واحد بو شعری یاز حسنه، عؤمرودن گئدیر،
بیر واخت اولورکی، خلق اوخویار یادگاریمی.

مهمان اولارام می؟

بیرده گؤره سن، نایل - جانان اولارام می؟
عشقینده اونون بولبول - خوش‌خوان اولارام می؟
مینای - سر - کوینی مین دفعه دولانسام،
بیریول، گؤره سن، لایق - قوربان اولارام می؟
یوز جؤر ائله‌سن، بیر دئمه‌رم، جؤرونو آز ائت،
مین بؤیله جفا اولسا، پئشیمان اولارام می؟

سینه‌م بوقدر یاره‌له‌نیب غمزه‌ن اوخوندان،
آخیر، گؤره‌سن، قابل - درمان اولارام می؟
دیندیر منی بیر نازایله، ای غنچه - اومید،
بیرگون آچیلیب گول کیمی خندان اولارام می؟
چوخلار یئتیشیب کامه، اولوب خادم -کویون،
من‌ده او حرمخانه‌یه مهمان اولارام می؟
واحد، او قارا زولفه کی، حسرت چکیرم من،
اول زولفه الیم یئتسه، پریشان اولارام می؟

یئنه وار می؟

ای گول، سنه دونیادا برابر یئنه وارمی؟
سندن‌ده گؤزه‌ل سئوگیلی دلبر یئنه وارمی؟
گولزار - جهاندا، گؤره سن، سندن علاوه،
ان اینجه، لطافتلی گول - تریئنه وارمی؟
قان تؤکمگه چوخ ماهیر ایدی گؤزلرین اول،
اول فتنه‌لی گؤزلرده اوشاکر یئنه وارمی؟
بولبوللری من تک گتیرن شوره چمنده،
بیر بولبول - شیدا منه بنزر یئنه وارمی؟
یوز عاشیقی بیررمزله مجنون ائله‌ینلر،
اول لیلی ملاحتلی گؤزه‌للر یئنه وارمی؟
اؤز عاشقینه ظلم ائده، بیگانه‌یه مین ناز،
بیر سن کیمی بی رحم، ستمگر یئنه وارمی؟
سلطانلارا، خاقانلارا باش اگمه‌ین اصلا،
درویش کرامتلی قلندر یئنه وارمی؟

واحد! هانی یوسیف [۱]، هانی سیّار [۲] ایله ثاقب[۳]،
کیمدن سوراق، اوستادیمیز آذر[۴] یئنه وارمی؟

داوران ادبله!

گؤسترمه مندن اؤزگه‌یه، ای گول، جمالینی،
تانریم منه نصیب ائیله‌یه تا وصالینی.
دایم خیال - وصلین ایله شاد اولور کؤنول،
بیلدیر منه اوره‌کده اولان اؤز خیالینی.
طالع همیشه کؤنلونو شاد ائیله‌سین سنین،
گؤسترمه‌سین من عاشیقه درد و ملالینی.
نئیلر آیی، گونو، گؤزه‌لیم، یا ستاره‌نی،
لاله اوزونده کیم گؤره اول قاره خالینی.
یوزمین گؤزه‌ل یئتیرسه اگر کائنات اؤزو،
دونیا اوزونده، بیل کی، یئتیرمز مثالینی.
نازلی گؤزه‌لسن، اولمالیدیر سنده معرفت،
داوران ادبله، ایسته‌سین ائللر کمالینی.
واحد، شکایت ائیله‌مه اول نازلی یاردان،
بلکه ائشیتدی، بیلدی سنین خسته حالینی.

عشقین ماجراسی!

مجنونلا ووردو بیر گئجه لیلی آراسینی،
مین درده سالدی عاشیق - بخت - قاراسینی.

---

۱ - شاعیر میرزا عبدالخالق یوسیف　　۲ - شاعیر حسن سیار
۳ - شاعیر هاشم بگ ثاقب　　۴ - شاعیر مشهدی آذر حاجی محمدزاده.

مجنونون آهی عشق اودونو یایدی عالمه،
بیلدیردی بینوالره اؤز اختراع سینی.
فرهاد عشق تیشه سینی چالدی باشینا،
نازیک الیله باغلادی شیرین یاراسینی.
اغیاره قورخودان دئمه‌دیم، سئوگیلیم بودور،
فرصت کی تاپدی، آرتیراجاق افتراسینی.
نامرده منت ائیله‌مز، البته، مرد اولان،
ادنادیر ایسته‌ین فلکین زر خاراسینی.
لیلی‌دن اؤترو دؤزمز ایدی بونجا محنته،
مجنون بیله ایدی عشقیمیزین ماجراسینی.
واحد، بواودلار اؤلکه سینین وئرمه‌رم، اینان
بحر - محیط و هندییه کورله آرازینی.

بیر نشانه گرک!

ایستانمایایدیم ازلدن اوجان آلانه گرک،
اونو سئوینجه، بو کؤنلوم دؤنه‌یدی قانه گرک!
عبث‌دیر، ایندی او شوخه دئسن، وفاسیزدیر،
اونو ازلده چکه‌یدین بیر امتحانه گرک.
من عاشیقم دئمه، تایانماییںجا عشق اودونا،
حقیقی عاشیق اولان کسده بیرنشانه گرک.
باخاندا نازایله مین فتنه قالدیریر چشمین،
بو فتنه نی یاتیران مردم - زمانه گرک.
اسیرینم، دئدیم، ای گول، ایناندی گؤز یاشیما،
وصاله یئتمک اوچون الده بیر بهانه گرک.

نـیگارینی سئون عـاشیق فـراقـه صـبرائـیلر،
باهاری ایستەسه بـولبول، دؤزه خـزانـه گـرک.
بیزیم زمـانەنی، واحـد، گـول اوزلولر بـورودو،
هـمیشه ائـتمەلی بـولبول کـیمی تـرانـه گـرک!

هر شئیین خریداری گرک!

ای کـؤنول، هـر کسـه اؤز ایستەدیگی یـاری گـرک،
بـولبوله اؤز گـولو، اؤز سـئودیگی گـولزاری گـرک.
یار اوچون عاشیق ائدر نالەنی، بـولبول گـول اوچـون،
هـر شئیین، دوغـرو دئـمیشلرکی، خـریداری گـرک.
مـنی اغـیار آیـیریب سـئوگیلی جـانانیمدان،
مـن دوشـن گـونلره تـانریم سـالا اغـیاری گـرک.
مـن کـی اؤز دلبـریمین لاله یـاناغین سـئویرم،
مـنه دهـرین نـه صـفاسی، نـه چـمنزاری گـرک.
مـنجه، دونـیادا طـبیعت یـئتیرن بـیرگؤزەلین
زیـنتی اولمـاسادا، دوغـرو، دوز ایـلقاری گـرک.
تزه سن، گول کیمی ترسن، سـنی هـر کـیمسه سـئویر،
گـؤزەلیم، خـالقا بـاهارین یـئنی نـوباری گـرک.
هـمدمین اولسـادا گـول‌چهره، او بـیر شـرط دئـییل،
هـمی خـاصیتی گـؤیچک، هـمی رفـتاری گـرک.
واحد، ایسترسن اگر، مـجلیسیمیز خـوش کـئچسین،
زولفونون[1] «اورتا سئگاهی»، پاشانین[2] تاری گـرک.

---

۱ - خواننده آدی ۲ - تارزن آدی

ائدم گرک!

ای دل، فــراق یــاردا افــغان ائــدم گــرک،
هیجران اودویلا تـاسنی بـریان ائـدم گـرک.
زلف - نیگاری بوینوما زنجیر تک سـالیب،
مجنون کیمی بوچؤللری جؤلان ائـدم گـرک.
لعــل - لبــیندن آیـری دوشـن بینوا مـنم،
بولبول صـفت فـراقـدا دل قـان ائـدم گـرک.
عــهد ائــتمیشم زامــاندا وصــلین بـهاسینا،
خاک - رهینله جسمیمی یکسان ائدم گرک.
ای دل، فراق - یارا ائدیب صـبر، عشـقیمه.
اغیار - زشت خولاری حئیران ائـدم گـرک.
واحــد، او قــدر نــاله ائــدیب آه و زاردن،
اهل - جهانی حـال - پـریشان ائـدم گـرک.

بیز سیزه گلدیک!

فیکرینده می‌بیرگون، گؤزه‌لیم، بیز سـیزه گـلدیک؟
سـیزدن قــاییدیب، سـونرا بـرابـر بـیزه گـلدیک.
گولدوک و دانیشدیق گـئجه‌نی، صـبح آچـیلینجا،
بیر غنچه گول اوستونده سـیزینله سؤزه گـلدیک.
کـئف چکـدیگیمیز خـاطیره‌لر وارمـی یـادیندا؟
گولشنده، بیر آیـدین گـئجه‌ده اوز - اوزه گـلدیک.
خیلی دولاشیب سئیر ائـله‌دیک گـوللر ایـچینده،
بــیر - بـیریمیزه عشـوه‌لی، چـوخ بـامزه گـلدیک!
بیزکی، گؤزه‌لیم، جان دئیه‌رک، جان ائشیده‌ردیک،
بس ایندی نه اولدو بـیزه، یـوخسا گـؤزه گـلدیک؟

نـه سـنده وار اول مـهر و محبت، نـه‌ده مـنده،
سؤندوک، یانان اولدوز کیمی سون مرکزه گـلدیک.
واحـد، او کـئچن گـونلری بـالمره اؤنـوتدوق،
لاکـین یـئنی دونـیایه بـیز ایـندی تـزه گـلدیک.

جاویدخلقین خاطیرینده‌دیر!

بیز بـیر قـاطار طـوطی - شـیرین سـخن‌لریک،
اؤزنغمه مـیزله زیـنت - سـرو - و چـمن‌لریک.
گـول اوزلولرتـرانـه مـیزین حسـرتین چکـیر،
بـاغ - وطـنده بـولبول - خـوش نـغمه‌زن‌لریک.
بـیرکیمسه بـیلمه‌ییر نـه خـرابـاتی‌لردنیک،
مـیخانه‌لر مسـافیری رنـد - کـهن‌لریک.
بـیزدن، هـمیشه ذوق آلیب اربـاب - معرفت،
بـیزاهـل - حـاله عـطرساچان یـاسمن‌لریک.
مـعشوقه‌میز حـقیقی زلیـخای - مـصردیر،
عشـق عـالمینده یـوسیف - گـول پـیرهن‌لریک.
لؤح اوزره پیریمیز بیزی یازمیش شهید - عشق،
مـیدان - عـدل وداداگـولگون کـفن‌لریک.
جـاویدهمیشه خـلقیمیزین خـاطیرینده‌دیر(۱)
واحـد، اویـوخسا، روحـی ایـله هـموطن‌لریک.

صلحو شعار ائدیریک!

کؤنول، بیز عاشیقیک، عشق ایـله افـتخار ائـدیریک،
بـو افـتخاریمیزی خـلقه انـتشار ائـدیریک.

---

۱ - غزل بؤیوک ادیب وشاعیرحسین جاویده اتحاف ائدیلمیشدیر.

حیاتا ذوق وئرن عشقه بیر محبت‌دیر،
بونونلا کؤنلوموزو بیزده بختیار ائدیریک.
صداقت آنلامایان کسده اعتبار اولماز،
صداقت اهلینه آنجاق بیز اعتبار ائدیریک.
بیزیک اؤز عصریمیزین ایندی اصیل مجنونو،
بوتون گؤزه‌للره عشق ایچره جان نثار ائدیریک.
بیزیم محبت‌یمیزله گؤزه‌ل‌له‌شیر عالم،
بوذوق ایله وطنی دایما گذار ائدیریک.
بیزایندی عؤمر ائدیریک صلح ایله، عدالت ایله،
بوتون جهاندا صلحون سؤزون شعار ائدیریک.
بو شعری، واحد، ابوالفتح‌دن[۱] اؤترو یاز اوخوسون،
گؤزه‌ل وطنیمیزه بو شعری یادگار ائدیریک.

عهدیمه مردانه وارام!

فیکر ائدیردیم، اولاجاقسان منه جانانه، گؤزه‌ل،
غئیرلر ائیله‌دی مندن سنی بیگانه، گؤزه‌ل.
من دئدیم، قسمت اولار، عومر ائله‌ریک دونیادا،
عاقبت اولدو بو عهدیم منه افسانه، گؤزه‌ل.
سن اگر بولبول ایدین، من‌ده سنه بیر گول ایدیم،
بولبوله دردی وئریب، خاری گولوستانه، گؤزه‌ل.
ائتدیگین سهوینی آخیردا بیلرسن اؤزون،
بیوفالیق یاراشان شئی دئییل انسانه، گؤزه‌ل.

---

۱ - مُغنی ابوالفتح علی یئو.

نــه قـدرسن مـنی هـیجران اودونـا یـاندیرسان،
تاب قیللام، اگـر ائـتسن مـنی پـروانـه، گـؤزه‌ل.
یئنه گئت فیکر ائله، من واحدم عشقینده سـنین،
وارام اؤز ائـیله‌دیگیم عـهدیمه مـردانـه، گـؤزه‌ل.

گؤزه‌لیم!

ده‌لی کـؤنلوم، گـؤزه‌لیم، زولفـونه اولمـوش مـایل،
یـئنه زنـجیر - جـنون عـقلیمی ائـتمیش زایـل.
مین باهار اولسـا، جـهان جـنته دؤنسـه، گـؤزه‌لیم،
گـؤرمه‌ییـنجه اوزونـو عــاشیقین اولمــاز قـایل.
تـنئز سـالیر اورتـایا یـوز تـفرقه بـی‌مهر فـلک،
وصـــل - جـانانا اگــر بـیرکره اولسـام نـایل.
عــاشیقین جـانینی نـاز ایـله گـؤزه‌للرمیش آلان،
ائــل ایـچینده بـؤیوک افسـانه ایـمیش عـزرائـیل.
یــــئته‌رم وصــــلینه اول مـاهین، اگـر بـیگانه،
آرادا اولمـــاسا ظـلمت کـیمی هـرگون حـایل.
نـولا سـرگشته دولانســام طـمع - زلفـون ایـله،
احــتیاج اولمــاسا، دونـیانی دولانـماز سـایل.
کیمسه‌دن اینجیمه، واحد، سنی اینجیتسه اوگـول،
تــــوتدغون فـعلینه، البـته، اؤزونســن فـاعیل.

واقف معنا!

اول دئییل عاشیق کی، من تک عشقده روسوا دئییل،
روز و شب مجنون اولوب سر گشته صـحرا دئـییل.

زاهید - نادان نه بیلسن غنچه آغزین سیرّینی،
سیرّ - حقی بیلمز اول کیم، واقف - معنا دئییل.
بحث ائدر هرگون اوزونله گون، نه نسبت وار سنه،
عاریضینده نور - حق سن تک اونون پیدا دئییل.
آتش - آهیم یئتیرمه گؤیلره، ای مه، ساقین،
کیم گلیر بیر گون دمی، تاثیر ائدیر، بیجا دئییل.
عشق ذؤقون بیلمه‌ین کس دؤلت - دونیا سئور،
اول کی، عشق ایستر همیشه، طالب - دونیا دئییل.
پایبند ائتمیش منی زنجیر - زلفه اول پری،
من کیمی مجنون اسیری، طره - لیلا دئییل.
واحدی بیلمه وفاسیز عشقده، ای بیوفا،
اولماییب‌دیر اول رقیبه آشنا، ادنادئییل.

بو دئییل!

بیزم نیگار دئدیگیمیز نیگاریمیز بو دئییل!
سئویملی دلبریمیز، نازلی یاریمیز بو دئییل!
بیز ایندی‌ده چکیریک انتظارینی او گولون،
حقیقی چکدیگیمیز انتظاریمیز بو دئییل!
بیزیم باهاریمیز آنجاق گول اوزلولرله کئچیب،
بو نازنین کی، گؤرورسوز، باهاریمیز بودئییل!
او گول کی، بیز سئویریک، بیز، اونونلا فخر ائدیریک،
سیزین تصور ایله افتخاریمیز بو دئییل.
کمند - آهه یاخین دوشمه‌دی اول آهو نگاه،
یقینیم اولدو، سئویملی شیکاریمیز بو دئییل.

بیزیم گؤزه‌ل بیتیریب ناز و غمزه مکتبینی،
او مکتبی بیتیرن عشوه کاریمیز بو دئییل!
من اؤز اومیدیمی پروردگارا باغلامیشام،
اینانما واحده، پروردگاریمیز بو دئییل!

حُسن جمیل!

حق سنه وئرمیش، حبیبیم، ائیله بیر حُسن - جمیل
کیم، یئتر اثبات - حقه مصحف - رویون دلیل.
نئجه باشدان کاکیلین شؤقون چیخاردیم، بیلمه‌زم،
بندم اول زنجیره، مدتدیر، من - زارو ذلیل.
حیفدیر کیم، آتما پیکانین، یئتر بیر کج نگاه،
ای کمان ابرو، منی گر گؤرمک ایسترسن قتیل.
تشنه - جام - زلال - وصلینم، بیر تیغله،
نولا گر بیر لطف ائدیب، قانیم تؤکوب، قیلسان سبیل!
یئتمک اولماز ظلمت - زولفونله لعلین وصلینه،
اولسا گر حقدن مقرر خضروش عمر - طویل.
مین حسد گولزار کویوندا منه قیلسا رقیب،
غم دئییل، زیراکی، یانماز نار - نمروده خلیل.
بیر زمان مجنون اسیر - زولفون اولدو، ایندی من،
باغلانیر دیوانه‌لر زنجیر - عشقه متصل.
نولا، واحد، یارا، زولفوندن چکن محنتلری،
دیل آچایدین، شانه تک شرح ائیله‌سه‌یدین دیل به دیل.

صبر قیل!

عاشیقسن، ای کؤنول، غم - جانانه، صبر قیل،
بیر باخ جفای - گردش - دؤرانه، صبر قیل.

دونیایا اؤیما، فانی‌دیر اوضاعی عالمین،
لال اول، دانیشما، هرزه وهذیانه، صبرقیل.
یاراولما، سانماهرکسی گؤردوکده اهل - دل،
ناحاق یئره سالیر سنی تئز قانه، صبر قیل.
هر شمع باشینا دولانیب، یانما، ای کؤنول،
گؤر شمع‌دن چکیبدیر نه پروانه، صبر قیل.
اولما طفیلی، مردسن، هر بیر گدایه کیم،
عالی گداسی اول گیله، مردانه صبر قیل.
اُویما کمند - زلفونه بو لیلی‌وشلرین،
اولما فضای - عشقده دیوانه، صبرقیل.
بالله، فنادی فعلین، ایشین، صبرین اولماسا،
صبر ائتمک ایله ایش یئتر آسانه، صبر قیل.
نا اهل، نانجیبه اولونجا طفیلی سن،
خوشدور کی، منزلین اولا غمخانه، صبر قیل.
سیرّین همیشه ساخلانهان، خالقا سؤیله‌مه،
فاش ائیله‌یرلر سئل کیمی هر یانه، صبرقیل.
هر کیمسه‌نی وفالی بیلیب اولما آشنا،
بیرگون اولورکی، قصد ائدر اول جانه، صبر قیل.
چشم - نیگاره، زولف و خط و خاله وئرمه دل،
دامه دچار ائدر سنی اول دانه، صبرقیل.
واحد، شکایت ائیله‌مه جؤر - نیگاردن،
کافرده اولسا، تئزگلر ایمانه، صبر قیل.

دیوانه کؤنول!

نییه باغلانمیسان اول زولف - پریشانه، کؤنول؟
قاچ او زنجیردن، ائیلر سنی دیوانه، کؤنول.

نــه وفــا ائــیله‌دی، فــرهاده وفــاسیز شــیرین؟

وئردی کؤنلون یئنه اول، خسرو - خوبانه، کؤنول.

مــایل اولســایدی زلیــخایه اگــر یــوسیف مــیصر،

نه اومین درده دوشردی، نــه بــو زنــدانــه، کــؤنول.

مــنیم عــاشیق‌لیگیمی بــیلمک اگــر ایســترسن،

گؤر نئجه شمعه یانیر هر گــئجه پــروانــه، کــونول!

لیــلی‌نین رحــمی اگــر گــلسه ایــدی مــجنونا،

عشقی سالمازدی اونــو، دشت - بــیابانه، کــؤنول.

گــؤزلرین یــوسیفین عشــقیله ایــتیردی یــعقوب،

تــاپدی بــاخدیقدا شــفا اول مــه - تــابانه، کــؤنول.

آشــــنالیق ائــــله‌یندن بــــری جــانانی ایــله،

ایسته مــز واحــدی گــؤرمک‌لیگه بــیگانه، کــؤنول.

کؤنول!

اؤیما هر زولفــو قــارا، سئوگیلی جــانانه، کــؤنول،

بــو وفــاسیزلار ائــدرلر ســنی دیــوانــه، کــؤنول.

ممکن اولدوقجا چالیش، یانمایاسان عشق اودونا،

شمع‌دن گؤرنه چکــیر هــر گــئجه پــروانــه، کــؤنول.

ســن هــله عشــق کــمندینده اسیر اولمــامیسان،

اؤیما مجنون کیمی هر زولف - پــریشانه، کــؤنول.

گولده اولسایدی وفا، خار ایله یــار اولمــاز ایــدی،

بــولبولون آهــی یــاییلمازدی گــولوستانه، کــؤنول.

آشــــنا اولمــــاق عــبث‌دیر بــو پــری‌چهره‌لره،

یــئنه بــیرگون اولاجــاقلار ســنه بیگانه، کــؤنول.

سئودیگین اولسا زلیخای - زامان، سن یوسیف،
مکر ائدیب سالدیراجاقدیر سنی زندانه، کؤنول.
واحدین عؤمرو بوتون نازلی گؤزه‌للرله کئچیب،
بوحقیقت سؤزو ظن ائیله‌مه افسانه، کؤنول.

بو غریب اؤلکه‌ده

صبرقیل غربت آرامحنت وهیجرانه، کؤنول، [1]
بیرده مشکل یئته ال دامن - جانانه، کؤنول.
یوخدوبیرکیمسه سوراحال - دلیم غربتده،
بوغریب اؤلکه‌ده آخیرگلیرسن جانه، کؤنول.
خالقادرمانی وطن ایچره وئریب قالدین عجب،
ایندی محتاج، غریب اؤلکه‌ده درمانه، کؤنول.
ائله‌دین آیری منی عارض - گولناریمدان،
یئری واردیر، دؤنه‌سن ایندی قیزیل قانه، کؤنول.
لیلی‌وش بیرصنمین زولفونه دل وئردیکده،
اولموسان گؤرنئجه مجنون کیمی دیوانه، کؤنول.
چک گیلن شانه، غمین زولف - جفاسینی گؤروم،
نیبه بنداولدون اوگیسوی - پریشانه کؤنول.
واحدین پندینه گوش ائیله‌مه‌دین، هرچی دئدی،
توتدون هرگون اؤزونه صحبت - افسانه، کؤنول.

نوباهارایسترکؤنول!

دیل بیلن، سؤزآنلایان بیرنازلی یارایسترکؤنول،
لاله دن، گولدن گؤزه‌ل، بیرنوباهارایسترکؤنول.

---

۱ - غزل اورتاآسیاداقلمه آلینمیشدیر.

اعـــتبارین گـــؤرمه‌ییبنجه ســـئومرم بـــیردلبری،

نـــازنین مـــه‌پاره‌لردن اعـــتبار ایســتر کـؤنول.

هــرقارازولفــون اســیری اولمــارام بــوندان سورا،

ایندی عالم اؤزگه‌دیر، خوش روزگـار ایسـتر کـؤنول.

اوینابیب گولمک، دانیشماق، عیش ونوش ایـامیدیر،

بــولبول - شــیداکیمی مـین لاله‌زار ایسـتر کـؤنول.

هرطرف گولدور، چیچک‌لیک‌دیر، بـوآزاد اؤلکـه‌میز،

دایم اؤز خـوشبخت خـالقین بـختیار ایسـتر کـؤنول.

بیز وطـن مـولکون حـقیقت‌ده سئون عـاشیقلریک،

خـاینی، ادنـانی یـوردومدان کـنار ایسـتر کـؤنول.

بــخته‌ور، واحــد، اوکسـلردیربوخوش عـالمده کـیم،

هــرزامــان بــوشن حــیاتی پـایدار ایسـتر، کـؤنول!

کؤنلوم قوشو فغانه گلیر!

... اولوم سـنه، ای یـوسیف - زمـانه بـالام،

کی، گلمه‌ییب دخی میثلین سنین جهانه، بالام.

اؤلونــجه اوزمــه‌رم ال سـندن، ای وفـا کـانی،

بـو قـدر عـاشیقیوی چکـمه امـتحانه، بـالام.

نه مدت ایـدی سـنین حسـرتم جـمالینا مـن،

اولوبدور سئیر - سـرشکیم اوزه روانـه، بـالام.

بــوفانی دهــرده، بــالله، مــن - فـلک‌زده‌نی،

بــلاخدنگینه ســن ائـتمیسن نشــانه، بـالام.

گـؤره‌نده خـالینی کـؤنلوم قـوشو فـغانه گـلیر،

نئجه کی، ناله ائدیر قوش گؤره‌نده دانه، بـالام.

اگر چی جانیمی آلماقدی خواهیشین سؤیله،
بو سیرّی ساخلاما پنهان، گتیر بیانه، بالام،
اسیر زولفون اولاندان شکسته‌دیر واحد،
گلیر فغانه، ائدر قوش کیمی ترانه، بالام.

جنت دئیرم آذربایجانا!

خوشدور منه، زولفونده گزن شانه من اولسام!
اؤلمزدیم، او زنجیرده دیوانه من اولسام!
اؤز شؤقوم ایله عارض - جاناندا یاناردیم،
عشق عالمی‌نین شمعینه پروانه من اولسام!
نذر ائیله‌میشم، حؤرمت ائدم پیر - مغانه،
گر قسمت اولا، خادم - میخانه من اولسام!
واعظ هله گولزار - وطن شوقونو بیلمز،
بیر سون قویارام روضه - رضوانه، من اولسام!
اؤز یوردوموزون گوللرینین عاشیقی‌ییک بیز،
باخمازدیم، اینان، باشقا گولوستانه، من اولسام.
کؤنلوم منی غرق ائیله‌دی بحر - غم - عشقه،
بیر نوع چیخاردیم یئنه بیر یانه، من اولسام.
عاشیقلر اوچون بیر یئنی دونیا یاراداردیم،
ظلم ائیلمز، عشق اهلینه جانانه، من اولسام.
من دوست ایکن، ای گول، منی سالدین نظریندن،
تئز وصله یئتردیم، سنه بیگانه من اولسام!
واحد، دئمه، بیز گؤرمه‌میشیک باغ - بهشتی،
جنت دئیرم آذربایجانه، من اولسام.

معاریفچی عصر!

مولک جهاندا ایسترایسک عؤمر ائدک مدام،
مظلوملاری گرک قوتاراق ظلمدن تمام.
زحمت چکیب‌ده، جان و دل ائتمک گرک فدا،
دونیا اوزونده ایستر ایسک عزّ واحترام.
آزاده‌لیک بیناسی بینای عظیمدیر،
مولک جهاندا یوخدور هئچ اوندان گؤزه‌ل مرام.
مقصد یولوندا اؤلمه‌لی‌ییک، ایسته‌سک نجات،
یوخ اؤزگه چاره بیزلر اوچون، مختصر کلام.
بالمره محو قیلمالی‌ییق قان‌ایچنلری،
هربیر زاماندا آلمالی دوشمندن انتقام.
فضل و کماله جهد ائله‌ییب، سعی قیلمالی،
ایللرجه قالمیشیق، یئتیشر، علمسیز، عوام.
پارلات شعاع - علمی، معارفچی عصردیر،
جهد ائیله محو اولا ابدی ظلمت - ظلام.
علم ایله حاکیم اولمالی‌ییق جمله عالمه،
بؤنجا یئترکیم، اولموشوق هر ناکسه غلام.

آخیر آدمیزادم!

عجب مجنونام، اول زولفه اسیر اولدوقجا دلشادم!
بوتون دونیا غمیندن، گوییا، بالمره آزادم.
پری‌لرده یئنه بیر رحم اولور، گؤرکیم، نه ظالیم‌سن،
نولا، گر بیر ترحم قیلسان، آخیر آدمیزادم؟

نه مجنون صبر ائدر هیجرینده، نه فرهاد ائدر طاقت،
یئنه مندیم داوام ائتدیم، نه مجنونم، نه فرهادم!
کؤنولده شؤق - وصلین اولماسایدی، چوخدان اؤلموشدوم،
اگرچی درد - هیجران چکمگه عالمده معتادم.
وصالین شربتیندن گؤرمه‌دیم بیر ذلت عؤمرومده،
فراقین زهرینی ایچمکده آنجاق خیلی اوستادم.
اول آهو گؤزلونون ممکن مو زولفوندن خیلاص اولماق؟
نه ممکن دورمنه، من کی اسیر - دام - صیادم.
منیم ایرادیمی تصحیح قیلماق غیر - ممکن دور،
بو نوعی، واحدا، باشدان آیاغا من کی ایرادم!

عجب ماجراده‌یم!

ای قارا گؤزلو، زولفون الیندن بلاده‌یم،
بیر درده دوشموشم کی، بو گونله صباده‌یم!
آغلاتدی خالقی گؤز یاشیم احوال - زاریمه،
بیر یول سوروشمادین کی، نه محنت سراده‌یم.
ای بیوفا، بو حالیما بیر قیلمادین نظر،
عشقینده متصل گئجه - گوندوز جفاده‌یم.
هر یاندان اوستومه تؤکولر طعنه داشلاری،
مرد عاشیقم کی، گؤر نئجه یالقیز آراده‌یم!
بیر یان رقیب طعنه‌سی، بیریان سنین غمین،
بیلمه م، نه سیرّدیر بو، عجب ماجراده‌یم؟!
نذیر ائتمیشم، یولوندا گرک جان فدا ائدم،
اولسون قسم اوجانانا، بو ادعاده‌یم.

واحد، صفای عالمی وئردیم بوتون سنه،

عؤمروم قوتاردی، من دخی راه - فناده‌یم.

اسیر - عشق - وطن!

یئنه وورولدو کؤنول زولف - یاره، اؤز غمی کم،

کمنده دوشدوبومجنون دوباره، اؤز غمی کم.

صفالی خوش گونواولماز اسیر - زولف اولانین،

کیم ایسته‌ییرسه اولا بختی قاره، اؤز غمی کم.

وفاسیز اولدوغونو گؤردو بولبول اؤز گولونون،

یئنه دیکیب گؤزونو نوباهاره، اؤز غمی کم.

او شوخه من نه قدر یالواریب دا آنداایچدیم،

ایانمادی یئنه پروردگاره، اؤز غمی کم.

گؤزه‌للر حقلی‌دیر اینجیتسه، ییخسا، کؤنلوم ائوین،

بوقانه دؤنموشه یوخ باشقا چاره، اؤز غمی کم.

منیم تک اولمادی مجنون اسیر - عشق - وطن،

یاییلدی شهرتی هر بیر دیاره، اؤز غمی کم.

دئمیشسه، واحد، او گول چهره، «گؤزه‌له، تئز گلرم»

سن ایندی عادت ائله انتظاره، اؤز غمی کم.

پئشیمان دئییلم!

سئومیشم من سنی، ای شوخ، پئشیمان دئییلم،

سندن ال چکسم اؤلونجه اگر، انسان دئییلم.

او وفاسیز کی، سنینله بئله رفتار ائله‌دی،

من بو ایشدن، گؤزه‌لیم، ذره‌جه خندان دئییلم.

مین اگر دوشمنیم اولسا او جفاپیشه کیمی،

سن‌ده قورخما، ملگیم، من داها قورخان دئییلم.

سئویرم من سنی، بی‌عهد حساب ائتمه منی،

سندن اؤزگه گؤزه‌لین عشقینه قوربان دئییلم.

سن منیمله اولاجاقسان، نه قدر عؤمروم وار،

سندن اؤزگه گؤزه‌ل عشقینده نیگاران دئییلم.

منی سندن آییرا، بلکه اؤلن واختدا اجل،

واحدین عقلی کسیر هر شئیی، نادان دئییلم.

قورخان دئییلم!

گؤزه‌لیم، سن گؤره‌ن اول عاشیق - نالان دئییلم،

او خومار گؤزلره بوندان سورا حئیران دئییلم.

ایندی گئت حسرتینی باشقا بیر عاشیق چکسین،

بیرده سئوسم سنی، سؤز وئرمیشم، انسان دئییلم.

گز، دولان، سئیر ائله اؤز سئودیگین عاشیقلر ایله،

اوره‌گیندن نه کئچیر، ائیله، پئشیمان دئییلم.

سنده بیر آزجا گؤزه‌ل‌لیک: ایکی قاش، گؤز واردیر،

بیوفاسان، دئمیشم عالمه، قورخان دئییلم.

گوزله‌مکدن یولونو یاخشی قوتاردیم اؤزومو،

ایندی هئچ بیر گؤزه‌ل عشقینده نیگاران دئییلم.

کؤنلومو گوجله خیلاص ائیله‌میشم زولفوندن،

داها خاطیرجمعم، عشقینده پئشیمان دئییلم.

واحدم، ایندی صداقتلی گؤزه‌للر سئویرم،

هر وفاسیز گؤزه‌لین حُسنونه قوربان دئییلم.

باش اه‌ین دئیلم!

دگیشمیشم، گؤزه‌لیم، ایندی سن دئین دئییلم.
گئت، هرکیم ایله گزیرسن گز، اینجیین دئییلم.
منیمله قاش - گؤز آتیرسان، گزیرسن اؤزگه ایله،
بو رنگی گلمه منه، شیوه - زاد یئین دئییلم.
چکیبدیر عطرینی بیگانه غنچه‌لیکده سنین،
سن ایندی گول تک آچیلسان دا، ایله‌ین دئییلم.
منی شیرین دیل ایله بس دئییل‌می آلداتدین؟
زمانه گؤرموشوم، آخیر، ایمکله‌ین دئییلم.
اگر اؤلنده‌حیاتیم سنین الینده اولا،
دوشوب قدملرینه منت ائیله‌ین دئییلم.
أوزوم‌ده واحدم، عالم بیلیر دیانتیمی،
سنین کیمی گئدیب اغیاره باش اه‌ین دئییلم.

نئیله‌یه بیللم؟

طالع منه یار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟
ذؤقونجا نیگار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟
بیر آهو باخیشلی گؤزه‌له چوخدان اسیرم،
آهیمله شیکار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟
مئیخانه‌ده همدم منه مئی جامی الینده،
بیر لاله‌عذار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟
مردلیکله، صداقتله گؤزه‌ل دوست یولوندا،
بیر جان کی، نثار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟

یوز ایل یاشاییب، بیرجه گون عؤمرومده فلکدن
کامیمجه مدار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟
من بیر گول اوچون یالواریرام خاره همیشه،
گولدن او کنار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟
مه‌پاره‌لرین جؤرونو چکمک‌لیگه، واحد،
کؤنلومده قرار اولماسا، من نئیله‌یه بیللم؟

فضولینین یادگاری!

وفاسیز ائیله‌ین اول نازلی یاری من اؤزومم،
سالان نظردن او چشم - خوماری من اؤزومم.
زامان اولور، گوله بولبول‌ده بیوفالیق ائدیر،
رقیبه مایل ائدن اول نیگاری من اؤزومم.
اونازنین گؤزه‌له چوخ جفالار ائیله‌میشم،
سئویملی دلبریمین ظلمکاری من اؤزومم.
من اولماسام، او گول اغیاره اعتنا ائتمز،
اونا وئرن بئله بیر اختیاری من اؤزومم.
وصال - دلبره جان نقدین ائتسه‌لر قیمت،
اونازنین گؤزه‌لین جان نثاری من اؤزومم.
بسیزیم زمانه‌ده یوسیف چکیلسه بازاره،
اونون بیرینجی خریداری وارسا، من اؤزومم.
گئدیبسه تورپاغا مجنون، یئرینده ایندی اونون،
قالان او تربتی، همده مزاری من اؤزومم.
گول اوزلو نازلی گؤزه‌للرله چوخ کئچیب عؤمروم،
ائلین سئویملیسی، ان بختیاری من اؤزومم.

عــموم عــالمه صــلحون صــداســی ذؤق وئــریر،

قــالان اول آتشــین ایــندی شــراری مــن اؤزومــم.

دئییردیم، اهل - قلم، واحـد، عـفو ائـدرسه مـنی،

بـؤیوک فـضولی‌میزین یـادگاری مـن اؤزومـم.

هر نه ائیله‌سن دؤزه‌رم!

نه عیبی وار، گؤزه‌لیم، هـر نـه ائـیله‌سن دؤزه‌رم،

یـولوندا حسـرت ایـله عشـق چـؤللرین گـزه‌رم.

بـوقانلی چشـمیم ایـله، هـیجر داغـی سـینه‌مده،

چـــمن چـیچک‌لرینی لاله‌لر کـیمی بـزه‌رم.

رقــیب‌لر دئــییل، اؤز بـختیمیز آیـیردی بـیزی.

دوشـونجه‌سیز دئـییلم، ایـنجه مـطلبی سـئزه‌رم.

جـهانی بـوغسادا طـوفان، مـنی اوقـورخـوتماز،

نه نوع جوش ائـیله‌سه عشـق دالغـاسی، اوزه‌رم.

ایناناما، واحد، او شوخا، وفاسی یوخدور اونون،

ملک‌ده اولسـا، مـن اونـدان اومـید الیـم اوزه‌رم.

درده درمان ایسته‌رم!

مــن هــمیشه یــاریمین زولفــون پــریشان ایســته‌رم،

آغ اوزونــده قــارا خــالین، چــونکی پـنهان ایســته‌رم.

ایســته‌رم، زولفـو اوزونـه دوشسـون، اولسـون سـاییان،

گـؤرمه‌سین اغـیار - بـدخو، روی - جـانان، ایسـته‌رم.

دور کــــناریمدا، نــــیگارا، قــــیل تــاماشا عــاشیقه،

بــــیر مــــریض بــی‌علاجم، درده درمــان ایســته‌رم.

زاهید - کم عقله باخ، وصف ائیله‌ییر قیلمان وحور،
نئیله‌رم قیلمان و حوری، وصل - خوبان ایسته‌رم.
واحدا، یوخدور سنین تک خوار اولان ایامدا،
ایندی کی، یوخدور علاجین، سؤیله هیجران ایسته‌رم.

گئدیرم!

بوغربت اؤلکه‌ده من گؤرمه‌دیم صفا، گئدیرم،
بو قدری بسدی منه، چکمیشم جفا، گئدیرم.
فلک آییردی منی ماه رو نیگاریمدان،
قدیمی اگدی، گونوم ائیله‌دی قارا، گئدیرم.
اولوبدو محرم - کویون رقیب، من محروم،
بو ظلموکی منه سن گؤرموسن روا، گئدیرم.
او چین زولفونه، ای آهووش، اسیرایدی دل،
یقینیم اولدو کی، من ائتمیشم خطا، گئدیرم.
همیشه عادتین عشق اهلینه جفادی سنین،
کی، سنده ذره‌جه من گؤرمه‌دیم وفا گئدیرم.
خیاله سالجاق اوقاشین خیالینی من، بیل،
هیلال نوکیمی اولدو قدیم دوتا، گئدیرم.
فراق جؤرونو واحد، اگر بیله ایدیم من،
اومید - وصله ایناندیم ابتدا، گئدیریم.

جان ایسته‌ییرم!

گولدن آرتیق سنی، ای جیسمیمه جان، ایسته‌ییرم!
گونده یوز یول ائده‌سن باغریمی قان، ایسته‌ییرم.

آشکـــار آغـلاسام هـیجرینده، گـولر بـیگانه،
خـلقدن مـن سـنی کـؤنلومده نـهان ایسـته‌ییرم.
ایـنجیمه، گـر سنی اولجـه دئـدیم، ایسـته‌میرم،
قـیلمادیم سـیرّیمی اغـیاره عـیان، ایسـته‌ییرم.
آیـریلیق دردی قـوجالدیب مـنی، غـمدن اؤلورم،
یـئنه‌ده مـن سنی، ای تـازه جـاوان، ایسـته‌ییرم!
نـه اولا، بـیرده گـؤره‌یدیم سنی یـانیمدا گـؤزه‌ل!
بـئله بـیر فـرصتی مـن خـیلی زامـان ایسـته‌ییرم.
گول کیمی بیر دفعه اؤپمکله قـیزارمـیش یـاناغین،
دئمه، گل من‌ده اؤپوم کی، قـانا - قـان ایسـته‌ییرم.
واحـدین، قـلبینی ایـنجیتمه، سـینار، شـاعیردیر،
جاندان آرتیق سنی، ای غنچه دهـان، ایسـته‌ییرم.

عقل و کمالین ایسته‌ییرم!

من اؤز نـیگاریمین حُسـن و جـمالین ایسـته‌ییرم،
فـــراقـــینا یـــانیرامســـا، وصـــالین ایســـته‌ییرم.
عـموم عـالم اوشـوخون سـئویرسه گـول اوزونـو،
مـن ایسـه زولف‌لریـن، قـارا خـالین ایسـته‌ییرم.
گـؤزه‌للیک عـاشیقی چـوخلار اولوبـدور عـالمده،
مـن اؤز نـیگاریمین عـقل و کـمالین ایسـته‌ییرم.
اؤزوم کیمی هانی عاشیق کی، اهل - حال اولسون؟
گؤزه‌للرین مـن اودور، اهـل - حـالین ایسـته‌ییرم.

من ایندی عصریمیزین اولماسام دا مجنونو،
گؤزەللرین یئنه لیلی میثالین ایستەییرم.
منیم خیالیم اودور، جان وئریم او نازلی گوله،
بو بارەده من اونون دا خیالین ایستەییرم.
گؤرەنده دایم او گول‌چهرەنی فرحلەنیرم،
اؤزومکودور یئنه، جاه و جلالین ایستەییرم.
منی فراق ایله، واحد، او تلخ کام ائدەنین،
بوساط - وصلده شیرین مقالین ایستەییرم.

باغریم اولدو قان، گلیرم!

بیرآزدا صبر ائله، ای یار - مهربان، گلیرم،
سنین یولوندا فدادیر بو جسم و جان، گلیرم.
وفالی بولبولونم، حسرت - جمالین ایله،
چمن چیچک‌لری تک باغریم اولدوقان، گلیرم.
اگر چی محنت - هیجرینله اود توتوب یانیرام،
نه غم کی، شؤق - وصال ایله شادمان گلیرم.
یوز ایل گر آیری دوشه ک، خاطیریمده سن، گؤزەلیم،
صداقتیمله منی ائیله امتحان، گلیرم.
منه تسلی وئرەن بیرسنین خیالین‌دیر،
بیر اؤزگه دلبره حالیم دئییل بیان، گلیرم.
اگر بهشت اولا غربت، یئنه جهنم‌دیر،
وطن محبتی وئرمیر منه آمان، گلیرم.

منیم بو حالیمی، واحد، نیگاره تئز یئتیرین،
اؤنوتماسین منی اول یار - همزبان، گلیرم.

ایسته‌میرم!

گئت، گولوم، گئت منه سن جان اولاسان، ایسته‌میرم،
عشوه‌لی، سئوگیلی جانان اولاسان، ایسته‌میرم!
بیرده گؤز یاشی تؤکوب کویونا گلمم، گؤزه‌لیم،
گؤروب احوالیمی خندان اولاسان، ایسته‌میرم!
بیوفالیقدا بوتون عالمه مشهور اولدون،
سن اگر حوری و قیلمان اولاسان، ایسته‌میرم!
وورموسان سینه‌مه مین یاره، کیفایتدی منه،
بو سینیق کؤنلومه درمان اولاسان، ایسته‌میرم!
بیوفاسان، دئییلم راضی، اؤلندن سونرا
قبریم اوستونده نگهبان اولاسان، ایسته‌میرم،
پیس گونومده منی سالدین نظریندن گئتدین،
یاخشی گونده منه مهمان اولاسان، ایسته‌میرم!
واحدین قیمتینی بیلمه‌دین، اینجیتدین اونو،
ائیله‌کی، اؤلدو، پشیمان اولاسان، ایسته‌میرم!

خلقیمین منوری‌یم!

گؤزه‌ل دئسن، گؤزه‌لم من، پری دئسن، پری‌یم،
منی سئون ایگیدین من سئویملی دلبری‌یم.

منیم همیشه یئریم پاک اولان کؤنوللردیر،
بیلیکده، ایشده، لیاقتده دیللر ازبری‌یم.
سیلاحیم الده منیم علمدیر، معاریفدیر،
آزادلیق ائللرینین قهرمان بیر عسگری‌یم.
شرفلی، سئوگیلی یوردوم گؤزه‌للر اؤلکه‌سیدیر،
گونشدن آلنی آچیق خلقیمین منوری‌یم.
ال آتسا یوردوموزا، دوشمنین گؤزون اویارام،
فاشیسته ضربه چالان مرد ایگید برابری‌یم.
منیمله پارلایاجاق گنج نسلی یوردوموزون،
بوگونکو عصریمیزین من ایشیقلی اولکری‌یم.
قانادلانیب اوچارام نازنین سمالاردا،
آیین گؤزه‌للیگی، اولدوزلارین دا زیوری‌یم.
منیم سعادتیم اؤز خلقیمین سعادتیدیر،
بو بختیار وطنین من‌ده نازپروری‌یم.
همیشه عشقده بولبول گولون فداسی اولور،
وفالی دلبریمین من‌ده بیر سمندری‌یم...

یارب، نه بدبختم!

وئرن یوخدور نیگاریمدان نشان، یارب، نه بدبختم!
دؤنوبدور کؤکب - بختیم گمان، یارب، نه بدبختم!
همیشه لج، عنادائیلر منیمله چرخ - کج رفتار،
ائدیب جؤر - فلک قدیم کامان، یارب، نه بدبختم!

فــــغان و آه و نـــــاله‌مدن گــلیب هــمسایه‌لر تــنگه،

گؤزوم یاشی زبس اولموش روان، یـارب، نـه بـدبختم!

انــیس و مـونیسیم نـاله، کـؤنولده مـحنت - هـیجران،

اولوب شام و سـحر کـاریم فـغان، یـارب، نـه بـدبختم!

طعامیم خون - دل اولموش، ایلاهی، گؤزیاشیم شربت،

اولوبدور گولشن - عؤمروم خزان، یـارب، نـه بـدبختم!

جــهانداعـیش و عشـرت ائـتمه‌دیم کـامیمجا یـاریملا،

اوره‌کده قـالدی بـوحسرت نـهان، یـارب، نـه بـدبختم!

مــریض - بســتر - عشــقم، یـوخومدور، آه، درمـانیم،

بــدنده قــالماییب تــاب وتـوان، یـارب، نـه بـدبختم!

یــئتیردی عــؤمروموباشا عــبث بــیهوده مــوهومات،

گؤروم، ویران اولا، کـل - جـهان، یـارب، نـه بـدبختم،

طبیب - عشـق سـنسن، عشـقدن واحـداولوب خسـته،

اولورهــرآن ســنه‌دردیم عــیان، یــارب، نــه بـدبختم!

نئچه قوربان دئمیشم!

گــؤزلرین قــاره‌سینه بــیر نــئچه قـوربان دئـمیشم،

قــاشلارین طــاقیناقوربان یــئرینه جــان دئـمیشم.

راز - پـنهانیمی خـالق ایـچره مـنیم فـاش ائـله‌دین،

بـیوفا، مــن کـی ســنه ســیرّیمی پـنهان دئـمیشم!

خـــوبلار جــمله گــدادیــر ســر -کـویوندا سـنین،

ســنه بـو خــوبلار ایـچره شـه - خـوبان دئـمیشم.

مُـــوروار اول خـــط وخـــالین گــؤره‌لی رویــوندا،

او ســـبب‌دن اوزونــه مـــهر - درخشـــان دئــمیشم.

قـاشینا طـاق دئـدیم، قـانیمی تـؤکمک نـه اوچـون،
تـوت کـی، ظـالیم، نـولا بـوباره‌ده بـهتان دئـمیشم.
ایــنجیب چــیخسا سـینه‌مدن، یـئری وار، پـیکانین
کی، نئچین باغریما گلدیکجه باسیب جان دئـمیشم؟
واحـــدم، قـــویمایین، اؤلدوردو او مـــهپاره مـــنی،
سهو ائدیب گـول اوزونـه مـن مـه - تـابان دئـمیشم.

من دئمیشم!

بو سؤز کی وار، بونو، ای ماه پاره، من دئـمیشم،
اسیر ائدیب منی اول زولفو قـاره، مـن دئـمیشم.
سنه نـه قـدری دئـییلمیشدی، غـئیره یـاراولمـا،
هـله بـو سـؤزدن عـلاوه دوبـاره، مـن دئـمیشم.
سولار او گول اوزون، البته، بیرزامـان، گـؤزه‌لیم،
چــوخ اعــتبار ائـله‌مه روزگـاره، مـن دئـمیشم.
جمالین آتشینه آی و گـون دئـین چـوخ اولوب،
اوزونـده خـالینا یـانمیش سـتاره، مـن دئـمیشم.
اینانما، ای دل، او چشم - سیاهه، قـانین ایـچر،
یاخین لیق ائیله‌مه مست و خوماره، من دئمیشم.
وفــاسیز اولمــاغینی بـیلمه‌ییردی بـیر کـیمسه،
خــلایق ایــچره بــونو آشکــاره مـن دئـمیشم.
اول آهــو گــؤزلویه، واحـد، کـمند آتـیر اغـیار،
کی، قویمایین اونو گؤزدن کـناره، مـن دئـمیشم.

حسرت چکمیشم!

سئوگیلیم، بیر بیلمه‌دین، سنسیز نه محنت چکـمیشم،
بــــی‌وجود اغــــیارلاردان چــوخ اذیت چکــمیشم.

ذوق - وصلین خاطیره گلدیکجه، غمدن آغلارام،
اؤزگه بیر جانانا سنسیز، سانما، حسرت چکمیشم.
مه جمالین گؤرمگه بیگانه فرصت وئرمه‌دی،
صبح اولونجا هر گئجه کویوندا نؤبت چکمیشم.
بیوفالیق رسمینی ترک ائت، دئدیم، ترک ائتمه‌دین،
سندن اؤترو یالواریب اغیاره منت چکمیشم.
وصل - یار اولماز میسّر هر بلاکش عاشیقه،
من صداقتله بویولدا چوخ مصیبت چکمیشم.
نازنین‌لر وصلینه من نایل اولسام، حاقلییام،
چونکی چوخ مه‌پاره‌لر عشقینده زحمت چکمیشم.
اؤزگه‌نی دیندیردی، اؤز یاریم منی دیندیرمه‌دی،
ایندی گؤر، واحد، خجالتدن نه ذلّت چکمیشم.

آشنالیق ائیله میشم!

سنینله من، گؤزه‌لیم، آشنالیق ائیله‌میشم،
سنی وفالی بیلیب، جان فدالیق ائیله‌میشم.
رقیبه همدم اولوب، سالماسان منی گؤزدن،
دئ هانسی‌گون سنه من بیوفالیق ائیله‌میشم؟
سنینله یار اولالی بیر زامان اوزوم گولمز،
کی، بیلمیرم سنه نه بی‌ادالیق ائیله‌میشم؟
جفانی ترک ائله، مه‌پاره‌لر جفا ائله‌مز،
نه مدت ایدی قاپیندا گدالیق ائیله‌میشم.
گونوم قارالدی سر - زولفونون خیالیندان،
تعجبم، سنه نه اوز قارالیق ائیله‌میشم؟
کسیب اومیدیمی، واحد، من اؤز نیگاریمدان،
صفالی عیشیمی آخیر فنالیق ائیله‌میشم.

شادام اوندان!

ای کؤنول، دونیادا چوخ نادانی انسان ائتمیشم،
جاهیلی علم و ادب شؤقیله عرفان ائتمیشم.
آشنالیق خاطیریچین دؤزموشم هر زحمته،
ال اوزوب بیگانه‌دن، جان دوستا قوربان ائتمیشم.
چوخ صداقت، مرحمت گؤسترمیشم همدردلره،
عاجیزه، مظلوما دایم لطف و احسان ائتمیشم.
اقربالار خئیرخواهی اولموشام عؤمروم بویو،
قان ایچن ظالیملارین حالین پریشان ائتمیشم.
توتموشام حؤرمتلرین عاریف اولان انسانلارین،
حق سئوه‌نلر خاطیرین هر لحظه خندان ائتمیشم.
مرحمت گؤسترمیشم قوّه‌م چاتینجا خالقیما،
بینوالار دردینه تدبیر و درمان ائتمیشم.
شادام اوندان - والدینیم راضی گئتمیش تورپاغا،
احتیاجین اونلارین ساغلیقدا هر آن ائتمیشم.
والدینه من ائدن حؤرمتلرین میندن بیرین
بونلار ائتمزلر منه، یوز آه و افغان ائتمیشم.
یادگار اولسون، بو شعری واحده یازدیرمیشام،
من اونون داقلبینی دردیمله سوزان ائتمیشم.

قوربان ائتمیشم!

کؤنلومو زولفون خیالیله پریشان ائتمیشم،
اؤز الیمله عشق مولکون گؤر نه ویران ائتمیشم!
بیر وفاسیز گولدن اؤتروخاره چوخ یالوارمیشام،
هرزامان بولبول کیمی مین آه وافغان ائتمیشم!

عشـقده یـاناماقدان اؤزگـه بـیرعلامت گـؤرمه‌دیم،
کؤنلومو پروانه تک چوخ شـمعه قـوربان ائـتمیشم.
عشق بیر دیوانه‌لیک‌میش، درده دوشموش کـؤنلومه،
عشـقدن ال چکـمه‌دی، یـوزدفعه درمـان ائـتمیشم.
عشق جؤروندن قوتارماق بیرساغالمازدرد ایـمیش،
مـن بـودردین چـاره‌سین اؤلمکـله آسـان ائـتمیشم.
مـــندن اول یـــوخدوبیرعاشیق دیـــار - عشـــقده،
عشق درسین مـن گـئدیب مـجنونااعـلان ائـتمیشم.
واحـــدم، مـــن لیـلی‌وشلر زولفـونون مـجنونویام،
چوخ زامانلاروادی - عشق ایچره جؤلان ائـتمیشم.

جاندان بئزیکمیشم!

سئودای - زولف - یاراوگوندن کی، دوشموشم،
گـــویاکـــی، دام - غـــفلته مـحکم ایـلیشمیشم.
بـیرگئجه اولمـــادی، گـؤروم اول مـــاه تـابانی،
صـــبح آچـــیلینجاهرگئجه کـویون گـزیشمیشم.
اغـــیاره، بـیلمه‌دیم، دئـدیم اؤز سیرّ عشـقیمی،
سهو ائتمیشم بو بـاره ده، خـیلی سـوروشموشم.
آغـــزیمدا ایـــندی‌ده وار اونـــون طـعم و لذتـی،
اول لعل - شکر ایله کی، بیر یـول اؤپـوشموشم.
یـــانسین دیـــلیم، او یـــاره اگـــر بـیوفا دئسـم،
امـــا رقـــیبدن نـــئچه دفـعه ائشـیتمیشم.
بـیر سـنگدل نـیگار - وفـاسیزدان اؤتـرو مـن،
اغـیار ایـله او قـدر کـئچن گـون سـؤیوشموشم!!

یارین وفاسیز اولماغی، اغیار طعنه سی،
واحد، چوروتدو عؤمرومو، جاندان بئزیکمیشم.

گویا نظردن دوشموشم!

خاک - پایینا او ماهین دون سحردن دوشموشم،
ذره مهر ائتمز منه، گویا نظردن دوشموشم.
اولموشام مجنونو اول گوندن من اول لیلی‌وشین،
ائیله روسوایم کی خلق ایچره‌دگردن دوشموشم.
اول هیلال ابرویه دیل آچسام دا، باخماز ناله‌مه،
گوئییا، بیر پاسلی شمشیرم، کسردن دوشموشم.
مندن اول سرویم، او گوندن کیم کسیبدیر اُلفتین،
اؤیله بیل کی، بیر نهالم، من ثمردن دوشموشم.
رحم قیل، جؤر ائتمه، آهیمدان یانارسان عاقبت،
سانما بیر سؤنموش چیراغم، من اثردن دوشموشم.
اولما همدم غئیرله، غئیرت هلاک ائیلر منی،
چوخ دا پیرم، ای گؤزه‌ل، سانما، هنردن دوشموشم.
صورت - حالیم گؤروب، ائل کسدی مندن رغبتین،
ائیله کیم، اول ماهین عشقینده لکردن [۱] دوشموشم.
واحد، آذر[۲] خوش دئمیش: اوددور وجودو عاشیقین:
«آذر - عشقم، گمان ائتمه شرردن دوشموشم».

من‌ده دئدیم!

سئوگیلیم، زولفونه عنبر دئدیلر، من‌ده دئدیم،
اوزونه ماه - منور دئدیلر، من‌ده دئدیم.

---

۱ - قیافه -گؤرونوش - وضعیت ۲ - غزل شاعیری

نئجه کـافر دئـییم اول گـؤزلرینین مـردومونه،

فـتنه اوسـتادینا کـافر دئـدیلر، مـن‌ده دئـدیم.

آزدئـــییلدیر مـنی‌ده عشـقده مـجنون ائـله‌ین،

ســنی لیــلایه بـرابـر دئـدیلر، مـن‌ده دئـدیم.

اذن وئر عاشیقین، ای گول، سنه ظالیم دئمه‌یه،

رحم‌سیزدیر بو گؤزه‌للر، دئدیلر، من‌ده دئـدیم.

باغ - جـنتده جـمالین کـیمی اولمـاز، بـیلیرم،

لبـینه چشـمهٔ -کـؤثر دئـدیلر، مـن‌ده دئـدیم.

آفرین خلقته اولسون کـی، گـؤزه‌للر یـارادیب،

نــه قــدر خـلقته آفــردئدیلر، مـن‌ده دئـدیم.

ای زلیخای - زامان، بیرجه سنین خـاطیرینه،

یوسیف - مصره پیمبر دئدیلر، مـن‌ده دئـدیم.

ائل ایـچینده نـه‌قدر گـؤر مـنه تأثـیر ائـله‌دی،

سئودیگیم شوخاستمگر دئدیلر، من‌ده دئـدیم.

غزل اوسـتادی فـضولی‌لری وار اؤلکـه‌میزین،

واحدی اونلارا چاکـر دئـدیلر، مـن‌ده دئـدیم.

جانیمی قربان ائیله‌دیم!

خــاطیریم زولفــون خــیالیله پــریشان ائــیله‌دیم،

اؤز الیــمله کـؤنلومون مــولکونو ویـران ائـیله‌دیم،

گول اوزونده دانه - خالین گـؤروب، ای غـنچه لب،

عــندلیب گــولشنین اولدوم دا دل قــان ائـیله‌دیم..

شمع - روخسارین گؤروب پـروانـه لر، ای مـه لقـا،

اودا یاخدیم جانیمی، اول شـمعه سـوزان ائـیله‌دیم.

قصد جانیم‌چون نظام ایله دوروب مژگانلارین،
سینه - سوزانیم اول پیکانه قالخان ائیله‌دیم.
قصدی بویموش، خنجر - ابرولرین قانیم تؤکه،
من اونا اوندان قاباق جانیمی قوربان ائیله‌دیم.
دون رقیب ایله گؤروب جانانی اول قدر آغلادیم،
بحر - اشک - چشم ایله اغیاری حئیران ائیله‌دیم.
واحدا، مجنونو دئیرلر، عاشیق - صادق، ولی
من کی، مجنوندان فزون عشقیمده طغیان ائیله‌دیم.

رام ائیله‌دیم!

عبث دئییل در - مئیخانه‌نی مقام ائله‌دیم،
نه یاردان کئچه بیلدیم، نه ترک - جام ائله‌دیم.
الین، آیاغین اؤپردیم گول اوزلو ساقیلرین،
ادبله ایچمگه هر یئرده احترام ائله‌دیم.
وصال - شؤقی ایله اولدوم هیجردن غافیل،
بوش آرزولارا اویدوم، خیال - خام ائله‌دیم.
وفاسیزی سئوه‌نین خوش حیاتی اولماز ایمیش،
بو بیوفالار اوچون عؤمرومو تامام ائله‌دیم.
حیاتیمی باجارا بیلمه‌دیم نظاما سالام،
اؤز احتیاجیمی اولدوقجا بی‌نظام ائله‌دیم.
بو قارا گؤزلولرین زولفونه اسیر اولدوم،
نه گوندوزوم گونوز اولدو، نه شامی شام ائله‌دیم.
منیم یئریمده رقیبیم اولایدی، اؤلموشدو،
بودرد و محنته من‌دیم یئنه داوام ائله‌دیم.

سئویملی دلبریمه قـورخـا - قـورخـا یـالواردیـم،
گـؤزه‌ل دقـیقه‌لری گـؤز گـؤره حـرام ائـله‌دیم.
بیر آهو گؤزلویه، واحد، هاچاندی حسرت ایـدیم،
اؤلوم - ظـولوم اونـو آخـیر کـمنده رام ائـله‌دیم.

گؤرمه‌دیم!

مین گؤزه‌ل گؤردومسه، بیر اهل - وفاسین گؤرمه‌دیم!
چوخ جفا چکدیم بویولدا، بیر صفاسین گـؤرمه‌دیم!
اوزدوم ال بـیگانه خـصلت آشـنالاردان، کـؤنول،
مـن بـو دونـیانین حـقیقی آشـناسین گـؤرمه‌دیم؛
انـتهایه گـئتدی عـؤمروم انـتظار - وصـل ایـله،
مـحنت و درد و فـغانین انـتهاسین گـؤرمه‌دیم!
نـئی کـیمی فـریادیما گـؤزیومدولار هـمدملریم،
بیر اؤزوم تک اهل - عشقین بـینواسـین گـؤرمه‌دیم.
خئیرخواهـی اولدوغـوم بـدخواهـیم اولدو عـاقبت،
هر کیمی مـحرم خـیال ائـتدیم، اداسـین گـؤرمه‌دیم.
عشـقدیر بـاقی ائـدن لیـلی‌له مـجنون نـامینی،
مـن کـئچن عـاشیقلرین هـرگز فـناسین گـؤرمه‌دیم.
واحدی، من اهل - انـصافم، نـئجه گـؤزدن سـالیم؟
بـاشقالار تک مـن اونـون بـیر ادعـاسین گـؤرمه‌دیم.

اؤزوم دئمه دیم!

بو چکدیگیم غمی جانانه من اؤزوم دئـمه‌دیم،
دئسم، گولر بیزه بـیگانه، مـن اؤزوم دئـمه‌دیم.

گـــول الده، یـــار یـــانیمدا، مـــئییم پـــیاله‌مده،
بوذؤقو اول گول خندانـه مـن اؤزوم دئـمه‌دیم.
اوزولفه چوخدان اسیرم، بو سیرّی ائل‌ده بیلیر
کی، اولموشام نییه دیوانه، من اؤزوم دئمه‌دیم.
دئسـم‌کی، آهـیم ایـله شـمع‌لر یـانیر گـئجه‌لر،
منم او شـمعده پـروانـه، مـن اؤزوم دئـمه‌دیم.
فلک رقیبه‌ده بیر گون بـودردی چکـدیره‌جک،
اودورسالان منی هیجرانه، من اؤزوم دئمه‌دیم.
نـیگار اولان یـئری خـاین رقـیبه بـیلدیرمه،
او گلمه‌سین بو گولوستانه، من اؤزوم دئمه‌دیم.
بـــیزیم مـــحبته‌دیر اعـــتقادیمیز، واحـــد!
اوره ک بویولدا دؤنر قانه، من اؤزوم دئـمه‌دیم.

گوشه جنتده‌ایدیم

گـئجه اؤز ایسته‌دیگیم یـارایـله عشـرتده‌ایـدیم،
ســانکی بـیر آدم ایـدیم، گـوشه - جـنتده‌ایـدیم.
من ایدیم، بیرده اؤز ایستکلی گؤزه‌ل یـاریم‌ایـدی،
یـوخدو اغـیار، گـر اولسـایدی، مـصیبتده‌ایـدیم.
بـاده جـامین مـنه جـاناندی وئـرن مـجلیسده،
گـؤر بـو حـال ایـله اول اثـنادا نـه حـالتده‌ایـدیم!
بوتون اطرافیمی آلمیشدی گـؤزه‌للرصف - صـف،
مست ایکـن یـارایـله بـیر بـاشقا مـحبتده‌ایـدیم.
حسرتین چکدیگیم اؤز یاریم ایدی سـاقی اولان،
ایـندی تـصویر ائـله بـاخ، گـؤرنه قـیامتده‌ایـدیم.

نـــه تـــمنا ائـــله‌ییردیمسه، مـیسّردی مـــنه،
طـالعیمدن ائـله ظـن ائـتمه، شکـایتده‌ایـدیم.
واحــدم، عشــق و مــحبتله جــهاندان گــئتدیم،
حـئیف کـیم، بـیلمه‌دیلر، مـن نـه طـریقتده‌ایـدیم.

پروانه ایدیم!

بـــیر زامـــان مــن‌ده اسـیر - ره مـئیخانه ایــدیم،
هـــوس - بـــاده ایــله عــاشیق - پـیمانه ایـدیم.
بـــیر دقـــیقه یــئره دوشــمزدی الیــمدن بـاده،
گــؤزلرین شـؤقو ایـله اؤیـله کـی، مسـتانه ایـدیم.
بوتون عؤمروم کئچیب عالمده شـراب ایـچمک ایـله،
بـــاده‌دن خـــالی اولان یــئرلره بـیگانه ایـدیم.
ایـندی تکـلیف - شـراب ائـیله‌مک آرتـیقدی مـنه،
مــن کــی، مـیخانه‌ده بـیر خـانه‌سی ویـرانه ایـدیم.
شــمعه پــروانــه یــانیردی گــئجه‌لر صـبحه کـیمی،
مــن‌ده اؤز سـئوگیلیمین شـمعینه پـروانـه ایـدیم.
چالیشیردیم، ساچینین فیکیری باشیمدان چیخسین،
گؤرمه‌سه‌ایدیم سـنی بـیرگون، ده‌لی - دیـوانـه ایـدیم.
مــنی، واحــد، بــو پــری‌چهره‌لر ائــتمیشدی اسیر،
مــن‌ده مــجنون کــیمی دیــللرده بـیر افسـانه ایـدیم.

باخماز ایدیم!

سن اولماسان، گؤزه‌لیم، گولستانه باخماز ایـدیم،
چــمن چــیچک‌لرینه عـاشیقانه بـاخمازایـدیم.

اسـیر - زولفـون اگـر اولمـاسایدیم عـالمده،
جـمالینا بـو قـدر عـاجیزانه بـاخمازایـدیم.
مـنیمله اولسـا ایـدین بـیر دقـیقه عـؤمرومده،
جهان بوتون گؤزه‌ل اولسا، جهانه بـاخمازایـدیم.
مـنی فـراقـین اودو یـاخماسایدی شـمع کـیمی،
گؤره‌نده گول اوزونو یـانه - یـانه بـاخمازایـدیم.
فـراقـینا دؤزه بـیلسه‌ایـدی قـان اولان کـؤنلوم،
یـولوندا چکـدیگیم آه و فـغانه بـاخمازایـدیم.
او گول جمالینا مـن عـاشیق اولمـاسایدیم اگـر،
فـغان - بـولبوله چـوخ مـحرمانه بـاخمازایـدیم.
نـزاکت اولمـاسا، واحـد، طـبیعتیمده مـنیم،
او قـارا گـؤزلره مـن شـاعیرانـه بـاخمازایـدیم.

بیله‌یدیم!

وئرمزدیم اگـر کـؤنلومواول یـاره، بـیله‌یدیم،
یار اولمایاجاقمیش من - ناچاره، بـیله‌یدیم.
عشقینده وطـن تـرکینی ائـتمزدیم اومـاهین،
غربتده گـونوم ائـیله‌یه‌جک قـاره، بـیله‌یدیم.
وصلینده یـئنه دردیـمه بـیرچـاره تـاپاردیم،
هیجرینده منه اولمایاجاق چـاره، بـیله‌یدیم.
هــرگز بـوقارا گـونلره دوشـمزدیم، ازلدن
بی مهرایمیش اول دلبر - مـه‌پاره، بـیله‌یدیم.
واحد، یـقین اؤلـمزدیم، او بـی‌مهر نـیگارین
هیجریندن اگـرجـانیمی قـورتاره بـیله‌یدیم.

خیال - خام!

سنی من، ای بوت - مه رو، اؤزومه آشنادئردیم،
خیال ائدیب، جانا، سنی اهل - وفا دئردیم.
دولانیردیم سر - کویوندا، بالله، زار و دل‌خسته،
سنین اول خاک - پاییندان اؤزومه من شفا دئردیم.
نه رحمین وار، نه انصافین، منی بو قدر اینجیتدین،
او شیرین لبلرین شهدین بو دردیمه دوا دئردیم.
سنی من رحمدل ساندیم، عدو اولدون من - زاره،
عدو اولماقلیغین، جانا، همیشه برملا دئردیم.
کمنده اول قارا زولفون سالیبدیر واحد - زاری،
جهاندا تیره بخت اولماغیمی کار - قضا دئردیم.

وطن محبتی!

یاییلدی سئوگیمیز، ای شوخ، هر دیاره بیزیم،
بوتون محبتیمیز چیخدی آشکاره بیزیم.
گول اوزلو شوخ گؤزه‌للرله اؤلکه‌میز بزه‌نیب،
نه احتیاجیمیز ایندی یئنی باهاره بیزیم؟
فرحلی یوردوموزون نازنین صنم‌لرینین
آیاقلاریندان اؤپور آی، گونش، ستاره بیزیم.
بیزی سئویندیرن آنجاق وطن محبتی‌دیر،
یوخ عشقیمیز بو گؤزه‌ل اؤلکه‌دن کناره بیزیم.
وطن چیچک‌لرینین بیز سئویملی بولبولویوک،
نه مئیلیمیز گوله واردیر، نه لاله زاره بیزیم.[1]

---

۱ - بو مصراع بعضی چاپلاردا بئله یازیلمیشدیر:

کی نغمه میز یاییلیر باغ و لاله زاره بیزیم.

اولایـدی کـاش ائـله بـیراهـل - حـال دونـیادا،
بـوتون بـو سئوگیمیزی سؤیله‌یه‌یدی یـاره بـیزیم.
بـــو آرزودایـــیق هـــر گـــون بـؤیوک طـبیعتدن
یـوز ایـل‌ده عـؤمروموزو آرتـیرا دوبـاره بـیزیم.
زمانه گئت - گئده، واحد، دؤنوب بـهشت اولاجـاق،
نـئچون کـی، قـدرتیمیز وار هـر اقـتداره بـیزیم.

بس نه دئییم؟

من او شوخه گول - رعنا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
عـاشیقه بـولبول - شـیدا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
مین گؤزه‌ل گؤرسه گؤزوم، بیر کـره دویـماز کـؤنلوم،
بو کیچیک قـطره‌یه دریـا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
مـن اگـر عشـقده مـجنون دئـییلم، بس نـه‌چییم؟
سـئودیگیم دلبـره لیـلا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
چیرپینیر قوش کیمی هر زولفونو گؤردوکجه کـؤنول،
من بـو دیـوانـه‌یه روسـوا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
گـؤزلرین حسـرتینی چکـمه‌ین عـاشیق یـوخدور،
سـنه مـن آفت - دونـیا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
بو شیرین‌لیک، بو لطافت کی، سـنین وار، گـؤزه‌لیم،
سـنه گـولدن‌ده مـن اعـلا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟
عشـقدن بـیر بـو قـدر سـؤیله‌مک اولمـاز، واحـد،
من بو مـجنونلوغا سـئودا دئـمه‌ییم، بس نـه دئـییم؟

گؤزون فداسییام گؤزه‌لیم!

سنین گؤزه‌للیگی‌نین مبتلاسییام، گؤزه‌لیم!
او قارا گؤزلرینین جان فداسییام، گؤزه‌لیم!
منیم بو ناله مین هر بیر کؤنولده وار اثری،
شکسته نئی کیمی روحون غذاسییام، گؤزه‌لیم!
کمند - زولفونه من تک اسیر اولان یوخدور،
هامیدان عاجیزی، بختی قاراسییام، گؤزه‌لیم!
بلالی عاشیقینم، باخما غئیرلر سؤزونه،
محبت عالمینین بینواسییام، گؤزه‌لیم!
ائله نه ظلم واریندیر، اگر، دیلیم یانسین،
دئسم، جفالارینین نارضاسییام، گؤزه‌لیم!
یولوندا منتظرم، جان وئریم گؤره‌نده اوزون،
جفا چکن‌لرین اهل - وفاسییام، گؤزه‌لیم!
اگر چی، واحدم، اغیارا باش اه‌ین دئییلم،
فقط سنین سر - کویون گداسییام، گؤزه‌لیم!

نه بیلیم؟!

خوبلار صحبتی عشاقه جفامیش، نه بیلیم!
اُلفت ائتمک اوگؤزه‌للرله خطامیش، نه بیلیم!
گونومو تیره قیلیب ماه لقالر ستمی،
کؤکب - بختیم ازل گونده قارامیش، نه بیلیم!
قول - زاهیدله قیلیب ترک - مئی ومیخانه،
مئیده دیل نشئه‌سی، مسجدده نوامیش، نه بیلیم!
ساندیم اول شوخی وفااهلی، جفاقیلدی منه،
خوبلار عادتی عشاقه جفامیش، نه بیلیم!

کـــؤنلومون مـــولکونه قـــیلدیم او پـــری‌چهره‌نی شـــاه،
واحـــد، اول شـــوخ گـــدااوغـــلو گـــدامـیش، نـه بـیلیم؟!

نه بیلیم!

بیرگول عشقینده، کؤنول قان اولاجاقمیش، نه بیلیم!
بولبول‌آسا ایشـیم افـغان اولاجـاقمیش، نـه بـیلیم!
وصلینی سئومزایدیم، هـیجرغمین بـیلسه ایـدیم،
قسمتیم آخیری، هیجران اولاجاقمیش، نـه بـیلیم!
بـــوقدر عشـــق اودونـــا یـــانماز ایـــدیم عـــالمده،
جیگریم هیجرله سوزان اولاجـاقمیش، نـه بـیلیم!
خـــانه - کـــؤنلومو یـیخدین بـوستم داشـی ایـله،
مولک - دل بیر بئله ویران اولاجاقمیش، نه بیلیم!
یار نظر ائتمیش ایدی، بوسه وئـریب، جـانیم آلا،
اوجـــفا پـیشه پـئشیمان اولاجـاقمیش، نـه بـیلیم!
کـــؤنلومو خـــالینا بـــندائـــتدی زنـــخدان ایـچره،
یوسیفیم بسـته - زنـدان اولاجـاقمیش، نـه بـیلیم!
واحـــد، اول مـــاهروخون زولفـونه دل وئـرمزدیم،
خاطیریم بؤیله پـریشان اولاجـاقمیش، نـه بـیلیم!

تئللرینه شانه وورما!

وورمــــا او قـــاراتـــئللرینه شـــانه، ســئوگیلیم،
ائـــتمه مـــنی بـــلاکش - دیـــوانـــه، ســئوگیلیم.

یـاندیردی حسـرتین مـنی، گؤستر جـمالینی،
کـؤنلوم اولوب اوآتشـه پـروانـه، سـئوگیلیم.
بـیردفعه ائـسیله‌دیمسه تـمنای وصـلینی،
یـوز دفـعه یـاندیم آتش - هـیجرانـه، سـئوگیلیم.
گـزمه رقـیب ایـله، مـنی غـئیرت هـلاک ائـدر،
سـالما بـلالی عـاشیقینی قـانه، سـئوگیلیم.
گـؤسترمه قـارا خـالینی، کـؤنلوم فـغان ائـلر،
قـوش‌دن گـؤره‌نده تـئز گـلیر افـغانه، سـئوگیلیم.
مین لیلی گؤرسه حُسنونو مـجنون اولوب، سـنین
عشـقینده اوز تـوتاردی بـیابانه، سـئوگیلیم.
انـصافی اولسـا، چـرخ بـو بـیچاره واحـدی،
حسرت قویارمی سن کـیمی جـانانه، سـئوگیلیم؟!

ایستکلی جانان!

کؤنلومو ائتمیش جمالین شؤقو حئیران، سـئوگیلیم،
یوخ بشرده سن کیمی ایـستکلی جـانان، سـئوگیلیم.
هرگؤره‌نده گـول اوزون، دویـماز تـاماشادان کـؤنول،
اولموشام بولبول صفت عشقینده نـالان، سـئوگیلیم.
من مـحبت مـولکونون مـجنونو، سـن لیـلاسی‌سان،
درس آلا بیزدن گرک عشـق اهـلی هـرآن سـئوگیلیم.
عشـق دردیـندن چـتین بـیردردیوخموش دهـرده،
چاره‌سین تاپماز بودردین گـلسه لقـمان، سـئوگیلیم.
چـاره اولسـایدی، زلیـخادان اولاردی یـوسیفه،
ائـیله‌دی واحـد کـیمی پـابند - زنـدان سـئوگیلیم.

سئوگیلیم!

گول سنه اولماز لطافتده برابر، سئوگیلیم، [۱]
سن اؤزون بیر نازنین گولسن سراسر، سئوگیلیم.
گؤرنه ماهر جان آلاندیر گؤزلرین مردم‌لری،
گیزله‌نیب کیپریکلرینده قانلی خنجر، سئوگیلیم.
چکدی سروین‌دن خجالت، باغبان قدین گؤروب،
گؤزلرین بیماری اولدو نرگس - تر، سئوگیلیم.
گول اوزون گؤرمک تمناسینداديـر ائللر سنین،
حسرتین چکمکده‌دیر رعنا گؤزه‌للر، سئوگیلیم.
عصریمیزده نازنین، زیبا گؤزه‌للر آز دئییل،
گلمه میش بنزر سنه عالمده دلبر، سئوگیلیم.
یوسیفی سئومیش زلیخا، حاقلی‌دیر، حاقسیز دئییل،
گرسنه یوز لرله یوسیف اولسا چاکر، سئوگیلیم.
تانری محروم ائتمه‌سین بیر نازلی یوسیفدن سنی،
چونکی اولموش یوسیف -کنعانه مادر، سئوگیلیم.
بیر ثواب ائت، گول اوزون گیزلتمه اهل - عشقدن،
قوی دئسین‌لر قدرته مین‌لرله آفر[۲]، سئوگیلیم.
بیلمیرم، بوتسن، ملک سن، یامسلمانزاده سن،
گؤرسه گفتارین، گلرایمانه کافر، سئوگیلیم.

---

۱ - بوغزل «سئوگیلیم» ردیفی یئرینه «راحیله» ردیفی ایله‌ده اؤنجه وئریلیمیشدیر.

۲ - واحد ایکی یئرده «آفرین» سوزونو «آفر» شکلینده ایشلتمیشدیر: بیر بو غزلده، بیرده «سئوگیلیم زولفونه عنبر دئدیلر من‌ده دئدیم» مصراعیله باشلانان غزلینده.

نـازنین سـن، مـه لقـاسن، خـوبروسان - هـرنه سـن،
اول فـقط، انسـانپرست، اولمـا ستمگر، سئوگیلیم.
یـوزکره عشـق آتشـیله یـانسا، خـوشدورواحـده،
اصـلینی هـرگز اؤنـوتماز اهـل - آذر، سـئوگیلیم.

نئیله‌ییم؟!

بیرسن کیمی وفاسیز اولان یاره، نـئیله‌ییم،
جانان کی وئردی کؤنلونواغیاره، نئیله‌ییم؟!
بـولبول تکـی یـولوندا سـنین مـبتلا مـنم،
من بیرگولوکی، همدم اولاخاره، نـئیله‌ییم؟!
عشـقینده دایـمابوبلالر چکـن کـؤنول،
ایندی تاپانماییر اؤزونه چـاره، نـئیله‌ییم؟!
عشق آتشینه یانمیشام، ایـمداداگـلمه‌دین،
پروانه وورمـاسین اؤزونـوناره، نـئیله‌ییم؟!
مجنون ائـدن مـنی یـارین جـمالیدیر،
عشق عالمینده اولدو گونوم قاره، نئیله‌ییم؟!
واحـد، مـحبتین بـوقدرکی، بـلاسی وار،
یوخدوردئین بودردیمی دلداره، نـئیله‌ییم؟!

تؤتالیم عصریمیزین حضرت عیساسی منم!

گـلمیشم مـجلیسه مـن، کـؤنلونوزو شـاد ائـله‌ییم،
نـه‌کـی بـیهوده یـئره نـاله وفـریاد ائـله‌ییم.
کیمسه یوخ ساکیت اوتورسون، قوُلاق آسسین سؤزومه،
قـالمیشام مـات ومـعطل، کـیمه ایـراد ائـله‌ییم.

توتالیم عصریمیزین حضرت عیساسی منم،
بوسوخا - سوخدانئجه معجزه ایجادائله ییم؟
گلمه گیمدن غرضیم سیزلری شاد ائتمک ایدی،
آزاجیقدا اؤزومو غصه دن آزاد ائله ییم.
باکی ۱۹۲۷ - نجی ایلین یایی.(۱)

اختیاریم اولسامنیم!

همیشه لیک اوگؤزه ل نازلی یاریم اولسامنیم،
یولوندا صرف ائدرم، هرنه واریم اولسامنیم.
بیراؤزگه دلبره باخسام اگر، گؤزوم چخسین،
منیمله دایم اوچشم - خوماریم اولسامنیم.
یانیمدا اؤز گولوم اولسا، رقیبلر کیمدیر؟
خزان غمی منه نئیلر، باهاریم اولسامنیم؟
بو قارا گؤزلولرین حسرتین چکن دئییلم،
اگراوآهوباخیشلی شیکاریم اولسامنیم.
فغانه من گلرمی شکسته بولبول تک،
چمنده اؤزگولومه اعتباراولسامنیم؟
چمن چیچک لرینی ایسته سم، بلایه گلیم،
بونازنین کیمی بیر گول عذاریم اولسا منیم.
بو تازه غنچه لرین من اسیری اولماز ایدیم،
الیمده، واحد، اگر اختیاریم اولسامنیم.

---

۱ - غزل د.م. ت. ز. - نین خاطیره لریندن آلینمیش و ایلک دفعه چاپ اولور.

خلقین خئیرخواهی!

سنسیز سماءدا اولسا ملکلرله اُلفتیم،
یئتمم مرادا، اونلارا گر اولسا رغبتیم.
مهر - روخونلا باغ - حیاتیم صفالانیر،
آه ائیلەرم می، وصلین اگر اولسا قسمتیم؟
اینجیتسه فرقتین منی، صبریم توکنسه ده،
شؤق روخونلا وصلینه آرتار محبتیم.
سنسیز انیسیم حوری اولا، مایل اولمارام،
راه - وفادان هرگز اگیلمز طبیعتیم.
آفت می، نشئەمی، نه بیلیم سیرّ - عشق می؟
فتح ائیلەمیش بوکؤنلوم ائوین، یوخ فراقتیم.
اولماز بشرده سن کیمی بیر نازنین نگار،
حوری‌میسن، ملک‌میسن، ای نازلی آفتیم؟
واحد، همیشه خلقیمیزین خئیرخواهییام،
گئتد یکجه، گون به گون چوخالیر قدر و قیمتیم.

چوُلغاییب دونیانی افغانیم منیم!

خیلی واختدیر، آیریلیب مندن اوجانانیم منیم،
فرقتیله گونده مین دفعه چیخیر جانیم منیم.
آغلارام من بولبول - شیدا کیمی شام و سحر،
سولدوروب باد - خزان باغ - گولوستانیم منیم.
چون اولوب مجنون صفت، مسکن منه کوی - نیگار،
چولغاییب دونیانی یکسر، آه و افغانیم منیم.
راضییام، خنجر قاشیلا یاریم اؤلدورسون منی،
قوی تؤکولسون یار الیله، دهرده قانیم منیم.

زولف - پـرخـم تک اولوبـدور قـامتیم خـم مـتصل،
وار سـجود - خـاک - راه - یـارا پـیشانیم مـنیم.
واحـدا، گـلمه فـغانه، یـوخدور عشـقین چـاره‌سی،
نـاله ائـیلر عشـقدن، قـلب - پـریشانیم مـنیم.

قبله گاهیمسان منیم!

ای گـؤزه‌للیک کـعبه‌سی، سـن قـیبله‌گـاهیمسان مـنیم،
مـن گـدای عشـقینم، سـن پـادشاهیمسان مـنیم.
اؤزگـه بـیر جـانانا جـؤروندن شـیکایت ائـتمه‌رم،
هـرجـفا ائـتسن یـئنه، اؤز دادخـواهـیمسان مـنیم.
جـان وئـریب، یـاجانیم آلسـان، اخـتیاریم سـنده‌دیر،
عـاجیزم قـارشیندا، گـویا کـی، ایـلاهیمسان مـنیم.
زولف - روخسـارین اسـیری مـاها سـالماز مـهرینی،
سن بـولودلاردان چـیخان بـیر مـهر و مـاهیمسان منیم.
صـید قـیلمیش کـؤنلومو نـاز ایـله مـحزون گـؤزلرین،
مشک - عـنبر تـیره‌لی آهـو نـیگاهیمسان مـنیم.
مـن بـو فـقریمله سـنین عشـقینده فـخر ائـتسم نـولار؟
دولتـیم، فـخریم، پـناهیم، عـزّ و جـاهیمسان مـنیم.
واحـدم، جـانا، فـرحـدن یـوکسله‌ردیم گـؤیلره،
لطف ائدیب بیردم دئسن کیم، خاک - راهـمیسان مـنیم.

اهل کمالیم وار منیم:

گل گؤر، ای بولبول، بـو گـولشنده نـه حـالیم وار مـنیم،
بـیر گـول - رعـنایه بـند اولمـاق خـیالیم وار مـنیم!

من نئجه عشق عالمینده ال چکیم، صبر ائیله‌ییم،
نـاز ایـله مین جان آلان بیر مه جمالیم وار منیم!
عاشیقه ناز ائیله‌ییر، نئیچین رقیبه یار اولور؟
یاریما یئتسه الیم، اوندان سوالیم وار منیم.
روزگاریم قوی قارالسین او قارا زولفون کیمی،
فخر ائدیب من‌ده دئییم، جاه و جلالیم وار منیم.
چوخ دا یوسیف اؤز زلیخاسین گؤروب فخر ائتمه‌سین،
قوی گلیب گؤرسون نئچه قاشی هیلالیم وار منیم!
واحدا، فخرله هرگون سؤیله سن اؤزیارینا:
سئوگیلی، ایستکلی بیر اهل کمالیم وار منیم!

دلبریم!

هیجرین یئتیردی عاشیقینی جانه، دلبریم،
جانلار فدادی سن کیمی جانانه، دلبریم.
چوخداندی، حسرتم سنین اول مه جمالینا،
گللم غمیندن هر گئجه افغانه، دلبریم.
هر دم دوشنده یادیما اول غنچه لبلرین،
بالله، دؤنور بو غملی کؤنول قانه، دلبریم.
عشقین سالیبدی بوینوما زنجیر - زولفونو،
اوللام بو راه - عشقده دیوانه، دلبریم.
یاندیم شرار - آتش عشقینده روز و شب،
اولدوم اونار - عشقینه پروانه، دلبریم.
مدتدی، تشنه‌یم سنین او لعل - نابینا،
بیر بوسه لطف قیل من - عطشانه، دلبریم.

قیامتدی دلبریم!

بیلمم، نه اولدو، قویدو منی، گئتدی دلبریم؟
آغلار گؤز ایله عاشیقی ترک ائتدی دلبریم.
یوز ایلده عؤمر قیلسام، اونو من اؤنوتمارام،
گولزار - وصلینه منی اؤیرتدی دلبریم.
اونسوز بو غربت اؤلکه جهنم کئچیر منه،
سانکی بو خسته کؤنلومه جنتدی دلبریم.
سئودالی کؤنلومو نئجه بس ساکیت ائیله‌ییم،
بیمار - عشقه اصلی شفاعتدی دلبریم.
بیر استفاده ائتمه‌دین، ای قان اولان کؤنول،
راه - وصاله یئتمگه فرصتدی دلبریم.
عالم وفاسی اولمایانا نفرت ائیله‌ییر،
سن گل وفاسیز اولما، پیس عادتدی دلبریم!
وار بیر اومید، بیرده گؤره‌م گول جمالینی،
آخیر وفالی عاشیقه قسمتدی دلبریم.
واحد، قانیم قارالدی دوشرکن خیالیما،
بیر آیری نازنیندی، قیامتدی دلبریم!

نئجه لقمانه گؤندریم؟

من ایسته‌رم، بو نامه‌نی جانانه گؤندریم،
جانیم فداسی اولدوغو بیر جانه گؤندریم.
درد - فراق ایله اویانیر ایندی شمع تک،
من کؤنلومون قوشون اونا پروانه گؤندریم.

درد - فــراق ایــله اویــانیر ایـندی شـمع تک،
مــن کـؤنلومون قـوشون اونـا پـروانـه گـؤندریم.
مــن‌ده او گـول خـیالی ایـله درده دوشـموشوم،
یــارب، بـو دردی مـن نـئجه لقـمانه گـؤندریم؟
چوخدان گولوندن آیـری دوشـن دردلی بـولبولو
بیر کـیمسه تـاپمادیم کـی، گـولوستانه گـؤندریم.
واحد، اؤنوتما حضرت - یوسیف حکـایه‌سین،
فــیکریمده وار، بـو شـعریمی زنـدانه گـؤندریم.

اومید باغلادیم!

ســاندیم وفــالی، هــر گــوله اومـید بـاغلادیم،
آخــیر وفــاسی اولمــادی، دردیـمدن آغـلادیم.
بیر جـمله تـاپمادیم کـی، اولا عشـقدن گـؤزه‌ل،
تاریخین هر صـحیفه‌سین آچـدیم، واراقـلادیم.
دونــیانین عــیش و نــوشونا آلوده اولمــادیم،
گــولگون شــرابــی آتـدیم الیـمدن، آیـاقلادیم.
دیــوانــه‌لر تک اولمــادی هــمراز اولان مــنه،
غم گوشه‌سینده ناله چکـیب، دیـز قـوجاقلادیم.
بــیر لاله اوزلو، فــتنه بــاخیشلی، شکـر لبـین،
فـرهادی اولدوم، عشـقی ایـله سـینه داغـلادیم.
بــیلدیم گــیلایه ائــیله‌یه جک دلبـریم مــنه،
فــرصتدن اســتفاده ائــدیب مــن قــاباقلادیم.
واحــد! او کـیمسه‌لر کـی، گـولوستان - شـعردن
گول دردی گئتدی، خار و خسین من آلاقـلادیم.

من اولمادیم!

ای گول، نه اولدوکی، سنه همدم من اولمادیم؟
بیگانه اولدو وصلینه محرم، من اولمادیم؟
مین جنت ایله بیر قارا خالی دگیشمه‌رم،
باغ - بهشته‌ده یاخشی کی، آدم من اولمادیم!
واریم - یوخوم نه اولسا، وئره‌ردیم گؤزه‌للره،
خلقتده باشقا سیرّ وار، حاتم من اولمادیم.
میخانه لرده کئچدی حیاتیم صفا ایله،
شادم، ریای - ذؤقده بیردم من اولمادیم.
جام - جمین شرابه وئره‌ردیم خزینه سین،
جمشیده خدمت ائتمک اوچون جم من اولمادیم.
شؤق محبته دوشه‌نین مین بلاسی وار،
صد شوکر، اؤزگه ذؤقه مسلم من اولمادیم!
واحد، رقیب خرم اولوب وصل یارایله،
هیجران اسیریسن، دئمه، خرّم من اولمادیم.

بیر گول اولایدیم!

من، سئوگیلیم، عشقینده گرک بولبول اولایدیم!
مرمر سینه اوستونده قیزیل بیر گول اولایدیم!
زولفون تک اؤزاندیقجا اؤپه ایدیم آیاغیندان،
سن سئیره چیخان یئرده دؤنوب سونبول اولایدیم!
امدیکجه اوگول لب‌لرینی، نشئه‌لنه‌ایدیم،
سر مست گؤزون تک گئجه -گوندوز لول اولایدیم.
اغیار ایله هر گون سنی بیر یئرده گؤرونجه،
هیجران اودونا کاش یانایدیم، کول اولایدیم!

واحد، منه چوخدان بوجان آغیرلیق ائدیردی،
ای کاش، اونودا یاره وئریب یونگول اولایدیم!

حئیران قالدیم!

گؤردوم اغیارایله، ای گول، سنی، حئیران قالدیم،
گؤزلرین فیکرینی ائتدیکجه، پریشان قالدیم.
اولدولار اؤزگه‌لر عشقینده بوتون خاطیر جمع،
بیرجه من حسرت - زولفونله نیگاران قالدیم.
کامه یئتدی چمن - وصلین ایله بیگانه،
یئنه من بولبول - شیدا کیمی نالان قالدیم.
شمع - روخسارین اودو ائیله‌دی پروانه منی،
گئجه‌لر صبحه دک آتشلره سوزان قالدیم.
شادام اوندان - هله بیردینه مقید دئییلم،
من بو عالمده نه کافر، نه مسلمان قالدیم.
سئودیگیم دلبره هر بار‌ه‌ده صادق چیخدیم،
دوغرولوقلا وطنه، خالقا نگهبان قالدیم.
عشقه صرف ائیله‌میشم، هر نه متاعیم وارایدی،
ایندی طعن ائیله‌مه، واحد، نییه عریان قالدیم.

من قالدیم!

یئتیشدی غئیر - عاشیقلر وصال - یاره، من قالدیم،
خلایق چاره تاپدی دردینه، بیچاره من قالدیم.
هره اؤز سئودیگی معشوقه سیله شادکام اولدو،
یانان پروانه‌لر تک روز و شب اودلارا من قالدیم.

رقـــیب - بـــی‌مروتلر فــرحـــناک اولدو عـــالمده،
هــمیشه زار و حســرت طـره - دلداره مــن قـالدیم.
کئچیردیم تیر - نازین سینه‌دن هر ماه روخســارین،
یئنه بی‌مهر چـیخدی، طـعنه - اغـیاره مـن قـالدیم.
زمان - عؤمرده بیر گول یئتیردیم، زحمتین چکدیم،
صفاسین اؤزگه‌لر گؤردو، جفای - خاره من قـالدیم.
بوتون دیوانه لر، واحد، کـمندیندن خـیلاص اولدو،
یئنه اول زولفه باغلی روز و شب آواره مـن قـالدیم.

ساندیم!

«یـــاریمی بـاغچادا غـم - غـصه‌یه بـاتمیش سـاندیم،
خبر آلدیم کی، نه وار، دینمه دی، یاتمیش ساندیم»[1]
ســینه ســینده نــظریمده‌ایــدی ایکــی غـنچه گـوله،
تر شاماما یئتیشیب، باش - بـاشا چـاتمیش سـاندیم.
مـــنی گـــؤردوکده قـــیزارمـــیشدی اوزو لاله کـــیمی،
دیشله‌ییب گول اوزونـو اؤزگـه قـیزارتـمیش سـاندیم.
ائـــیله بـــیر نـــازایـــله اویـــناتدی کـــج ابـــرولارینی،
ایکـــی هـــنیدو بـــچه شـــمشیره ال آتـمیش سـاندیم.
امـدیم اول لعـل - لبـیندن، دئـمه، اؤز رنگـی‌ایـمیش،
ســـاختابیر رنگـــله اولجـــه بـــویاتمیش ســـاندیم.
واحـــدم، یـــارمنیم‌دیر، مـــن اونـــون، خـــالقانه وار،
اؤزوم اغـــیاره اونـــو الفـــتی قـــاتمیش ســـاندیم.

---

۱ - بیت قشم ممّدزاده‌نین‌دیر.

چوخ یالواردیم!

دئدیم، اغیار ایله گزمه، سنه چوخ یالواردیم،
ایندی دینجه‌ل، گؤزه‌لیم، من‌ده اؤلوب قورتاردیم.
بیر صداقتلی گؤزه‌ل تاپمادیم عالمده، غرض،
بو آز عؤمرومده چوخ اطرافی گزیب آختاردیم.
جان هانی منده، منی عشقدیر ایندی یاشادان،
اونو جانان منه وئرمیشدی، یئنه قایتاردیم.
کؤنلوم آلداتدی منی حُسنونه مه‌پاره‌لرین،
سانمایین، من بو وفا سیزلارا بئل باغلاردیم.
فلکین قدی بوکولموشسه، من اوندان قوجایام،
اونداکی، یوخدو نه دونیا، نه فلک، من واردیم!
سنی من ایسته‌دیگیم گونلر اؤلوردوم سنسیز،
عشقیمین سیرّینی کؤنلومده نهان ساخلاردیم.
واحدم، عشقده من ایندی‌ده ثابت قدمم،
وارام اؤز یاریم ایله من نئجه اول واردیم.

پرستارین اولاردیم!

اولسایدی میسّر، گؤزه‌لیم، یارین اولاردیم،
هر لحظه غمین چکمگه غمخوارین اولاردیم.
هر شب دولاشیب صبحه کیمی شمع - جمالین،
پروانه کیمی، طالب - دیدارین اولاردیم.
ممکن‌کی دئییل، بیرده گزیم گولشن - کویون،
ممکن گر اولایدی، یئنه زوارین اولاردیم.
ای طوطی وشیم، آیینه - حُسنونو گؤرجک،
آلوده - اول لعل - شکربارین اولاردیم.

مجنون کیمی دایم، سر - کویوندا گزه‌ردیم،
عؤمروم نه قدر وارسا، پرستارین اولاردیم.
یوسیف کیمی وئرسه‌یدیله دیدارینا قیمت،
جان نقدی ایله مرده خریدارین اولاردیم.
واحد، سر - کویوندا گزه‌ردیم گئجه - گوندوز،
ای مه، بو ادا ایله دل افکارین اولاردیم.

اهل - حاله یازیم!

دئدیم کی، بیرنئچه سؤز یار - مه جماله یازیم،
دگیشدیم هیجر غمین، لذت - وصاله یازیم.
شراب ذؤقوایله هر دقیقه سرمستم،
بو ذؤقدن یازا بیلسم، نئچه پیاله یازیم؟
شرابی چوخ ایچیرم، بلکه محنتیم آزالا،
اولاندا مست بو حالی بیر اهل - حاله یازیم.
فلک منی ائله تنها قویوب کی، قورخوم‌اودور،
بو عؤمرومون گونشی تئز گئده زواله، یازیم.
کؤنولده آهیم اودو، گؤز یاشیم آخیر دایم،
بیرینی سوزش - حسرت، بیرین شلاله یازیم.
خیال ایچینده اؤزوم قالمیشام تردده،
خیاله غرقم، عجب، هانسی بیر خیاله یازیم؟
خیالدان یئنه، واحد، تسلی تاپماق اولور،
نئچین فرح یئرینه دایم آه و ناله یازیم؟

سئیر باغ

چکمه غم مل یولوندا، شادایکن قیل سئیر باغ،
لاله رخلر سئیرین ائت، چک سینه‌ی مظلوما داغ.

طـــوطی آســـاقیلما شــهد و شکـــره هـــرگز هـــوس،
فـضل خـــوار نکـبت اول صـــحرالر ایـچره مـیثل سـاغ.
بیر کؤنول شاد ائتمک اوچون، مین کؤنول غـمخانه قـیل،
آغـــلاسین چشـــمان مـــردم، اؤز دامـــاغین ائـــله چـاغ.
عشـــق - شـــیرین ایـله چـال بـاشه سفالت تـیشه‌سین،
قـــوی ســـنی فــرهاد ســـانسینلار مکـــانین ائـــله داغ.
بـــاغلا کـــؤنلون عشـــق - تـــرسایه الیـــن چک تـیغدن،
قـــیل صـــلیب حـــضرت صـــنعان کـیمی دایـم سـوراغ.
زاهـــــید آســـــا صـــنعت و عـــلم و فـــنونی ائت کـــنار،
صید قیلماق چـون عـوامـی اوچـو تک چک بـحره آغ.

یادگاریم!

عزیزیم، سئوگیلیم، نـازلی نـیگاریم،
زلیـخادان گـؤزه‌ل ایسـتکلی یـاریم.
ایـــنانماز کـــؤنلوم هـــر جـــاناناسنسیز،
زامـــــانه اهـــــلینه یـــوخ اعـــتباریم.
اگر سن غنچه گولسن، من‌ده بولبول،
مـــحبت‌دیر مـــنیم بـــاغ و بـــاهاریم.
اسیرم بـیر سـنین عشـقینله آنـجاق،
نهایت‌سیز دئـییلدیر قـلب - زاریـم.
ایـیترمه، شـعریمی سـاخلا هـمیشه،
کی، قالسین سنده، واحد، یـادگاریم.

کامیاب اولدوم!

تـــنور - آتش - عشـــقینده یـــاندیم، دل کـباب اولدوم،
ایلان تک قیوریلیب زولفوندن آیری پیچ - تاب اولدوم.

پریشان زولفونه باغلاندی کؤنلوم جمع ایکن، ای مه،
اولوب آشفته کؤنلوم گؤر نئجه خانه خراب اولدوم!
گؤروب لعل - لبین رنگین مئی - احمرده، مئیل ائتدیم،
شراب و شربت - لعلین ایچیب، مست - شراب اولدوم.
اولوبدور محرم - کویون رقیب - دیو صورتلر،
نه دندیر، جنت - عشقینده من اهل - عذاب اولدوم.
دئدیم، وصله یئتن ایامی کام - دل اولور حاصل،
وصالین فرقت اولدو، به، نه یاخشی کامیاب اولدوم؟!
تؤکوبسن خنجر - مژگان ایله قانیمی، ای ظالیم،
ترحم ائیله، سرتاسر بورنگ ایله خضاب اولدوم.
طریق - شعری اؤیرندیم جهاندا پیر - واقف دن، (۱)
عجب هنگامه‌دیر، واحد کی، من حاضر جواب اولدوم.

کاباب اولدوم!

لبین شؤقویله، ای گول، مایل - جام - شراب اولدوم،
اولوب مست - مئی - عشقین، عجب خانه خراب اولدوم!
دئییلدیم واقف - آیات - قدرت، شاهیم، اوّلدن،
بحمدالله، گؤروب خط و روخون اهل - کتاب اولدوم.
چکیب تیغین دمادم، تؤکمه قانیم قهر ایله، رحم ائت،
یئتر بونجا من اؤز قانیمله، ای ظالیم، خضاب اولدوم.
نه اؤلدوم قورتاریم بیر دفعه‌لیک اندوه - هیجروندن،
نه‌ده بیر اؤیله جام - وصلین ایله کامیاب اولدوم.

---

۱ - شاعیر میرزه ابوالحسن واقف.

دئـــییلدیم درد - عشـــقینله مکــدر کـیم، بـو رؤشــن‌دیر،
اودور غم کـی، قـارا زولفـون غـمیندن پـیچ تـاب اولدوم.
گـؤزوم یـاشیله تسکـین وئـرمه‌دین بـیر لحـظه کـویوندا،
تــوتوشدوم آتش عشـــقینده یــاندیم، دل کـاباب اولدوم.
یــئتیشدیم جـنت - وصـلینه اول حـوری‌وشین، واحـد،
جـــهنم‌دن قـــوتاردیم، ائـسیله‌بیل، اهـــل - ثـواب اولدوم.

جنت چیچگی!

دون دلبـریمی مـجلیس - مـیخانه‌ده گـؤردوم،
عکس - رخ - جـــانانیمی پـیمانه‌ده گـؤردوم.
یـــاندیردی مـــنی شـمع - جـمالیله نـیگاریم،
بــویاناماغی نـه شـمع، نـه پـروانـه‌ده گـؤردوم.
قیلدیم نظر اول شوخون ایکی چشمینه ناگـه،
مین فتنه من اول نرگس - مستانه‌ده گـؤردوم.
مشـــــاطه ووروب طـرهٔ - دلداریـــما شــانه،
آشفته لیگـیم سـانما، پـری، شـانه‌ده گـؤردوم.
اغـــیارا قـــیلیر لطـف، مـنه جـؤرو جـفاسین،
دایــم او شـــهین مـئیلینی بـیگانه‌ده گـؤردوم.
گـل سـؤیله‌مه، زاهـید، مـنه اوصـاف بـهشتی،
جنت چیچگین من رُخ - جـانانه‌ده گـؤردوم.
شوخلوقلا او شوخا نه دئدیم، اینجیدی مندن،
واحددی مقصر، دئ کی، آیـا، نـه‌ده گـؤردوم؟

جان آلان گؤردوم!

هـــمیشه یـــار - بـی مـهری رقـیبه مـهربان گـؤردوم،
وفا ترکین قـیلیب، ظـلمو گـؤزه‌للرده عـیان گـؤردوم.

دولاندیم وادی - عشق ایچره بیر لیـلی سـوراغـیندا،
اؤزوم تک عشقده مـجنون - زاری لامکـان گـؤردوم.
همیشه کـج مـدار ایـله دولانـیر چـرخ - کـج رفـتار،
جـفا و جـؤردن عشـاقلار قـدین کـامان گـؤردوم.
دوشوب سئودای - زولف - یارا اولدومسا خریداری.
بو سئودادن مـن - بـختی قـارادایـم زیـان گـؤردوم.
گلیب طوطی کیمی گفتاره، یـاریم مـهربان اولمـوش،
بحمداللـه، مـنیمله اول گـولو شـیرین زبـان گـؤردوم.
لبـیندن آیـری دوشـدوکده، نـیگارا، قـلب - عشـاقی،
خیال - غنچه - لعل - لبیندن خون فشـان گـؤردوم.
جـهاندا گـؤرمه‌دیم، واحـد، گـؤزه‌للردن وفـا هـرگز،
گؤزه‌للر نـاز و رفـتارین هـمیشه جـان آلان گـؤردوم.

باشادوشدوم!

سن ناز ایله بیر سؤز دئدین، ای جان، باشادوشدوم،
اغـیارا اولان مـئیلینی پـنهان بـاشادوشدوم.
قـلبینده نـه‌لروار، اونـو بـیگانه دوشـونمز،
گؤرجک سنی، ای سئوگیلی جـانان، بـاشادوشدوم.
مجنون ائـدن عشـق اهـلینی کـیمدیر، نـه بـیلیردیم،
زولفـون کـی سـحر اولدو پـریشان، بـاشادوشدوم.
گـؤردوکده زنـخدانـینی بـیلدیم کـی، او یـوسیف،
اولموش نـه اوچـون لایـق - زنـدان، بـاشادوشدوم.
درد - غم - هیجرانه چـتین‌لیک یـئری یـوخموش،
بـو مشکـلو گـولمک قـیلیر آسـان، بـاشادوشدوم.

گــول اوزلو گــؤزه‌ل بــیر صــنمین اولدوم اســیری،
بــولبول کــی، ائــدیر نــاله و افــغان، بـاشادوشدوم.
ســوردوم، ســاغالان درد دئــییل عشــق بــلاسی،
اؤلمکــدیر اونــون چـاره‌سی آسـان، بـاشادوشدوم.
واحــــد، اگـــر اومــید وصــال ائــیله‌مه‌سه‌یدیم،
ییخمیشدی منی محنت و هــیجران، بـاشادوشدوم.

گؤزدن دوشدوم!

یوخ دئــین دردیـمی جـانانیما، گـؤزدن دوشــدوم،
سالدی هیجران اودونو جانیما، گـؤزدن دوشـدوم.
من بو گول اوزلولرین بولبول - شـیداسـی ایـدیم،
بیری رحـم ائـتمه‌دی افـغانیما، گـؤزدن دوشـدوم.
چوخ قارا گـؤزلولرین زولفـونه حسـرت چکـدیم،
یـانمادی حــال - پـریشانیما، گـؤزدن دوشـدوم.
آغــلادیم هــیجرینه، بــیگانه‌نی گــولدوردو مـنه،
بـاخمادی دیــده -گـــریانیما، گـؤزدن دوشـدوم.
نئیله‌میشدیم، گناهیم، بـیلمه‌دیم، آخـیر نـه ایـدی،
حسرت اولدوم گول - خندانیما، گؤزدن دوشدوم.
هـــر طــبیبه غــم - پــنهانیمی اظــهار ائــتدیم،
چاره یوخموش غم - پنهانیما، گـؤزدن دوشـدوم.
یــار دیــندیرمه‌دی، واحـد، مـنی یـالقیز قـالدیم،
نه گـلن وار، نـه گـئدن یـانیما، گـؤزدن دوشـدوم.

شادمان کؤنلوم!

جاوانلیق عشقینه دوشموش مـنیم بـو پـیر اولان کـؤنلوم،
دمــــادم نــــازنین‌لردن وورور دم نــــاتوان کـــؤنلوم.

دولانمیش ناتوانلیق دؤرونو خورشید - انورتک،
چیخیب‌دیر پیرلیک دؤروندن اولموشدور جاوان کؤنلوم.
باهار ایامی‌دیر، حالا، وطن بیر لاله‌زار اولموش،
گؤره‌رکن اؤز گولون بولبول کیمی ائیلر فغان کؤنلوم.
ادیبه، شاعیره، رساما چوخ قیمت وئریر ائللر،
محبت ذؤقونو دویدوقجا اولموش شادمان کؤنلوم.
یانیر پروانه‌لر شمعین اگر سئودالی - عشقیله،
دولان سن یار شؤقیله اولوب پروانه، یان، کؤنلوم.
ایسنانمیر نئیله‌ییم، واحد، منه ایستکلی جانانیم،
اونا گؤسترسه، البته، اؤزون بیر گون یانان کؤنلوم.

قان اولان کؤنلوم!

گلیبدیر تنگه، ای ظالیم، ستمله قان اولان کؤنلوم،
همیشه باغ - وصلینده گولوب خندان اولان کؤنلوم.
دوشوب مجنون کیمی صحرایه بیر لیلی فراقیندا،
بوتون عاشیقلر ایچره منبع - عرفان اولان کؤنلوم.
نه اولدو، بیلمه‌دیم، دوشدو جدا گولزار - کویوندان،
همیشه خوان - وصلین بزمینه مهمان اولان کؤنلوم.
نه چاره ائیله‌سین، بیلمم، خیلاص ائتسین اؤزون غمدن،
اسیر - محنت و پا بسته - هیجران اولان کؤنلوم؟
کیمه، بیلمم کی، اظهار ائیله‌سین بو محنت - عشقین،
دوشوب، ای غنچه لب، درده غمی پنهان اولان کؤنلوم.[1]

---

۱ - مختلیف چاپلاردا بیت آشاغیداکی شکیلده‌ده یازیلمیشدیر.

کیمه، بیلمم گئدیب اظهار قیلسین محنت - عشقین،
دؤنوبدور قانه هیجرینده غمی پنهان اولان کؤنلوم؟

اولورمو بیر زامان خرم، یئتیشسه وصل - جانانه،
غم - هیجرانلا افغانلار چکیب گریان اولان کؤنلوم؟
منم فرهادی عصرین، سئودیگیم، واحد، گؤزه‌للردیر،
اودورکی، لاله داغین گؤستریر ویران اولان کؤنلوم.

یارالیدیر کؤنلوم!

او قارا زولفون الیندن بلالی‌دیر کونلوم،
باتیب غمه، ائله‌بیل کی، عزالی‌دیر کؤنلوم.
بو عشق عالمینین بیلمیرم نه‌دیر سیرّی،
اسیر - عشق اولالی لاابالی‌دیر کؤنلوم.
گؤره‌نده سئوگیلی‌سین غنچه گول کیمی قیزاریر.
ادبلی بیر قیزابنزه‌ر، حیالی‌دیر کؤنلوم.
اؤلونجه چکمزالین نازنین نیگاریندان،
رقیبه هرگز اینانماز، وفالی‌دیر کؤنلوم.
فلک اوظلمونه ائتمه‌ییب، رقیب ائتدی،
یازیلسادردوغمیم، ماجرالی‌دیر کؤنلوم.
شکسته نئی کیمی یاریندان آیریلان گوندن،
نوایه همدم اولوب، سان یارالیدیر کؤنلوم.
منیم‌ده دردیمی، واحد، دئمزسن اول شوخا،
دئینده قانه دؤنر، ادعالیدیر کؤنلوم.

بیر دایان گؤروم!

گئتمه بوناز ایله، گؤزه‌لیم، بیر دایان گؤروم!
عشقینده من یانان کیمی، بیر سن‌ده یان گؤروم!

درد اؤلدوره‌ر منی، سنی گر بیرده، سئوگیلیم،
خاین رقیب‌لرله گولوب اوینایان گؤروم!
چشم - زمانه‌دن سنه آفت توخونماسین،
دایم او قارا زولفو گؤز اوستونده یان گؤروم!
نه لاله بیتمه‌سین، نه‌ده سونبول سن اولماسان،
نه شاخ - گولده بولبول اوچون آشیان گؤروم!
مستانه گؤزلرین کیمی سن مستسن هله،
چوخ یاتما نازایله، گؤزه‌لیم، بیر اویان گؤروم!
واحد! جهاندا هر گؤزه‌لین دوشسم عشقینه،
بیر خئیر گؤرمه‌سم‌ده، گرگ مین زیان گؤروم!

عشق صحراسی!

بیر بوت - غنچه لبین هیجری ائدیب باغریمی قان،
ائیلرم بولبول - شوریده کیمی آه و فغان.
آغلاماق عادت اولوبدور منه هر شام و سحر،
دل - زاریمدان اودور کیم، کسیلیب تاب و توان.
کیمه اظهار ائله‌دیم درد - دلیم، آه، نه دئییم،
تاپمادیم عشقه علاج، آغلارام اظهار و نهان.
یاندیریب عالمی آهیم شرری سرتاسر،
آغلاییر ناله - زاریملا منیم کل - جهان.
طاق - ابرولرینه سجده ائدنده یارین،
توکه‌نیب تاب و توان، سرو قدیم اولدو کمان.
عشق صحراسینا، ای دل، قویما هر کیمسه قدم،
ائله‌مز واحد - صراف کیمی اوندا زیان.

مصحف - حسن!

کـــام - دل آلمــادی دل هــئچ او مــلک ســیمادان،
الغــرض کــیم، بــیزی بــی‌فیض ائــله‌دی رؤیــادان.
هر چی جـهد ائـتدیم، او آهـووشی بـیر دامـه سـالیم،
دوشـــمه‌دی دامــه، فــرار ائــتدی مـن - روسـوادان.
دامــن - وصـلینی تـوتدوم، نـه قـدر عـجز ائـله‌دیم،
اولمــــادی کـــام مــــیسّر او گــــول - رعــنادان.
اوخویوب مصحف - حُسنون او شهین، قالدیم مات،
بـــی خـبر واقــف اولانــماز، ولی هــر مــعنادان.
او قــدر جـؤر ائـله‌دی واحــده یـار، تـانری بـیلیر،
چکـــمه‌ییب بــونجا جــفاقیس - حــزین لیــلادان.

چیخ تورپاغیمیزدان!

چـیخ، ای قـان ایـچن یـیرتیجی، چـیخ تـورپاغیمیزدان!
خـــاین گـــؤزونو چک دره‌مــــیزدن، داغـــیمیزدان!
قــارتال کــیمی قــونوق دؤشــونه، قــورخ او گـونوندن:
قـــورتارماز او مـــردار جســــدین جـــایناغیمیزدان.
بـــیز حــــیله‌یه آلدانـــماریق، ای تــولکودن آلچــاق،
بـــورنون بـــو یـــاخیندا ازیـــلر تــوخماغیمیزدان.
بـــیر بـــومبا کـــیمی پـــارتلایاجاقدیر، اوره‌گـــینده،
هــر خـیردا قـیغیلجیم کـی، قـوپور چـاخماغیمیزدان.
غــصب ائـیله‌دیگین یـئرلری تـئز قـایتاراریــق بـیز،
بوش یئل کیمی چوخ کئچمه بیزیم سول - سـاغیمیزدان.
خـــالق اردوسـو بـیر داغ کـیمی دورمـوش سـنه قـارشی،
ســـئل تک آخـــاجاقدیر قـــانینیز قـورشاغینیزدان.

چوخ چکمه یه‌جک، محو اولاجاق ظلمو فاشیزمین،
دونیا چیخاجاق خوش گونه آل بایراغیمیزدان!

قیل حذر افغانیمدان!

ای ییخان، کؤنلوم ائوین، قیل حذر افغانیمدان!
ائوین آباد اولا، ال چک دل - ویرانیمدان.
منی مجنون ایله فرهاده برابر توتما،
من اولاردان دا هنرله کئچره‌رم جانیمدان.
بیرجه گل گؤرنه جفالار چکیرم زولفوندن،
خبرین یوخدو سنین حال - پریشانیمدان.
طعن ائدیر ائل منه:«یارین نه وفاسیز چیخدی»؟
ای وفاسیز، دئمیرم من بونو اؤز یانیمدان.
سانکی باشدان - باشا بیر شعله - عشقم گئجه لر،
شمع‌لر اودلانیر آه - دل - سوزانیمدان.
نئیله‌رم من گولو، یا لاله‌نی، انصافیم وار،
اونلارین هانسی گؤزه‌لدیر رخ جانانیمدان؟
وطنیمده نئجه من ایسته‌مه‌ییم بیر گولوکیم،
جانی جانیملا بیر اولسون، قانی دا قانیمدان.
واحدم، عصریمیزین ایندیکی فرهادی منم!
کیم منی آیری سالار خسرو - خوبانیمدان؟

آشیب باشیمدان!

جوش ائدیب سئیل - غم، از بسکی، آشیب باشیمدان،
اول کی، واقفدی، بیلر حالیمی گؤز یاشیمدان.

بو تمنا ایله حسرت چکیرم پیوسته
کی، یئته سینه‌مه تیر او کمان قاشیندان.
ساقی سر مست قیلیب‌دیر بیر ایاق ایله منی،
نولا هر ساعت آشارسا آیاغیم باشیمدان؟
جسم - سوزانیمین ایسترکی، چکه تصویرین،
دم به دم اود تؤکولور خامه - نقاشیمدان.
چشم - مستین نولا قانیم تؤکوب هر لحظه منیم،
حذر ائتمزمی عجب دیده - خون پاشیمدان.
طینتیم خاک - محبت ایله تخمیر اولونوب،
بیتر الفت گولو، اؤلسم‌ده مزارداشیمدان،
واحدا، مهر و وفا اؤمما بو مه‌رولاردان،
خوبرولاردا وفا گؤرمه‌میشم یاشیمدان.

ایگیتلر مرد اولور![1]

وفاسیزدیر، کؤنول، هرکیم اسیرگر جانی جاناندان،
گرک جانان یولوندا کئچسین عاشیق شؤقله جاندان.
منیم جانان خیالی خاطیریمدن چیخماز اؤلسم‌ده،
اؤنوتماز اؤزگولون بولبول، جدا دوشسه گولوستاندان.
برابردیر محبت عالمینده لیلی مجنونلا،
نه مجنون لیلی‌دن دؤنمز، نه لیلی آیریلار اوندان.
منیم‌ده سئوگیلیم گؤزلر منی، هیجرانه صبر ائیلر،
اومید - وصل ائدن عاشیق داریخماز درد - هیجراندان.

---

۱ - جبهه‌ده‌کی بیر عسکرین خواهیشی‌ایله یازیلمیشدیر.

گرکدیر بولبولون گول‌ده جفاسین چکسین عشق ایچره،
نه اوغلان قیزدان آرتیقدیر، نه قیز اکسیکدیر اوغلاندان.
یوز ایل غربتده جان وئرسم، یئنه مجنون اولان کؤنلوم،
وفـادان ال گـؤتورمز، دؤنـمز اول زولف - پـریشاندان.
مـزاریـم داشـینا ائـللر مـنی «نـامرد»دئـییب یـازسین،
وطـن اوغـرونداگـر کـام آلمـاسام مـردانـه دوشـماندان.
اگـر مـین جـانیم اولسـا، بـیر وفـالی یـارا قـوربانديرن،
ایگیدلر مرد اولور، نـامرد قـورخـار بـیر اووج قـاندان.
گـئدیب جـانانیما، واحـد، خـبروئر:اؤلدو خـاین‌لر!
اؤزوم‌ده ساغ - سالامات چیخمیشام بوقانلی مئیداندان.

کاوه تک!

بـیزی مـردانـه دوغـموشدور طـبیعت ابـتداسـیندان،
عدونون قورخماریق قانلار تؤکن نوک - جیداسـیندان.
اؤلونجه شکوه‌یه دیـل آچـماریق، اعـدای بـی‌رحـمین
اگـر یـوز یـول کسـیلسه بـاشیمیز تـیغ جـفاسیندان.
عدولار باغرینی چاتلاتمیشیق مئیدان - حرب ایچره،
بـیز اول فـاتحلریک حـقین ظـفرپرور صـداسـیندان.
شرار - تیغیمیزدن هر زامـان دوشـمن فـرار ائـتمیش،
قاچار خفّاش بد طـینت نـئجه شـمسین ضـیاسیندان.
شـهید اولمـاق فـقط حُـرّیّت اوغـروندا سـعادتدیر،
اسـارتله حـیاتین بـی‌ثمر ذوق و صـفاسیندان.
سـئورسک "کـاوه "تک آزاده‌لیک، مـظلوم دونـیانی
خیلاص ائتمک گرک ضحاک عصرین هر بـلاسیندان.

اگر مظللومو قورتارماقسا مقصد ظلم - ظالیمدن،
گرک بالمره ییخماق قلعه - ظلمو بیناسیندان......

الهام آلاسان!

سئودیگین یارین الیندن توتاسان، جام آلاسان،
اؤپه‌سن لبلرین، او ناز ائده، سن طعم آلاسان.
مبتلاسی اولاسان بیر گولر اوزلو گؤزه‌لین،
هر سحر کوسدوره‌سن، کؤنلونو آخشام آلاسان.
شاعیرانه نه سعادتلی گؤزه‌ل منظره‌دیر،
باخیب اؤز ایسته‌دیگین دلبره، بیر کام آلاسان.
شؤق لعلی یئتر عشق اهلینه گول چهره‌لرین،
نه گرک ساقی الیندن مئی -گول‌فام آلاسان.
یا وئریب جان وطن اوغروندا، هنر گوستره سن،
یا اولوب عشق اسیری، بئله بیر نام آلاسان.
اووچو گؤرموش قوشو صیاد چتین لیکله توتار،
ساده دل بیرائله قوش تاپ کی، اونو رام آلاسان.
بیر گؤزه‌ل وار می‌کی، ناز ائیله‌مه‌گیندن باشقا،
یئریشینیدن، دوروشوندان باخیب الهام آلاسان؟
بسدیر، ای خسته کؤنول، هیجر بلاسین چکدین،
سن گرک وصله یئتیب، بیر قدر آرام اولاسان.
واحد، انعام ائده‌جک یاریم اؤز عاشیقلرینه،
بلکه بیر لطفه گلیب سن‌ده بیر انعام آلاسان.

بابک یادگاری!

سن، سئوگیلیم، بو حُسن ایله ائللر نیگاریسان!
اودلار دیارینین گؤزه‌لی، شهریاریسان!

الهـــام آلیـر جـمالینی گـؤردوکده ائـل سـنین،
خـــلقین سـئویملیسی، وطـنین افـتخاریسان!
دیز چؤکسه حاقلیدیر سـنه دونـیا گـؤزه‌للری،
بـــابک‌لرین، کـــوراوغـــلولارین یـــادگاریسان!
بـولبول سـنینله شـوره گـلیر، گـول صـفالانیر،
سـن بـیر حـیات گـولشنی‌نین نـو بـاهاریسان!
بیلمم، نه سیرّدیر، هـامینین عشـقی وارسـنه؟
خـــــلقتده ســـن زمـــانه‌میزین بـختیاریسان!
تـــاریخه بـــاخ، گـؤزه‌للر اولوب هـر زمـانه‌ده،
ســـن‌ده بـیزیم زمـــانه‌میزین گـول‌عذاریســان!
واحد، بو قارا گؤزلو یامان مست ائدیب سنی،
عالم آییلدی، سـن هـله عشـقین خـؤماریسان!

کیمین لیلاسی‌سان؟

سؤیله، ای گول، هانسی باغین‌سن گول - رعناسی سان؟
هـــانسی گـــولزار - بـهشتین سـرویسن، طـؤباسیسان؟
آچــما زولفــون، عــطرله بـــیهوش ائــدرسن عــالمی،
چـــونکی ســن دشت - خـتانین عـنبر - ســاراسیسان.
نـــازنین جـــانان، گـــؤزه‌للر قـــارشی دؤرمـــاز رؤیـــونا،
جـــمله سـیندن ســن گـــؤزه‌لسن، هـامینین اعـلاسیسان.
بـــاغبانین کـــیملر اولمـــوش؟ گـــؤزلرین حـــئیرانـیيام،
ســـن مگـــر گـــولزار - حُســنون نـرگیز - شـهلاسیسان؟
گـؤرمه‌یینجه گـول اوزون، جـیسمیمده قـالماز طـاقتیم،
روحوسان. گویا، بـو مسکـین عـاشیقین، اعـضاسیسان.

مـن کـیمی مـین‌لرجـه مـجنونلار اسیریندیرسنین،
سؤیله، یاریم، دوغرو سؤیله، سـن کـیمین لیـلاسیسان؟
ایـــنجیمز، واحـد، اوگـول آه و فـغانیندان سـنین،
سـن گـؤزه‌للر بـاغینین بیر بـولبول - شـیداسیسان.

گول یاخشیدیر، سن یاخشیسان؟

سئوگیلیم! سئیر گولوستان یـاخشیدیر، سـن یـاخشیسان؟
عاشیقین‌چین باشقا جانان یاخشیدیر، سـن یـاخشیسان؟
مـین مـنیم تک عـاشیقی حـئیرتده قـویموش گـؤزلرین،
سئوگیلیم، بیر سؤیله جئیران یاخشیدیر، سن یاخشیسان؟
بـیر دؤنـوب بـاخماقلا تـئز آلدیـن، آپـاردین کـؤنلومو،
اوولاییب چالماقدا طرلان یـاخشیدیر، سـن یـاخشیسان؟
گؤی اوزون آی رؤشن ائتمیش، حُسن ایله سن یئر اوزون،
نـازنینیم، مـاه - تـابان یـاخشیدیر، سـن یـاخشیسان؟
سن کیمی جانان اوچون جاندان کئچن بیر عاشیقه
ای گؤزه‌للیک تانریسی، جان یاخشیدیر، سن یاخشیسان؟
سـنده وارکـن نـازایـله گـولمک، دانـیشماق، ایـنجه‌لیک،
لطفده گول برگ - خـندان یـاخشیدیر، سـن یـاخشیسان؟
مـجلیسین خـلوت، نـیگارین سـاقی، واحـد، الده مئی،
گؤر بو خوش عالمده‌سلطان یاخشیدیر، سن یـاخشیسان؟

سرو - روانسان!

بیلسن گؤزه‌لیم، سن نه قـدر سئوگیلی جـانسان!
ظلم ائیله‌مه، قوی سؤیله‌مه‌سینلر، جان آلانسان.

سـولدورما او گـول‌چهره‌نی، آلدانـما رقـیبه،
اؤز قدرینی بیل کی، نه قـدرایـندی جـاوانسـان.
اغـیارا ایـنانما، گـؤزه‌لیم، قـورخـورام اونـدان،
چوخ ساده‌سن، هر سؤزکی، دئییرلر، ایناناسان.
گولدن ده، چـیچکدن‌ده، گـونشدن‌ده گـؤزه‌لسن،
سن بـاغ - مـلاحت یـئتیره‌ن سـرو - روانسـان!
گؤردوم، یـئنه مـین نـازایـله بـیگانه‌یه بـاخدین،
چوخ شبهه‌یه سالدین منی، بـیلدیم نـیگرانسـان.
گؤربیر نـه گـؤزه‌للیکده یـئتیرمیش سـنی طـالع،
حسرت چکیر عالم سـنه، مشـهور - جـهانسان.
واحد، بو قـدر سـنده کـی وار عشـق و مـحبت،
دونیا قوجالیب گئتسه، چتین سن قـوجالانسان.

ناز ائله‌مه!

ای غـنچه دهـان، نـاز ائـله‌مه، ائـومی یـیخارسان!
انـدام - لطـیفین گـونه وئـرمه، سـولوخارسان.
جؤر ائـتمک ایـله عـاشیق - بـی کسلره، ظـالیم،
فـیکر ائـیله‌مه‌کـی، آخـیری بـیر یـانه چـاتارسان!
قـویما، گـولوم، اغـیاری اولا وصـلینه مـحرم،
نـازیکدیر اوایـنجه بـدنین، تـئز سینیخارسان.
بـیر یـول بـیزیم اطـرافـادا هـرلن، گـذر ائـیله،
یـالقیز، گـؤزه‌لیم، ائـوده اوتـورما، داریـخارسان.
قان اولدومو، اول گول اوزونو ایسته‌دیم اؤپـمک؟
نازیکدی دئدین، قـلبیمی ایـنجیتمه، سـیخارسان.

واحد، دوشون، اؤز قدرینی، چوخ اولما مئی آلود،
آخــیر ره - مــیخانه‌ده بـیرگون بـویوخارسان.[۱]

صیادلریک بیز!

یوز دفعه جفا گـلسه بـیزه سـئوگیلیمیزدن،[۲]
بیر دفعه شیکایت سؤزو چیخماز دیـلیمیزدن.
قصد ائتسه حسدله بیزی محو ائـتمگه ظـالیم،
کـئچمز بـیزیم اربـاب - قـلم قـاتیلیمیزدن.
طوفان - بلا گلسه ده، قورخان دئییلیک بـیز،
داغلار بئله سدّ اولسـا، قـاچار سـاحیلیمیزدن.
بـاخما بـیزه مـین نـازایـله، صـیادلریک بـیز،
یـوز گـؤزلری آهـو قـاچا بـیلمز الیـمیزدن.
خاک - در - میخانه‌ده دفن ائت بیزی، ساقی،
مین کوزه چیخار تورپاغیمیزدان، گـیلیمیزدن.
واحد، بیز او نخلیک کی، بو گولزار - جـهاندا،
اولاد - وطـن ذؤق آلاجـاق حـاصیلیمیزدن.

خدایا! ساخلا یامان گؤزدن!

تؤکوب قانیم، روان غیب اولدو اول سرو - روان گؤزدن،
بو رؤشن دیرکی، قان تؤکجک اولور مردم نهان گـؤزدن.
کمند - زولفونه باغلی چیخیر قان جـیسم - زاریـمدن،
کـنار اولدوقـجا هـر لحـظه اویـار - مـهربان گـؤزدن.

---

۱ - بویوخماق = حئیرتلنمک، کاریخماق، ال - آیاغینی ایتیرمک.

۲ - غزل خالق شاعیری صمد وورغونا حصر اولونموشدور.

گؤزومده طفل تک اوینار خیال - چشم - مخموری،
باسیب باغرینا مردم قویماز آنی بیر زامان گؤزدن.
تکی مین اوخ، رضایم، سینه‌مه پیوسته سانجیلسین،
منی تا سالماسین اول دلبر - ابرو کمان گؤزدن.
اگر بیر دفعه باغ ایچره بو قامتله خومار ائتسن،
سالار تا حشره‌دک اؤز سرو - نازین باغبان گؤزدن.
ائشیتدیم، غئیرله اول لاله اوزلوم سئیر - باغ ائتمیش،
خدایا، ساخلاسن اول ماه - بی مهری یامان گؤزدن.
نئجه سرمست ایکن، واحد، چیخیم میخانه‌دن هوشیار؟
منی بیر لحظه قویماز بزمده پیر - موغان گؤزدن.

مردانه‌لیگیمدن!

ائل دوشدو بوتون حئیرته دیوانه‌لیگیمدن،
سیرّین دئمه‌دیم بیر کسه مردانه‌لیگیمدن.
خاکستر عشقم، منه تحقیر ایله باخما،
مین گنج چیخار ظاهیره ویرانه‌لیگیمدن.
مجنون کیمی من بارگه - عشقی به‌یه‌ندیم،
کئچدیم بو تمنا ایله شاهانه‌لیگیمدن.
مخمور گؤزون فیکیری ایله باده چوخ ایچدیم،
بیر کیمسه ضرر گؤرمه‌دی مستانه‌لیگیمدن.
هر لاله روخون شمع کیمی عشقینه یاندیم،
بیر لحظه خبر توتمادی پروانه‌لیگیمدن.
دیوانه - عشق اولماغا هر کیم هوس ائتسه،
اولجه گرک درس آلا رندانه‌لیگیمدن.

واحـد، مـن او خـاکـم، یـئـنه مـیخانه‌ده بـیرگون
بـــیر ذوق یـــئتر عـــالمه پـــروانـــه‌لیگیمدن.

ساقین! افغانیمدان!

ای تؤکن ناز ایله قـانیم، حـذر ائت قـانیمدان،
تـؤکمه قـانیمی، سـاقین آه ایـله افـغانیمدان.
تـــیر - ابـــرولرینه عـــاشیق - بـــیچاره فـدا،
مـن ره - عشـقده، جـانا، کـئچه‌نم جـانیمدان.
چونکی آماده دوُروب قتلیمه اول تیر - مـژه‌ن،
یوخدو قورخوم، ده‌یه گر چاک -گریبانیمدان.
گــون جـــمالیندی سـنین نـوراله‌یـن دونـیایا،
یاکی، آهیمدی چیخان سینه - سـوزانـیمدان.
بیلمز اوصافینی واعظ، نه قدر وصف ائـله‌سه،
اهل - حال اولسا، بیلر قـلب - پـریشانیمدان.
دلبــرا، واحــد - نــالانی وصـــاله یـئتیریب،
خوف قیل سینه - سـوزان، دل - بـریانیمدان.

راضیام ایلاهیمدان!

گناهیم اولسـادا، چـوخ راضـیام ایـلاهیمدان،
کـئچر، اومـــید ائـدیرم، عـاقبت گـناهیمدان.
جهاندا سهو و خطا ائتمه‌ین گـؤره‌ک کـیمدیر؟
مــنیم‌ده قــورخـوم اولار نـامه - سـیاهیمدان.
یـــامان گــونومده پـناهیم وفـــالی دلبــردی،
نــئجه اومـــید الیمی مـن اوزوم پـناهیمدان؟!

وصاله رغبتیم آرتیر چکنده هیجر غمین،
خیلاص - یول دیله‌رم اؤز اومید گاهیمدان.
گول اوزلولر من اؤلر کن مزارا قویسا منی،
محبت عطری دویارلار گول و گیاهیمدان.
غمین کی هیجر -گونو دادخواهیم اولدو منیم،
اؤلونجه راضی‌لیغیم وار او دادخواهیمدان.
کؤنولده سئوگیلیمی گیزلی ساخلادیم، واحد،
بو سیرّی بیلدی بوتون خلق اشک و آهیمدان.

شانه‌سی مندن!

سن زولفونو آچ، تؤک اوزونه، شانه‌سی مندن،
زنجیری نشان وئر منه، دیوانه‌سی مندن.
سن عاشیقی یاندیرماغا، من یانماغا مایل،
سن شمعینی گؤستر منه، پروانه‌سی مندن.
زولفون قدری عاشیق اولان وار سنه، ای گول،
سن سؤیله او مجنونلاری، افسانه‌سی مندن!
سرمست گؤزون فتنه، لبین نشئه‌لی باده،
ایچدیر منه اول باده‌نی، پیمانه‌سی مندن.
سن ناز ایله گول‌کی، صدفین قیمتی آرتسین،
گؤزیاشی کیمی اینجیسی، دوردانه‌سی مندن.
هردن گؤتور اوزدن، گؤزه‌لیم، افعی - زولفون،
چک ظاهیره گنجینه‌نی، ویرانه‌سی مندن.
واحد، مئیی ترک ائتمک اوچون، پیر - موغانین
رنجیده اولوب بیر نئچه مستانه‌سی مندن.

انتقام آلیر مندن!

فلک بوکوب بئلیمی، انتقام آلیرمندن،

عدونو گؤرکی، بوحالتله کام آلیر مندن،

منیمله دایم اوکسلر، کی هم‌پیاله ایدی،

نه جام لطف ائدیرایندی، نه جام آلیر مندن.

غرورا مایل اولور بعضی همدم - ناقص،

نه وارسا صبر و قراریم، تمام آلیر مندن.

سوروش کی، نئیله‌میشم من بو مهرسیز فلکه،

نه وارساصبر و قراریم، تامام آلیر مندن.

نظامی گردش - چرخین نظامدان دوشسون،

نظام - عشرتیمی بی‌نظام آلیر مندن.

منیم بو حالیمی گؤردوکجه شاد اولور دوشمن،

سانیر قصاصه تاپیپ‌دیر مقام، آلیر مندن.

متاع - شعرله، واحد، همیشه خوشحالم،

وطن جوجوقلاری شیرین کلام آلیر مندن.

ائدیردی گون حیاسندن!

فلک ایستر سالا دایم منی، ای مه، جدا سندن،

اولورمو، چکسین ال عاشیق، دئ بیر، ای مه لقا، سندن؟

جهانی رؤشن ائیلردی جمال - ماه روخسارین،

گؤروب رویونو چیخمازدی، ائدردی گون حیاسندن.

دوشنده یادیما، ای مهوش - سیمین بدن، اول دم،

چکردیم نشئه‌لر افزون من - بختی قارا سندن.

اسیب بونجا پریشان ائیله‌مه سن زولف - جانانی،

شکایت ائیلرم حقه من، ای باد - صبا، سندن.

جفای - خاردان بولبول چکیب یوزمین بلا گرچی،
منیم تک گؤرمه‌میش هئچ کیم قسم، ای گول، بلا سندن.
دم اورما عشقدن، واحد، کئچن عشاق ایمیش عاشیق،
اولوب آرتیق، اولار بو درد - عشقه مبتلا سندن.

منی عفو ائت!

روخون گؤسترسه اول مهوش اگر زیر - نقابیندان،
یقین کی، دؤندره‌ر اوز گؤیده چرخ اؤز آفتابیندان.
دئمین مجنونا عاشیق کیم، دئییلدیر اول منه همتا،
قویوب صحرایه اوز، قاچمیشدیر او عشقین عذابیندان.
نه منده تاب واردیر، ناز و غمزه چکمگه بیردم،
نه‌ده ال چکمز اول یاریم بئله ناز و عتابیندان.
ریا ایله منه تکلیف مسجد قیلما، ای زاهید،
گناهکارم، منی عفو ائت، کئچرمی کس ثوابیندان.
گؤروب روخسار و زولف یاریمی دون شب، مه - تابان
اوزون گیزلتدی ابرو ظلمت ایچره اؤز حجابیندان.
بوساط - عشقدن، واحد، بیزی منع ائیله‌ییر زاهید،
نه بیلسین، بی خبردیر، دادماییب عشقین شرابیندان.

واحد! غزل یاز!

ای ظلم ائوی، تئز محو اولاجاقسان تملیندن،
اؤلاد - بشر قورتاراجاق قانلی الیندن.
آرخانجا سوئت سونگولری باش - باشا چاتمیش،
گویا خبرین یوخدور هله اؤز اجلیندن؟

تـــاریخ گــله‌جک نسـله سـنی گـؤستره‌جکدیر،

نــفرت یــاغاجاق نــامینا ضــرب‌المــثلیندن.

قان - یاش تؤکور آوروپا، بـوتون مـاتمه بـاتمیش،

چـــئینندی جــهان اهـلی بـومردار عـملیندن.

مـین لرجـه بشـر نسـلی قـالیب یـوردونا حسـرت،

مـین فـاجعه بـاش وئـردی بـو جـنگ وجـدلیندن.

نـــامردلیگینی خـــالقا ثــبوت ائــیله‌دین آخــیر،

ذاتـــا"، ائــله‌سن خـــاین - ایــمیشسن ازلیـــندن.

واحــــد! وطـــن اوغــروندا مـحبتله غــزل یــاز،

دؤیــــدوقجا کــؤنول لذت آلا هـــر غـــزلیندن.

همای - کرم!

ائــتمم، گـؤزه‌لیم، کـیمسه یه بـیرشکوه غـمیندن،

یـانسام دا، یـاخیلسام دا تـوکنمز سـتمیندن.

دونیادا سـاناردیم ابـدی عـؤمرومو خـوشبخت،

اؤیسـه ایـدیم اگـر بـیرده مـبارک قـدمیندن.

دؤنسون مـنه بـیر ظـلمته چـرخـین یـئنی آیـی،

تـؤتسام اگـر آرتـیق اونـو ابـروی - خـمیندن.

بـو فـخر یـئتر کـیم مـنه، افـتاده - عشـقم،

سـال بـاشیما بـیر سـایه هـمای - کـرمیندن.

زاهـید! رُخ جـانانیما بـیر یـول نـظر ائـیله،

وصــف ائــتمه مــنه بـیرداهـا بـاغ - ارمـیندن.

مـــعتاد غـم عشـقینم، اؤللـم بـیلیر عــالم،

بـیر لحــظه اگـر آیـریلا کـؤنلوم المـیندن.

گول چکدی خجالت، اوزونو گؤردو، قیزاردی،
لب بسته لیگی غنچه‌لر اؤیرندی فمیندن.
واحد! بو قدر اینجه غزللر کی، یازیرسان،
بیرگون گله‌جک، اود یاغاجاقدیر قلمیندن.

گول بدن!

ای گول، سنی کیم آیری سالیبدیرچمنیندن؟
آچ گیزلی معمانی بو غنچه دهنیندن.
جنت سؤزونه خلقده رغبت آزالیبدیر،
جنتده نه‌لر وار، اولا آرتیق وطنیندن!؟
گولزار - وطن سئیرینه آهسته قدم قوی،
تورپاق‌دا عطیرلنمه‌لیدیر گول بدنیندن.
شوخ باخماغی، نازیک لیگی اؤیرندی چمنده:
نرگیزباخیشیندان، گول - ترپیرهنیندن.
گیزلتمه او گول‌چهره‌نی زولف ایچره، خطادیر،
قوی فیضه یئتک بیزده گول - یاسمن‌یندن!
واحدسنین عشقینله گلیرشوره همیشه،
طوطی کیمی آیریلما او شیرین سخن‌یندن!

اوُزاقلاش بیوفالاردان!

دلا، منّت چکینجه سن وفاسیز آشنالاردان،
یاخینلاش درگه - حقه، اوُزاقلاش بیوفالاردان.
هر آهو گؤزلونون زنجیر - زولفون مشک ظن ائتمه،
اسیری اولمامیش، جهدائت، قوتار جانین خطالاردان.

آیاق توتدوقجا وار، قاچ، هر دنـی خـصلتله یـار اولمـا،

صـداقت، مـرحـمت اؤمـما بـو مسـلک‌سیز گـدالاردان.

زمـــانه اولســا رأیــینجه، ســنینله یــار اولور عــالم،

یـــامان گـــونده بـــوتون اوز دؤنـــدره‌رلر بـــینوالاردان.

خطادیر ایندی هر نـااهـله دل وئـرمک، رفـیق اولمـاق،

گـــدالیـــقدیر، دیـــانت گـــؤزله‌مک هـــر بـــی‌ادالاردان.

بوتون اوضاع - عالم خالق اوچون بیر درس - عبرتدیر،

گـــره‌کـــدیر امـــتحان آلمـــاق تـــوکنمز مـــاجرالاردان.

اگـــــر جـــــنت اولا عـــالم صـــفا و ذؤقـــدن، واحـــد!

بـسیزی طـالع آیـیرماز بـیر زامـان مـحنت سـرالاردان.

قاراگؤزلردن!

گـــؤزه‌لیم، گـول یـاناغین قـیرمیزی‌دیر مـخمردن،

دوداغـــین لعـــلدن آرتـــیقدی، ســـینه‌ن مـرمردن!

گولده وارسا نه گؤزه‌للیک، گـؤزه‌لیم، سـنده‌ده وار،

دئ گؤره‌ک، بیر نه‌یین اسکیکدی گول - احمردن؟

دهنین غنچه، بئلین ایـنجه، اوزون گـول کـیمی‌تر،

ســـاچلارین ســـونبولو آواره ســـالیب چـــؤللردن.

اهل - عشقه بـوقدر نـازائـله‌مک یـاخشی دئـییل،

بسدیر، انصاف ائـله، ال چک بـویامان شـاکـردن!

نـئجه اغـیاره بـاخیرسان، گـؤزه‌لیم، قـان اولمـاز،

گـــؤز اوجـــویلا بـیزه‌ده بـیر نـظر ائـتسن هـردن.

عشـــق زنـــجیرینه یـــوز دفـــعه گـرفتار اولسـون،

مـنه هـر کـیم دئسـه، ال چک بـو قـارا گـؤزلردن.

بو پری‌چهره‌لر عشقینده گؤزه‌ل‌دیر، واحد،
غزلی سن دئیه سن، من اوخویوم ازبردن.

ائله‌ین

گل، ای فراقی منی زار و بی قرار ائله‌ین،
بلالی باشیمی یوز غملره دوچار ائله‌ین،
قویان جمالینا حسرت همیشه عاشیقینی،
رقیبه یار اولوب، ای عاشیقین کنار ائله‌ین.
وفالی عاشیقینم، گؤرمورم وفاسندن،
هانی سنین کیمی بیر ظلم - بی شمار ائله‌ین.
بلای - عشقه دوشوب تیره روز اولمازدیم،
سیاه - طره‌لریندیر گونومو تار ائله‌ین.
گزردیم اول سر -کویوندا اختیاریم ایله،
یوخ ایدی کیمسه قاپیندان منی کنار ائله‌ین.
آماندیر، بیرده، کؤنول، یارا اعتبار ائتمه،
خیال - سهو ائدیب اونلارا اعتبار ائله‌ین.
شراب - عشقینی واحد ایچیب‌ده مست اولموش،
تعجبم کی، اونو یوخدور هوشیار ائله‌ین.

دوشدوم بلایه من!

دل وئرمه‌سه‌یدیم اول صنم مه‌لقایه من،
آسوده یئرده دوشمزایدیم مین بلایه من.
هرشب ستاره تک تؤکه‌رم اشک دیده‌دن،
تاصبح اولونجابیلدیرم حالیم اول آیه من.

شــایـد اؤپـــم اومـــاه روخـــون خـــاک پـاییـنی،

دوشـــدوم آیـــاقلار آلتـــینا مـــانند سـایه مــن.

اؤیـدوم کـمند - زولفـونه بـیرآهـو گـؤزلونون،

سالدیم بـلالی بـاشیمی یـوزمین خـطایه مـن.

سنسیزگونوم قارالسین، اگـرقاشلارین گـؤروب

باخسام فـلکلده گـردش ائـدن تـازه آیـه مـن.

بیچاره کؤنلومو گـئری آلسـام، هـئچ اؤلمـه‌رم،

زولفـون گـؤره‌نده وئـرمیشم اول دلربـایه مـن.

مـــه‌پاره‌لردن، آه، نــه‌لر چکـــمیشم کـــؤنول!

واجـــد، ایـــنانمارام دخـــی هـــربیوفایه مـــن.

بیریانه سن، بیریانه من!

اولمـــوشام، ای گـــول، جـــمالین شمعینه پـروانـه مـن،

عشـــق تـــرکین قـــیلمارام اودایـــچره یـانه - یـانه مـن.

چوخ خـیال - زولف ایـله مـجنون اولانـلار گـؤرموشم،

گـــؤرمه‌دیم عـــالمده اؤزکـــؤنلوم کـیمی دیـوانـه مـن.

غـــمزه پـــیکانین دریـــغ ائـتمه دل - عشـــاقدان،

ســـینه‌می قـــیللام هـــدف اول نـــاوک - مـــژگانه مـــن.

بیلمه‌دیم، بیگانه لر، ای گـول، نـه سئحرائـتمیش سـنه.

دوشـــموشم گـــؤزدن یـــانیندا، اولمـــوشام بـیگانه مـن.

شیشه تک سینمیش، ائشیتدیم، خاطیرین مندن، گولوم!

ســـؤیله‌دیم، گـــزمه رقـــیبیمله ســـنه ارکـــیانه مـــن.

یـــارایـــله اولســـام اگـــربیرگوشه - ویـــرانـــه ده،

کـــافرم، وئـــرسم بـــوبزمی روضـــه - رضـــوانـــه مـــن.

کؤنلوموسن زولف ایله، من آهیم ایله، سئوگیلیم،
دارتیریق دیوانه تک بیریانه سن، بیریانه من.
نازنین، گول‌اوزلو جانانلاردیر عشقین لذتی،
نئیله‌ییم، بس گلمه‌ییم بولبول کیمی افغانه من؟
دلگشا مه‌پاره‌لر زولفوندن آچسام کؤنلومو،
وئرمه‌رم، واحد، او گولدن باشقا بیر جانانه من.

او زولف – سوسنه من!

ایناننمیشام، گؤزه‌لیم، خالق ایچینده بیرسنه‌من،
زمانه بولبولویم، عاشیقم او گولشنه من.
من عارفم، بیلیرم، سن نه باغچانین گولوسن،
اگرچی چوخدان اسیرم اوزولف – سوسنه من.
تامام بوعالمی گرچکسن امتحان داشینا،
خیالیناگلرم، قلبی صاف چیخان یئنه من.
آلارقراری‌نی الدن، ایناناماهرگؤزه‌له،
وفاسی اولمایاجاق، قوی دئییم بونوسنه من.
ایتیرمه گل بوکیچیک شعری، واحدین سؤزودور،
اؤزونده بیردنه سن، ساخلا یاددا، بیردنه من.

همی سنسن، همی من!

سئومه‌سه‌یدیم اگراول زولف – خم اندر خمی من،
بیردم عؤمرومده چکردیم می‌بو درد و غمی من؟
باشقابیردلبره اولسایدی محبت منده،
بوقدرآه ایله یاندیرمازایدیم عالمی من!

سنین حُسنوندو منیم عشقیمی افزون ائله‌ین،
بؤیله روسوالیغاباعث همی سنسن، همی من.
من سن اولسایدیم اگرغئیره کؤنول وئرمزدیم،
قویمازایدیم، یئتیشه وصلینه نامحرمی من.
ایندی دونیا، گؤزه‌لیم، گئت - گئده بیرجنت اولور،
سنسن حواسی بوگون عصریمیزین، آدمی من.
اهل - فقرم، منه اؤزجام - شرابیم بسدیر،
نئیله‌رم کاسه - فغفورایله، جام - جمی من.
واحد، اؤپسم اوگولون چاه - زنخدانینیدان،
ایسته‌مم کعبه - عُلیادا اولان زمزمی من.

نئیله‌رم هر غنچه - خندانی من!

چوخ گؤزه‌للر گؤردوم، آختاردیم بوتون دونیانی من،
تاپمادیم عالمده اؤزکؤنلوم سئون جانانی من.
بینوا پروانه‌لر تک یئتمه‌دیم مقصودوما،
عشق سئوداسیله یاندیردیم بوشیرین جانی من.
نازنین، آهوباخیشلی چوخ پری‌لر گؤرموشم،
سئومه‌دیم اؤزسئوگیلیمدن باشقابیرجئیرانی من.
بولبول - نالانییام من بیرگول اوزلودلبرین،
نئیله‌رم هرلاله اوزلو غنچه - خندانی من.
هر گولون بیر عطری وار، هر غنچه‌نین بیر نشئه‌سی،
اولموشام چوخ نازنینلر باغینین باغبانی من.
وار اومیدیم، وصل - جانانه یئتیشسین تئزالیم،
آه ایله سؤندوررم‌آخیر آتش - هیجرانی من.

واحدم، بیمار - عشقم، غئیردن یوخ منّتیم،
دردیمه جانان ایله ایسترم‌درمانی من.

بیلمه‌لییم من!

عاشیق اولالی زولفونه، ای گول، دەلییم من،
اؤلدورمنی، آسوده ائله، اؤلمه‌لییم من.
زولفون کیمی آردینجاسورونُنم، هاراگئتس،
هریئرده دوشننم یئره، گویا خلییم من.
مقصودون اگر جانیمی آلماق ایسه، ظالیم،
نازائیله‌مه، بیر کج نگه‌ین معطلییم من!
دونیا اوقدر عشوه‌لی دلبر یئتیریبدیر،
چوخ حُسنونه فخرائتمه، دئمه، شیوه‌لییم من.
گؤرسم کی، سالیر لعل لب - یاریما مئیلین،
بیگانه‌لرین قانینی سوررام، زەلییم من.
هرکیم اوقارا زولفه کؤنول وئرسه، خطادیر،
آمائینه من بندم، عجب، گولمه‌لییم من!
بیلمم، نییه مەرولار اولور طالب - اغیار؟
بو حکمتین آخیر سببین بیلمه‌لییم من.
واحد، منه جؤر ائیلر اوگول، غئیره محبت،
بیلمیش کی، جفا چکمک اوچون صرفه‌لییم من.

دیوانه - دؤرانام من!

دلبرا! آتش - عشقین ایله سؤزانام من،
یانیرام، رحم ائله، قویما بو اودا یانام من.

باغلاییب‌سان منی زنجیر سر - زولفون ایله،
اوسببدن بئله دیوانه - دۇرانام من.
رحمه گل، تؤکمه ناحاق قانیمی، اؤز عاشیقنم،
گئجه -گوندوز سر کویوندا نگهبانام من.
بیرده گر کویونا جنت دئسم، انسان دئییلم،
ای جفا پیشه، بو بیر سهوه پئشیمانام من.
بیر نگاه ایله گؤزون عالمه مین فتنه سالیب،
بونئجه فتنه وجادودوکی، حئیرانام من؟
ای گول - غنچه، جفا و ستمیندن دایم،
بولبول‌آسا چمن - عشقده گریانام من.
واحد، اومید - وصالیله خوشام جانانین،
تااوگوندن کی، اسیر - غم - هیجرانام من.

اؤلورم من!

عؤمرومو توکتدی بوزمانه، اؤلورم من،
گلدیم بوفنادهرده جانه، اؤلورم من.
بیرلحظه‌ده کامیمجامنیم چرخ دولانماز،
لعنت گله بودؤر - جهانه، اؤلورم من.
شمشیر قاشین فیکری بودور، قانیمی تؤکسون،
سالما منی ناحاق یئره قانه، اؤلورم من.
انصاف میدی، بونوع وئرم ذلت ایله جان؟
هیجرینده گلیب آه وفغانه، اؤلورم من.
محراب - قاشین فیکری بوخم قدّیمی، ای مه،
دؤندردی قاشین مثل کمانه، اؤلورم من.

کـؤنلوم قـوشواولمـازدی اوزولفـونده گـرفتار،
بـند ائـیله‌دی رویـونداکـی دانـه، اؤلورم مـن.
واحـد، دئـسم اؤزدردیـمی دلدارا، ایـنانماز،
هـرنوع تـوتام الده بـهانه، اؤلورم مـن.

نئیله ییم من!

کؤنلوم اولوبـدو مـایل اول یـاره، نـئیله‌ییم مـن؟
اولدوم اونـون غـمیندن بیچاره، نـئیله‌ییم مـن؟
مـندن بـونوع جـانان کـسمزدی التـفاتین،
دوشـدوم یـئنه بـلای - اغـیاره، نـئیله‌ییم مـن؟
بـیرمبتلای - عشـقم، مـجنون نـه‌دیر یـانیمدا!
قـالدیم بـوغم چـؤلونده آواره، نـئیله‌ییم مـن؟
بـولبول تک آغـلارام مـن، ای بـاغبان آمـاندیر،
گولشنده یاراولوبـدورگول خـاره، نـئیله‌ییم مـن؟
بیردرده دوشموشم کی، ظالیم، سـنین غـمیندن،
گلسه، طبیب‌ده تاپماز بیر چاره، نـئیله‌ییم مـن؟
اؤز عاشیقین اؤنوتدون، گئتدین، رقیبی توتدون،
بـیرسن کـیمی وفـاسیزدلداره، نـئیله‌ییم مـن؟
قویماز گؤره‌م دویونجا، واحد، اوگـول جـمالین،
زولفـون‌تؤکرهمیشه روخسـاره، نـئیله‌ییم مـن؟

بیریارایدی، بیرمن!

گـولشنده ایـدیم سـئیرده، بـیریارایـدی، بـیرمن،
بـیربولبول ایـدی، بـیرده چـمنزارایـدی، بـیرمن،

هـرعاشیق اؤز ایسـتکلیسی عشـقینیده یـانیردی،
پـروانـه‌ایـدی شـمع - شب - تـارایـدی، بـیرمن.
بـولبول گـوله، گـول بـولبوله مـین نـاز ائـله‌ییردی،
بیرکس یوخ ایدی، اول گول - بی خار ایدی، بیرمن.
گـؤیلرده حسـدن بـیزه بـاخدیقجایانیردی،
دؤره‌مـده گـزن ثـابت وسـیارایـدی، بـیرمن.
گـؤرسه‌یدی، رقـیبین گـؤزو غـمدن چـیخاجاقدی،
من مست ایدیم، اول گؤزلری خـومّارایـدی، بـیرمن.
بـیرچشـمه کـناریدی، قـدح لاله تک الده،
جـانان اؤزوسـاقی، مـئی - گـولنار ایـدی، بـیرمن.
اؤز سـیرّیمی اغـیاره نـه یـاخشی دئـمه‌میشدیم!
دوشدو ائله بیر یـئرده کـی، اغـیار ایـدی، بـیر مـن.
واحـد، یـانیرام خـاطیره گـلدیکجه بـوعالم،
گـولشنده ایـدیم سئیرده، بـیریار ایـدی بـیر مـن.

جزا محکمه‌سی!

چهره‌نده اؤلوم کؤلکه‌سی - وار، ای قاری دوشمن،
خالق اوردوسو چوخداندی قازیبدیر سنه مـدفن.
مـاتم بـورویوب دؤره‌نـی، اطـرافـینابیرباخ،
بـرلینده سـالیبسان آنـالارقلبینه شـیون.
قـیزدیرماجهان خـالقینی حـاقسیز یـئره، ظـالیم،
بـیرگون گـله‌جک، قـورخ او جـزا مـحکمه‌سیندن.
اؤز تانکینا، طـیاره نـه بـوش - بـوش هـاوالانـما،
گـردابـه سـوروکلرگمینی چـوخ کـره یـئلکن.

داغـلارکیمی سـد اولسـادا دوشـمن بـیزه قـارشی،
بـیرآنـدا قـوپارریق اونـو، عـالم دئـیر احسـن.
ائـل هـمتی، ائـل قـوتی واردیـر قـولوموزدا،
بـیرگون آلاریـق بـیزبوقصاصی یـئنه سـندن.
چوخ ظلم ائله‌ین ظالیمی ییخمیش قـیزیل اوردو،
دؤیـمه دؤشـونه، چـوخ دئـمه، دونـیادامـنم، مـن!
کـلله‌نده سـووت بـومبالاری پـارتلایاجاقدیر،
تـخـتینده‌ده فـیرلاندیراریـق اودلو دگـیرمن.
تـاریخی اؤنـوتما، قـوجامان مـاسکوادیـربو!
اونـلارجـا نـاپلیون دؤیـولوب قـاچدی بـوئیردن.

سرافراز ائده‌سن!

راضییام، سئوگیلیم، هر گون منه مین ناز ائـده‌سن،
اؤزگـه‌لر تک مـنی‌ده لطـفیله دمسـاز ائـده‌سن.
مئیلیم آرتیر سـنه جـؤرون مـنه اولدوقـجا فـزون،
قورخـورام، جـؤرونو لطـفـایـله مـنه آز ائـده‌سن.
اؤتمه کهلیک کیمی مین نـازایـله، الوان گـئیینیب،
بیزیم اطـرافـادا، اولمـاز مـی‌کی، پـرواز ائـده‌سن؟
بیر اؤزون فیکر ائله، انصاف، دئـییلدیر، گـؤزه‌لیم،
گـیزلی اؤز سیرّیمیزه اؤزگـه‌نی هـمراز ائـده‌سن.
گـولمه‌سینلر بـیزه بـیگانه‌لر، آغـلاتما مـنی،
ییخدیغین عاشیقی اولمـازمی سـرافـراز ائـده‌سن؟
واحد، ایسـترسن اگـر عشـقده، مشـهور اولاسـان،
سـن گـرک آه ایـله مـجنون دئـییب آواز ائـده‌سن!

ائده‌سن!

عهد قیلدین، گؤزه‌لیم، کؤنلومو خندان ائده‌سن،
لاله تک باغرینی بیگانه‌لرین قان ائده‌سن.
ایندی‌دن سنده گرک رحم اولا بیچاره‌لره،
مبتلا قیلدیغین عاشیقلره درمان ائده‌سن.
اؤنوت اولکی وفاسیزلیغی بوندان سونرا،
سن گرک عدل ایله، انصاف ایله دیوان ائده‌سن.
عاشیقه ظلم ائله‌ین سئوگیلی مه‌پاره‌لرین،
آخیرین گؤر، نییه سن ظلمده طغیان ائده‌سن؟
غافیل اولما، گؤزه‌لیم، کؤنلوم ائوین ییخماقدان!
آشنا قلبینی حاقسیز نییه ویران ائده‌سن؟
وعده وصلینه حسرت چکن عاشیق چوخدور،
عهد قیلیدین، گرک اؤز عهدینه پیمان ائده‌سن.
نه یه لازیم، گؤزه‌لیم، سیرّینی بیگانه بیله،
دوشمنیندن گرک اؤز سیرّینی پنهان ائده‌سن.
راضی اولما، باخا آیینه - روخساریوا گول،
نییه هر بیر یئته‌نی حُسنونه حئیران ائده‌سن؟
ادعا ائیله‌مه، واحد، قوُرو بیر جانین وار،
اونودا سن گرک اؤز یارینا قوُربان ائده‌سن.

گوله‌سن

بنزه‌رم بولبوله گولزار - وطنده، گوله‌سن،
من اگر آغلاسام عشقینده، گرک سن گوله‌سن!
نه قدر جؤر ائله‌سن، اینجیین اولماز سندن،
عشقی واردیر سنه خلقین، قوزو، قارا گیله‌سن.

قیسقانیرلار سنه، آردینجا گودورلر گئجه‌لر،
گؤزله‌کی، دوشمه‌یه‌سن بوش یئره دیلدن - دیله‌سن!
یاشینین آزلیغینا باخما، کمالین چوخدور،
آز زاماندا گله‌جکسن، گؤزه‌لیم، حاصیله سن.
نازایله یول یئریشین، ساده‌لیگین خوشلاییرام،
بیر جهت وارکی، یاراشمیر سنه -کم حوصله‌سن.
لعل و گؤهر سن اولان یئرده دوشر قیمتدن،
اوگوموش گردنینه دوزمه قیزیلدان حیله‌سن.[۱]
واحدین دهرده دیوانه - عشق اولماغینا،
ائتمه زولفون اوزه زنجیر کیمی سلسه‌سن.

بیر دنه‌سن!

گؤزه‌للر ایچره سن، ای ماه - پاره، بیر دنه سن،
گؤزه‌للرین گؤزوسن، زولف - قارا، بیر دنه سن.
گول اوزولو نازلی صنم‌لر دوشر قدم‌لرینه،
بو چشم - مست ایله قیلسان اشاره، بیر دنه سن.
سن اولماسان، منی هیجران غمی هلاک ائیلر،
شکسته کؤنلومه عالمده چاره بیر دنه سن.
زمانه اهلینه مشهورسان گؤزه‌للیکده،
بو سیرّ گیزلی دئییل، آشکارا، بیر دنه سن.
رقیبی قویما یاخین وصلینه، خیانت ائدر،
کی، قوروخورام، سنی چکسین کنارا، بیر دنه سن.

---

۱ - زینت - بزه‌ک. / حلیه سؤزونون تیساسی /

او ذۆقـــو دؤلت - دونـــیایا وئـرمرم، هــردن،
مــن - فــقیره‌ده قــیلسان نـظاره، بـیر دنـه سـن.
گــؤزه‌ل حــیاتینی، واحـد، فـنایه صـرف ائتمه،
ســنی زمــانه یـئتیرمز دوبـاره، بـیر دنـه سـن.

آیسان، یا ستاره سن!

ناز ائتمه، سئوگیلیم، بیلیریک، ماه - پـاره سـن،
عشـق اهـلینی کـمنده سـالان زولفـوقاره‌سن.
آچـدیقجا گـول جـمالینی عـالم ایشیقلانیر،
آیســان، گـونش‌میسن، گـؤزه‌لیم، یـاستاره‌سن؟
بیر کیمسه گؤرمه‌دیم، ستمیندن خـیلاص اولا،
کیمسن، دوشونمورم، نه‌چیسن، سن نه کاره‌سن؟
یــ..: لرجــه نــازنینلر اولور مـبتلا سـنه،
گـئتسن بـوناز و غـمزه ایـله هـر دیـاره‌سن.
کوللر آیـاغین اؤپـمه‌گـینین حسـرتین چکـیر،
چــیخسان بــوسرو قــامتیله لاله‌زاره‌ســن.
چشم و لبـین خـیالی مـنی قـیلدی مئی‌پرست،
سالدین هـمیشه کـؤنلومو رنـج - خـوماره سـن.
نقصان یئتیشمه سین، گـؤزه‌لیم، مـاه - رویـونا،
چــیخما رقـیبله گـئجه مـنسیز کـناره‌سن!
بـیر دفـعه غـئیریله سـنی گـؤردوم بـلادایـام،
درد اؤلدوره‌ر مـنی، یـئنه گـزسن دوبـاره‌سن.
خــاک - مــزار واحـده بـیر لاله‌زار اولور،
قــویسان اگــر اونــو اؤز الیــنله مـزاره‌ســن.

گولدن اینجه‌سن!

گول اینجه‌دیرسه، سن، گؤزه‌لیم، گولدن اینجه‌سن،
اینجه نزاکتین قدر اینجه دوشونجه سن.
هر اوینادانداخم قاشینی، قان اولور کؤنول،
سانکی بو فیکرله ال آتیرسان قیلینجا سن.
ظالیم، همیشه کؤنلومو اینجیتدی فرقتین،
عؤمرومده قویمادین منی بیر لحظه دینجه سن.
آیینه‌لر خجالت اولور گؤرجک عکسینی،
ناز ایله شانه زولفونه هردن چکنده سن.
گؤزدن کنارا گئتمه، بودرد اؤلدوره‌رمنی،
بیلمم، نه نوع صبر ائده بیللم گلینجه سن؟
غم گوشه‌سینده اه‌یری قاشین قیبله‌دیر منه،
ای عشق تانریسی، منی اه‌یدیرمه کونجه سن.
واحد، اوُزاتما مسئله نی، عؤمردن گئدیر،
اول قارا زولفه دردینی بیر یول دئیینجه سن.

دئدیم – دئدی!

دئدیم: – ای غنچه دهن، کؤنلومو قان ائیله‌میسن،
دئدی: ـ بیجا یئره عشقیمده فغان ائیله میسن!
دئدیم: – انصاف ائله، اینجیتمه منی، عاشیقینم،
دئدی: –گئت، سیرّیمی دونیایا عیان ائیله‌میسن!
دئدیم: – آغلاتما منی سرو بویون شؤقونده،
دئدی: –گؤز یاشینی بیهوده روان ائیله‌میسن:
دئدیم: – آخیر، گؤزه‌لیم، باغ و باهاریم سنسن،
دئدی: – سن عؤمرونو حسرتله خزان ائیله‌میسن.

دئدیم: - آز چکمه‌میشم گؤزلرینین حسرتینی،
دئدی: - اؤز کؤنلونو یئرسیز نیگران ائیله‌میسن.
دئدیم: - عشقینده اسیرم، منه بس خئیری نه‌دیر؟
دئدی: - اولده بو سئودادا زیان ائیله‌میسن.
دئدیم: - عشق آتشی نئیلر منه، قورخان دئییلم!
دئدی: - بیچاره، یانارسان، نه گمان ائیله‌میسن؟!
دئدیم: - ای گول، من ازلدن‌ده گؤزه‌ل عاشیقییم،
دئدی: - سن روحونو عشق ایله جاوان ائیله‌میسن.
دئدیم: - هر گون سر -کویوندا دولانماقدیر ایشیم،
دئدی: - واحد، نه گؤزه‌ل یئرده مکان ائیله‌میسن!

نه خیال ائیله‌میسن؟

یوخسا، ای گول، یئنه گولزارده حال ائیله‌میسن؟
غنچه‌نین باغرینی قان، بولبولو لال ائیله‌میسن؟
قامتین سایه سالان یئرلره گون سورتر اوزون،
اونو سرگشته - زولف و خط و خال ائیله‌میسن.
قاش قارالدیقدا اوزونله دۇرابیلمز قارشی،
مگر، ای مه، گونشه عرض - جمال ائیله‌میسن؟
اؤزگه‌لر محرم اولوب وصلینه، اؤز عاشیقینی
یاندیریب هیجرایله محروم - وصال ائیله‌میسن.
عاشیقین کؤنلونو ییخماق، گؤزه‌لیم، یاخشی دئییل،
توتار آخیر سنی آهیم، نه خیال ائیله‌میسن؟!
سن کی یوخدون، نه بیلیردیم، الم - عشق نه‌دیر،
ائل ایچینده منی مجنونه مثال ائیله‌میسن.

نـاز ایـله غـئیری گـؤرەنده دانـیشیرسان، نـه سـبب،
منی گـؤردوکده، گـولوم، تـرک - مـقال ائـیله‌میسن؟
واحـد، احـسـن سـنه، طـعن اوخـلارینی گـلدیکجه،
ییغمیسان دؤورەنـه، بـیر جـاه و جـلال ائـیله‌میسن.

گلمه‌میسن!

او گون‌ده سؤز وئریب، ای ماه پاره، گـلمه‌میسن،
بـو گــوزله‌مکله گـونوم اولدو قـارا، گـلمه‌میسن.
او گــوندن ایــندییه‌دک کـؤنلوم انــتظاردادیـر،
تســـلی وئـــرمگه بــو انــتظارا گــلمه‌میسن.
بـو حُـسنله سـنه هـرگز یـاراشـماییر، گـؤزه‌لیم،
بــیرینجی دفـعه دئـییلدیر، دوبـاره گـلمه‌میسن.
سنه نه طـعنه ائـدیم، چـونکی تـجربه‌ن آزدیـر،
منیم تک عشـقه دوشـوب آه و زاره گـلمه‌میسن.

بیلمه‌یه‌جکسن!

عشـقین ائـله‌سه کـؤنلومو قـان، بـیلمه‌یه‌جکسن،
یوز دفـعه دئـسـم، مـطلبی قـان، بـیلمه‌یه‌جکسن!
باخ سینه‌مه، مین یـارا ووروب تـیر - نـیگاهین،
افسوس کـی، ای قـاشی کـمان، بـیلمه‌یه‌جکسن.
آخیرکی قوجالتدی مـنی درد - غـم - عشـقین،
پیر اولماسان، ای تازه جـاوان، بـیلمه‌یه‌جکسن.
بــی‌مهرسن عــالمده، رُخ - آلیــنا حســرت،
وئرسم اگر هیجرینده‌ده جـان، بـیلمه‌یه‌جکسن.

مجنون کیمی زنجیر - سر - زولفونه باغلی،
اولسام دخی روسوای - جهان، بیلمه‌یه‌جکسن.
توتسام، گؤزه‌لیم، دامنینی، اینجیمه مندن،
نئیلیم کی، دئسم، گئتمه، دایان، بیلمه‌یه‌جکسن.
کویوندا گؤزوم یاشینی یوز یول ستمیندن
ائتسم اوزه، ای سرو روان، بیلمه‌یه‌جکسن.
سیرّ لبینی دیلده نهان ساخلادیم ائلدن،
فاش اولمایا بو راز - نهان، بیلمه‌یه‌جکسن.
شوْق - دهنین واحدی محو ائیله سه هرگاه،
اوندان یئنه بیر نام و نشان بیلمه‌یه‌جکسن.

مگر پیمبرسن؟!

گؤزون قاداسین آلیم، سن نه یاخشی دلبرسن!
دئییل خلاف، دئسم؛ لیلی‌یه برابر سن.
بو قاش، بو گؤز، بو ملاحت کی سنده وار، ای گول،
غرض کی، آفت - جانسان، نه بیلسن، ائیلرسن!
نه مُشک زولفونه بنزر، نه چشمینه آهو،
خطا دئییل بو، دئسم؛ مُشکدن معطرسن.
او کفر - زولفون الیندن محالدیر، قوُتارام
کی، ذره رحم یوخوندور، سن ائیله کافرسن.
وئریر حیات منه دم به دم لبین ذکری،
سنه فدا من اولوم سن مگر پیمبرسن؟
بشر دئسم سنه، اولماز بشر بو صورتده!
پری دئسم‌ده خطادیر، و لیک دیگرسن.

سنین کی آتش - هیجرانا بؤیله تابین وار،
گؤره‌ن دئیر سنه، واحد، یقین سمندرسن.

گؤزه‌لیم سن‌ده بشرسن!

بیر گون، گؤزه‌لیم، قبریمین اوستن اؤتوشرسن،
دردیندن اؤلن عاشیقینی بیر دوشونرسن.
ائتمز، ملک اولسا، بو قدر ناز ایله غمزه،
انصاف ائله باری، گؤزه‌لیم، سن کی، بشرسن.
ناز ایله گلر کن قدمین قوی گؤزوم اوسته،
قویما قورو یئر اوستونه، بیردن سوروشرسن.
بیگانه ایله گزمه، دئدیم، قلبینه دگدی،
جانا، نه بیلم، سن بو قدردگمه دوشرسن؟
اغیار یئتر وصلینه، آما منه دئرسن:
سن دوشمه بوخولیالارا، اؤمسونما، شیشرسن.
بیر سالمادین اؤز عاشیقینی یادینا، ظالیم!
اغیار ایله آمّا گلیب هر گون اؤپوشرسن.
ال چک، دئمه، ای دل، منه زولفوندن اوماهین،
بیر گون بو کمنده سن اؤزون‌ده ایلیشیرسن.
رحم ائیله‌مه‌دین واحده، ظالیم، دیریلیکده،
اؤلدوکده مزاریله گئدرسن، گؤروشرسن.

گؤزه‌للرین گؤزوسن!

بو حُسن ایله، گؤزه‌لیم، سن گؤزه‌للرین گؤزوسن!
نه واختادک سالاجاقسان فراغینا بیزی سن؟

دئـــییردیلر کـــی، مـــلک وار، اونـــا ایـــنانمازدیم،
سنی گؤره‌ن تک اینانديم، دئدیم کی، سن اؤزو سن.
قـــاشین، گـــؤزون، یـــئریشین، قـــامتین قـــیامتدیر،
گؤزه‌للیگینده تاماسان، غرض کـــی، هـــر اوزو ســـن.
رقیب ایـــله مـــنی بـــیر گـــؤزده گـــؤرمه، انـــصاف ائت،
گـــرک اؤزون بـــیله‌سن ایـــندی اه‌یـــرینی، دوزو ســـن.
نـــــظردن عـــاشیقینی ســـالما، بـــاخما اؤزگـــه لره،
ایـــنانما، آلمـــاحسابا، آمـــاندی هـــر ســـؤزو ســـن.
سنینله خـــالقیمیزین، حـــاقی وارکـــی، فـــخر ائـــله‌ییر،
بو شانلی اؤلکه مـــیزین ســـن شـــرفلی بـــیر قـــیزیسان.
ائـــوین یـــیخان‌دا اودور واحـــدین، بـــیلیرسن اؤزون،
آتیرسان هـــردن اونـــا نـــاز ایـــله بـــوقاش -گـــؤزوسن.

آهوی - ختن!

مردم چشمیم ائدیب مُشک صـــفت زولفـــو وطـــن،
دام - صـــیاددا ســـان بـــند اولوب آهـــوی - خـــتن.
قانا دؤندو، گؤروب اول لعل - لبین شیشه‌ده مـــئی،
آچـــمادی غـــنچه آغـــیز، گـــؤردوسنی تـــنگ دهـــن.
گـــــر بـــو قـــامتله خـــرام ائـــیله‌یه‌سن گـــولزاره،
سبزه توپاغا دوشـــر، گـــؤرجک اولار خـــارچـــمن.
ســـنی تـــاری، ســـر - کـــویوندا اگـــر جـــان وئـــرسم،
تـــــن - عـــــریانیما گـــــیسولرینی ائـــیله کـــفن.
واعظ، اوقـــاتیمی تـــلخ ائـــیله‌مه وعـــظ ایـــله عـــبث،
یوخدور اول بوت کیمی شیرین لب و آزاده سخن.

من دولاندیقجا جهان مولکونو گردون دولانیر،
رشته - عشقیم اولوب توسن - گردونه رسن.
عهد قیلمیشدی منه بوسه وئره، وئرمه‌دی دون،
واحدا، گؤرمه‌دیم اول مه کیمی بیر عهد شکن.

من دئمزدیم، سن دئدین!

ای کونول، اول شوخه جانان من دئمزدیم، سن دئدین،
جان بئله جانانا قوربان من دئمزدیم، سن دئدین.
کیم بیلیردی لعل - جانانین صفا بخش اولدوغون؟
بؤیله سیرّی خلقه پنهان من دئمزدیم، سن دئدین.
نازایله مین جان آلان مه‌رولرین گول لبلرین،
عاشیقین دردینه درمان من دئمزدیم، سن دئدین.
مه اوزون خورشیده بنزتدیم، هیلاله قاشلارین،
وارسنین فیکرینده نقصان، من دئمزدیم، سن دئدین.
هر گول اوزلو دلبرین دوشمه خیال - زولفونه،
قلبینی ائیلر پریشان، من دئمزدیم، سن دئدین.
عصری گؤرمور، ایندی‌ده جنّت تمناسیندادیر،
زاهید - بی‌ذؤقه نادان من دئمزدیم، سن دئدین.
زولف - جاناندان دل اوزموش، سانکی بیر دیوانه‌دیر؛
واحدین حاققیندا بهتان من دئمزدیم، سن دئدین.

خوار روزگار ائله‌دین!

منی همیشه، گولوم، خوار روزگار ائله‌دین،
رقیبه مخفی اولان سیرّیم آشکار ائله‌دین.

بـلای عشـقه دچـار اولمـازایـدیم عـالمده،
مـنی بـو درد و بـلایه کـی‌سن دچـار ائـله‌دین.
رقـیبی مـحرم ائـدیب‌سن حـریم کـویوندا،
نـه وجـه ایـله مـنی او بـزمدن کـنار ائـله‌دین؟
او دام زولفـونه صـیاد تک کـؤنول قـوشونو
سالیب کمندینه، ای آهووش، شیکار ائـله‌دین.
رقیب خانه سینی روز و شب قـیلیب رؤشـن،
منیم گـونومو نـه‌دن بـؤیله تـیره تـار ائـله‌دین؟
او چین زولفونه مشکین دئدیم خـطا قـیلدیم،
منی گوره‌نده خُتن صـیدی تک فـرار ائـله‌دین.
بو عهد ایله غزلی سن کـی یـازمیسان، واحـد،
حـضور مـجلیس احـبابه بـرگزار ائـله‌دین.

پریشان ائیله‌دین، گئتدین!

منی، ای تازه گول، هیجرینده گریان ائـیله‌دین، گـئتدین،
مـثال بـولبول - شـوریده نـالان ائـیله‌دین، گـئتدین.
قویوب، ای یوسیف - ثـانی، مـنی یـعقوب تک آغـلار،
مـنه بـو خـانه - دونـیانی زنـدان ائـیله‌دین، گـئتدین.
منی مـجنون کـیمی زنـجیر - زولفـه بـاغلادین مـحکم،
خیالیم جمع ایکـن آخـیر پـریشان ائـیله‌دین، گـئتدین.
تـرحـم قـیلمادین عشـاقه بـیردم، ای شـه - خـوبان،
منی سـایل کـیمی چـاک -گـریبان ائـیله‌دین، گـئتدین.
قیلیب عشق اهـلینی غـم بسـترینده روز و شب خسـته،
رقـیب - سـنگدل دردیـنه درمـان ائـیله‌دین، گـئتدین.

منی آغلاتدین هیجرینده بلای - عشق ایله، ظالیم!
نه‌دن بیگانه‌لر کؤنلونو خندان ائیله‌دین، گئتدین.
گلیب نه واحدی غمدن خیلاص ائتدین، نه اؤلدوردون،
نه‌ده مشکل اولان دردینی آسان ائیله‌دین، گئتدین.

صحبتی افسانه‌میزین!

ساقیا، بیربو دئییل نشئه‌سی پیمانه‌میزین،
هله بوندان سورادیرلذتی میخانه‌میزین.
بیز گرک باده - گولگونو حکیمانه ایچک،
پوزمایاق رؤنقینی مجلیس - مستانه‌میزین.
آیاغین اؤپمه‌لی‌ییک خادم - میخانه‌لرین،
بلکه، جام ایچره گؤره ک عکسینی جانانه‌میزین.
زولف شؤقیله اولاق مست، بوتون عاقیل‌لر
قالسین ادراکینا حئیران دل - دیوانه‌میزین.
بیزهامان رند - خراباتی - بی‌باکلریک،
صحبتی ایندی‌ده دیللرده‌دیر افسانه‌میزین.
درد الیندن بو قدر چکدیگیمیز ناله‌لره،
نه گلیریاریمیزین رحمی، نه بیگانه‌میزین.
عشق زنجیرینه واحدده گرفتار اولدو،
آزدی گویا، بیری‌ده آرتدی بو دیوانه‌میزین.

وطنین آذربایجاندی سنین!

گؤزه‌لیم، گول اوزونه ائل - هامی حئیراندی سنین،
فتنه کار، شوخ باخیشین عشوه‌لی‌جئیراندی سنین.

مــــنی بــیمار ائــله‌ین گــؤزلرینین حســـرتی‌دیر،
لبــلرین خســـته اولان کــؤنلومه درمـــاندی سنین.
ســـن گـولرکن سـئوینیر، شـاداولور ائـللرده گـولور،
مگر اول لعـل - لبـین غـنچهٔ - خـندانـدی سـنین؟
گؤزلرین غارت ائدیب کـؤنلومو، جـانیم، قـالمیش،
اوداکـــی قـــاشلارینین طـــاقینا قـــورباندی ســـنین.
ارکـــویونسن، نـــه بـــیلیرسن، ائـــله اؤز عـــاشیقینه،
هر نه حؤکم ائیله‌سن، حؤکمون‌ده فیراواندی سـنین.
بـــو مـــلاحتله اگـــر بـــیلمه ســـن اؤز قـــیمتینی،
نـــازنینیم، مـــلگیم، شـــانینه نـــقصاندی ســـنین.
قـــیرمیزی آلمـــا کـــیمی لاله یـــاناغین قـــیزاریب،
گول جمالین، ائـله‌بیل، بـاغ -گـولوستاندی سـنین.
نه کؤنول دویدو، نـه گـؤز گـول اوزونـه بـاخماقدان،
ائیله کـی، عکس - روخـون دقـته شـایاندی سـنین.
دئـــمه، واحـــد، یـــانیرام، عشـق اودونـا تـابیم وار،
چـونکی دوغـــما وطـــنین آذربـــایجاندی ســـنین.

مبارک وطن!

زولف - عنبرشکنی، اول بوت - شکر سخنین،
ســـالدی صـــحرالره مشکـینی غـزال - خـتنین.
لبلرین صـحبتی تـا دوشـدو آغـیزدان - آغـیزا،
قدری اکسـیلدی اوگـوندن بـری لعـل - یـمنین.
گول گریبانینی چـاک ائـتدی اوزون شـؤقوندن،
غنچه‌نین باغرینی قان ائـتدی خـیال - دهـنین.

پیر - کنعان بووجاهتله سنی گؤرسه‌یدی،
حسرتین چکمز ایدی یوسیف - گول پیرهنین.
ساقی - مجلیس - مئی اولماسا گولرولردن،
اولماز عشق اهلینه تاثیری شراب - کُهنین.
جیلوه کار اولماسا باغ ایچره اگر قامت - یار،
بیزه دوزخ گؤرونر سایه‌سی سرو و چمنین.
چکمه‌سه‌یدیم من اگر هیجرینی هر لاله‌روخون،
چوخدان آثاری ایتیب گئتمیش ایدی کوهکنین.
واحد! البته، یانار آتش - غربتده مدام،
بیلمه‌سه قدرینی هر کیم کی، مبارک وطنین.

نرگیس مستانه‌لر!

گؤردولر تا اوگولون نرگیس - مستانه‌لرین،
سالدی ساقی‌لر حسددن یئره پیمانه‌لرین.
بیلمه‌سه‌یدی لبینین ذؤقونو میخانه‌چیلر،
بیل کی، چوخدان قاپامیشدی هامی میخانه‌لرین.
یغدی روخساری تاماشاسینا عاشیقلرینی،
شمعه باخ، گؤرنئجه جمع ائیله‌دی پروانه‌لرین!
بیرق - زولفون اوشوخ آچدی، داغیتدی اوزونه،
فیکری وار، توپلایا اؤز باشینا دیوانه‌لرین.
من جفاسین چکیرم، سن بو وفاسیزلیغا باخ!
مندن آرتیق سئویر اول گول یئنه بیگانه‌لرین.
گؤردولر شانه‌نین آیریلمادیغین زولفوندن،
خوبلار رشک ایله سیندیردیلار اؤز شانه‌لرین.
وئرمه‌رم دلبریمین بیر سر - کویون، واحد،
وئرسه‌لر کُل - جهانین منه کاشانه‌لرین.

روحو اولسایدی اگر شانه‌لرین!

لبـــینه بـــنزه‌مه‌سه‌یدی مـــئیی مـــیخانه‌لرین[1]،
لاله رنگ اولمـــاز ایـدی چـهره‌سی پـیمانه‌لرین.
اولمـاسایدی اگـر اول شـمع - جـمالین شـؤقو،
بـیری دوشـمزدی یـاخین آتشـه پـروانـه‌لرین.
توپلا، زولفون کـیمی یـیغ دؤره‌نـه عـاشیقلرینی،
قـویما قـالسین بـئله اؤز بـاشینا دیـوانـه‌لرین.
اهل - عشقین بو قدر کـؤنلونو ایـنجیتمز ایـدی،
روحو اولسایدی بوزولف ایچره گزن شـانه‌لرین.
ســمت - مــیخانه‌یه نـفرتله اؤزاقـدان بـاخما،
گـل یـاخیندان نـظر ائت ذؤقـونه مسـتانه‌لرین.
عـاشیقین دردیـنه بـیرآز یـئنه مـئیدندیر عـلاج،
یوخسا، کیم صـبر قـیلار جـؤرونه بـیگانه‌لرین؟!
واحد، هئچ اولماسا، درد یاریدیر، عـالمده یـئنه،
بـیزه رحـم ائـیله‌سه مـیندن بـیری جـانانه‌لرین.

مرحمت - حق وار!

یـــار اوچـــون نـــازینی چکـــمک گـــرک اغـــیارلارین،
گـــول اوچـــون بـــولبوله مـــین جـؤرو یـئتر خـــارلارین.
مـــنی آلوده - مـــئی گـــؤزلری آهـــولار ائـــدیب،
قُـــورتاران وار مـــی‌الیـــندن بـــو خـــطاکـــارلارین؟

---

۱ - غزل عبدالخالق یوسیفین بیر غزلینه نظیره‌دیر.

عبدالخالقین غزلیندن بیر بیت:

باده کیفیتینی باده ایچندن خبرآل، یولو یوخدور بو حرمخانه‌یه بیگانه‌لرین.

یارایدی، ساقی ایدی، جام - مئی الده من ایدیم،
سان فلک توپلامیش اؤز ثابت و سیارلارین.
مست لیک قصدی ایله زهد و ورع‌دن قاچیرام
کی، گؤزوم گؤرمه‌یه کارین بو ریاکارلارین.
بیزی اوستادیمیز آذر[۱]، دئمه، تنقید ائتمیش،
دگمه‌میش پیر - موغان قلبینه مئی‌خوارلارین.
بیز گناهکارلاریق، مرحمت - حاق داکی وار،
کئچه‌جک جرمونو، البته گناهکارلارین.
بیزی بیر جام ایله مئی نشئه‌سی ییخمیشسا، نه غم،
ائوی آباد اولا آذر کیمی غمخوارلارین.
اگر اوستادیمیز آذر کیمی بیر همدم اولا،
همدمی اولماز ایدیم بیرپارا عیارلارین.
هانی یوسیف[۲]،هانی ثابت[۳]،هانی ثاقب[۴]کیمی دوست،
کی، آیاغین اؤپوم اول یار - وفادارلارین.
درد - مئی قالسادا، غم چکمه آیاق آلتیندا،
چیخاجاق باشینا ان رتبه لی سردارلارین.
واحدم، مست گؤره رکن منه چوخ عیب ائتمه،
طعنه سیندن ایچیرم بعضی دل آزارلارین.

---

۱ - ۲۰ ینجی عصرین اوللرینده باکی شاعیرلریندن.

۲ - ۲۰ ینجی عصرین اوللرینده باکی شاعیرلریندن.

۳ - ۲۰ ینجی عصرین اوللرینده باکی شاعیرلریندن.

۴ - ۲۰ ینجی عصرین اوللرینده باکی شاعیرلریندن.

کیم گؤروب، او دئسین!

صفای - صحبت - جانانی کیم گؤروب، اودئسین!
بلای - محنت - هیجرانی کیم گؤروب، او دئسین!
ایـنانمیرام، مـنه هـرکیم دئـییر کـی، جـنّت وار،
گؤزویله روضه - رضوانی کیم گؤروب، اودئسین!
مـنیم گـولوم، چـیچگیم، جـنّتیم گـؤزه‌للردیر،
بهشتی، حوری و قیلمانی کیم گؤروب، اودئسین!
کـمند - عشـقده مـجنونو گـؤرمه‌ین نـه بیلیر؟
اسیر - زولف - پریشانی کیم گؤروب، اودئسین!
مـن آغـلادیقجا نـیگاریم گـولردی گـؤز یـاشیما،
گولرکن اول گول - خندانی کیم گؤروب، اودئسین!
چـمنده هـر سـحر عشـق اهـلینین تـرانـه سیدیر،
فـغان - بـولبول - نـالانی کـیم گـؤروب، اودئسین!
مـنیم‌ده، واحـد، اؤز ایسـتکلیمین گـؤزه‌للیگینی
بـاهار زامـانی گـولوستانی کـیم گـؤروب، اودئسین!

شانه نئیله‌سین!

زولفـون داغـیلماق عـادتیدیر، شـانه نـئیله‌سین؟
یـارین وفـاسی اولمـاسا، بـیگانه نـئیله‌سین؟
پـروانـه، عشـقی وار، دولانـیر شـمع بـاشینا،
شـمع ایسـه یـاندیریر اونـو، پـروانـه نـئیله‌سین؟
زولفـونده نـاله ائـیله سـه، ایـنجیتمه کـؤنلومو،
زنـجیره تـاب قـیلماسا، دیـوانـه نـئیله‌سین؟
مـعشوقون اؤزگـه‌لرله گـزیر، اؤمـا خـلقدن،
بـیرائـوکی، گـئتدی غـارته، هـمخانه نـئیله‌سین؟

گـــول غـــنچه‌لیکدن عـــادت ائـدیب بـیوفالیغی،
دؤنــموشسه بـولبولون اوره‌گـی قـانا، نـئیله‌سین؟
ییخدی رقیب کؤنلوم ائوین وصل - یار اوچـون،
دوشــمن مــنم بــو ظـالیمه، کـاشانه نـئیله‌سین؟
مــیخانه‌نین شــرافـتینی آنـلا، بـاده ایـچ،
سرخـوشلوق ائـیله‌دین، بـونا مـیخانه نـئیله‌سین؟
سـیندیر طـبیعتینده اولان جــهل شـیشه‌سین،
سیندیرما مست اولان کـیمی، پـیمانه نـئیله‌سین؟
واحــد، دئـییرسه خـلق حکـیمانه بـاده ایـچ،
هــمدم فســاد اولانــدا حکـیمانه نـئیله‌سین؟

هئچ کیم بیلمه‌سین!

ای کؤنول، آهسته گـئت گـولزاره، هـئچ کـیم بـیلمه‌سین،
گیزلی چیخمیش سئیره اول مهپاره، هئچ کیم بیلمه‌سین.
یار اوچون گؤزیاشی تؤکسم، قورخورام بیلسین رقـیب،
ممکن اولماز، آخسا بیر فـواره، هـئچ کـیم بـیلمه‌سین.
یاری اغـیار ایـله گـؤرموشلر، ائشـیتدیم، کـیم گـؤروب،
همدم اولسون گول چمنده خاره، هـئچ کـیم بـیلمه‌سین؟
اول قـــارا زولفـــو ســئوندن گــؤر نــئجه دیــوانــه‌یم،
گئتدیم آچدیم سیرّیمی اغـیاره، هـئچ کـیم بـیلمه‌سین.
مــن نــئجه گـیزلین تـوتوم ائـلدن بـلاسین کـؤنلومون؟
یـانسا پـروانـه نـه مـمکن نـاره، هـئچ کـیم بـیلمه‌سین.
عــاجیزانــه ایســته‌دیم، گــول لب‌لریــندن کــام آلام،
گـلدی یـوزمین نـازایـله گـفتاره، هـئچ کـیم بـیلمه‌سین.

مـن گـرک، واحـد، دئـیه ایـدیم یـاراگـیزلین دردیمی،
بلکه، یارائتسین منه بیر چاره، هئچ کیم بیلمه‌سین.

وئرمه‌سین!

قـوی مـنه کـویوندایـئر بـیگانه آنـجاق وئـرمه‌سین،
جان ساغ اولسون، سئوگیلیم، سن یاخشی اول، ساغ وئرمه‌سین.
عاشیقین قانین ایچر یول تاپسا کم فرصت رقیب،
ظالیمه وئرسین قوتورلوق، تانری دیرناق وئرمه‌سین.
بـاغ - وصـلیندن مـنی مـحروم ائـدن ظـالیم‌لره،
طـالعیندن ایسـترم، بـیر خیردا یارپاق وئـرمه‌سین.
لاله‌روخـلار حسـرتی مـین داغ چکـمیش سـینه‌مه،
رحم ائدیب حق بیرده داغ اوستن منه داغ وئرمه‌سین.
تورپاق دولسون چشمینه تورپاق ساتان نامردلرین،
مرد اودورکی، دوشمنه جان وئرسه، تورپاق وئرمه‌سین.
بـاده قـدرین بـیلمه‌ین نـادانـلارا بـوندان سـورا،
سئوز وئریبدیر، پیر - میخانه بیر اویماق وئـرمه‌سین.
روزی فـیکرین چکـمه، واحـد، اعـتقادین پـاک قیل،
خلق ائدن کس، نا اومید اولما، دولانماق وئـرمه‌سین.

اینجه اشعار ایسته‌سین!

ای کؤنول، گل راضی اولما، یاری اغیار ایسته‌سین،
بولبولو خوار ائیله‌مه، قویما گولو خار ایسته‌سین.
گون به گون آرتیر گؤزه‌للر، گؤز گؤرور، کؤنلوم سئویر،
سئوگییه بیر اؤلچو یوخ، عاشیق نه میقدار ایسته‌سین...

نـازنین واخـتیندا بیلسین گـول گـرک اؤز قـدرینی،
قـویماسین تـرغنچه‌نی هـر اهـل - بـازار ایسـته‌سین.
گـؤزلریندن غـئیرینه یـوخ احـتیاجی عـاشیقین،
اؤز طـبیبیندن گـرک درمـانی بـیمار ایسـته‌سین.
قـدردن نـورس جـاوانـلار سـالدیرار گـول‌روخلری،
لکـه‌سیز یـاقوتو لایـقدیر خـریدار ایسـته‌سین.
«سئوگیلیم وار»، ای دئین، بیر سعی قیل کی، هم سنی،
سـن اسـیری اولدوغـونو نـازلی دلدار ایسـته‌سین.
واحـدم، ایـستکلی مـعشوقوم گـؤزه‌للیک شـعری‌دیر،
قوی گلیب ذؤق اهلی مندن اینجه اشـعار ایسـته‌سین.

اؤزو گلسین!

غم چکمه، کؤنول، قوی جان آلان جان اؤزو گلسین،
مـین نـاز ائـدن اول سـئوگیلی جـانان اؤزو گـلسین.
صـیاد اووو آخـتارسادا، بـیر لذتـی یـوخدور.
لذتـلی اودور، اووچـویا سـهمان اؤزو گـلسین.
بـولبول ائـله‌ین نـاله گـوله چـوخ اثـر ائـتمز،
فـریاده گـرک اول گـول - خـندان اؤزو گـلسین.
بـیچاره قـالیر عشـق بـلاسین چکـن عـاشیق،
یـوخ چـاره‌سی، ایسترسه ده، لقـمان اؤزو گـلسین.
مـینلرله بـیزیم ایـندی زلیـخالاریمیز وار،
ایسـترسه اگـر، یـوسیف کـنعان اؤزو گـلسین.
جـنت‌ده بـیزیم اؤلکـه‌یه حسـرت چکـیر ایـندی،
مـنّت ایـله مـین حـوری و قـیلمان اؤزو گـلسین.

واحد، بو غزل تکجه ماییس‌چون یازیلیب‌دیر،
قوی ایسته‌دیگی سئوگیلی ریحان اؤزو گلسین.

اؤزو بیلسین!

من وئرمیشم اؤز کؤنلومو یاره، اؤزو بیلسین.
ایستر ائله‌سین هیجرله یاره، اؤزو بیلسین.
بیلمیش، نه بلالر گتیریب باشیما زولفو،
تؤکموش یئنه اول ماه - عذاره، اؤزو بیلسین.
یوزیول دئدیم، اغیار ایله گزمه، یئنه گزدی،
اؤلسم، دئمه‌رم بیرده دوباره، اؤزو بیلسین.
اول گول منی خوار ائیله‌دی بیگانه یانیندا،
بیر بیلمه‌دی، چوخ ائتدیم ایشاره، اؤزو بیلسین.
بیماریم اول نرگس - مستین، اؤلورم من،
قوی ائیله‌مه‌سین دردیمه چاره، اؤزو بیلسین.
هر درد و غمین من چکیرم، کام آلان اؤزگه،
رحم - ائیله‌مه‌سین قوی دل - زاره، اؤزو بیلسین.
واحد! منی پروانه تک اول شمع - جمالین
یاخسین دخی بوندان سورا ناره، اؤزو بیلسین.

وئرسین!

لبینین، باده نه شئی دیرکی، صفاسین وئرسین؟
اوزونون، گونده نه جرأت کی، ضیاءسین وئرسین!
اولماسا شربت - لعلین، دل مجروحوموزون،
مئیده یوخدور او لیاقت کی، قضاسین وئرسین.

اؤزگــه مــعشوقه‌سینی ایســته‌مه‌رم، حــوری اولا،
ربّــیم هــر عــاشیقین اؤز ماه لقاسین وئـرسین.
مــین بــلایار یــولوندا مــنه چکـدیردی رقـیب،
غئیری بیر سؤز نه دئییم؛ تانری بلاسین وئـرسین!
فــلگین جــاهینا گــؤز دیکســم اگــر، نــامردم،
عشــق فـیضی مـنه قـوی فـقر لبـاسین وئـرسین.
شــور ســالمیش چـمنه بـولبول، اگـر عـاشیقسه،
بـیر کـره نـاله مـین عـؤمرونده نـواسین وئـرسین!
واحــدی گــوشهٔ - مــیخانه‌ده دفــن ائـیله‌دیلر،
مست اولانلار ائشیدیب، خئیر دعاسین وئـرسین.

چیخسین گئتسین!

وئـرمه‌ین جــانینی جــانانینا، چـیخسین گــئتسین،
قـیمایپر عشـقده کـیم جـانینا، چـیخسین گـئتسین!
وصل - یاری سئون عـاشیق گـرک هـیجرانـا دؤزه،
دؤزمه‌ین یـارینین هـیجرانـینا، چـیخسین گـئتسین!
ایــندی کـی، گـول یئنه گـولشنده گـزیر خـار ایـله،
بـاخمایپر بـولبولون افـغانینا، چـیخسین گـئتسین!
بــیز مــحبت یــولونون عشــقده روســوالاریـیق،
کسردیر هر او کسـین شأنـینه، چـیخسین گـئتسین.
عشــق مـولکونده بـوگوندن یئنی قـانون قـویدوق :
هر کس اؤز سئودیگینین یانینا چـیخسین گـئتسین.
بــیزه اؤز یــوردوموز افســانه بـهشتدن خـوشدور،
زاهید اؤز روضـهٔ - رضـوانـینا چـیخسین گـئتسین.

بیلیریک، واحد، او گولدن سنه یار اولمایاجاق،
بوراخ، آند ایچ اونون اؤز جانینا، چیخسین گئتسین.

اینجه صنعت عضوو!

ای گول، نه اینجه سن، نه گؤزه‌لدیر طبیعتین،
سن گولمه‌یینجه بیل اوزو گولمز حقیقتین.[۱]
بیر کیمسه وارمی، خاطیرینی توتماسین عزیز،
سن بیر سئویملی دلبریسن بوجمعیتین.
ائللر کمالینین، گؤزه‌لیم، حسرتین چکیر،
یوخ بیر کؤنول کی، اولمایا اوندا محبتین.
وجدانین اینجه، مسلک و آمالین اینجه‌دیر،
یوکسلمیش اینجه لیکله بوتون شأن وشؤکتین.
خلقین، حکومتین، وطنین ایسته‌ییر سنی،
سن‌ده بیر عضووسن، گؤزه‌لیم، اینجه صنعتین.
تحسینه وار لیاقتین، ای صحنه خادمی،
عؤمرونده آز دئییل وطنه، خالقا خدمتین.
شاهلا مبارز اولدون عرب زنگی‌لیکده سن،
چوخ لیلی تئللی‌لر یارادیب فیض و قدرتین.
یئتدینسه اللی سینّینه، خالق آرزو ائدیر،
یوزدن زیاده عؤمرو اولایدی حقیقتین.
ایتمز بو زحمتین گله‌جک شانلی نسل اوچون،
تاریخی یادگار اولاجاق حق و زحمتین.

---

۱ - آذربایجان جمهوریسینین خلق آرتیستی حقیقت رضائیوایا حصر اولونور.

هر ساحه‌ده نه خدمتین اولموشسا صحنه ده،
ان ماهیرانه اولموش اونا نائیلیتین.
نغمه‌نله، خوش سسینله صفالاندی صحنه‌میز،
بولبوللرین نفوذونو یوکسلتدی همتین.
واحد، بوحؤرمته، بو بؤیوک فخر و قیمته،
سن‌ده تشکر ائت کی، اولا، بلکه، قیسمتین.

جسارتله شعر یاز!

ای شوخ نازنین، نه گؤزه‌لدیر ملاحتین!
هئچ کس اسیری اولمایا بیر سن تک آفتین!
هر عاشیقین کی، جنّتی گؤرمک خیالی وار،
گؤستر جمالینی، گؤزه‌لیم، وار لیاقتین.
یارب، بو مجلیس اهلینی شاد ائیله هر زامان،
غمدن خیلاص قیل، اوزو گولسون جماعتین.
اولسون همیشه عیش ایله عشرتله خلقیمیز،
قالدیر، ایلاهی، شأنینی سن بو ولایتین!
هر بیر کس اؤز رفیقی ایله ساکیت اگله‌شیب،
گولمکده‌دیر، شرافتی وار بو ضیافتین.
اولسون او گون کی، توی ائله‌یک نوجاوانلارا،
شادلیقدا کئچسین، ای کؤنول، ایام - فرقتین.
اهل - ریا بهشتی سئویر، کوی - یاری بیز،
بوندان گؤزه‌ل نه عالمی وار باغ - جنتین؟!
بیر یاندا اهل - موسیقی، بیر یاندا اهل - ذؤق؛
ای خلق، دایمی یاشاسین بؤیله عادتین!

واحد، وطن یولوندا جسارتله شعر یاز،
خلقین یانیندا یوکسله‌جکدیر شرافتین!

سن اولایدین!

اوّلده گرک سئوگیلی یاریم سن اولایدین،
سرویم، چمنیم، باغ و باهاریم سن اولایدین.
بولبول کیمی اطرافینا هر گون دولانایدیم،
اؤز گولشنیم، اؤز لاله‌عذاریم سن اولایدین.
بیر باشقا نیگار عشقینه دوشمزدیم ازلدن.
هر گاه، گؤزه‌لیم، نازلی نیگاریم سن اولایدین.
بیر اوو ایتیرن اووچوتک آرخانجا گزردیم،
گر بؤیله نزاکتلی شیکاریم سن اولایدین.
گولزاری گزیب، نرگیسه باخمازدیم اؤلونجه،
عؤمروم بویو گر چشم - خوماریم سن اولایدین.
قلبیمده سنی گول کیمی بسلردیم همیشه،
دؤره‌مده گزن بولبول - زاریم سن اولایدین.
خوشدورمنه، اؤز واحدینم، عشقینه یانسام،
پیوسته گرک دیلده شعاریم سن اولایدین.

آیریلدین!

نئیله‌دیم مندن، ایا سرو - روان، آیریلدین،
ائیله‌دین گولشن - عؤمرومو خزان، آیریلدین.
سجده ائیلردیم اوطاق - قاشینا صبح و مسا،
ائیله‌دین قدّیمی هیجرینده کمان، آیریلدین.

آغلارام روز و شب، ای غنچه دهن، بولبول تک ،
قویدون هیجرینده دل - زاریما قان، آیریلدین.
منی فرهاد صفت، کوه - غمه ائتدین اسیر،
مندن اول گون کی، سن، ای شهد - زبان، آیریلدین.
آتش - هیجرینه اؤز عاشیقینی یاندیردین،
یئتمه‌میش وصلینه، ای مونس - جان، آیریلدین.
خوبلار ایچره سنی اهل - وفا بیلمیش ایدیم،
بی‌وفا اولماغینی ائتدین عیان، آیریلدین.
واحد غمزده‌یم، آغلاماق عادتدی منه،
شاهیدیم وار بو سؤزه - اشک - روان، آیریلدین.

افغانیمیزین!

اولسا ایدی اثری ناله - افغانیمیزین،
یئنه بیر رحمی گلردی بیزه جانانیمیزین.
آغلاریق صبح آچیلینجا گئجه‌لر کوُیوندا،
اوزو گولسون بیزه، بلکه، مه - تابانیمیزین.
بیزه هیجران گونو ظلمت گئجه گوندوز کیمی‌دیر،
ائیله رؤشندی چیراغی دل - سوزانیمیزین،
نازنین حوری لقالار بورویوب دونیانی،
بوندان آرتیق نه‌یی وار روضه - رضوانیمیزین؟
خم - ابرولارین اوخشاتدیق هیلاله اومهین،
عذری مقبول دئییل عالمده بو نقصانیمیزین.
چکدیک، افسوس، عبث زولفو سیاه‌لار فیکرین،
سببی بیرده بودور حال - پریشانیمیزین.

بـو تـفاخر مـنه، واحـد، یـئتر اؤلسم‌ده اگـر،
مـن‌ده بـیر شـاعیرییم آذربـایجانیمیزین.

آهو باخیش!

مئی‌دن می قیزارمیش، گؤزه‌لیم، عارض - آلین،
یا عکس سالیب ساغره خورشید - جمالین؟
چین ایله ختا چؤللرینی سالدی نظردن،
مشکین ساچین، آهو باخیشین، هیندوی خالین.
سن حُسنده خورشید - فلکدن‌ده گؤزه‌لسن،
یا اه‌یری قاشیندان نه‌یی آرتیقدی هیلالین؟
بالمره کؤنولدن غم - هیجرانی اونوتدوم،
لذت وئریر عشق اهلینه گولزار - وصالین.
چوخ نازلی گؤزه‌للر یئتیریبدیر قوجادونیا،
میندن بیری اولماز یئنه مانند و مثالین.
یوخدور سنه بنزر، گؤزه‌لیم، بیر گول - رعنا،
گول اوزلولرین توپلاسالار جمله ماحالین.
واحد، یئنه مجنونوسان اول شوخون، ائشیتدیم،
بیچاره، سنین‌ده یوخ ایمیش عقل و کمالین.

عُلوی انسان!

شرفدیر عاشیقه اؤلمک، یولوندا جانانین،
اسیری بیردم اولونجا بلای - هیجرانین.
فداسییام اوگولون، دیل بیله، اشاره قانا،
اطاعتینده وارام من او عُلوی انسانین.

مـحبتینله سـنین هـر جـفایا صـبر ائـده‌رم،
اجـازه وئـرکی، اولام بـیر دقـیقه مـهمانین.
سنینله گیزلی اگـر بـیر دقـیقه صـحبت ائـدم،
صـداقت ایـله ائـدردیم بـوجانی قُـوربانین.
اگر سن اولماسان، عؤمروم گـئدر فـنایا مـنیم،
عـلاجیم ائـیله، آمـاندیر، وارایسـه درمـانین.
قضا گلیرسه، نه غم، سن منیمله اولسـان اگـر،
احـاطه قـیلسا مـنی مـین بـلاسی دونـیانین.
گـؤزه‌للر عشـقی ایـله مسـتسن، آیـیلمازسان،
سنین‌ده بیرجه بودور، واحد، عیب و نقصانین!

هرکس اولور حئیرانین!

نه گؤزه‌لسن، گؤزه‌لیم، هـرکس اولور حـئیرانـین!
یـیخاجاقسان بـو گـؤزه‌للیکله ائـوین دونـیانین.
سـاچلارین رایـحه - مشکـی نـظردن سـالدی،
گـؤزلرین واله ائـدیب گـؤزلرینی جـئیرانـین.
ظالیم، انصاف ائله، جان قویمادین عـاشیقلرده،
گـونده یـوز مـن کـیمی بـیچاره اولور قـوُربانین.
خسته‌دیر کؤنلوم اوگوندن بری زولفون گـؤره‌لی،
حسـرتیندن اؤله‌رم، اولمـاسا گـردرمانین.
باشقا بیر فیکرله هر کیم سنه کج باخسا، گـولوم،
ایـتی خـنجر کـیمی بـاتسین گـؤزونه مـژگانین.
نـازنینلر سـنی گـؤردوکده خـجالتدن اؤلور،
وای اگـر تـؤکسن اوزه زولف - عـبیر افشـانین!

واحد، اومید - وصال ائیله‌مه، بیچاره، سنین
بو خیالات ایله آخیر چیخاجاقدیر جانین.

تانری ییخسین!

منیم ایستکلیمین هر کس کی، گؤره روخسارین،
ایسته‌مز باغ - بهشتین نه گولون، گولزارین.
بولبوله اؤز گولو خوشدور، منه اؤز جانانیم،
هانسی عاشیقدیر اوکی، سئومه‌یه اؤز دلدارین؟
بیرجه بیگانه دئییل کؤنلومو بر باد ائله‌ین،
تانری ییخسین، گؤروم، عالمده ائوین اغیارین!
سئوگیلیم اولسا طبیبیم، منه تئز چاره قیلار،
توتار اؤز نازیک الی‌ایله یخیلان بیمارین.
من سئوه‌ن دلبری یوزلرجه گؤزه‌للرده سئویر،
ائل سئویر، رسمدیر، ایستکلی، عزیز سردارین.
بیرجه یول وصل تمنا سینی ائتسم‌ده اونا،
دئدی مین نازایله «یوخ»، گؤزله‌مه‌دیم تکرارین.
منی کیم گؤرسه دئییر: یارین اولوب غئیر ایله یار،
باغ منیم، مئیوه منیم، اؤزگه یئییر نوبارین.
بیوفالیق سؤزو ایشلنمز ایدی عالمده،
لیلی مجنونونا دوز ائتسه ایدی ایلقارین.
واحد، البته، اؤچولماز فلگین جؤروندن،
هر بینا کی، تیکیله شؤقوایله معمارین.

مین جان وار اسیرین!

سن بیر گولوسن، سئوگیلیم، ان تازه باهارین،
بیر بولبولویم من‌ده بو قیمتلی دیارین.

بیر بؤیله گؤزه‌ل‌لیک کی، طبیعت سنه وئرمیش،
اولماز، گؤزه‌لیم، قسمتی هر نازلی نیگارین.
بیر ناز ایله باخماقلا ییخیب کؤنلومو گئتمه!
هئچ اووچو آتیب گئتمه‌میش عالمده شیکارین.
ائیلر بو کیفایت منه، مئی ذؤقو نه لازیم،
هر دم کی، دوشر خاطیریمه چشم - خومارین.
هر تار - سر - زولفده مین جان وار اسیرین،
معناسی بو دور، دینله صداسین دف و تارین.
خواننده‌یه وئر فیکرینی، پژمرده اوتورما،
معناسینی قان، رمزینی بیل «شور» و «قاطار» ین.
مقصد سنین اوصاف - جمالیندیر همیشه،
گولشن‌لری فریادی توتوب بولبول - زارین.
هر چند کی، مئی ذؤق وئریر، واحد، اوُنوتما،
هر صبح زامانیندا اونون رنج - خومارین.

اولماسین!

تاپشیر، ای گول، زولفونه دایم پریشان اولماسین،
عاشیقین بولبول صفت هیجرینده نالان اولماسین.
بیر کنار ائیله اوزوندن، آشکار اولسون اوزون،
گیزله‌نیب رویون اوزلفون ایچره، پنهان اولماسین.
قتلیمه فرمان وئریب ابرولرین، مژگانلارین،
سینه - سوزانیما ده‌یسین، پئشیمان اولماسین.
جمله ده‌یسین سینه‌مه، اوخ ایله پاره ائیله‌سین،
یوز معالج ائیله‌سه، تدبیر - درمان اولماسین.

جنتی، حورینی وصف ائیلرمنه زاهید، گرک
جنت - اعلاده بیر سن کیمی قیلمان اولماسین.
سید - زرگر [۱] ایدی، واحد، جهاندا مرشدین،
جهد قیل، بیر نقطه بو شعرینده نقصان اولماسین.

موسیقی‌نین قیمتی!

میخانه مجلیسینده گرک صحبت اولماسین،
بیرکسده صحبت ائیله‌مگه جرأت اولماسین!
صحبت خیلافدیر، دئمیرم، ترکین ائیله‌یین،
مئی مجلیسینده، جهد ائله‌یین، غیبت اولماسین،
سرخوشلوق ائتمه، گؤزله مئیین احترامینی،
سالما آیاغا باده‌نی، بی‌حؤرمت اولماسین!
مئیدن مراد ذؤق و صفا آلماق ایسه گر،
مئی تک بوساطه ذؤق یئتیر، نفرت اولماسین!
ایچدیکجه اهل - حالی ائدر هوشیار مئی،
پژمرده‌لنمه، قابل اوتور، غفلت اولماسین!
پیر - موغان او شخصه ائدیب باده‌نی حلال،
ذاتیندا شوبهه یوخ کیم، اونون علت اولماسین!
سن آدم اول، ادبله مئی ایچ، اؤیما جنته،
کؤثر، جهنمه، سنه قوی قسمت اولماسین!
مئی‌دیر، خلاصه، روحا غذا، بیرده موسیقی،
بونلاردان اؤزگه عالی گرک نعمت اولماسین!

---

۱ - شاعیر سید زرگر.

ظـنیم خـطا دئـییل کـی، دئـسم مـوسیقی کـیمی،
صنعت‌لر ایچره ایـنجه گـرک صـنعت اولمـاسین!
هـر عـلمه قـیمت اولدو ایگـیرمنیجی عـصرده،
بـیر یـئراولورمـو مـوسیقیه قـیمت اولمـاسین؟!
واحـید، او مـلّت کـی اونـون مـوسیقیسی یـوخ،
باتسین‌دا یـئرلی - دیـبلی، ائـله مـلت اولمـاسین!

اغیار اویانماسین!

آهســته، بــولبولوم، اوخــو، دلدار اویـانماسین!
نازایله یاتمیش اول گول - بی‌خار اویـانماسین!
صـبحون زامـانی دردی جـوشار بـینوالاریـن،
گـیزلینده نـاله چک، او جـفا کـار اویـانماسین!
یوخدور غمیم، اویـانسا او گـول، آرزوم بـودور،
یـانسین رقـیبیم اودلارا، اغـیار اویـانماسین!
ای مــاه‌پاره‌لر، بــو گـئجه یـار گـلمه‌ییب،
سـؤنسون فـلکده ثـابت و سـیار، اویـانماسین!
سـوزگون بـاخیشلا یـار سـئویندیردی کـؤنلومو،
گـؤرجک طـبیبینی نـئجه بـیمار اویـانماسین؟!
چشـمینده فـتنه وار او گـولون، احـتیاط ائـدین،
ممکن دئییل کی، مست - خطاکار اویـانماسین!
واحـــد، دئـییرلر ایـندی‌ده مـیخانه‌لرده‌دیر،
اؤز تؤبه‌سین کی، ائیله‌دی ایـنکار، اویـانماسین!

زولفون شانه‌سیز قالسین!

گؤروم، ای بیوفا، زولفـون هـمیشه شـانه‌سیز قـالسین،
اوجـانلار مشکـینی اغـیارسیز، بـیگانه‌سیز قـالسین.

جمالین شمعینه قوی من یانیم، اغیاری یاندیرسین،
شب - هیجرانی‌گؤرسون،شمع‌سیز،پروانه‌سیز قالسین.
اگر اول زولفه مندن غئیری بیر عاشیق کؤنول وئرسه،
بو زنجیر - جنون، یارب، گؤروم، دیوانه‌سیز قالسین.
منیم افسانه - عشقیمله ایندی ذؤق آلیر عالم،
گرک فرهاد و مجنون شهرتی افسانه‌سیز قالسین.
منی محروم ائدن گول‌اوزلولر جام - وصالیندان
ایچیب اؤز باغرینین قانین، مئی و میخانه‌سیز قالسین.
عداوتله کؤنول پیمانه‌سین سیندیرما، ای ظالیم،
روا گؤرمه، محبت‌خانه‌سی پیمانه‌سیز قالسین.
منی اول نازلی جاناندان آییرماق ایسته‌ین، واحد،
منیم تک مین بلا چکسین، گؤزه‌ل جانانه‌سیز قالسین.

شانه دولانسین!

زولفونده نه لازیم، گؤزه‌لیم، شانه دولانسین؟
قویما، او حرمخانه‌نی بیگانه دولانسین!
عیب ائیله‌مه، کویوندا دولانسام گئجه - گوندوز،
شمعین گرک اطرافینا پروانه دولانسین.
ساقی! دولانیم باشینا، مئی جامینی گزدیر،
سرمست اولوم، باشیما مئیخانه دولانسین.
اول زولفه کؤنول وئرمه، دئییرلر منه، اما
اونسوز نئجه بس بودل - دیوانه دولانسین؟
مجنون نه برابرمنه، صحرالارا قاچدی،
عشق اهلی اودور، عرصه‌ده مردانه دولانسین!

اغـیار ایـله اؤز یـارینی هـمدم گـؤرەن عـاشیق،
دوشسـون گـرک او، دشت و بـیابانه دولانسـین.
سرخوشلوق ایله عؤمرونو صرف ائیلەمه، واحد!
عـــارف اونـــا دئـــرلرکی، ادیـــبانه دولانســـین.

هوشیار دولانسین!

قــویما، گــؤزەلیم، کــویونا اغـیار دولانسـین،
انـصافمی، گـولزاری گـلیب خـار دولانسـین؟!
راضـی دئـییلم اؤزگـه اولا مـحرم - وصـلین،
گــولزار - بــهشتی نــییه کــفار دولانسـین؟!
کؤنلوم قوشودایم دولانـیر شـؤق - روخـونله،
البـــته، گـــرک کـــعبەنی زوار دولانســـین.
اکـــراه ائـــلەمه، قـــامتینه زولف دولاشســـا،
سرو اوستونه، بورسمدی، شـاهمار دولانسـین.
رحم ائت، گونومو ائیلەمه زولفون کـیمی قـارا،
قـــویما اوزونـــه طـــره - طـــرار دولانســـین.
سالدی منی پیوسته قـاشین فـیکرینه، ظـالیم،
دایم بئله قـوی چـرخ - جـفاکـار دولانسـین.
مخمور گؤزون فیکری ائدیب عالمی بـیهوش،
واحد نئجه بـوشؤق ایـله هـوشیار دولانسـین؟

قوی عالم اینانسین!

گؤستر، گؤزەلیم، گول اوزونو گؤرسون، اوتـانسین،
پـــروانـــه ســـوراغـــیندا گـــزیب اودلارا یـــانسین.

بسـدیر، بـوقدر مست گـؤزون فـتنه تؤره‌تدی،
بـاخمامنه چـوخ نـازایـله، قـوی فـتنه دایـانسین.
زولفـون عـجب آهسـته یـاتیب تـرسینه‌ن اوسـته،
ترپنسه خـطا بـاش وئـره‌جک، قـویما اویـانسین.
کؤنلومده نـه‌لر وار سـنه، نـئیلیم، دئـمک اولمـور،
یوخ بیر ائله حال اهلی دئـییم، دردیـمی قـانسین.
جـنّت کـی دئـییرلر، اونـا بـیر کـیمسه ایـنانمیر،
سن گؤستر او گول‌چهره‌نی، قـوی عـالم ایـنانسین.
بـختیم کـیمی بـیگانه‌لرین عـؤمرو گـؤده‌لسین،
ای گول، تکـی عـالمده سـنین زولفـون اؤزانسـین.
چـوخدان او قـارا گـؤزلرینین حسـرتییم مـن،
آلسین، گؤزه‌لیم، جانیمی، چوخ قویما، یـوبانسین.
نـئیلیـ، سـنه بـیلمم بـو فـلاکـتزده کـؤنلوم،
بـیچاره‌نی بـیر قـویمادی، آسـوده دولانسـین.
واحد، دئـمه، عشـقینده جـفا چکـدیم‌اوشـوخون،
تاپ بیرائله عـاشیق کـی، بـو سـؤدادا قـازانسین.

گؤزو چیخسین!

کج باخساکیم اول ماه - جماله، گؤزو چیخسین،
دوشسون اودا من‌تک بئله حاله، گؤزوچیخسین،
اؤلدوردومـنی طـعنه‌سی هـیجرینده رقـیبین
گل، بیریئتیشک بزم - وصـاله، گـؤزوچیخسین!
ماه - روخونو چـرخـده خـورشیده نشـان وئـر،
قـالسین مـتحیر بـو جـماله، گـؤزو چـیخسین!

سئیر - چمن ائت، غـنچه لبـیندن اولا دلخـون،
گؤستر اوزونو، داغداکـی لاله گـؤزو چـیخسین!
چشـــم و لبـــینی ســاقییه مــیخانه‌ده گـؤستر،
مئی تک قیزاریب الده پـیاله، گـؤزو چـیخسین!
آت سینه‌مه مـژگان اوخـون، اغـیارین حسـددن
دوشسون اوره‌گی، ای گؤزو آله، گؤزو چیخسین!
واحـد، مـنیم اول گـؤزلری خـونباریمی هـرکس
بـدگؤزله اگـر سـالسا خـیاله، گـؤزو چـیخسین!

هوشیار اولدون!

مـــنی آتـــدین، گـــؤزه‌لیم، اؤزگـــه‌لره یـــار اولدون،
نـئیله‌میشدیم، مــنه یـار اولمـادین، اغـیار اولدون؟
بیوفا اولمایاسان، سـن مـنه سـؤز وئـرمیش ایـدین،
نـــیبیه بـــیگانه‌یه آخـــیردا وفـــادار اولدون؟
من کـی هـر مـحنته قـاتلاشمیشام عشـقونده سـنین،
نــه سـببدن مـنه سـن بـیرگول ایکـن خـار اولدون؟
هـــانی اول عـــهده وفـــا ائـــیله‌دیگین گـــونلریمیز،
نـــیبیه اغـــیار کـــمندینه گـــرفتار اولدون؟
مـــین جـــفا ائـیله‌یه‌سن، مـن یـئنه عشـقیمده وارام،
مـــنه، هـــر چـــند، ازلدن‌ده جـــفاکـــار اولدون.
حئیف، او زحمتلره، من چکمیشم عشـقینده سـنین،
فیکر ائدیردیم منه سـن، بـلکه ده، غـمخوار اولدون.
اؤزون آخـــیردا پشـــیمان اولاجـــاقسان، بـــیلیرم،
مـــنه رحـــمین دگـــیشیب، بـــلکه، طـرفدار اولدون.

واحدم، مین بو قدر جوٗر ائده‌سن، من دؤزه‌رم،
مستسن، گئت هله سن، بلکه ده، هوشیار اولدون.

حُسنووه مغرور اولدون!

نه اوچون حُسنووه، ای گول، بئله مغرور اولدون؟
بیوفالیقدا بوتون عالمه مشهور اولدون.
نییه اؤز عاشیقینی بونجا نظردن سالدین،
کیملر اؤیرتدی سنی، یا نییه مجبور اولدون؟
بسله‌دیم زحمت ایله غنچه زامانیندا سنی،
نییه گول تک آچیلیب، غئیر ایله مسرور اولدون؟
توتدون اغیاری، منی هیجر اودونا یاندیردین،
سنه بیگانه اولان کسلر ایله جور اولدون.
اؤزگه‌لر مجلیسینی گون تک ایشیقلاندیردین،
بیزه یئتدیکده نه تئزکن بئله بی‌نور اولدون؟
وئردین اغیاره نشان جمله گؤزه‌لليکلریوی،
پردهٔ - زولفله گؤرجک بیزی مستور اولدون.
سن هله، واحد، «عن‌الحق» سؤزونو ورد ائیله،
بیر سوران اولمادی سندن، نییه منصور اولدون؟

گرک شاعیر...!

گرک شاعیر اولان آزاده و لاقئید و مست اولسون،
نه کاری اهل - عالم حق پرست، یا بوت پرست اولسون.
یئنی عالم یارات، فرعون و موسادان نولور حاصیل،
هنر گؤستر، قوی اونلار سلطنت قئیدیله مست اولسون.

خـلیل‌اللــه ایـله نـمرود اودون تـعریفه حـاجت یـوخ،
شارابنئللر شراریـندان جـهان ایسـتر شکست اولسـون.
"شــــهید کـــربلا اول، بــیلمه‌ین آزاده‌لیک قــدرین،
یزید دونه قوی، شمر - ده‌نی تک زیردست اولسـون.[۱]
دئ، واحد، "ثاقب" و "سـیار"ه اونـلار حـقی تـاپسنلار،
جهنم! خلق - عالم قوی گئدیب آذرپرست اولسـون.[۲]
بوزوونا ۱۹۲۵ [۳]

صفاسی یوخدور اونون!

کؤنول، اینانما او شوخه، وفاسی یوخدور اونون،
حقیقی مـحرم اولان آشـناسی یـوخدور اونـون.
مــنیم تــرانــه‌مه بــولبول چــمنده حسـرتدیر،
منیم تک عشقده شور و نواسی یـوخدور اونـون.
من ایندی کی وارام عالمده، اؤلمـه‌ییب مـجنون،
او یوخسادا، دئمه‌یین، اقرباسی یوخدور اونـون.
فلکدن اؤمماق عبثدیر، اومید - ذؤق - حـیات،
بیناسی غصه و غم‌دیر، صفاسی یوخدور اونـون.
طـبیعت عـاشیقیدیر، اؤز یـاراتـدیغی گـؤزه‌لین،
شـعورسوزدور ازلدن، ذکـاسی یـوخدور اونـون.

---

۱ - بو بیت بوزوونالی شاعیر "آذر"دن‌دیر.

۲ - غزل د.م.ت.ز. نین خاطیره‌لریندن آلینمیش و بیرینجی دفعه چاپ اولور.

۳ - غزل ۱۹۲۵ - نجی ایلده، بوزوونا استراحتگاهیندا، شاعیرلر "آذر"، "ثاقب"و"سـایر"ایـله اولارکن قلمه آلینمیشدیر. یازیلما سببینی بیلمک اوچون باخ خاطیره لره.

اسیر - زولف - نیگار اولمایان دئییل عـاشیق،
باشیندا عشق و محبت هاواسی یوخدور اونـون.
بـوتون گـؤزه‌للره‌دیر واحـدین بـیل اخـلاصی،
گؤزه‌لدن اؤزگه شئیه اختصاصی یوخدور اونون.

شوکر اولسون!

یئنه یئتیشدی الیم وصـل - یـاره، شـوکر اولسـون،
کی، حسرت اولمادیم اول گولعذاره، شوکر اولسـون!
خـزان زامـانی کـئچیب، بـولبولوم، فـغان ائتمه،
قـیزیل چـیچکلر آچـان نـوباهاره شـوکر اولسـون!
او گول کی، اوزموش ایدیم، اونداان اؤز اومید الیمی،
او ایـندی عـطر وئـریر لاله‌زاره، شـوکر اولسـون!
او سـئودیگیم گـؤزه‌لین، آه، او نـازنین مـلگین
دونـن جـمالینی گـؤردوم دوبـاره، شـوکر اولسـون!
آیـیرماق ایسـترایـدی مندن اول نـیگاری فـلک،
کـی، دوشـمه‌دیم الم - انـتظاره، شـوکر اولسـون!
چکـیب کـنارینا هـر بـولبول ایـندی اؤز گـولونو،
گول ایسه باخمایاجاق بیرده خاره، شـوکر اولسـون!
بـو قـارا گـؤزلولری بـونجا سـئومیشم، واحـد،
نه یاخشی اولمامیشام بـختی قـاره، شـوکر اولسـون!

نئجه اولسون!

مـن مـایلم اول یـارا، بس ایـندی نـئجه اولسـون؟
قـویموش مـنی آوارا، بس ایـندی نـئجه اولسـون؟

بـولبول کـیمی چـوخ ائـیله‌مه، گـل، نـاله دئـییرلر،

گول همدم اولوب خارا، بس ایندی نئجه اولسون؟

ســالمیش مـنی گـؤزدن گـؤزه‌لیم، نـازلی طـبیبیم،

یوخ دردیمه بیر چارا، بس ایندی نـئجه اولسـون؟

قـوی ائـل مـنه دیـوانـه دئـسین، مـن کـی اسـیرم،

اول طـرهٔ - طـرارا، بس ایـندی نـئجه اولسـون؟

ترک - وطن ائتدیم ره - عشـقینده او مـاهین، (۱)

غـربتده گـونوم قـارا، بس ایـندی نـئجه اولسـون؟

دیـــندیرمز اگـــر یــار مــنی، اولمـــاسا اغــیار،

یـالوارمـاییم اغـیارا، بس ایـندی نـئجه اولسـون؟

هـیجران غـمی، غـربت سـتمی، طـعنه - اغـیار...

گلدیم دخی زینهارا، بس ایـندی نـئجه اولسـون؟

واحـــد! اگـــر اؤز شـــمعینه پـــروانـه‌دیر عـاشیق،

مــن‌ده رُخ - دلدارا، بس ایــندی نـئجه اولسـون؟

اهل - حال اولسون!

گؤزه‌ل، مشکل سنین تک بیر نفر صاحب جمال اولسون،

چتین کی، بو قارا گـؤزلر، بـئله خـط ایـله خـال اولسـون.

دیشین اینجی، لبـین غـنچه، گـؤزوندور نـرگس - شـهلا،

بـــو نـعمت‌لر سـنین واردیـر، بشـرده بـو مـحال اولسـون.

قـــیلیب پـــرنور دونـیانی گـونش گـؤی اوزره، ای مـه رو،

اوزون نـورون اونـا گـؤستر، گـؤره‌ن تک انـفعال اولسـون.

---

۱ - غزل اورتا آسیادا قلمه آلینمیدیر.

خیال - سهو ائدیب، ای مه، قاشین محرابه بنزه‌تدیم،
خمیده قاشلارین تک، حاشالله، بیر هیلال اولسون.
او زولفه شانه وور آخیر، پریشان ائیله سونبول تک،
دل - عشاق ایسترسنسه گر آشفته حال اولسون.
کیمین زولفونه، واحد، اعتماد ائتدیم، کؤنول وئردیم،
جهاندا گؤرمه‌دیم بیر یار من تک اهل - حال اولسون.

یاشاسین صلح!

ای کؤنول، سئوائله جانانی، گول اندام اولسون،
سؤزو شیرین، اؤزو بیر شوخ - دلارام اولسون.
هر گؤره‌نده سنه مستانه گولوشلرله باخان،
بو نزاکتله او بیر فتنهٔ - ایام اولسون.
اولاسان اووچوسو دایم ائله رعنا گؤزه‌لین،
سنه آهو کیمی هردن اؤزوده رام اولسون.
بوندان آرتیق‌دا سعادتمی اولار عاشیق اوچون،
یاری هم مجلیس، الینده مئی - گولفام اولسون!؟
بو گؤزه‌ل مجلیسیمیز، روحاغیدا موسیقی‌دیر،
ساکیت اگلشمه‌لی، قوی موسیقی اتمام اولسون!
کاما یئتمک‌لیگه قویمور منی کویوندا رقیب،
خلقی ناکام ائله‌ین کس اؤزو ناکام اولسون!
یاری اغیارایله گؤرجک، دئمه، فریاد ائله‌مه.
گول اولا خار ایله، بولبول نئجه آرام اولسون؟
ائلیمیز شاددی، وطن‌ده گونو - گوندن آباد،
یاشاسین صلحوسئونلر - هامی خوش کام اولسون!

قـورخـما، عشـق عـالمی آخـیر سـنی بـدنام ائـتسه،
گــرک عــاشیق‌لیک ائــدن دهـرده بـدنام اولســون.
واحــد، ایسـترسن اگـر، مـوسیقی‌دن ذؤق آلاسـان،
مجلیسینده هم ابوالفتح [۱]، همی بهرام اولســون![۲]

تانری غنیم اولسون!

یـارین سـر -کـویوندا تکـی مسکـنیم اولسـون،
جنّت آدی چکسم، مـنه تـانری غـنیم اولسـون.
دئرلر منه، مـعشوقون اولوب غـئیر ایـله هـمدم،
انصافمی یار اؤزگـه سـینین، آد مـنیم اولسـون؟
حال اهلی اگـر اولسـا رقـیبیم، تـوتارام دوست،
من ایسترم حال اهلینی، خود دوشمنیم اولسون.
مــن ایســته‌مرم لعــل -لب - یــاردان اؤزگـه،
دونــیادا نـه دؤلت، نـه‌ده بـیر مـعدنیم اولســون.
سن اولماسان، ای گول، منه هر یئرده خـزانـدیر،
سنسیز نه باهاریم، نه گولوم، گـولشنیم اولســون.
وار اؤزگــه صــفاسی، اولا بـیر گـوشهٔ خـلوت،
بیر تک من اولوم، بیرده کی سیمین‌تنیم اولسون.
واحـد! بـو تـمنادایـام، عـهد ائـتمیشم، اؤلسـم،
جــانان ایــله بـیریئرده گـرک مـدفنیم اولســون.

آیهٔ - قرآن توتسون!

قــویما، ای مـه، اوزونـو زولف - پـریشان تـوتسون،
نــبیه بــو حُســنله عــالم ســنه نـقصان تـوتسون؟

---

۱ - مفتی ابوالفتح علی‌یئوو.
۲ - تارزن بهرام منصور اوو.

گر غلط نقطه دئسم، مصحف - حُسنون خطین،
بو سببدن منی قوی آیه - قرآن توتسون.
اعتراض ائیله‌مه روخسارینا خط گلمک اوچون،
کی، گرک مورو ملخ مولک - سلیمان توتسون.
تؤکدو مستانه گؤزون قانیمی یوز ناز ایله،
گؤروم، ای شوخ - خطادیده، سنی قان توتسون.
نه آتارسان، تن - سوزانیما طعن اوخلارینی،
بونجا پیکانی گرکمزمی مگر جان توتسون؟!
دوشدوگومچون ره - صحرالارا، عیب ائیله‌مه یین،
اصل دیوانه گرک سمت - بیابان توتسون.
واحدم، ناله و فریادیما رحم ائیله، گولوم،
قورخورام کی، سنی بوناله و افغان توتسون.

جانان اوخوسون!

گولون عشقینده گرک بولبول - نالان اوخوسون،
آشکار ائیله‌مه‌ییب دردینی، پنهان اوخوسون!
موسیقی خادمی‌دیر بولبول - شیدا اؤزوده،
گرک عاشیقله برابر ائدیب افغان اوخوسون!
عرفا اهلینه دونیادا جهنم‌دیر او یئر،
کی، واریب عارف اولان مجلیسه نادان اوخوسون.
عؤمر قیمتلی اثرلر طلب ائیلر بیزدن،
علم - اشعاری گرک یاخشی غزلخوان اوخوسون.
بورجوموزدور، وطن هر ساحه‌ده امر ائتسه بیزه،
قویمایین تربیه‌سیز کیمسه‌نی هذیان اوخوسون!

ان گـــــؤزه‌ل نـــغمهٔ - داوودو دوشـــونمز جـــاهیل،
بـــو مـــوغاماتی گـــرک عـــلملی انسان اوخـــوسون.
ایکـــی دونـــیادان او بـــیر ثـــانیه آرتـــیقدیر، اگـــر
عاشیقین غملی گؤروب ناز ایـله جـانان اوخـوسون.
بـــیلمه‌ین شـــخصه نه‌وار عـــارض - جـــانانده، گـــرک
مکـتب - عشـقده اولجـه «گـولوستان» اوخـوسون.
قـــارابـــاغدیر بـــیزیم اؤز اؤلکـــه‌میزین شـــیرازی،
قـوی بـو تـاریخی حـقیقت‌لری هـریان اوخـوسون!
هـــــر ضـــــیافتده بـــیزیم عـــادتیمیزدیر، واحـــد،
قیز، گلین شادلیق ایله اوینانسین، اوغلان اوخوسون.

آذربایجان اوخوسون!

اوخو، ای بولبول - شیدا، گول - خـندان اوخـوسون،
گؤرسون اؤز عاشیقینی، شور ایله جـانان اوخـوسون.
بـو گـؤزه‌ل لهـجه‌ن ایـله عـالمه گـؤستر اؤزونـو،
اؤزگـــه‌نی قـــویما مـــوغاماتینا داســـتان اوخـــوسون.
وطـــــنین بـــــولبول - شـــیدالارینی شـــورا گـــتیر،
اوخـــو بـــیر نـــغمه، بـــوتون آذربـــایجان اوخـوسون.
مـــــوسیقی صـــــنعتینی آذربـــــایجان یـــــارادیب،
قـــوی‌بو تـــاریخی حـــقیقتلری تـــهران اوخـــوسون.
لحـــن - داوودی بـــیزیم خـــلقیمیز ایـجاد ائـله‌ییب،
بـؤیله ایـجادی گـرک یـاخشی غـزلخوان اوخـوسون.
قـــارابـــاغدیر بـــیزیم اؤز اؤلکـــه‌میزین شـــیرازی،
اؤز مـــوغاماتینی لازیـــمدی هـــر انســـان اوخـــوسون.

عــــصرلرله یـــاشاسین مـــوسیقی خـــادیملریمیز،
قوی ائشیسین بو سـؤزو مـصطفی پـایان، اوخـوسون.
تـــبریزین نـغمه‌سینی خـلق یـاراتـمیش، واحــد،
قوی دئسین فیکریمه احسن بوتون عرفان اوخـوسون.

مهر - جهان آرا اوزون!

ائتدی پنهان زولف ایچینده اول ملک سیما اوزون،
گیزله‌میش ابر ایـچره‌سان مـهر - جـهان آرا اوزون.
لیلی سـاچلی بـیر پـری مـجنونا دؤنـدرمیش مـنی،
رحــمه گـلمز، تـوتسادا آهـیم اودو دونـیا اوزون.
غرق اولوبدور سیل - غم ایچره وجودوم اؤیله کیم،
بـنزه‌رم مــن اول حـبابه کـیم، تـوتار دریـا اوزون.
یوز گؤزه‌ل، اؤز سئوگیلیمدن باشقا، آچماز کـؤنلومو،
شـبهه‌سیز، مـجنونا گـؤسترسین گـرک لیـلا اوزون.
یـارسیز، گـول اوزلو جـانانسیز بـوساط - بـاده‌ده
قان اولور کؤنلوم، گؤزوم گؤرسه مئی - حمرا اوزون.
یوز کؤنول مین ناز ایله باخدیقجا قان ائتسین گـرک،
گـؤسترینجه عـاشیقه بـیردم او گـول رعـنا اوزون.
بـیر مـنیم کـؤنلوم دئـییل دیـوانـه‌سی مـه‌رولارین،
من کیمی یوزلرله مـجنونلار تـوتوب صـحرا اوزون.
زولفـدن، دیـوانـه‌دندیر هـر سـؤزون، شـاعیر، یـئنه،
گـؤستره‌ر بـیرگون سـنه عـارفلر استهزاء اوزون.
واحــدا، اول بـیوفا اغـیاره یـوزمین لطـف ائـدر،
گـــؤستره‌ر امّــا مــن - مسکــینه اسـتغنا اوزون.

بولبولون ماجراسی!

گــلنده صـبح زامـانی صـداسـی بـولبولومون،
آلیر بـو جـانیمی شـورو نـواسـی بـولبولومون.
فداسیدیر اودا من تک گول اوزلو بیر گؤزه‌لین،
بو خسته جانیم اولایدی فداسی بـولبولومون.
بلایه صبر ائـده بـیلمیر، شکسـته خـاطیردیر،
نه وارسا، قوی منه گلسین بلاسی بـولبولومون.
مــنیم کــیمی اودا بــیچاره‌دیر، فــلکزده‌دیر،
نـه وار طـبیبی، نـه درده دواسـی بـولبولومون.
هــمیشه کــنج - قـفسده اسیر - مـحنت‌دیر،
نه‌دیر ثبوت ائله‌ین، یوخ جزاسی بـولبولومون.
مــحبت اهــلی بـلادان اؤلونـجه قـۇرتارماز،
باشیندا چوخدور هله ماجراسـی بـولبولومون.
جمال - یاره باخیب، واحد، هر سحر یـالوار،
کی، مستجاب اولور هر بیر دعاسی بولبولومون.

دونیاگولسون!

گؤستر، ای گول، اوزونـو بـولبول - شـیدا گـولسون،
گــؤزلرین شــؤقو ایــله نـرگیس - شـهلا گـولسون.
چیخ چمن سئیرینه بو حُسن ایـله، بـو قـامت ایـله،
گول سئوینسین، گؤزه‌لیم، سرو - خرامان گـولسون.
آچ، داغیت نـاز ایـله، لیـلا کـیمی، زولفـون اوزونـه،
دردلی عـــاشیقلرینین عشــقینه صــحرا گــولسون.
گــزمه بـوندان بـئله بـیگانه ایـله، قـورخـوم اودور،
بــیوفا سـؤیله‌ییب عــالم ســنه، دونــیا گـولسون.

سئوگیلیم، ایندی جسارت گونو، مردلیک گونودور،
قویما، اؤز عاشیقینه هر یئتن ادنا گولسون!
آغلاماق عشقده عاشیقلر اوچون نسقصاندیر،
کی، گرک یوسیفین عشقینده زلیخا گولسون.
واحد عاشیق‌ایسه، مجنونا دئیین آغلاماسین،
گلسین ائتسین بو گؤزه‌ل شوخا تماشا، گولسون.

قارا زولفون!

نیگاریم گول اوزوندن ائیله‌مز بیردم جدا زولفون،
قوروب کؤنلوم قوشون صید ائتمگه دام - بلا زولفون.
قیلیر زولفو کیمی قارا گونوم شام و سحر ای دل،
کی، هر دم گول جمالینا تؤکر اول مه قارا زولفون.
اولور عشق اهلی آشفته، قالیر هم زار و سرگردان،
ائدر آشفته، کؤنلوم تک، هاچان باد - صبا زولفون.
اولور خوشبو جهان سرتاسر، ای دل، وجهی وار، بالله،
ائدنده نازایله شانه او گولروخ مشک‌سا زولفون.
گؤروب، واحد، خیال ائتدیم اوزونده زولف پرچینین،
کی، گویا گنج اوستونده یاتیبدیر اژدها زولفون.

ائتمه پریشان زولفون!

خبرین یوخ، گؤزه‌لیم، کؤنلوم ائدیب قان زولفون،
ائیله‌مه گول اوزونه بیرده پریشان زولفون.
یئتمه‌سین کامه وصالیندان ائدن عاشیقینی،
راضیییام، کؤنلوم ائوین ائیله‌سه ویران زولفون.

ال ووراندا سن اونا ناز ایله کؤنلوم اوزولور،
نازنینیم، داها ترپتمه صبادان زولفون.
دایما مست گؤزون فتنه‌لر اؤیرتمیش اونا،
او سببدندیر، ائدیب عالمی حئیران زولفون.
سنه بیر دفعه باخان عاشیقی‌مین درده سالیر،
عادت ائتمیش بوجفاائتمگی چوخدان زولفون.
ایسته‌دیم، بیرده تاماشا ائله‌ییم گول اوزونه،
گؤرنه ظالیمدی، منه وئرمه‌دی امکان زولفون.
دردلی واحد کیمی هر گون ده‌لی - دیوانه اولار،
گؤرسه گر بیر دفعه هر عاشیق - نالان زولفون.

گول اوچون!

عهدوپیمانی دوزاولسایدی گولون بولبول اوچون،
بولبولون گولشنی تؤتمازدی صداسی گول اوچون.
لاله رنگ اولدوپیالم هوس - لعلین ایله،
قانادؤندو اوره‌گیم نشئه - بی‌حاصل اوچون.
آفرینلرسنه بونازایله جان آلماقدا،
سن کی وارسان، داهایئرقالمادی عزرائیل اوچون.
نئی کسیلمک ستمیندن دئمه، فریاداگلیر،
اوجالیر ناله - نئی همدم - ناقابل اوچون.
راه - جاناندازلیخادابلالارچکدی،
مین ستم گؤردو، اوبیریوسیف - شیرینديل اوچون.
اگراوصاف - جمالی اومهین شرح اولونا،
معجزه حل ائدن عاجیز قالاجاق تحلیل اوچون.

سئویله‌مزدیم سر - رولفونده کی دیوانه‌لری،
درس - عبرت بواگراولماساهرعاقیل اوچون.
عیب ونقصانسیزاولان کیمسه تاپیلماز، واحد،
جهلدن قاچ، اوخواشعارینی سن کامیل اوچون.

یادگاراوچون!

کیم کی، رقیبه منت ائدیروصل - یاراوچون،
بیرعندلیبدیر، سئوینیرنوباهاراوچون.
ساقی، شرابیمیز قوتاریر، یاریدیرگئجه،
بیر آز قناعت ائیله، صبوح - خوُمار اوچون.
گیزلینده وحشی‌لیکله مئی ایچمک حرامدیر،
انسان کیمی حرام دئییل آشکار اوچون.
چوخ درد وارکی، چاره تاپیبدیرطبیب لر،
بیرچاره اولماییب الم - انتظار اوچون.
بیرقاراگؤزلو کؤنلومو ائتمیش منیم اسیر،
یورغون دوشن بیر اووچویا بنزر شیکار اوچون.
عاجیز خطا قیلیرسا، عطایه اومیدی وار،
هیچ یئرده یوخ خیلاص یولو ظلمکار اوچون.
واحد، داریخماقوی، گؤزو چیخسین رقیبلرین،
یاز یاخشی شعرلر وطنه یادگار اوچون.

منیم چون!

هرکس کی دئسه، دردیمی دلداره منیم‌چون،
گویاکی، طبیبیمدیر، ائدیب چاره منیم‌چون.

بیر بولبولم، اؤزنـاله - زاریم منه بسدیر،
کیم یالواراجاق گولدن اؤتورخاره منیم‌چون.
بیرلاله روخون من یئنه زولفونده اسیرم،
گؤردوکده دئییرخلق گونوقاره منیم‌چون.
جاندان کئچه‌رم، بیر ائله حال اهلی اولایدی،
دردیم دئییب، اول دلبره یالواره منیم‌چون.
پروانه‌ده اولسایدی اگر منده اولان عشق،
یوز شؤق ایله چیرپاردی اؤزون ناره منیم‌چون.
هئچ بیر کسه راضی دئییلم یار یولوندا،
منّت چکه بوندان بئله اغیاره منیم‌چون.
باشدان - باشا، واحد، بوتون عالم گؤزه‌ل اولسا،
آرتیقدیر هامیندان یئنه مه‌پاره منیم‌چون.

آذربایجانیم اوچون!

من کی جاندان کئچیرم سئوگیلی جانانیم اوچون،
او منیم دوستومو دوشمن تؤره‌دیر جانیم اوچون.
سئویرم، یوز دئسم اول شوخا اینانمیر سؤزومه،
داها یوخ طاقتیم آند ایچمگه وجدانیم اوچون.
اؤزگه بیر اووچونون آهوسونا ذؤقوم یوخدور،
یالنیز آواره‌یم اؤز سئوگیلی جئیرانیم اوچون.
هر سئویملی گولون اؤز عاشیقی، اؤز بولبولو وار،
من‌ده بیر بولبولم اؤز غنچه - خندانیم اوچون.
بیر یاخین گلمه‌دی، بیلمم، نئجه خاطیرجمع اولوم،
چوخ کمند آتمیشام اول زولف - پریشانیم اوچون.

اؤلکــــه مـــین یــــوسیفینه بـــاشقا زلیـــخانه گـــرک،
مـــین زلیـــخا تـــاپیلار یـــوسیف - کـــنعانیم اوچـــون.
بـــو شــــرافت مـــنه نســـلاً قـــالاجاقدیر، واحـــد،
نـــه قـــدر خـــدمت ائـــدم آذربـــایجانیم اوچـــون.

کؤنلوم فغان ائدیر!

کؤنلوم فغان ائدیر یئنه بـیر جـان آلان اوچـون،
بـولبول هـمیشه نـاله ائـدر گـولستان اوچـون.
یول وئرمه زولفون اوغرایا روخسارین عطرینی،
گول غارت اولسا، یاخشی دئییل باغبان اوچون.
گـؤستر چـمنده نـاز ایـله حُسـنون بـاهارینی،
قورخوب سارالماغا گولو قـویما خـزان اوچـون.
مـجنون بـیتیرمه‌میشدیر هـله عشـق مکـتبین،
چوخ آزدیر علمی، تـجربه‌سی امـتحان اوچـون.
اؤیـــره‌ن طـــبیعت عـــالمینین ایـــنجه‌لیکلرین،
یـــوزلرله نـــازنین یـــئتیریر هـــر زمـان اوچـون.
گـــؤردوکده ایـــندی عـــصریمیزین دلربـالارین،
مین جان گرک فدا اولا بیر نازلی جـان اوچـون.
واحد، بـو سـؤزده مـوسیقی تـاثیری گـؤرسه‌نیر،
گویا خصوصی‌دیر بو غزل ناردالان[۱] اوچـون.

آل جانیمی!

حئیف، بیر بیلمه‌دین، ای گول، دل زاریمدا نه وار!
عشـــقیمین سیرّی نـه‌دیر، ائیله‌یه بـیلمم اظـهار.

---

۱ - اووشاران یاریم آداسیندا بیر کند آدی.

قانا دؤنموش اوره‌گیم آختاریر هر یئرده سنی،
امتحان ائتمک اوچون سینه‌می آچ، قلبیمی یار!
قورخورام، شانه ده‌یر کؤنلومه، زولفونده گزیر،
عشق سرگشته سینه قویما، توخونسون اغیار.
ترله‌میش گول کیمی گؤردوم سنی بیگانه ایله،
خسته‌دیر کؤنلوم اوگوندن، گؤزه‌لیم، لیل و نهار.
عاشیقین گؤرمه‌سه روخساری‌نی، باخماز چمنه،
نه قدر لاله و گول آچسا، مین ایل اولسا باهار.
ایلدیریم سرعتی وارتیر - نیگاهیندا مگر؟
مایل - عشقین اولان حُسنونه باخدیقجا یانار.
واحدم، ناز ایله گل بیر بئله اینجیتمه منی،
نولا بیردفعه لیک آل جانیمی، غمدن قوُرتار!

همتیمیز وار!

بیلسن سنه، ای گول، نه قدر حؤرمتیمیز وار،
بیرگون یئته‌ریک وصله، اگر قسمتیمیز وار.
هئچ کیمسه بو ناز ایله سنی بسله‌یه بیلمز،
خوشدور، سنه قارشی نه قدر زحمتیمیز وار.
بیز نئیله‌ییریک جنّتی، یا باغ - بهشتی؟
اؤز باغیمیز، اؤز سولمایاجاق جنّتیمیز وار.
بولبولده بیزیم، گولده بیزم، ائلده بیزیمدیر،
کیمدن، گؤزه‌لیم، ایندی بیزیم منّتیمیز وار؟
قورخما، بیزی هئچ قووه پریشان ائده بیلمز،
زولفون سایی، بیل، عشقده جمعیتیمیز وار.

داغلار حرکت ائتسه ده، حتی بیزه قارشی،
دفع ائتمگه عاجیز دئییلیک، همتیمیز وار.
قووتلی طبیعت‌ده بیزه باش اه‌ییر ایندی،
عشق اهلییک، هر یئرده بیزیم قدرتیمیز وار،
قدرتلی ظفر بایراغی پارلار الیمیزده،
آزاده لیگه، صلحه بؤیوک رغبتیمیز وار.
بیز فخر ائله‌سک، حاقلییق انسانلیغا، واحد!
خالقا، وطنه بیر بو قدر خدمتیمیز وار.

نه‌یی وار؟

کؤنول، بو ناز ائله‌ین مه‌لقالارین نه‌یی وار؟
جفادان اؤزگه بوزولقو قارالارین نه‌یی وار؟
بیر آزجا غم داغیدان بونلارین گؤزه‌ل‌لیگی‌دیر،
بودا گر اولماسا، بو بینوالارین نه‌یی وار؟
یئنه تسلی وئرن عاشیقه گؤزه‌للردیر
کی، یوخسا غصه چکن مبتلالارین نه‌یی وار؟
شکسته نئی کیمییم، باشقا همدمیم یوخدور،
هاوای - عشقه دوشن بینوالارین نه‌یی وار؟
اومید - مهر و وفا اؤمما آشنالاردان،
اؤزون‌ده فیکر ائله، گؤر آشنالارین نه‌یی وار؟
صدای - موسیقی ائتسین گرک کؤنوللری جذب،
اوره‌ک سیخان، یولو خارج صدالارین نه‌یی وار؟
اوزونده دلبریمین طره‌لر تعجبویم،
خزینه اوسته بو کج اژداهالارین نه‌یی وار؟

رقیبی قویماییینیز، کوی - یارایول تاپسین،
بهشت ایچینده بو خاین گدالارین نه‌یی وار؟
عموما خدمت ائله، قورخما، واحد، آرتارسان،
اؤزو اؤزون بگه‌نن خودنمالارین نه‌یی وار؟

گل‌ها گلی وار!

کؤنول، اول شوخا یاخینلاشما اونون انگلی وار،
بیوفانین نه اولور آخیری، نه اولی وار.
مندن آیریلماز ایدی سئودیگیم اؤز جانانیم،
آرامیزدا، گؤرونور، گیزلی رقیبین الی وار.
چوخ چتین ترک ائله‌سین عاشیقه ظلم ائیله‌مه‌گی،
نه قدر ایندی جاواندیر، هله گل هاگلی وار.
عاشیقی ناز ایله اینجیتمه‌سه، دینجه‌لمز اوگول،
بو گؤزه‌للر آراسیندا نه قدر شیوه‌لی وار!
بیر گؤزه‌ل کی، آتیب اؤز یارینی، اغیاری توتا،
قورو اوندان اؤزونو، آخیری بیر جنجلی وار.
بورویوب لیلی ملاحتلی گؤزه‌للر وطنی،
دئمه «مجنون» منه، یوز لرجه منیم تک ده‌لی وار.
واحد، آنجاق بو وفاسیزلاری مندن خبرآل،
خاطیریمده اولارین گؤرنئچه جور هیکلی وار.

روحون غذاسی وار!

هر دلبرین کی، عاشیقه جور و جفاسی وار،
ظن ائتمه بیوفا اونو، چونکی وفاسی وار.

پــروانــه ایـله بـولبولو بـیر تـوتما عشـقده،
پروانه یانسا، بـولبولون آنـجاق نـواسـی وار.
اول قــاره گــؤزلره دئــمه بــیر مـبتلا منم،
مینلرجه من کـیمی او گـؤزون مـبتلاسی وار.
روحون غذاسیدیر دئییر عالم شراب اوچون،
بیلمیر کی، لبلرین کیمی روحون غذاسی وار.
واحــد اسـیریدیر ائـله بـیر نـازنین گـولون،
عشـقینده دایـما او گـولون مـین بـلاسی وار.

عقل و کمالی وار!

عالم سئویر او شوخوکی، حُسـن و جـمالی وار،
مـن ایســته‌رم او دلبـری، عـقل و کـمالی وار.
مســتانه گــؤزلرین نـه گـؤزه‌ل، مـهربان بـاخیر،
لاکــن غـریبه گـیزلی جـان آلمـاق خـیالی وار.
وئرمیش ایلاهی گؤر نه گؤزه‌ل قاش و گؤز سـنه،
نــه بــیر بــرابـری، نـه اونـون بـیر مـیثالی وار.
هــر دلبــرین اسـیری اولوب دوشـمه عشـقینه،
چک امــتحانا، بـلکه حــارامـی، حـالالی وار.
چوخلار سنین گؤزه‌للیگی‌نین حسـرتین چکـیر،
سن تک جـهاندا هـانسی نـیگارین جـلالی وار.
واحــد، اونـازنین گـؤزه‌لی کـیم کـی، ایسته‌ییر،
وصــل - نـیگارا یـئتمگه چـوخ احـتمالی وار.

باشیوین اوستونده تاری وار!

هرعاشیقین کی، سن کیمی بیرنازلی یاری وار،
فــخرائــیله‌سه بــوعالمه، لاپ اخـتیاری وار.

هردم گؤره‌نده گول اوزووو شـاد اولور کـؤنول،
گــــویا چـــمنده بـــولبولون اؤز لاله‌زاری وار.
ظــــلم ائـــتمه، ســئوگیلیم، بــوقدربینوالارا،
سال یادا، بیل کی، باشیوین اوستونده تاری وار.
سرمست گؤزلرین گؤره‌ن عاشیق خـیال ائـدر،
گــولزار ایـچینده نـرگیسه بـنزرخـوماری وار.
چـوخ بـاخمانازایـله مـنه، اونسـوزدادردلییم،
قوی اؤزگه شـبهه‌لنمه‌سین هـئچ انـتظاری وار.
هرعاشیقین کـی، کـؤنلونوجانان اسـیرائـدیب،
واحدکیمی نه خوش گـونو، نـه روزگـاری وار.

چاره‌سی وار!

نه درد اولورسا، غـلط‌دیر، دئـییلله، چـاره‌سی وار،
علاجی اولماز او شخصین کی، دلده یـاره‌سی وار.
فــغان ونــاله مــی، ای مــه، یــئتیرمه افــلاکــه!
کــی، یـاندیرارسـنی، بـو آتشـین شـراره‌سـی وار.
فــغان - عــاشیقی، ای گــول، دوشـــونمه بـیهوده
کی، عشـق گـولشنیین مـن کـیمی هـزاره‌سـی وار.
بـــو قـــدر گـــل مـنی آغـلاتما، رحـم قـیل، جـانا،
گئجه -گونوز گؤزومون قانلی بـیر فـواره‌سـی وار.
بـــوگونه قـــانیمی تـــؤکمزدی تـــیر - مـــژگانین،
بوایشده قاشلارینین، چوخ گمان، ایشـاره‌سی وار،
مـــــنور ائــــیله‌ین آفـــاقی آهـــیم آتشـــی‌دیر،
بوچرخ کج - روشین سـانماکیم، سـتاره‌سی وار.

بوعشق بحرینه، واحد، اونوع غرقم کی،
نه بیر نیجاتا اومیدیم، نه بیر کناره‌سی وار.

قان یئری وار!

اوزونده بوسه دن، ای گول، ایکی نشان یئری وار،
بیرینده قیرمیزی‌لیقدیر، بیرینده قان یئری وار.
گؤزونده واردیر اوخ آتماق، مُژه‌نده قان تؤکمک،
قاشیندا سهودئییلدیر، دئسم، کامان یئری وار.
ساچین توتاندا عذاره بئله خیال ائدیرم،
چمنده برگ - گول اوسته قارا دومان یئری وار.
بلایا سالما منی، درد و محنتیم چوخدور،
نه دیلده تاب قالیبدیر، نه‌ده توان یئری وار.
وفاسی اولماسادا، یاردان ال اوزومه، کؤنول!
گلر ترحمه بیر گون، یئنه گمان یئری وار.
رقیبه همدم اولوب، دلبریم کوسوب مندن،
بئله گمان ائدیرم، بلکه بیر اُومان یئری وار؟
وفالی سؤیله‌دیگین چیخدی بیوفا آخیر،
سنین سؤزونده ده، واحد، بیر آزیالان یئری وار!

عجب گؤزلری وار!

هرکسین دهرده سن تک، گؤزه‌لیم، دلبری وار،
خوش اونون حالینا، دونیادا نه درد - سری وار؟!
قورخورام، ناز ایله چوخ باخما، یامان گؤز چوخدور،
هر گؤره‌ن سؤیله‌ییر حسرتله: «عجب گؤزلری وار!»

دوشـــون اؤز قـــدرینی آلداتـــمایا بـــیگانه ســنی،
اللــی یــئردن، گــؤزه‌لیم، گــؤزلرینه مشــتری وار.
گـــؤزلرین بـــیر یـــانا، کـیرپیکرینه حـئیرانـام
کـــی، ده‌لیـر بـاغریمی هـردن، ائـله بـیل نشـتری وار!
بـــیر دؤنــوب بـاخماق ایـله عـالمی زنـجیره سـالیر،
او قـــارا زولفــونون، ای مـه، نـه یـامان شـاکـری وار!
بــؤیله بــیر دام - بـــلادان نــئجه قـورتارماق اولور؟
گـــؤزلرین تک، گــؤزه‌لیم، سـاچلارینین رهـبری وار.
وصـله یـئتجک نـه اوچـون سـیرّینی اغـیارا دئـدین؟
ایندی، واحد، سنی دیـندیرمه‌سه جـانان، یـئری وار!

شاعیرانه گؤزلری وار!

بـو دلبـرین نـه گـؤزه‌ل، عـاشیقانه گـؤزلری وار،
نه یاخشی جان آلیـجی، مـحرمانه گـؤزلری وار!
بــوتون گــؤزه‌للر ایـچینده بـو نـازنین گـؤزه‌لین
گــؤزه‌لیگیندن عــلاوه، یگــانه گــؤزلری وار.
بــودلربا گـؤزه‌لین قـان تـؤکوب، جـان آلمـاقدا،
غــــریبه جــاذبه‌لی، مــاهیرانــه گــؤزلری وار.
باخاندا، ای کؤنول، اول شوخا احتیاط ایله باخ،
ساقین کی، جان آلیـجی، دلبـرانـه گـؤزلری وار.
گــؤره‌نده عـاشیقی مـین نـازایـله اشـاره ائـدیر،
عــمومی جــذب ائـله‌ین عـارفانه گـؤزلری وار.
بـیر اؤزگـه دلبـره، واحـد، دئـییلمه‌میش بـوقدر،
بـــو آفـتین نـه گـؤزه‌ل، شـاعیرانـه گـؤزلری وار!

موسیقی مجلیسی

«مـوسیقی مـجلیسینین طـرفه عـلامتلری وار،
گوش قیل، گؤر نئجه جانسوز حکایتلری وار» [۱]
موسیقی ذؤقونه اول کس کـی، دئییلدیر واقـف،
بـوبوساطین نـه بـیلیر کـی، نـه شـرافـتلری وار.
تـاری بـیهوده حسـاب ائـتمه، اگـر عـارفسن،
گؤرکی، مه رولار الیـندن نـه شـیکایت لری وار!
اودا بـیر زولف - سـیه دلبـرین آلوده‌سـیدیر
کـی، صـداسـینداپـریشانلیق اشـارتلری وار.
خوار ظن ائتمه، ساقین، مـوسیقی خـادیملرینی،
اونـلارین ذؤقـونه گـیر، گـؤرنه نـزاکـتلری وار!
مـوسیقی غـم داغـیدیر، ذؤق وئـریر انسـانا،
درک قـیلماز بـونو اونـلارکی، سـفاهتلری وار.
شـاعیرین، مـوسیقی خـادملرینین، رسامین،
ایـنجه دقـتله دوشـون، گـؤرنه مـهارتلری وار!
مـوسیقی ذؤقـو هـلاکـولارا تـاثیر ائـتمیش،
اوخـو تـاریخی، گـؤر اوردا نـه روایـتلری وار.
مسجد اهلی نـه بـیلیر مـوسیقی ذؤقـون، واحـد!
چونکی جـاهیلدیلر اولدوقـجا، جـهالتلری وار.

سئویملی دلبر!

بـو نـازنین گـؤزه‌لین یـاخشی دلگشـالیغی وار،
حئیف، اؤز عاشیقینه چـوخ کـم اعـتنالیغی وار.

---

۱ - بیت صمد غریبیندیر.

گـؤزه‌ل لیگـیله بـرابـر، سـئویملی دلبـردیر،
نـه غـئیرلرله یـاخیندیر، نـه آشـنالیغی وار.
دئـمه، گـؤزو، قـاشیدیرآرتـیران مـلاحتینی،
بـولاردان آرتـیق هـله خـالی‌نین قـارالیـغی وار.
نـئجه بـوحُسن‌ایـله مـن اول نگـاره‌لیلی دئـییم،
اونـون کـی، عشـقده مـجنونابیوفالیغی وار؟!
گـدای - کـویواولان بـؤیله نـازنین گـؤزه‌لین،
دیـار - عشـقده دونـیایا پـادشاهلیغی وار.
حقیقت عاشیقی پروانـه‌دیر، گـئت، ای بـولبول،
سـنین فـغانین، اونـون زارو بـینوالیـغی وار.
نـه رتـبه ایسـته‌مه، واحـد، نـه شـهرت عـالمده،
اوکس کی، رتبه پرست اولدو، بیل گدالیـغی وار.

چوخ صفاسی وار!

گرچـی مـحبت عـالمینین چـوخ صـفاسی وار،
هر قـارا زولفـه مـئیل ائـده‌نین مـین بـلاسی وار.
عاشیق شیکایت ائیله‌مز، هر جـؤره صـبر ائـدر،
پـروانــه سـانما، آتشـه یـانسا، نـواسـی وار.
هـر آشـنایا سـؤیله‌مک اولمـاز، وفـاسی یـوخ،
چک امـتحانا، بـلکه، بـیر اهـل - وفـاسی وار.
قـویما قـدم، دیـار - مـحبت بـلالیدیر،
نـه ابـتداسـی وار، نـه‌ده کـی، انـتهاسی وار.
صبر ایله گون کئچیرده گرک اهل - عشق اولان،
هر درد اولورسـا، آخـیری بـیرگون دواسـی وار.

بیر داش اوره‌کلی دلبره چوخدان وورولموشام،
نه رحمی وار، نه دوستلوغووار، نه اداسی‌وار.
شاعیرلر ایچره سانما، هنرسیزدی واحدی،
واحد نه اولسادا، یئنه بیل، ادعاسی وار!

گؤزه‌ل وطنیم وار!

فخر ائیله‌مه، ای بولبول - شیدا، چمنیم وار،
قوی فخر ائله‌ییم من کی، گؤزه‌ل بیر وطنیم وار!
نامردم، اگر حوری و قیلمانا دگیشسم،
گولزار - وطنده او گؤزه‌للرکی، منیم وار.
فخر اولماسا، فرهادی، دئیردیم، منم عصرین!
مینلرجه منیم خسرو - شیرین سُخنیم وار.
باخدیقجا بو گول روخلره آرتیر یئنه عشقیم،
بوندان بئله دونیادا نه درد و مُحنیم وار!
مجنونویام هر بیر اوجا بویلو، قارا زولفون،
ای مدعی، گل گؤرنئجه سرو سمنیم وار!
گنجم، گؤزه‌لم، خلقیمین ایستکلیسی‌یم من،
قیمتلی گؤهرتک وطنیمده سئوه‌نیم وار!
واحد، منه تکلیف ائله‌مه اؤزگه نیگاری،
اؤز سئوگیلیم، اؤز دلبر - نازیک بدنیم وار!

هنریم وار!

ای گول، منه هر جؤر ائله‌ییرسن، خبریم وار،
بیرگون یاخار آخیر سنی آهیم، زهریم وار!

لیلی نه‌چیدیر، حُسنون ایله بحث ائده بیلسین،
مجنون نه‌دیر، اوندان منیم آرتیق هنریم وار!
گؤرجک منی، مین ناز ایله گیزلتمه جمالین،
پیس گؤز سنه دگمز، گؤزه‌لیم، خوش نظریم وار.
عالم ییغیلا، دردیمی میندن بیری بیلمز،
زولفون هوسیله او قدر درد - سریم وار.
هیند اهلینه گؤستر، گؤزه‌لیم، چشمله زولفون،
فخر ائتمه‌سین آهوی - ختن، مشک - تریم وار.
جانانلا مئی ایچدیکده رقیبین گؤزو چیخدی،
اودتوتدو، آلیشدی، اونا بیلدی، ضرریم وار.
سلطانلارا باش اگمه‌رم، هر چند فقیرم،
خوشدور منه، سن تک، گؤزه‌لیم، تاج - سریم وار!
واحد، هله آز یازمیسان اؤولاد - وطن‌چین،
چوخ یئرده گئدیب لووغالانیرسان، اثریم وار.

آدوسانیم وار!

تمنا ائت، گولوم، وئررم، یولوندا نقد جانیم وار،
اگر بولبول دئییلسم، اوندان آرتیق مین فغانیم وار.
قارا گؤزلر سنی آلداتماسین، بیمار عشقینده،
علاجیم قیل، سنه، ای گول، منیم تکجه گمانیم وار.
قبول ائتسن، یولوندا جانیمی یوزیول فدا قیللام،
اسیر - عشقینم، سنسیز بو عالمده خزانیم وار.
امانت ساخلا قلبینده اؤلونجه عشقیمین سیّرین،
حقیقی عاشیقم، عشقینده چشم - خونفشانیم وار.

آلیب بوجانیمی، بیر دفعه‌لیک قورتار اذیتدن،
باخیلسا کؤنلومه، عشقینده مین سیرّ - نهانیم وار.
سنی هر شئی‌دن آرتیق سئومیشم عالمده، ای ظالیم!
قضا گلسین نه قاچماق، راه عشقینده توانیم وار.
منی هر بیوفایا، واحدم، تؤتما برابر کیم،
منیم‌ده عشق مولکونده، عزیزیم، آدو سانیم وار.

نه خبر وار؟

بیر بیلمه‌دیم، اول آفت - جاندان نه خبروار؟
مجنونا اولیلای - زاماندان نه خبروار؟
آز - چوخ بیلیریک بیز، بوطرفلرده نه اولسا،
لاکین نه بیلک ایندی، اویاندان نه خبروار؟
گول، فصل - باهار اولماسا، گولشن‌ده بیلینمز،
بولبول بیلر، ایام - خزاندان نه خبر وار.
گیزلیندیر او مه‌پاره او گوندن کی، گؤزومدن،
هئچ بیلمیرم اوضاع جهاندان نه خبر وار.
یار اولدوغو یئردن سیزه بیرنامه گلیرمی؟
بیز غافیلیک آنجاق، او مکاندان نه خبروار؟
گؤز یاشینی ائتسین گرک عشق اهلی روانه،
ایسترسه گر، اول سرو - رواندان نه خبر وار؟
واحد، منه مین ناز اوخو هرگون یئنه خوشدور،
بیلسم اگر، اول قاشی کاماندان نه خبر وار؟!

نه ملاحتلی سسین وار!

زولفون کیمی، ای گول، نه عطیرلی نفسین وار!
یوخسا بو لطافتله جان آلماق هوسین وار؟

روحوم دیریلیر، ناز ایله هر دم کی، گولورسن،
حیرتده‌یم، ای گول، نـه مـلاحتلی سسـین وار!
طـاووس کـیمی آزاده گـزیرسن بـوچمنده،
بولبول کیمی نـه خـار غـمین، نـه قـفسین وار.
فـریادینا یـئتدیکلرین ایـمدادیـوا یـئتمز،
فیکر ائتمه، بو عـالمده، کـؤنول، دادرسـیم وار.
واحـد، مـنیم ایستکلی گـؤزه‌ل یـاریما بـنزه‌ر
آختار بوتون عالمده، گؤره‌ک هانسی کسین وار؟!

گئتدی الدن یوخ ووار!

مـیثل - زنـجیر کـئچیب گـردنیمه طـرهٔ - یـار،
مــنه دیـوانـه دئـییر، جـمله خـلایق نـه کـی وار.
گــولشن - حُـسنده بـیردام قـوُروب زولفـونده،
قـیلدی صـیاد گـؤزون کـؤنلومو اول دامـه دوچـار.
دهـنین سـیرُینه یـول تـاپمادیم، ای غـنچه دهـن،
گـئتدی الدن نـه‌قدر فـیکر ائـله‌دیکجه یـوخ و وار.
چشم - بیماریوی گولشنده گؤروب نـرگیس، اودور،
اولدو کج گـردنی، حـئیرتله بـاخیر مست و خـوُمار.
ائـیلرم نـاله، سـنی غـئیرله گـؤرسم، نـئجه کـیم،
بولبول آغلار، گـؤره گـولشنده گـولون هـمدمی خـار.
غـئیرلر بـزمینی شـمع - روخـون ائـیلر رؤشـن،
عـاشیق - زاریـن ائـدرسن گـونونو تـیره و تـار.
طوق - زولفو او شـهین بـوینوما کـئچمیش، واحـد،
سـؤیله‌ییرلر مـنه دیـوانـه خـلایق نـه کـی وار.

صیادگؤزلر!

اولموشام بیر بی‌مروت یار الیندن دلفکار،
ائیلرم جؤر و جفاسیندان او شوخون آه و زار.
شک سیز، عالم اولور رؤشن، اگر ظلمت ایسه
ابر - زولفون ائیله‌سه اول ماه اوزوندن گر کنار.
عاشیق - دلخسته‌یه وئرمز زکات - حُسنونو،
سایله، بو رسمدیر کیم، لطف قیلسین تاجدار.
ای کؤنول، صبر ائت خزان - هیجره عادتدیر بوکیم،
چرخ اولدن یازیبدیر هر خزانه بیر باهار.
دلبرا، پستانمی‌دیر، سینه‌نده اول لیمونه‌دیر،
یا کی، سروه یئل دگیب، گولشنده تیتره ر ایکی نار؟
دام - زولفون، دانه خالیندیر، مگر رویون چمن،
گؤزلرین صیادتک دل مُرغونو ائیلیب شیکار.
واحدا، یاز بوسؤزو گریوخدو، غئیر مومکونون،
تا حضور - واقف[1] - اوستادا ائیله بیرگذار.

هر زامان آغلار!

فلک، بو حال - زاریمدان منیم اهل - جهان آغلار،
فراق - یاردا کؤنلوم ائدیب هردم فغان آغلار.
گؤزومدن جاریدیر اشکیم، میثال چشمه جیحون،
دوشه بیر قطره‌سی عمانه، اظهار و نهان آغلار.
یاماندیر عاشیقین آهی، دئییرلر، امتحان اولموش،
توتا بیردفعه گر یاری، یقیناً هر زامان آغلار.

---

۱ - شاعیر میرزا ابوالحسن واقف

تاپیلماز هئچ‌ده درمانی، اولار دایم گـؤزو گـریان،
منیم تک بستر - غمده وئریب حسرتله جان، آغلار.
گؤره گولشنده گر بولبول گول ایله خاری بیر یئرده،
وگول حفظ ائله‌ییر خاری، اولونجا تا خـزان آغـلار.
اوچوب مرغ - کؤنول تندن، دولانیر کوی - دلبـرده،
چکـر یـار - ستمکاره، صـلای - الامـان، آغـلار.
نیگارا، واحـدی گـریان قـیلیبدیر جـذبه - عشـقین،
ائـدیبدیر سـرو قـدین فـرقتین مـثل کـمان، آغـلار.

آخشاملار!

دوشـــنده طـرهٔ - دلبـر خـیاله آخشـاملار،
مـحبت اهـلی دوشـر مـین ملاله آخشـاملار.
شکســته بـولبوله بـنزه‌ر بـلا چکـن عـاشیق،
گــولوندن اؤتــرو ائـدر آه و نـاله آخشـاملار.
گونوزلر عاشیقه طعن ائتمه کی، گولوب دانیشیر،
ســالار فـراقـین اونـو، گـؤرنه حـاله آخشـاملار.
دوشـنده زولفـون اوزه، قـاشلارین خـیاله گـلیر،
بـاتاندا گــون بــاخار عـالم هـیلاله آخشـاملار.
شرابی یارسیز ایـچرسن، بـیر آزدا غـم گـتیره‌ر،
گـول اوزلو یـار ایـله اول هـم پیاله آخشـاملار.
بـیر اؤزگـه لذتـی وار، عـاشیق ایـله مـعشوقه
رقـــیب ســیزیئته‌لر گــر وصــاله آخشـاملار.
مـیسّر اولمـاسا گـوندوز سـنه شـراب ایـچمک،
اؤنــوتما، واحــد، اونــو لامــحاله آخشـاملار.

کیم اولار؟

سن اگر اولماسان، ای گول، منه جانان، کیم اولار؟
او خومار گؤزلرینه واله و حئیران کیم اولار؟
سئویر عالم سنی بیر گؤزلرینین خاطیرینه،
یوخسا تک زولفون اوچون بونجا پریشان کیم اولار؟
گیر گولوستانا، سئوینسین، اوخوسون بولبوللر،
گول باهار مؤسومو گؤرسنمه‌سه، خندان کیم اولار؟
اینجیدیب سالما نظردن سئون عاشیقلریوی،
اهل - عشق اولماسا، کویوندا نیگاهبان کیم اولار؟
ذؤق - وصلینله اگر من‌ده فغان ائیله‌مه‌سم،
حُسنووون گولشنینه بولبول - نالان کیم اولار؟
چوخ دئمیشلر سنه، جؤر ائیله‌مه بیچاره‌لره،
عاقبتده گؤره ک، ای شوخ، پشیمان کیم اولار؟
اؤلمه‌میشکن، گؤزه‌لیم، واحده قیمت وئریر ائل،
اودا گئتسه، وطنه، خالقا غزلخوان کیم اولار؟

زولفون گؤتور روخساردان!

مه جمالیندان، نیگاریم، ابر - زولفون قیل کنار،
چاه - ظلمتدن طلوع ائتسین گون، اولسون آشکار.
دور مقابل آی ایله، زولفون گؤتور روخساردان،
گون جمالین ماه - نو گؤردوکده، اولسون شرمسار.
زولف - موشگون گؤرسه بیر گر باغبان روخساردا،
هرگز ائتمز مئیل - سونبول، یا خیال - لاله زار!
زولفون آلمیش شعلهٔ - شمع - جمالین دؤره‌سین،
مرغ - دل یانماقلیق ایستر روز و شب پروانه وار.

باده - عشقین ایچه هر کیم سنین، ای غنچه لب،
مست اولور، تا وار نه قدری عؤمرو، اولماز هوشیار.
کج دولانیر چرخ - دون دایم منیمله، غئیره دوز،
ترک قیلماز بیر جفا رسمین بو چرخ - کجمدار.
مجنون آسا من دولاندیم چؤللری، ای لیلی‌وش،
همدمیم وحش و طیور اولدو، مکانیم کُوهسار.
یادگار هر کیمسه‌دن بیر نوع قالدی دهرده،
بو غزل‌ده واحد - بیچاره دندیر یادگار.

گول خار ایله اوینار!

دون گؤردوم او مه‌پاره‌نی، اغیار ایله اوینار،
ساندیم اونو گول، گولشن آرا خار ایله اوینار.
اول شوخا دئدیم: ائیله‌مه اغیار ایله اُلفت،
گولدو، دئدی: - بو رسمدیر، گول خار ایله اوینار.
جادوی -گؤزون کامه چکیب زولفو اوزونده،
افسونگره باخ، توتدوغو شاهمار ایله اوینار.
آهنگ کیمی، قلبده آهیم شرریندن.
بیر شعله چیخیبدیر، در و دیوار ایله اوینار.
کؤنلوم دولاشیب شانه کیمی زولفووه، ای گول،
هر روز و شب اول طره - طرار ایله اوینار.
واحد، گؤروب همدم او بوتون زولفونه خالین،
ساندیم، او بهشت اهلی گنهکار ایله اوینار.

دؤرار!

دؤر - رویوندا ساچین حربی نظامیندا دؤرار،
گؤزلرین مردمی نظمیه مقامیندا دورار.

طـاق - ابـرولارینین وهـمی کـؤنولدن گـئتمز،
بـنزه‌ر اول تـیغه کـی، پـیوسته نـیامیندا دورار.
مــردم - چشــمینه مـژگانلارین اکـرام ائـیلر،
رسمدیر، شاهی گدا گـؤرسه، سـلامیندا دورار.
دل گؤزوندن یانا قاچماز ساچین انـدوهوندان،
بنزه‌ر اول بستهٔ - زندانـا کـی، ضـامیندا دورار.
یار اوچون عشقده مینلرله بـلاچکدی کـؤنول،
یئنه اؤز سئودیگی مقصود و مـرامـیندا دورار.
پارلایار چـهره - قـصرینده سـعادت گـونشی،
هر کیمین دهـرده دؤلت قـوشو دامـیندا دورار.
گـؤستریر، واحـد، حـقیقتده جـمال - یـاری،
ساقی‌نین مئی دولو هر عکسی‌کی، جامیندا دورار.

یازیلسا اگر، یوز کتاب ائدر!

معشوقه گـرچـی عـاشیقه نـاز و عـتاب ائـدر،
عاشیق شیکایت ائیله‌مز، هر جؤره تاب ائـدر.
مـین دفـعه جـؤر ائـدیب مـنه او مـاه‌پاره‌لر،
بیر دفـعه‌سی یـازیلسا اگـر، یـوز کـتاب ائـدر!
من عاشیقم، دئدیم، دئدیلر: - ای اسیر عشـق،
بیر درده دوشموسن کی، علاجین شراب ائدر.
بـیرآن شـرابـیم اولمـاسا، درد اؤلدوره‌ر مـنی،
هر کیم بو درده چاره ائـده، مـین ثـواب ائـدر.
داغـــــلاردا لاله‌لر قـــدحی دولدو ژاله‌دن،
گولگون شـرابـا غـملی کـؤنوللر شـتاب ائـدر.

جـانا، لبـیندن ائـیله بـو دردیـن عـلاجینی،
اغـیارا سـیرّ سـؤیله‌مگه، دیـل حـجاب ائـدر.
یا آل بوجانی، یـا کـی، دوزه‌لت احـتیاجیمی،
بو حسرت آتشـی مـنی، یـوخسا کـباب ائـدر.
لاکن بیر اؤیله یـئرده سـوراغـین ائشـیتمیشم،
اولسا، صفاسی وار، منی سانما، خراب ائدر.[1]
واحد، او شوخا دردینی دئ جام - وصل ایله،
بیر لطف گؤستره‌رسه، سـنی فـیض‌یاب ائـدر.

آزاد ائدر!

عـاشیقین گـؤرجک رقـیب ایـله سـنی، فـریاد ائـدر،
رسـمدیر، بـولبول گـولو خـار ایـله گـؤرسه، داد ائـدر.
لطف ائدیب، ای سرو قد، روحوم، خیلاص ائت جیسمدن،
شـاه - عـادل حـبسدن مـحبوسونو آزاد ائـدر.
قـان اولور بـولبول کـیمی بـاغری شکسـته عـاشیقین،
هـر زامـان کـیم گـولشن ایچره لعـل - نـابین یـاد ائـدر.
نـاز ایـله قـیلسا خـرام عشـق اهـلینی اول آهـووش،
شک سـیزدیر کـیم، دالیـنجا گـزدیریب، صـیاد ائـدر.
گـلسه بـیر دفـعه خـرامـه اول قـدی سـرو - روان،
حشـر - کـبریٰ دان عـلامتلر یـقین بـنیاد ائـدر.

---

۱ - بیت آشاغیداکی شکیلده‌ده قئید اولونوب:

آلدیقدا جام مئی اله، جمشیدی یادا سال،

زرین پیاله چوخلاری خانه خراب ائدر.

غیض ایله قیلسا نظر بیر دفعه اهل - عالمه،
بو جهان مولکون نیگاه - توند ایله برباد ائدر.
واحدا، بی فهملر بیلمز کلامین قدرینی،
نئجه حکمت بیلمه‌ینلر حکمته ایراد ائدر!

گزر!

وهم قیلماز کؤنول، اول حلقه - گیسوده گزر،
گؤرنه مجنوندوکی، زنجیرده آسوده گزر.
خون - دل جاری اولور هیجرده گؤزیاشی ایله،
رسمدیر، فصل - خزان برگ دوشوب جودا گزر.
وادی - هیجرده بیر لیلی سوراغیندا کؤنول
اولوب آواره، جنون عشقینه آلوده گزر.
دل کمندینده دوروب، خالینی زولف ایچره گؤروب،
رسمدیر، اوغرو، گؤزوم، گئجه قارانقوقدا گزر.
وورما مشاطه دخی شانه او زولف - سیهه،
مرغ - دل رشته به رشته او سیه موده گزر.
گؤزیاشیمدا دولانیر، حُسن روخون مؤج‌لنیر،
آفتاب عکسی دوشوب، سانکی گونوز سوده گزر.
دولانیر آیینهٔ - قلبده مهری او مهین،
نئجه بیر عکس کی، واحد، دوشه گوزگوده گزر.

عارف سؤزو هوشیاره دئیر!

عاشیق اؤز درد - دلین ایسته‌دیگی یاره دئیر،
دئمز اغیارا اوره‌ک سیرّینی، دلداره دئیر.

رحمسیز بیرگول اوچون بولبول - بیچاره‌یه باخ،
نه قدر جوٚر و جفا چکسه، گئدیب خاره دئیر.
عاشیق - کامیل اولان سیرّینی پنهان ساخلار،
ایننانیب یارا دئیرسن، او دا اغیاره دئیر.
التجا ائیله‌مز هئچ بیرکسه حقدن غئیری،
ظلمدن تنگه گلن دردینی سرداره دئیر.
بیر پرینین نه زاماندیر کی، بلاسین چکیرم،
نه یانار حالیما، نه دردیمه بیر چاره دئیر.
خوش او گونلرکی، سر - زولفون اسیری من ایدیم،
ایندی عالم منه هیجرینده گونو قاره دئیر.
منیم احوالیمی بیر اهل - وفا دوست اولسا،
جان وئریب، جان آلان اول شوخ - ستمکاره دئیر.
نازنینلرنه بیلیر، عاشیقین آهیندا نه وار،
ایلدیریم شعله سینه ثابت و سیاره دئیر.
یئنه اول زولفو سئویردیم، گوٚزه‌لیم، قورخورام، ائل:
- فتنه زنجیرینه باغلاندی بو بیچاره، دئیر.
گرک اول یارا دئییم، کوٚنلومو غم سئیلی ییخیب،
رخنه گوٚرموش بیر ائوین صاحبی معماره دئیر.
قیمت - لعلینی یارین دئمه‌یین اغیارا،
گوٚهرین قدرینی صراف خریداره دئیر.
عشق سیرّین دئمه، واحد، بو قارا گوٚزلولره،
مست درک ائیله‌مز، عارف سوٚزو هوشیاره دئیر.

لحن داوود!

موسیقی نشئه‌سی مین سئوگیلی جانانه ده‌یر،
اثر - ناله‌یی نئی عارف اوچون جانانه ده‌یر.

موسیقی اهلینه انصاف ایله قیمت قویماق،
لحن داوود ایله مین تخت - سلیمانه ده‌یر.
بی‌خبرلر نه بیلیر، لهجه - خواننده نه‌دیر،
اهل - حال اولسا بو سؤز قدرده میلیانه ده‌یر.
پرده - غم داغیدیر تارا دگنده مضراب،
طرۀ - دلبره هردن نئجه کی شانه ده‌یر.
موسیقیله اولا هر خسته‌یه عالمده علاج،
بو طبابت یئنه مین چاره - لقمانه ده‌یر.
بیزه بو علم حارام اولموش ایدی کئچمیشده،
یعنی شیطان ایشیدیر، رخنه‌سی ایمانه ده‌یر.
یاشاسین قیرمیزی شهرتلی ساوئت قانونو،
بو سخاوت نئچه مین حاتم - دؤرانه ده‌دیر.
قیلسین هر یئرده بینا موسیقی مکتبلرینی،
نغمه‌نین فایده‌سی ایندی هر افسانه ده‌یر.
خالقیمیز موسیقی علمین اوخویور هر یئرده،
اؤلکه‌میزچین بو شرف مهر - درخشانه ده‌یر.
موسیقیله منی دفن ائیله‌سه‌لر، واحد، اگر،
قبریمین تورپاغی مین رؤضۀ - رضوانه ده‌یر.

هره بیر یانه چکر!

زولفونه ناز ایله هردم اوپری شانه چکر،
کؤنلومو بند ائدیب اول زولف - پریشانه چکر.
گولشن - حُسنده زولف ایچره قویوب خال - سیه،
کؤنلومون مُرغونو اول دامه طرف دانه چکر.

دایــــم اغــــیاریم ایــله مــحرم اولوب جــانانیم،

مــــبتلا عــاشیقی گــؤردوکده اوزون یــانه چکــر.

هــوس - زولفــو مــنی چکــدی بــیابانه طــرف،

عشـــق - لیــلی نــئجه مــجنونو بــیابانه چکــر!

ائــــتمه عشــق اهــلینه بــیهوده مــذمت، زاهــیدا!

نــه قــانیرسان، بــوبلاکــئشلری، آیــا، نــه چکــر؟

بــو قــارا گــؤزلو گــؤزه‌للر مــنی دیــوانــه کــیمی

زولف زنــجیرینه بــاغلار، هــره بــیر یــانه چکــر.

آلیــــر اغــــیار صــــفا طــــرۀ - مشکــــینیندن،

مــتصل دردیــنی آنــجاق دل - دیــوانــه چکــر.

آتش - عشــق ایــله، واحــد، یــانیرام، مــن بــیلیرم،

شــمع اودونــدا اونــوکی، هــر گــئجه پــروانــه چکــر.

باهاره چکر!

منی گــؤره‌ن کــیمی یــاریم اؤزون کــنارا چکــر،

کــناره نــازایــله بــیگانه‌نی دوبــاره چکــر.

نه سؤز دئدیم او گوله، مندن اینجییب گئتدی؟

بیزیم باریشماغیمیز یئنگی ایل بــاهاره چکــر.

او قارا خــاللاری یــاریم یــئنه دوزوب اوزونــه،

فــلک نــئجه گــونون اطــرافــینا ســتاره چکــر،

بوعشق مجلیسینی «شور»ه ایسته‌سک گتیره‌ک،

او «راست» پرده‌لرین تــارزن «قــاطاره» چکــر.

بیرآزدا ذؤقه گلیب ساکیت اولسا مجلیسیمیز،

اینان کی، موسیقیمیز دوز صاباح ناهاره چکر.

منیم اؤز ایسته دیگیم نازنینلرین عکسین
طبیعتین الی یوزلرله ماه پاره چکر.
گؤره‌نده شمع - جمالین بو ماه‌پاره‌لرین،
وجودوم عشقده پروانه تک شراره چکر.
او لاله‌اوزلویه، واحد، نه پیسلیک ائیله‌میشم؟
منیم بو سینه‌مه غم داغین آشکاره چکر.

آدمسن اگر!

ای گؤزوم، عالم - انسانلیغا محرمسن اگر،
ساکیت اول، مجلیس - میخانه‌ده آدمسن اگر.
عرفا اهلی اوچون مجلیس - مئی جنّتدیر،
قویما بو بزمه قدم، اهل - جهنمسن اگر.
مئی ایچیب، سرخوش اولوب، اؤزگه‌نی تحقیر ائله‌مه،
سن اؤز اطوارینی تحقیر ائله، سرسمسن اگر.
اؤلچودن خاریجه چیخما، ییخار آخیر سنی مئی،
توتالیم کی، هامیدان ایچکیده محکمسن اگر.
مست و مدهوش زامانیندا بیر آیینه‌یه باخ،
اؤزون اؤز عکسینی تصویر ائله اعلمسن اگر.
گؤر سنی باده نه حاله سالیب، ای خانه خراب!
آغلا اؤز حالینا بیر دم، نولا، خُرمسن اگر!
حئیفدیر باده‌یه صرف ائتدیگین اول شانلی حیات،
بیلیک اوغروندا اونو صرف ائله حاتمسن اگر.
مبتلادیر بوبلایا، دئمه واحد اؤزوده،
اونودا علم ایله تشویق ائله، آدمسن اگر.

چم خم ائلر!

کیمده واردیر، گؤزه‌لیم، سنده اولان شوخ مه‌مه‌لر![1]
سـنه دونـیادا مگـر عـاشیق اولان دا غـم ائـلر؟
بسـدیر، اؤلدورمـه یه‌جکسن، گـؤزه‌لیم، دونـیانی،
هر اوزو گؤیچک اولان دا بو قدر چم - خـم ائـلر؟!
قـاش -گـؤز آتـمامنه، بـیگانه پـاخیل‌لیقدان اؤلور،
آز قـالیر، بـاغرینا گـیرسین او اه‌یـیلمیش قـمه‌لر.
اینجیمه، گؤزیاشیم آخسا، سنی گـؤردوکده، گـولوم،
گول گؤروندوکده بـاهار فـصلی، بـولود شـبنم ائـلر.
ناز و غـمزن، یـئریشین، شـوخ بـاخیشین عـالمدیر،
بـیرده زولفـون اوزه تـؤکسن، اودا بـیر عـالم ائـلر!
حـیئفسن، گـزمه، یـاراشـماز سـنه، بـیگانه ایـله،
او آچـیـب سـیرّینی دونـیایا، سـنی مـحرم ائـلر.
واحـدم، عـؤمرومو مـن عشـقله صـرف ائـیله‌میشم،
عشـق یـا اؤلدوره‌ر آخـیر مـنی، یـا آدم ائـلر.

ائیلر!

گؤزه‌ل وار، مین سؤزه معنا وئره‌ر، بیر یول سوال ائیلر،
گؤزه‌ل وار، بیر سؤزه عاجیز قالیر، یوزمین خیال ائیلر.
جـهانین بـؤیله‌دیر اوضـاعی، قـانون - طـبیعتدیر،
کـی، اوّل قـالدیریر اعـلایه، سـونرا پـایمال ائـیلر.

---

۱ - مصراع بئله‌ده قئید اولموشدور:
کیمده واردیر، گؤزه‌لیم، سنده اولان جاذبه لر.

فقط اکسیلمک ایله یوکسه‌لیر، تکمیل اولور انسان،
فلک هر آی باشیندا بیر ایکن ماهین هیلال ائیلر.
تعجب ائتمه نورسلر تمنای - وصال ائتسه،
منیم‌ده پیر اولان کؤنلوم تمنای - وصال ائیلر.
پرستیش ائتمز عالیقدرلر ادنایه واحد تک،
اگرچی احتیاج آسلانلاری تولکو خیصال ائیلر.

گؤزلر!

او اینجه نازلی باخیشلار، او آتشین گؤزلر،
حزین - حزین نه باخیر، سانکی عاشیقین گؤزلر.
سنین کیمی، گؤزه‌لیم، نازنین گؤزه‌ل چوخدور،
کی، یوخدور هئچ بیریسینده، بو نازنین گؤزلر!
سنین او گؤزلرینی بیرجه یول گؤره‌ن عاشیق،
اینان کی، سؤیله‌یه‌جک یوزیول آفرین، گؤزلر!
سورولسا مندن، اسیر ائیله‌ین کیم اولدو سنی؟
باخین بو گؤزلره، عرض ائیلرم؛ همین گؤزلر.
وفالی اولسا، بیرگون‌ده چوخ گمان دؤزمز،
وفالی اولماسا، یوز ایل عاشیقین یقین گؤزلر.
همیشه شاد اولورام انتظار وصلین ایله،
نئجه کی، بیر تزه داماد اولان گلین گؤزلر.
من اؤز نیگاریمی، عیب ائتمه، گؤزله‌سم، واحد!
کی، بولبول اؤز گولونو، عاشیق همدمین گؤزلر.

نور - حق تجلی ائیلر،

گؤزه‌لیم گول اوزونه کیم کی، تاماشا ائیلر،
قورخورام، عشقیمیزین سیرّینی افشا ائیلر.

کـج نـمالار سـنه مـعنا وئـریر اؤز قـلبی کـیمی،
قـلبی صـافلار سـنی دوزگـون یـولا مـعنا ائـیلر.
یوزمین عاشیق گله، میندن بیری مـجنون اولمـاز،
یــئنه مــجنونونو تــعیین اؤزو لیــلا ائــیلر.
بــو جــفالار کــی، مــنه دلبــر مــه‌رولر ائـدیر،
جــمله‌سین تــوپلاسالار بـیر یـئره، دونـیا ائـیلر.
دویــدوم آخــیرکی، رقـیبین مـنه خـاین‌لیگینی،
اومــــنیم ایســـته‌دیگیم یـــاری تــمناائــیلر.
عشق سئوداسـیناکـیم دوشسـه بـلالر چکـه‌جک،
شیخ صنعان اولا گـر، عشـق اونـو روسـوا ائـیلر.
قـورخـما، واحـد، هـده ائـیلرسه‌ده بـیگانه سـنه،
نـور - حـق، ظـلمت اولان یـئرده تـجلیٰ ائـیلر.

گیله ائیلر!

«کؤنلوم یئنه جـانانین الیـندن گـیله ائـیلر»[۱]،
بولبول نه جفا چکسـه، شـیکایت گـوله ائـیلر.
فخر ائیلر ایدیم وصـلینه، هـیجرانـینا یـاندیم،
طالع، نه بـیلیم کـی، مـنی آخـیر بـئله ائـیلر؟!
ظــالیم فــلگین گــردشی آتشــلره یــانسین!
اولجــه نـه جـؤر ائیله‌سه، اهـل - دله ائـیلر.
دیوانـه‌سییم بـیر اوزو گـؤیچک، قـارا خـالین،
زولفــون مــنه زنــجیر کــیمی سلسله ائـیلر.

---

۱ - مصراع حئیران خانیمنیدیر.

بیلسن سنه، ای گول، نه قدر عاشیق اولان وار،

تــقریبا اگــر سـایسان، او مـین قـافله ائـیلر.

گرباد - صبا زولفونه یول تـاپسا او شـوخون،

مین طـعنه چـمنلرده گـئدیب سـونبوله ائـیلر.

واحد، یئنه من حُسنونه حـئیرانـام او مـاهین،

رحم ائیله، دئسم، جؤر ائله‌مه! او، هـله ائـیلر.

بولبول فغان ائیلر!

سؤروروندان آچیلمیش گؤرسه گول، بولبول فغان ائـیلر،

بــونونچوندورکی، دایــم بــرگ -گــوللرده مکـان ائـیلر.

اوچــوب شـــاخ -گـــولو ائـیلر اؤزونـه مسکـن و مأوا،

اولار غـــنچه گــوله هــمدم، اؤزونــه آشـیان ائـــیلر.

اوزونــده، ای لبــی شکّــر، ایکــی ابــرو سیاهین وار،

گــؤره‌ن عشــاقلار قـدّین اه‌ییب مـثل -کـامان ائـیلر.

لبــیندن لطــف قــیل بــوسه، نــیگارا، واحــد - زارا،

اؤزون بـیل، اخـتیارین وار، خـیال ائـتمه، زیـان ائـیلر.

سنی نئیلر، منی نئیلر؟!

چشمین کی آلیرناز ایـله جـان، شـیوه‌نی نـئیلر؟

مــژگانین اوخــوندان یـیخیلان شیوه‌نی نـئیلر؟

ســرو - چــمنه قــامتین افــتاده‌سی بــاخماز،

مـحتاج - تـاماشای - روخـون گـولشنی نـئیلر؟

گل جؤر ائله، من یالواریـم حـقه، سـن ایـنانما،

تانریم گؤره‌ک آخـیر، سـنی نـئیلر، مـنی نـئیلر؟

دفن ائیله‌مه، اولسام سر - کویوندا شهیدین،
عریان گزه‌ن عاشیق کفنی، مدفنی نئیلر؟
جانی، تنی نذر ائیله‌میشم راه - وفادا،
یارین سئوه‌ن عاشیق دخی جانی، تنی نئیلر؟
غم پیرهنین سئیل - سرشک ایچره بوراخدیم،
گردابدا غرق اولسا گمی، یئلکنی نئیلر؟
اؤز دوستوکی مین جؤر ائله‌دی واحده گئتدی،
قیل ایندی تصور، اونا گؤر دوشمنی نئیلر؟!

اثر ائیلر!

هر کیم منه ظلم ائیله‌سه، ای گول، ضرر ائیلر،
بیرگون سنه‌ده ناله‌و - زاریم اثر ائیلر.
گول اوزلولر عشقینده اگر خاکه‌ده دؤنسم،
قبریم داشینا باد - صبالار گذر ائیلر.
کویوندان اگر دربدر ائتمیش منی اغیار،
آهیم اودو بیرگون اونودا دربدر ائیلر.
بیگانه منی حسرت - وصلینله قوجالتدی،
چوخ چکمز، اونو حاق اؤزو مندن بتر ائیلر.
زولفون اوزونو ایل اوزونو توتسا، داریخما،
آیدین گئجه‌نی ظلمت ائدن کس سحر ائیلر.
مین ناز ایله اول شوخ غفیلدن منی ییخدی،
ظن ائتمه کی، صیاد اوخ آتارکن خبر ائیلر.
واحد، سنی ایستر سالا بیگانه نظردن،
غم چکمه، بوبسدیر، سنه خالقین نظر ائیلر.

غنچه‌نی خندان ایستر!

قاشلارین تیغی، گولوم، آلماق اوچون جان ایستر،

تؤکمگه دهرده ناحاق یئره مین قان ایستر.[۱]

گؤزون ایستر گونومو قارا ائده شام و سحر،

دایما گؤزیاشیمی تشنه - عمان ایستر.

تاپشیر ابرولارینا، رحم ائله‌سین عاشیقینه،

نه‌دن عشاقلارین کؤنلونو بریان ایستر؟

دولانیر مرغ - کؤنول، گشت ائله‌ییر کویوندا،

سر - زولفونده سنین بنددیر، او، زندان ایستر.

اوقارا زولفونون آز چکمه‌میشم حسرتینی،

مبتلا کؤنلومو هر لحظه پریشان ایستر.

نه اولار، چوخ دا گؤزه‌لسن، اؤزون انصاف ائیله،

هانسی گول عاشیقینی سن کیمی نالان ایستر؟

هر باخاندا، گؤزه‌لیم، اینجیمه گول لبلرینه،[۲]

بولبولون عادتیدیر، غنچه نی خندان ایستر.

بیلمه‌میشلر دهنین سیرّین هله ایندییه‌جن،

کشف قیلماق بو معمانی چوخ ایمکان ایستر.

---

۱ - بیرینجی بیت /مطلع /مختلیف چاپلاردا بئله‌ده یازیلمیشدیر:

گؤزه‌لیم، گوزلرین عشق اهلینی گریان ایستر،

گونده یوزمن کیمی بیچاره‌نی قؤربان ایستر.

۲ - بو مصراع مختلیف چاپلاردا بئله‌ده یازیلمیشدیر :

من‌ده باخسام او لب - لعلینه قان اولمازکی،

آدم اولسایدی اگر، کؤثری سئومزدی زاهید،
لعل - نابین کیمی بیر چشمه - حیوان ایستر.[۱]
واحدی جاذبه - عشقین ائدیبدیر مجنون،
یوخسا دیوانه‌لیگی هانسی بیر انسان ایستر؟!

تیغ ابرو!

کؤنول، عشاق قانین چوخ تؤکوب اول تیغ - ابرولار،
هاچان، بیلمم، گلیر رحمه جفادان یار - بدخولار.
اولور گؤزدن روان خون - جیگر، آهیم شراریندان،
بواوددان جیسمیمی، یارب، خیلاص ائیلر آخان سولار.
ایلاندیر، قیوریلیب یاتمیش، نیگاریم، گنج - حُسن اوسته،
و یا کیم حلقه‌لنمیش دؤر - رویون اوزره گیسولار.
سالیب یوز فتنه و آشوب چشمین مولک - دونیایا،
حذر ائیلر، دوشر خؤفه سنی گؤردوکده جادولار.
هاچان گؤرسم تجلای - جمالین شام - زولف ایچره،
اولور گوندوز کیمی رؤشن منه اول شام - دیجولار.
توتوبدور لشگر - خط عارضین، جانا، خراج ایستر،
کی، گویا مولک - روم اوسته گلیب یغمایه هیندولار.
گؤتور زولفون اوزوندن، ای اوزو خورشیددن انور،
اولوبدور قلبلر قارا، توتوبدور زنگ گوزگولار.

---

۱ - بو مصراع مختلیف چاپلاردا بئله‌ده یازیلمیشدیر :

نکته بیلسین - او آداملیق هانی زاهید لرده،

لعل - نابین وار ایکن، چشمه - حیوان ایستر.

رقیبین طعنه سیندن اینجیییب هئچ اعتراض ائتمه،
گرک صبر ائیله‌سین عاشیق، اگر مین اولسا بدگولار.
شیکایت ائتمه‌مک یئی‌دیر، جفای - چرخ - ظالیمدن،
باهار - عؤمرومو قیلسا خزان گرباد - قایغولار.
داها گوش ائتمه، واحد، پندینه واعظلرین هرگز،
نئچه ائولر قویوب ویرانه جهل ایله او بایقولار.

هنر ایستر!

کؤنلوم قوشو، ای گول، سنی شام و سحر ایستر،
بولبول نئجه گولشنده گولو تازه - تر ایستر.
آشفته قیلیب کؤنلومو زولفون کیمی، گئتسین،
معشوقه مگر عاشیقینی خون جیگر ایستر؟
دور ماها برابر، گؤتور اول زولفونو اوزدن،
روخسارینی گؤرمک‌لیگی شمس و قمر ایستر.
وئر اذن، دویونجا امیم، اول لعل - لبیندن،
کؤنلوم قوشو طوطی کیمی شهد و شکر ایستر.
عشق آتشینه دؤزمه‌دی مجنون‌دا منیم تک،
بو معرکه - عشق، حقیقت، هنر ایستر!
اؤیمازدیم اونون عشقینه، بیلسه‌یدیم ازلدن،
بیگانه‌لری مندن او گول بی‌خبر ایستر.
عاشیق کیمی گل عشقده روسوای - جهان اول،
عشق اهلی او عالمده مگر خئیر و شر ایستر؟
گؤزله، بو گؤزه‌ل شعرلری، واحد، ایتیرمه،
سندن گله‌جک نسل گؤزه‌ل بیر اثر ایستر.

جاندان کئچر!

جانین ایستر، اول دئییل عاشیق کی، جاناندان کئچر.
عاشیق اولدور، من کیمی جانان اوچون جاندان کئچر.
منع قیلما طره - جاناندان، ای واعظ، منی!
هانسی بیر دیوانه اول زولف - پریشاندان کئچر؟
شیخ صنعانه مذمت قیلما، ای ناصح، عبث!
گؤرسه هر کس اول بوت - ترسانی ایماندان کئچر.
خاک - کویون بیلسه زاهید باغ جنت اولدوغون،
اویماز اول افسانه فیکره، باغ - رضواندان کئچر.
خضر اگر عؤمرونده بیردم گؤرسه زولف و لعلینی،
ترک ائدر ظلمات سئیرین، آب - حیواندان کئچر.
بونه معجزدور، قیلیب حئیران سراسر عالمی،
ماه روخسارین گؤره‌ن مهر - درخشاندان کئچر؟
مایل - قد و روخون، لعل - لبین آلوده‌سی.
غنچه و گول ایسته مز، سرو و گولوستاندان کئچر.
دیشله‌دین لعلین، کؤنول، وهم ائیله، قانوندان ساقین،
سانما اول بی مهر رحم ائیلر سنه، قاندان کئچر.
واحدا، صراف اولان گؤرسه او شوخون لبلرین،
مئیل - یاقوت ائیله‌مز، لعل - بدخشاندان کئچر.

هردن بیر!

وورار مشاطه شانه طره - جانانه هردن بیر،
ائدر عاشیقلر احوالین پریشان شانه هردن بیر.
دئدیم: بند ائیله‌مه، جانا، سر - زولفونله عشق اهلین،
دئدی: زنجیره باغلانسین گرک دیوانه هردن بیر.

فلک کج‌لیگینه سالمیش، قاشین یاییله بحث ائیلر،
دوشر هر آی باشیندا ماه - نو نقصانه هردن بیر.
سنی تانری، صبا، دوشسه گذارین اول سر - کویا،
یئتیر عرضیم منیم‌ده اول گول - خندانه هردن بیر.
داغیتما بونجا زولفون رویونا، ائتمه گونوم قارا،
اوزون گؤستر، نولا، ای مه، من - نالانه هردن بیر.
بو نشئه زاهیدین اکسیک دئییل ذؤق - بهشتیندن،
مئی ایچسم یار ایله میخانه‌ده مستانه هردن بیر.
منه رؤیادا گؤرمک‌ده سعادتدیر اینان، واحدا!
آلایدیم یاری آغوشا نزاکت‌یانه هردن بیر.

بیر - بیر!

جمالین شمعینه، جانا، یانار پروانه‌لر بیر - بیر،
چکر زنجیر - زولفون حسرتین دیوانه‌لر بیر - بیر.
ائدر عشاق کؤنلون جمع ایکن آشفته هر ساعت،
پریلر زولفونه دگدیکجه، ای دل، شانه‌لر بیر - بیر.
یئنه بیلمم، نه افسون ائیله‌میش جادوی - چشمین کیم،
دگیبدیر بیر - بیرینه مردم - فرزانه‌لر بیر - بیر؟![1]
نه مئیدیر، گؤزلرین قوربانی، بیلمم باده - عشقین
کی، ایچدیکجه تاپارهوشیارلیق مستانه‌لر بیر - بیر؟

---

۱ - بیت بئله‌ده قئید اولونوب:

یئنه بیلمم‌نه افسون ائیله‌میش جانوری - چشمانین
کی ده‌یمیش بیر - بیرینه مردم - فرزانه لربیر - بیر.

لبین اؤپمک خیالیله دل - ساغر اولوب پرخون،
او حسرتله گزەر الدن - اله پیمانەلر بیر - بیر.
دهانیندان اثر یوخدور، دئمیشلر، شرطی وار، آما،
یئترتحقیقینه، شرح ائتسەلر فرزانەلر بیر - بیر.
کؤنول، قیل شعله - آه ایله رؤشن بزم - جانانی،
حسدنارینلایانسین شمع تک بیگانەلر بیر - بیر.
عرقدیرمی دوزولموش عارض - آلیندا سرتاسر،
گول اوزره ژالەدیر، یااینکی اول دوردانەلر بیر - بیر؟
مذاق - لعلینی گؤرموشله، دئرلرجام - مئی ایچره،
شرفیاب اول جهتدندیراولوب میخانەلر بیر - بیر.
آییلماز مسجد اهلی، واحدا، خواب - جهالتدن،
مگراهل - ریادان ترک اولا افسانەلر بیر - بیر!

پنهانی سئویر!

بختیارعاشیق اودورکی، اونوجانانی سئویر،
بینوابولبولونو، اؤزگول - خندانی سئویر.
من اوزولفون آزی یوزدفعه بلاسین چکدیم،
دەلی کؤنلوم یئنه اول زولف - پریشانی سئویر.
اعتباراولمازاؤزون گؤسترن عاشیقلرده،
احسن اول عاشیقه جانانینی پنهانی سئویر!
عصر - حاضرکی گؤزەل‌لیکلری گؤرمور زاهید،
ایندی‌ده جهلینی گؤر، روضه - رضوانی سئویر.

سئویرم من اونزاکتلی گؤزه‌ل دلبری کی،
موسیقی علمینی، رسامی، غزلخوانی سئویر.
پیرکؤنلوم گلیرالهامه گؤره‌رکن هردن،
بیر نجابتلی گؤزه‌ل قیزگؤزه‌ل اوغلانی سئویر.
واحدین اووچولوغواولساادا، انصافی‌دا وار،
اؤزکمندینده دوچارائتدیگی جئیرانی سئویر.

فرزانه لیکده‌دیر!

عشقین تامام نشئه‌سی دیوانه‌لیکده‌دیر،
میخانه‌نین ملاحتی مستانه‌لیکده‌دیر.
جاهیل‌لر ایله عارفین اولمازعلاقه سی،
حال اهلینین تکاملو فرزانه‌لیکده‌دیر.
لعلین خیالی کؤنلومه دولسا، عجب دئییل،
گیزلین خرینه‌نین چوخو ویرانه‌لیکده‌دیر.
یئتمز وفاسی آخیرا نامرد اولانلارین،
شخصین بوتون دیانتی مردانه‌لیکده‌دیر.
واحد، اگرچی صنعته قیمت وئریرسه خالق،
شعرین‌ده قدر و قیمتی دوردانه‌لیکده‌دیر.

مهر و وفا پایه - پایه‌دیر!

هرعاشیقین محبتی بیرمه لقایه‌دیر،
عشق عالمینده مهرووفاپایه - پایه‌دیر.
بولبول‌ده من تک اؤزگولونون مبتلاسیدیر،
آه وفغانی خارایله گولدن گیلایه‌دیر.

یوز دفعه جؤر ائدیب منه، بیلمم، نه سیرّی وار،
ذؤق ومحبتیم یئنه او بیوفایه‌دیر؟
واعظ کی، جنت ایله جهنم سؤزون دئییر،
معناجاقانماییر، بونه رمز و کنایه‌دیر؟
زاهید شرابی نهی اوچون آیه سؤیله‌ییر،
لاکن سورولسا، آنلاماییر هانسی آیه‌دیر.
آهوی - چین دئینلر او مشکین غزال اوچون،
مردملرایچره گؤزگؤره مئیلی ختایه‌دیر.
جؤر و جفایه عادت ائدن ماه‌روُلارین،
اولجه هرجفاسی من بینوایه‌دیر.
واحد، جهانا باغلاما بئل، یوخدور آخیری،
گویابیرائوده سن، نئچه گونلوک کیرایه‌دیر.

نزاکت اؤزگه دیر!

ای کؤنول، سن سئودیگین اول نازلی آفت اؤزگه‌دیر،
بولبول - شیدایا گولزار - لطافت اؤزگه‌دیر!
عاشیق و معشوق مست اولموش خیال - وصل ایله،
بارگاه - عشقده ذؤق - خلافت اؤزگه‌دیر!
دهرده دیدار - یار ایله ظرافت ائتمه‌دیم،
اهل - عشقه کوی - جاناندا شرافت اؤزگه‌دیر!
قورموشوق بیز بو ضیافت مجلیسین بیر شؤق ایله،
اینجه‌لیک، مین نازنین صحبت، ظرافت اؤزگه‌دیر!
خلقیمیز یوزلرجه مجلیسلر، ضیافتلر گؤروب،
ان گؤزه‌ل، قیمت‌لی، ان عالی ضیافت اؤزگه‌دیر!

نازنینلر بیر طرف، بیر یاندا رند - مئی پرست،
بیر اشاره عارفه ائیلر کیفایت، اؤزگه‌دیر!
ظن ائدیردیم گؤرمه‌دن، واحد، نزاکت اهلیسن،
آنلادیم گؤرجک سنی، اهل نزاکت اؤزگه‌دیر!

شعاریمیز بئله‌دیر!

نیگار ایله بیزیم عهد و قراریمیز بئله‌دیر،
شهید - خنجر - عشقیک، شعاریمیز بئله‌دیر.
گؤره‌نده شاد اولوروق یاری، گؤرمه‌سک غمگین،
بیزیم خزانه‌میزایله باهاریمیز بئله‌دیر.
گول‌اوزلولر سئوینیرلر هئی آغلادیقجان بیز،
بیز عشق بولبولویوک، آه و زاریمیز بئله‌دیر.
نیگار جؤر قیلیر، بیز یولوندا جان وئریریک،
بیزیم جهاندا قالان یادگاریمیز بئله‌دیر.
بو قارا گؤزلولرین مستییک، طبیبه دئدیم؛
بیزیم‌ده عشقده رنج - خوماریمیز بئله‌دیر.
نه گیزلی سیرّیمیز اولسا، رقیبه سؤیله‌مه‌ریک،
همیشه بیر - بیرینه اعتباریمیز بئله‌دیر.
بیزیمله همدم اولان، واحد، اود توتوب یاناجاق،
محبت آتشییک بیز - دیاریمیز بئله‌دیر.

تانری محکمه‌دیر!

سئوگیلیم، من سئون اول سنده اولان شوخ مه‌مه‌دیر،
بیرده بیر جوت قارا قاشلار - اول اه‌ییلمیش قمه‌دیر.

ایـــنجیمه، هــر ســـنی گـؤردوکده فـغانیم اوجـالیر،
بـــولبولم، گـول کـی گـؤروندو، بـومنه زومـزومه‌دیر.
غم - جاناندان اؤزون حفظ ائدن عشق اهلی دئییل،
یـــار اوچـون عـاشیق اودور، ذؤقـو بـلا و غـمه‌دیر.
ســـن ائـــدن ظـــلم‌لرین شـــاهیدی گـؤز یـاشیمدیر،
بـــــو جـــنایتلره تـــانری، گـــؤزه‌لیم، مـــحکمه‌دیر.
دلبـــریم جـــامی تـوتا، سـؤیله‌یه، آل، زهـردیرایـچ،
منیم اول جامه‌دیر عشقیم، نه کی، جـام - جـمه‌دیر.
واحـــد، اکـــرام ائـــله‌سم نـــاکســـه، نـا مـردم اگـر،
کـــؤنلومون ذؤق و وفـــا رســـمی فـــقط هـمدمه‌دیر.

سئومه‌ین اؤز یوردونو دیوانه دیر!

سئوگیلیم، عشق اولماسا، وارلیق بوتون افسانه‌دیر،
عشـــــقدن مـــحروم اولان انســـانلیغا بـــیگانه‌دیر.
ســـئوگیدیر، یـــالنیز مـحبتدیر حـیاتین جـؤهری،
بیر کؤنول کی، عشق ذؤقون دویماسا، غـمخانه‌دیر.
من اسیر - عشقییم اؤز خالقیمین، اؤز یوردومون،
سئومه‌ین اؤز خـالقینی، اؤز یـوردونو دیـوانـه‌دیر.
قوی وطن دایم ایشیقلانسین گؤزه‌ل بیر شمع تک،
کؤنلوم اول شمعین ضیاءسین سئیرائدن پروانه‌دیر.
نـــازنین، رعـــنا گـؤزه‌للردیر بـاخیرسان هـر یـانا،
بس بو توپراق ایندی بیر جنت دئییل، آیا، نه‌دیر؟
اؤلکه‌میزده گـؤرنه‌لر وار، بـاشقا بـیر عـالمده‌ییک،
هر چیچک بیر نازنین، هر غـنچه بـیر جـانانه‌دیر.

واحدم من، سئوگیلیم، مـندن خـیانت گـؤرمه‌سن،
شـاعیرم، عشـقیم‌ده اؤز قـلبیم کـیمی مـردانـه‌دیر.

خوش ترانه‌دیر!

مـقصد اوزونـدور عـاشیقه، جـنت بـهانه‌دیر،
لعـلین یـانیندا چشـمۀ - کـؤثر فسـانه‌دیر.
بولبوللرین صداسی تـوتوب صـحن - گـولشنی،
بیهوش ائدیب منی، نه گؤزه‌ل، خوش تـرانـه‌دیر.
چکمیش کناره هـر کس اؤز ایسـتکلی دلبـرین،
گـول اوزلولرله صـحبتیمیز مـحرمانه‌دیر.
نـه خـاردان اثـر گـؤرونور، نـه رقـیبدن،
به - به، نه یـاخشی دؤر، نـه یـاخشی زمـانه‌دیر!
سرمست ائـدیب بـیزی یـئنه بـو قـارا گـؤزلولر،
سوزگون باخیشلاری نـه گـؤزه‌ل، شـاعیرانـه‌دیر.
ایـندی تـصور ائـیله بـو بـاغین گـؤزه‌للرین،
حـال اهـلی آنـلایار، بـو نـه رمـز و کـنایه‌دیر.
واحد، سئوین کی، خالق اؤزو قیمت وئـریرسنه،
طـبعین گـؤهر سـاچان نـه تـوکنمز خـزانـه‌دیر!

معناسی نه‌دیر؟

ناز ائدیر بـولبوله گـول بـیر بـئله - مـعناسی نـه‌دیر؟
بـولبولون بس گـولو سـئومکده تـمناسی نـه‌دیر؟
عاشیق هر جؤره دؤزور، بلکه ده، بیر حکمتی وار؟!
بو ایشین فـیکر ائـله، گـؤر اصـلی مـعماسی نـه‌دیر؟

اؤلدورور، گـونده دیـریلدیر مـنی اؤز جـانانیم،
کئچمیشین ایندی منه معجز - عیساسی نه‌دیر؟
بـولبولون کـی، بـو قـدر نـاله‌سی دونیانی تـوتور،
کیمسه بیلمیر هله، قـلبینده کـی سئوداسی نه‌دیر؟
مـن اولان یـئرده مـنیم تک اولا بـیلمز مـجنون،
سن‌اولان یئرده اونـون سئودیگی لیلاسی نه‌دیر؟
قویما اینجیتسین ایپک کؤینک او نـازیک بـدنین،
هـانی گـولده بـو لطـافت؟ اونـون اعـضاسی نه‌دیر؟
سـن ده، واحـد، وطـنین گـوللرینین عـاشیقیسن،
سن کی وارسان، چمنین بولبول - شیداسی نه‌دیر؟

عاشیقین پناهی نه‌دیر؟

او جـان آلان نـه بـیلیر، عـاشیقین پـناهی نـه‌دیر؟
اونـا بـو حُـسنو وئـرن قـدرت - ایـلاهی نـه‌دیر؟
صـفاسین اؤزگـه گـؤرور، مـن بـلالارین چکـیرم،
مـنیم بـو قـانا دؤنـن کـؤنلومون گـناهی نـه‌دیر؟
داغـیتدی زولفـون اوزه دلبـریم، کـئچنده دئـدیم:
- بـونون یـانیندا بـهشتین گـول و گـیاهی نـه‌دیر؟!
بـو قـارا گـؤزلولرین اولمـایینجا مـجنونو،
جـهاندا کـیم بـیله‌جک عشـق بـارگاهی نـه‌دیر؟!
گـئجه - گـوندوز ائـدیرم آه و نـاله کـویوندا،
سـوروشمایبر، بـو قـدر بـیر فـقیرین آهـی نه‌دیر؟
گـول اوزلو، نـازلی گـؤزه‌للرمیش، ایـندی مـن بیلیرم،
مـحبت اهـلینین عـالمده قـیبله گـاهی نـه‌دیر؟

تـــاریندا، واحـــد، اگـــر قـــوربانین[۱] مـــهارتی وار،
دایان بیر ایندی گؤره‌ک، زولفونون [۲] «سئگاه»ی نه‌دیر!

مهربان اولان گئجه‌دیر!

او گـــول مــنه بـو گـئجه هـمزبان اولان گـئجه‌دیر،
دئییب، گولوب، دانیشیب مهربان اولان گـئجه‌دیر.
وفـــا صـــحیفه سینی شرح ائـدم گـرک او گـوله،
حـــقیقی عشـــقیمیزه امـتحان اولان گـــئجه‌دیر.
او ســـرو بـــویلو ســـحر ســئیر لاله‌زار ائـده‌جک،
چمن چیچک‌لرینین باغری قـان اولان گـئجه‌دیر.
خصوصی عطر آلاجاق اؤز گـولوندن هـر بـولبول،
خـــدنگ - نـــازه کـؤنوللر نشـان اولان گـئجه‌دیر.
بـو خـوش دقـیقه لری، ای کـؤنول، غـنیمت بـیل،
بـــلا اســـیرلری شـــادمان اولان گـــئجه‌دیر.
رقـیب ائشـیتسه، نـیگاریم مـنیمله هـمدم اولوب،
حسدله عؤمرو بـو غـمدن خـزان اولان گـئجه‌دیر.
گـول ایسـه پـردهٔ - عـصمتدن آشکـار اولاجـاق،
وصـــاله یـــئتمگه بـــولبول نـهان اولان گـئجه‌دیر.
ایـــنانما، ال چکـــه بـــولبول گـــولون کـــناریندان،
ســــئویملی دلبـــرینه پـــاسبان اولان گـــئجه‌دیر.
گول اوزلولر سـنی، واحـد، یـئنه احـاطه ائـدیب،
تفاخر ائیله کـی، بـختین جـاوان اولان گـئجه‌دیر.

---

۱ - تار اوستاسی قوربان.

۲ - خواننده زولفی.

بیزیمکیدیر!

غم چکمه، بولبولوم، گول ـ خندان بیزیمکیدیر،

گلدی باهار فصلی، گولوستان بیزیمکیدیر!

قویما رقیبی ذوق آلا بو لاله‌زاردان،

الوان گئییملی سونبول و ریحان بیزیمکیدیر!

بیز باغبانییک بو لطافتلی گوللرین،

رعنا یئریشلی سرو ـ خرامان بیزیمکیدیر!

چوخلار صفای ـ عشقیله اوُز نوُبه‌تین سوروب،

نوُبت بیزیمدیر، ایندی بو دوُران بیزیمکیدیر!

اغیارا سؤیله‌یین، اودا چوخ لووغانماسین،

بیز چکمیشیک بلاسینی، جانان بیزیمکیدیر!

بیز ایندی‌ده حیاتلا آیاقلاشماساق اگر،

یوخ کیمسه‌نین گناهی، بو نقصان بیزیمکیدیر!

واحد معارف عشقیله تاپمیش شرافتی،

بیز طالب ـ محبتیک، عرفان بیزیمکیدیر!

دلالّلارین حیله‌سی

دلاللار ایله حیله‌ده شیطان‌دا باجارماز!

شیطان نه‌چی‌دیر، جین نه‌دی، خورتدان‌دا باجارماز!

بیر کندچی اولا خام، گله آت آلماغا ناگاه،

وای حالینا، دلاللار ایشیندن اولا آگاه،

بیر نوُع سویارلار اونو، گؤسترمه‌سین آللاه!...

قصّابلیغی بونلار کیمی شیطان‌دا باجارماز!
شیطان نه‌چی‌دیر، جین نه‌دی، خورتدان‌دا باجارماز!
***
آلداتماق اولور کندلینی تعریفله خیالی؛
باخ گؤر نئجه خوش کاکیلی واردیر، نئجه یالی؛
هر چندکی، بو آتدی، ولی یوخدو میثالی،

وار بیر یئریشی‌کی، اونو جئیران‌دا باجارماز،
شیطان نه‌چی‌دیر، جین نه‌دی، خورتدان‌دا باجارماز!
***
مین حیله ایله آتا اونو راغب ائده‌رلر،
آخیرکی، نئچه عشوه ایله طالب ائده‌رلر،
بیچاره‌نی بیر کملی آتا صاحب ائده‌رلر.

بیر چاره او بیچاره‌یه لقمان‌دا باجارماز،
شیطان نه‌چی‌دیر، جین نه‌دی، خورتدان‌دا باجارماز!
***
وار بیر چوخو قالماز اوروجوندان، نامازیندان،
باخسان نئچه یوز ائوییخیب عؤمرونده آزیندان،
ترک ائتمه‌یه‌جک جانی چیخینجا بوغازیندان،

قؤلدورلوغو دللال کیمی آسلان‌دا باجارماز،
شیطان نه‌چی‌دیر، جین نه‌دی، خورتدان‌دا باجارماز!
***

ندارم

آسوده منم که خر ندارم،
از آب و علف خبر ندارم.
***
دونیا دەیه بیر ـ بیره سراپا،
مین حشر اولا شورش ایله برپا،
سرتاسر اگر داغیلا دونیا،
تأثیر ائلەمز منه هئچ اصلا،

آسوده منم که خر ندارم،
از آب و علف خبر ندارم.
***
ملّت باتا یوز غم و ملاله،
نئی تک ائدەلر فغان و ناله.
هر گون یئتەگر وطن زواله،
بیر ذرّەجه دوشمەرەم خیاله،

آسوده منم که خر ندارم،
از آب و علف خبر ندارم.
***
یوخسول اولاگر بوتون جماعت،
گر اؤلسەده قیلمارام حمایت.
ملّت غمی بی‌غمه نه حاجت؟
بیرکس منه ائیلەمز ملامت،

آسوده منم که خر ندارم،

از آب و علف خبر ندارم.

***

نه اهلی دیلم‌کی، آنلایام دیل،
نه عاریفم، علم ائده‌م تحصیل،
نه ائیله‌جه ناقیصم، نه تکمیل،
نه خواهیش ائده‌رسم، اولار حاصیل،

آسوده منم که خر ندارم،
از آب و علف خبر ندارم.

قوچو

بیر قوچوایدیم، چوخدو قاباق حؤرمتیم،
خالقی دؤیوب سؤیمک‌ایدی صنعتیم،
ایندی قالیب، اوره‌گیمده حسرتیم،

اؤلدوره بیلمیرم، دؤیه بیلمیرم،
هئچ کسی اینجیدیب، سؤیه بیلمیرم.

***

اینجیدیردیم قاباق بنّا- فهله‌نی،
گتیرمیشدیم تنگه بوتون محله‌نی،
ایندی اؤیوب، سؤیور هریئتن منی،

اؤلدوره بیلمیرم، دؤیه بیلمیرم،
هئچ کسی اینجیدیب، سؤیه بیلمیرم.

***

او گوندنکی، شهره دوشوب انقلاب،
بو غصه‌دن باغریم اولوبدور کاباب،
کؤرپه‌لرده منه قایتاریر جاواب،

اؤلدوره بیلمیرم، دؤیه بیلمیرم،
هئچ کسی اینجیدیب، سؤیه بیلمیرم.

***

اسردی قونشولار گلنده آدیم،
بیر کیشی‌دن یوخ‌ایدی قورخوم زادیم،
ایندی بگنمیری منی آروادیم.

اؤلدوره بیلمیرم، دؤیه بیلمیرم،
هئچ کسی اینجیدیب، سؤیه بیلمیرم.

***

بوندان ازل قوچاقدیم فرهاد کیمی،
کسدیره‌ردیم تینلری جلاد کیمی،
گیرمیشم ایندی ائوه آرواد کیمی،

اؤلدوره بیلمیرم، دؤیه بیلمیرم،
هئچ کسی اینجیدیب، سؤیه بیلمیرم.

عم اوغلونون محبتی

ائل بیلیر، تانییر کیم اولدوغـومو،
هـانسی عـائله‌ده دوغـولدوغومو.

رایؤندامشهورام سؤزوندوغروسو،

آدیما سؤیله‌نیر: «دانا اوغـروسو».

خالقی فیریلداقلا چوخ آلداتـمیشام،

بئش ایل‌ده حبسده گئدیب یاتمیشام.

دوز ایشیم اولماییب عؤمروم اوْزونو،

تـوولاییب آلـمیشام عـمیم قـیزینی.

اوزاوللـی قـیزا قـوُردوم بـیر تـله،

اونـــو ایـــناندیردیم، گـــتیردیم اله.

یازیق نه توی گؤردو، نه رسمی کبین،

مـــندن ســـوروشاندا بـونون سـببین،

عـوضینده گـؤردو یـومروق، شـاپالاق،

هـــمیشه دؤیـولوب ائـودن قـووولماق.

اونـــونلا گـــیرمه‌ره‌م بـــیرده ســـازیشه،

چونکی گئتمک ایستر کولخوزدا ایشه.

اونـو بـو کـلکله سـؤیوب قـوولادیم،

«سنینله‌کی یوخدور کـبینیم زادیـم؟»

یـــالان مـــحبّتله آلـــمیشام اونـــو،

بودا او سئوگی‌نین، او عشقین سـونو.

سککیز آیلیق بیر اوغلوم وار، تاماشا،

عمیم قیزین کیمسه سـالیبدیر بـاشا.

دئییر: گرک اوشاغا خـرج وئـره‌سن،

گرکمزکی، اوشـاغی بـیر گـؤره‌سن؟!

مــــنده یــوخدور آتــالیق مــحبتی،

یــاشامیشام یــارپاق آلتــی، خــلوتی.

فضولی‌دن تخمیس

۱

دیار عشقه سلطانم، بلالر چوخ چکیب باشیم،
جلال شؤکتیم ـ غمدیر، هجوم درد فراشیم،
عؤمورلردیر آخیر کویونده یارین قانلی گؤز یاشیم،
«دئییلسن چوخدان، ای گردون، جهان سئیرینده یولداشیم،
نولا خم اولسا قدین، سندن آرتیقدیر منیم یاشیم.»

۲

خیال ائیلر گؤره‌ن، بیر بولبولم گولزار ـ عشق ایچره،
یاخار گولزاری نالم آه آتشزار عشق ایچره،
منی سئودای حسرتدیر ییخان آزار ـ عشق ایچره،
«ترازوی ـ عیار ـ محنت ـ بازارم عشق ایچره،
گؤزوم هر دم دولوب، مین داشه هر ساعت دگر باشیم»

۳

گؤروب روسوالیغیم، عشقینده یارین، طعن ائدر هرکیم،
بلالر چکمگه گویا منی چرخ ائیله‌میش تحکیم،
فلکدن باشیما داشلار یاغار، قیلماق دیلر ترکیم،
«سرشکیم آل، باغریم پاره، بیر کوه ـ بلایم کیم،
همیشه لاله و لعل ایله رنگیندیر ایچیم، داشیم.»

۴

حیاتی عاشیقین عشق اولماسا، افسانه بیر رؤیا،
محبّتدیر فقط پژمرده‌لر قلبین ائدن احیا،
منی عاشیق دوغوب، قوینوندا یالنیز بسله‌میش دونیا،
«منه مانند بیر دیوانه صورت باغلاماز گویا
قلم سیندیردی تصویریم چکندن سونرا نقّاشیم.»

۵

سئوینجی کؤنلومون یار ائتدیگی قهر و غضبدندیر،
وفاده ثابت اولماق عاشیقه، اصل نسبدندیر.
جفایه دؤزمه‌مک، واحد، دئمه، رسم ادبدندیر،
«فضولی، خازن ـ گنج وفایم، اول سببدندیر،
گؤهرلر تؤکدو اسراف ایله بو چشم ـ گؤهر پاشیم.»

نازائت

۱

«یانسین دیلیم آغزیمدا دئسم نازیوی آز ائت»
ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه نازائت.

اول باخیشیندا منی حئیران ائله‌دین سن،
بیر اینجه گولوشله اوره‌گیم قان ائله‌دین سن،
سونرا منی بیر لطفیله خندان ائله‌دین سن،
کافر قیزی آخیر منی صنعان ائله‌دین سن،
«یانسین دیلیم آغزیمدا دئسم نازیوی آز ائت»
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۲

خلق ائیله‌میش اؤز کئیفی گلنده سنی تاری،
اؤلدور بو بلادان منی قورتار سنی تاری!
رحم ائت منه، بیگانییه ناز ائیله‌مه باری،
آلقیش ائله بیر عاشیقینی محرم راز ائت،
انصاف ائله اؤز عاشیقینی محرم راز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۳

آیینه‌نی حئیرتده قویوب، عکس جمالین،
خورشیدی خجالتده قویوب عارض ـ آلین،
عاشیقلرین حسرتده قویوب زولفیله خالین،
بلکه اولا قیسمت بیزه گولزار وصالین.
هردن بو سینیق کونلومو بیر لطفله ساز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۴

گؤردوم، گؤزه‌لیم، اؤزگییه سن ناز ائله ینده،
آز قالدی‌کی، روحوم اوچا، جان قالمادی منده،
بو ناز ونزاکت واریکن بیر بئله سنده،
درد اهلی اینان دوشمه یه بیلمز بو کمنده،
دائم بو گؤزه‌ل خلقته مین راز ـ نیاز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۵

تیبلیس شهرین ائیله‌میش هر کیمسه کی، ایجاد،
تاری ائله‌سین روحونو عالمده گؤروم شاد،

جنّت‌کی، دئییرلر، ائدیب ایجاد اونو شداد،
بوردان آپاریب حوری و قیلمان و پریزاد.
یارب، بو پریچهره‌لری بنده نواز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۶

دونیا اوزونه یاخشی گؤزه‌للر گلیب هرچند،
اولماز سنه بیر اؤلکه‌ده نه میثل، نه مانند،
تبریز، باکی، تهران، شکی، شیروان، قوبا، دربند،
گنجه، قاراباغ، شهر بخارا و سمرقند.
ایسترسن اگر، عزم ره مولک حجاز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۷

اولما گؤزه‌لیم، صورتینه بیر بئله مغرور!
من ائتمیشم عشقیمله سنی عالمه مشهور،
هیجرینده منی ائیله‌مه غم چکمگه مجبور،
درگاهه منی قول دئیه، مانند ایاز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

۸

واعظ، ائله ظن ائیله‌مه، حقی دانیر عاشیق،
نه کعبه، نه بتخانه، نه مسجد تانیر عاشیق،
لکن اؤزونو حق سئوه‌ن انسان سانیر عاشیق،
دونیاده فقط بیرجه محبّت قانیر عاشیق!

سن گئت هله، اؤلموشلره تکلیف نماز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»
۹
واحد، دئمه، من دائمی‌یم ذؤق و صفاده،
منصوری[۱]ده یاد ائتمه‌لی‌ییک دار فناده،
بو مصرع ـ نازی او دئمیش بیر بئله ساده،
یا رب، سن اونا رحمتینی ائیله زیاده،
قبر ایچره اونون روحونو لطفونله فراز ائت،
«ناز ائت منه، ای سئوگیلی جانان، منه ناز ائت،»

بیزیم یئرده‌دیر!

آی عاشیق صحبت آچ گولدن، چیچکدن،
چمن‌لر زینتی بیزیم یئرده‌دیر.
بولبوللر ذؤق آلیر گوللریمیزدن،
باهارین لذتی بیزیم یئرده‌دیر.

چال اوخو شور ایله چوبان بایاتی،
سازیندا تعریفله بو شن حیاتی،
عطیرلی گوللری، باغی، باغاتی،
گؤزه‌ل‌لیک خلقتی بیزیم یئرده‌دیر.

ائلیمدن، آرخامدان غم اوزاقلاشیر،
ذؤقوموز، نشئه‌میز حدیندن آشیر،
خالقیمیز فرحله گولوب دانیشیر،
انسان سعادتی بیزیم یئرده‌دیر.

---

۱ - شاعر صمد منصور کاظم‌زاده.

سازین، کمانچانین، قارمانین، تارین،
اوخویوب چالانین، گولون، باهارین،
ادیبین، شاعرین، هر صنعت‌کارین،
ان بؤیوک قیمتی بیزیم یئرده‌دیر.

نه تاریخ‌لرده وار، نه باشقا یئرده،
چوخ اوشاقلی قادین وارمی بیر ائلده،
ائلدن آلا تحسین، حؤرمت هر ایلده؟
آنالیق حؤرمتی بیزیم یئرده‌دیر.

فاشیستین ظلمونه دونیالار باخیر،
آنالار باغرینا سونگولر تاخیر،
کؤرپه اوُشاقلاری یاندیریب یاخیر.
بالا محبتی بیزیم یئرده‌دیر.

نوروز بایرامیندان آلدیق الهامی،
شادلیقلا کئچیردیک بو شن بایرامی.
وطن اوشاقلاری سئوینیر هامی،
ائللرین قدرتی بیزیم یئرده‌دیر.

بیر چوخ بایراملاری گؤردوکسه اگر،
باهار بایرامیمیز هامسینا ده‌یر.
بوخوش گونو گؤره‌ن سئوینمز مگر،
کؤنوللر بهجتی بیزیم یئرده‌دیر.

سیلینسین دونیادان بوش هنگامه‌لر،
سسلنسین دیللرده جوشسون نغمه‌لر،
یازسین بو ائللره تبریک نامه‌لر،
دونیالار جنتی بیزیم یئرده‌دیر.

جعفر خندانا

۱

شاعیریم، خاطیرین کوسمه‌سین مندن،
دوستلوق آراسیندا نزاکت اولور،
راضییام، دئییلم، ناراضی سندن،
نامردین قلبینده عداوت اولور.

۲

من‌ده بیر شاعیرم، تانییر عالم،
آزاددیر مطبوعات، آزاددیر قلم،
حیاتدان یازماغا عاجیز دئییلم،
شاعیرچین هر یولدا مهارت اولور.

۳

شعرلر یازارکن اوخوردوم سنه،
هر نه گناهیم وار، سندندیر یئنه،
دئسئیدین سهویمی ازلدن منه،
عارفه بیر کلمه کیفایت اولور.

۴

من نئجه آیریلیم رعنا غزلدن،
عشوه‌لی دلبردن، نازلی گؤزه‌لدن؟
انسان‌کی بیر شئیه اوُیدو ازلدن،
اؤلونجه باشیندا او عادت اولور.

۵

محو اولسون دونیادا خلقین دوشمنی،
من‌ده چوخ سئویرم عزیز وطنی،
وطنین قدرینی بیلمه‌ین دنی،
اؤزو خلق ایچینده خجالت اولور.

۶

ائلیمین ظفری، غالبیتی،
هر ایشده مردلیگی، فعالیتی،
قویموشدور حئیرتده بشریتی،
چوخ چکمز اؤلکه‌میز بیر جنّت اولور.

۷

منه غزلچی‌لیک، سانماکی، عاردیر،
منیم وطنیم تک سئوگیلیم واردیر.
منه الهام وئرن بو شن دیاردیر،
وطندن شاعیره سعادت اولور.

۸

عین حقیقتدی، سؤزوم لاف دئییل،
واحدم، مقصدیم اختلاف دئییل،
اللی بیر یاشیمدا بو انصاف دئییل،
هر یئردن اوستومه مذمّت اولور.

سای بیر طرفدن (ماهنی)

سئوگیلیم قاشلارین چاتیب باش ـ باشا،
حُسنونه ائتمگه هرگون تاماشا،
اوفوقلردن چیخیر هر سحر قوشا،
گونش بیر طرفدن، آی بیر طرفدن.

***

چوخداندیر کسمیسن مندن نظرین،
یانیرام عشقینه یوخدور خبرین،
چکیبدیر قصدیمه جلّاد گؤزلرین،
کامان بیر طرفدن، یای بیر طرفدن.

***

سن یئری آرخانجا زولفون سورونسون،
سونبوللر آل یاشیل دونا بورونسون،
گونش جمالین آچ، آشکار گؤرونسون،
باهار بیر طرفدن، یای بیر طرفدن.

***

حسرتین یاندیریر پروانه‌لری،
قویما یاخینینا بیگانه‌لری،

آچما زولفونده‌کی دیوانه‌لری،
باغلا بیر طرفدن، سای بیر طرفدن.
***
اوخونسون ائلیمین ظفر نغمه‌سی،
واحدین غزلی، «خان»[1]ین خوش سسی،
یئنه‌ده بزه‌سین بیزیم مجلیسی،
شربت بیر طرفدن، چای بیر طرفدن.

بیزده‌دیر!

حیات باغچاسینین باغبانی بیزیک،
یارپاغی سؤز آچان گوللر بیزده‌دیر،
بیزدن الهام آلیر شئیدا بولبوللر،
نغمه‌یه جان وئرن دیللر بیزده‌دیر!
***
شاعیریم! اینجه سؤز اوستادی بیزیک،
بؤیوک واقف‌لرین اؤولادی بیزیک.
صنعت دونیاسینین فرهادی بیزیک،
داغلارا سس سالان ائللر بیزده‌دیر!
***
دره‌لردن آخان گوموش بولاقلار،
گؤیلره باش چکن دومانلی داغلار،
سونبوللر، تارلالار، چیچکلی باغلار،
آل الوان گئیینمیش چؤللر بیزده‌دیر!
***

---

۱ - شوشالی خواننده.

عطیرلی باغلارین سارماشیغی‌ییق،
ائلین بزه‌گی‌ییک، یاراشیغی‌ییق،
ائلدن تؤره‌نمیشیک، ائل عاشیقی‌ییق،
اوجا بویلار، نازیک بئللر بیزده‌دیر!

***

انسان سئوه‌رمی هئچ روحسوز گوزه‌لی؟
شاعیرین اولماسا شعری، غزلی،
عاشیقین اولارمی سؤزو مزه‌لی؟
سازی دیللندیرن تئللر بیزده‌دیر!

***

دونیامیز نشئه‌یله، کئفله دولودور،
بیز گئدن دوغرو یول، حقین یولودور،
قولوموز ائللرین پولاد قولودور،
قوه‌تدن دوشمه‌ین اللر بیزده‌دیر!

***

واحدم، غصّه‌دن، غمدن آزادم،
خلقیمین دوستویام، یادلارا یادام،
بزه‌کلی اولکه‌مه باخدیقجا شادام،
یاشیل باش سونالی گؤللر بیزده‌دیر!

گؤزلرین

سئوگیلیم! ائل بیلیر من اهل دردم،
سندن باشقاسینی سئوسم نامردم.
غصه‌دن اؤلورم نئیلیم‌کی، هر دم،
منی قویوب باخیر یانا گؤزلرین.

***

کیپریگین خنجردیر، قاشلارین کمان،
ییخدیغین عاجیزه وئرمزسن آمان،
دئدیلر جلادسان، ائتمه‌زدیم گمان،
سالاجاقدیر منی قانا گؤزلرین.

***

سنین الینده‌دیر هر اختیاریم،
ظالیم، اؤلدور منی، غمدن قورتاریم،
بس کیمه سؤیله‌ییم، کیمه یالواریم،
گتیریبدیر منی جانا گؤزلرین.

***

کؤنلومو سالاجاق زولفون کمنده،
حسرتین قویماییب جان قالسین منده،
او گؤزلر واریکن نه قدر سنده،
آلاجاق کؤنلومو سونا گؤزلرین.

***

واحدم، سئوگیلیم، من‌ده قانیرام،
فتنه کار گؤزه‌لی اوزدن تانیرام،
نئجه دئییم سنه، غمدن یانیرام،
منیم تک اود توتوب یانا گؤزلرین.

وطن ماهنیسی

دوُمانلی داغلارین باشیندا دوُردوم،
دوُماندان اؤزومه بیر خیمه قوُردوم،

کئچدی خیالیمدان او گؤزه‌ل یؤردوم،
دؤمانلار باشیمدا، دومان گؤروندو.

***

گمیمیز سوخوما چاتان چاغیندا،
حدّتلی دالغالار یاتان چاغیندا،
گونشین اوفوقدا باتان چاغیندا،
ساحیللر قارشیمدان عمّان گؤروندور.

***

قارا دنیز کیمی عشقیمله جوشدوم،
خولیالار ایچینده سانکی بیهوشدوم،
وطن آرزوسیله نغمه‌لر قوشدوم،
طوفانلار گؤزومه داستان گؤروندو.

***

دونیالار جذب ائدن بو خوش منظره،
شؤقومو آرتیردی گؤزه‌ل خزره،
چارپدیقجا وطنیم، ائلیم نظره،
طبیعت‌ده منه حئیران گؤروندو.

***

دئییرلر، بولبوله چمن یاخشیدیر،
انسانا لاله‌زار وطن یاخشیدیر.
واحد، سورما وطن نه‌دن یاخشیدیر،
آدی گلجک کؤنلوم خندان گؤروندو.

پیرانه‌لیک‌ده

ائشیتدیم، سئوگیلیم، کوسموسن مندن؟
قاچیرما بولبولو اؤز چمنیندن.
منیمله دوز دولان، کوسه‌رم سندن،
منده دوستلوق‌دا وار، بیگانه‌لیک‌ده!

***

بیر سنسن بو مجنون کؤنلومه اویغون،
سنین جمالینا اولموشام وورغون،
هر لیلی عشقینه دئییلم مجنون،
منده کمال‌دا وار، دیوانه‌لیک‌ده!

***

بوتون بو دونیانی گزدیم، دولاندیم،
بیر سنی اؤزومه وفالی ساندیم،
سن گزدین اؤزگئیله، اود توتوب یاندیم،
منده آتش‌ده وار، پروانه‌لیک‌ده!

***

ازلدن دئمیشم سنینله یارام،
یولوندا اؤلسم‌ده، بیل بختیارام،
دئدیگیم سؤزومده من یئنه وارام،
منده کجلیک‌ده وار، مردانه‌لیک‌ده!

***

واحد، بو بیر سؤزون مین لعله دگر،
منه گرک دئییل نه ثروت، نه زر،
طبعیم خزینه‌دیر، سؤزلریم گؤوهر،
منده گنجلیک‌ده وار، پیرانه‌لیک‌ده!

پایدار اولسون

گؤزه‌لیم، پریشان ائتمه زولفونو،
گونش تک گول اوزون قوی آشکار اولسون،
ائللر جمالینی گؤرمه‌یه گلسین،
دوست، آشنا سئوینسین، دوشمان خوار اولسون!

***

نغمه‌لر یوکسلسین کاشانه‌لردن،
باده‌لر سوزولسون پیمانه‌لردن،
قالماسین بیر اثر بیگانه‌لردن،
ائلیمیز، گونوموز بختیار اولسون!

***

اوره‌کدن سئویره‌م، سئوگیلیم، سنی،
طالع بیزیمله‌دیر، ازدیک دوشمنی،
جان کیمی قورویاق عزیز وطنی،
تاریخلر بویونجا یادگار اولسون!

***

سعادت یولوندا بیز جاندان کئچدیک،
بو گونون عشقینه باده‌لر ایچدیک،
وطنین ایسته‌ین اوغول‌لار سئچدیک،
اونلار یوُردوموزا هوادار اولسون!

گوزه‌ل

ای تیفلیسه گئده‌ن باکی گؤزه‌لی،
یاییلدی ائللره سوراغین سنین.

سونبوللر آچیلدی، گوللر قیزاردی،
دگرکن تیفلیسه آیاغین سنین.

***

ترسینه‌ن اوستونو چیچکله بزه،
خومار باخیشینا جان گرک دؤزه،
صنعانین داغینا چیخ گزه ـ گزه،
ترلنسین لاله‌لی یاناغین سنین.

***

تؤکمه آغ اؤزونه قارا زولفونو،
کؤنلوم‌ده اوردادیر آرا زولفونو،
احتیاطلا هردن دارا زولفونو،
قوی دوشوب ایتمه‌سین داراغین سنین.

***

سن گزن یئرلرده اؤزگه حال اولار،
گوللر آیاغینا پایمال اولار،
بیر کلمه دانیشسان، طوطی لال اولار،
گولدوره‌ر غنچه‌نی دوداغین سنین.

***

واحدم، عشقینله داستان قوشارام،
باشقا گؤزه‌للردن اؤزاقلاشارام،
اؤلمه‌رم، دونیادا یوز ایل یاشارام،
اولارسام بیر گئجه قوناغین سنین.

سسیمی

چال، عاشیق، اوخویوم بیر ائل ماهنیسی،
سازیندا دینله‌سین تئللر سسیمی،
یوُرومون قوجامان بیر بولبولویم،
ائشیت‌سین اؤلکه‌لر، ائللر سسیمی.

***

«عراق»[۱]ی «راست»[۲] قیل، چال «شاهناز»[۳]لا،
موغامی باشلاییم «شور»[۴] و «حجاز»[۵]لا،
دونیانی جوشدوروم بو خوش آوازلا،
آپارسین هر یانا یئللر سسیمی،

***

قوی سسیم ان اوجا داغلارا یئتسین،
هاوا دالغالانسین، دوُمانلار گئتسین،
دره‌لر، تپه‌لر حرکت ائتسین،
اؤیرنسین نهرلر، سئللر سسیمی.

***

ایچیلسین تویلاردا سرین قیمیزلار،
اویناسین بیر یئرده اوغلانلار، قیزلار،
تورکمن ائللری، ایگید قیرقیزلار،
قازاخلار، اؤزبکلر دینلر سسیمی.

---

۱ - راست موغامینین اساس شعبه‌لریندن.

۲ - مستقل بیر موغام

۳ - مستقل بیر موغام و شور موغامیندا بیر شعبه.

۴ - اصل موغاملاردان.

۵ - شور موغامینین اساس شعبه‌لریندن.

***

یالان سؤز بیلمه‌رم، سؤزوم گئرچکدیر،
اؤلکه‌میز گونشدن شندیر، گؤیچکدیر،
بوتون یاشیللیقدیر، گولدور، چیچکدیر،
آلقیشلار بولبوللر، گوللر سسیمی،

***

شاعیرم سئوگیمه اویغوندور اؤلکه‌م،
امکچی خلقیمین دوستویام محکم،
دوشمن نه ائیلرسه ائتسین، غمی کم،
کسه بیلمز خاین اللر سسیمی.

***

بودور دیلیمیزین گؤزه‌ل شعاری،
صداقتله هر بیر اوغلان، قیز، قاری
سئچیب سئچیلمگه وار اختیاری،
سئوه‌ر آزاد اولان دیللر سسیمی.

***

ظالیملر سئچکیدن بوتون قووولدو،
اود توتدو خائنلر، کولو سوورولدو،
دوشمنین گؤزلری چیخدی اوولدو،
ظفرلر قوینوندا بسلر سسیمی،

***

خلقیمیز خوش گونه چیخاندان بری،
یؤردومون آدی‌دیر دیللر ازبری،
واحدی اؤنوتماز آذر ائللری،
یازاجاق تاریخه ائللر سسیمی.

ده‌لی جئیران

گوزه‌لیم عاشیقینی سالما نظردن،
حسرتیندن اؤلوره‌م، گل بیزه هردن.
سنه چوخدان وورولوب بو ده‌لی کؤنلوم،
نئیله‌ییم‌کی، خبرین یوخدو خبردن.
گل منه ناز ائله‌مه، آی ده‌لی جئیران،
او قارا گؤزلرینه اولموشام حئیران.
***
بیر دؤنوب باخماق ایله جانیمی آلدین،
منی مجنون ائله‌ییب چؤللره سالدین.
من اینانديم سنه، اؤز کؤنلومو وئرديم،
منی آتدین، گئدیب اغیاریله قالدین،
گل منه ناز ائله‌مه، آی ده‌لی جئیران،
او قارا گؤزلرینه اولموشام حئیران.
***
سن گزیرسن، گؤزه‌لیم، غیریله منسیز،
یوخو گئتمز گؤزومه بیر گئجه سنسیز،
اؤزون انصاف ائله، ای سئوگیلی دلبر،
هانسی بولبول یاشایار باغ و چمنسیز؟
گل منه ناز ائله‌مه، آی ده‌لی جئیران،
او قارا گؤزلرینه اولموشام حئیران.

بیزیم اولسون

سئوگیلیم، بو باغدا بیزده باغبانیق،
بو گول، بو لاله‌زار، قوی بیزیم اولسون!

اؤزوموز ذؤق آلاق گوللریمیزدن،
بو گولشن، بو باهار، قوی بیزیم اولسون!
***
بو ائللر باغدیر، ایندی بیز گرک،
هامیمیز بیر یئرده اکیب بئجه‌ره‌ک.
اذن وئر، بو باغدان بیزده گول دره‌ک،
صفالی روزگار قوی بیزیم اولسون!
***
هامی‌نین پایی وار آنا وطنده،
تک دؤرما گل قوشول بیزیمله سن‌ده،
بولبول تک سسله‌شک باغدا، چمنده،
طبیعتده نه وار، قوی بیزیم اولسون!
***
دئمیشلر بو سؤزو بیزدن قوجالار،
ائلیندن آیریلان چوخ تئز قوجالار،
باریلا هر آغاج آرتار، اوجالار،
شاد ائللر، شن دیللر قوی بیزیم اولسون!

دونیا ائللرینین بختیاری‌ییق،
صلحون، عدالتین بایراقداری‌ییق،
مظلوم انسانلارین طرفداری‌ییق،
صداقت، اعتبار، قوی بیزیم اولسون!
***
من‌کی آییرمیرام ائلدن اؤزومو،
تیکمیشم خلقیمه ایکی گؤزومو،

واحدم، سئوگیلیم، بو بیر سؤزومو،
ساخلایاق یادگار، قوی بیزیم اولسون!

سئوگیلیم

اوزونده تزه‌دیر خالین،
الینده گوللو دستمالین،
جان آلماق ایسه، خیالین،
آخ، تئز ائله، تئز ائله، تئز ائله،
قاش گؤز ائله، گؤز ائله، گؤز ائله،
یولوندا جاندان کئچه‌رم سئوگیلیم،
آی عزیز جانینا آند ایچه‌رم، سئوگیلیم!
***
بولبولم، بوش دولانمارام،
جهجهیمدن دایانمارام،
بوندان سونرا اینانمارام
هر گؤزه‌له، گؤزه‌له، گؤزه‌له،
قاش گؤز ائله، گؤز ائله، گؤز ائله،
یولوندا جاندان کئچه‌رم، سئوگیلیم،
آی عزیز جانینا آند ایچه‌رم سئوگیلیم!

گول سنین تک دئییل گؤیچک،
ائشیتمیشم یالان گئرچک،
آران رقیبله دگه‌جک،
آخ، تئز ائله، تئز ائله، تئز ائله،

قاش گؤز ائله، گؤز ائله، گؤز ائله،
یولوندا جاندان کئچه‌رم سئوگیلیم،
آی عزیز جانینا آند ایچه‌رم سئوگیلیم!

سون بئشیک

باهاردا دئمیرم، پاییزدا، قیشدا
قالین دوداغیندا قارتماقلی قلیان،
خزریلی شهرده، قاردا، سویوقدا،
باشی‌نین اوستونده توتستودن دوُمان.
***
اگنینده بوزارمیش بیر نیمداش پالتو،
قارا چکمه‌سینین دابانی اه‌یری،
خلوت کوچه‌لرده یول گئدردی او،
غزل عالمینده خیالی، فیکری.
***
گنجلیک ایللرینین باهار چاغیندا،
مئیخانا دئیردی مئیخانالاردا،
نؤبه‌یه دوُردوقجا سؤز دوداغیندا،
بیزی گولدوره‌ردی توی خانالاردا.
***
اؤز تیتره‌ک سسیله غزل دئیردی،
بؤیوک فضولیدن، سیّد عظیمدن،
بیلسه‌نیز نه قده‌ر گؤزه‌ل دئیردی،
اونو محبّتله دینله‌یردیم من.
***

بیر شعر عشقیله یانارکن اوره‌ک،
اونو خاطیرلادیم بو آخشام یئنه،
نه قدر ایچدیگی نه‌ییمه گرک،
نه قدر یازدیغی گره‌کدیر منه،

***

نفس دره ـ دره دانیشدیقجا او،
کاغیذلار اوستونده گزه‌ردی قلم،
اوره‌کدن اودلانیب آلیشدیقجا او،
دریادا یئلکن تک اوزه‌ردی قلم.

***

ماسازیر کندیندن گلن بیر اوُشاق،
باکیدا قوجامان شاعیره دؤندو،
او غزل مولکونده یاندیردی چیراق،
گئجه‌نین ظلمتی گؤزونده سؤندو،

***

گؤردوم اوزو گولر اونو هر زمان،
گؤرمه‌دیم حیاتدا اوساندیغینی.
توز کیمی هوایه سووروردو یامان
اوُزون ایللر بویو قازاندیغینی.

***

باشیندا تزه بیر عشقی، سئوداسی،
گؤزه‌للر یولوندا آغارتدی یولو؟
قلبینده غزلین، شعرین مایاسی،
جیبینده بئش قپیک ترامواي پولو.

***

قولوندا بیر گؤزه‌ل گؤره‌ن اولمادی،
لاکین گؤزه‌للره یازدی مین غزل.
دونیانین دردینی وئجه آلمادی،
چیرکین‌ده گؤزونه گؤروندو گؤزه‌ل.

***

یاشادی خبرسیز شاندان، شهرتدن،
اونون اؤز نفسی، اؤز سسی واردی،
قاچدی دبدبه‌دن، قاچدی غیبتدن،
اؤزونه بنزه‌ین نغمه‌سی واردی.

شعری ناثرانه اولماسین دئیه،
نه رومان اوخودو، نه‌ده حکایه.

***

گزدی بو تورپاقدا، گزدی تبریزده،
سسله‌دی آی اوزلو شوخ نیگارینی.
یوخ اؤگئی بیلمه‌دیک عائله‌میزده،
کئچن عصریمیزین یادگارینی.

***

بیر اوزده گؤروندو قیشدا، باهاردا،
قلمسیز قالمادی تیتره‌ین الی.
بیلمه‌ین وارمیدیر تویدا، ماغاردا،
اوخوندو اللی ایل شعری، غزلی.

***

ائله‌کی اللینی آدلادی یاشی،
قوجا ساوالان تک آغاردی باشی،
آدینی چکدیلر هر یئرده تکرار،
اؤزونو مجلیسه چاغیرمادیلار.

***

او بونو درد ائدیب گیلئی‌لنمه‌دی،
اؤز غزل تختیندن یئره ائنمه‌دی.
بیر گون گؤزلرینی یوُمدو حیاتا،
هامی رحمت دئدی بو عزیز آدا،

***

توی خانا، مئیخانا قالدی واحدسیز،
دوستلار یانا ـ یانا قالدی واحدسیز.

اونو آپاردیلار داغ اوستو باغا،
اوردا دوزه‌لتدیلر ائو ـ ائشیگینی،
اؤپوب تاپشیردیلار آنا تورپاغا،
غزل دونیامیزین سون بئشیگینی[1].

بولبول ـ شیداده‌لیدیر!

دئـمه مـجنونا ده‌لی، بـلکه‌ده، لیـلا ده‌لیـدیر،
عشق اولان یئرده بوتون عـاقیل و دانـا ده‌لیـدیر.
سالدی یوسف کـیمی اؤز سئوگیلیسین زنـدانـا،
قـویدو روسـوالیـغی عـالمده زلیـخا، ده‌لیـدیر.
عشـق زنـجیرینین اوفـتاده‌سی بـیرمن دئـییلم،
هـوس ـ سـلسله ـ عشـق ایـله دونـیا ده‌لیـدیر.
سـاریلیر چـیگنینه، گـاه بـوینونا، گـاه قـامتینه،
اژدهـالار کـیمی اول زولف ـ چـلیپا ده‌لیـدیر.
بیر وفاسیز گول اوچون ناله‌سی دونیانی توتوب،
عاشیقین قـلبی کـیمی بـولبول ـ شـیدا ده‌لیـدیر.

---

۱ - سلیمان رستم.

بیرجه شیرین ایله فرهادا مذمت یوخدور،
وادی ـ عشقده وامق کیمی، عذرا ده‌لیدیر.
ال گؤتورمز بو قارا گؤزلولرین زولفوندن،
هر یئتن ظن ائله‌ییر واحدی، گویا ده‌لیدیر.

خلقین ضیافتی!

بو ناز ائدن گؤزه‌لین ناز قیلماق عادتیدیر،
بونا فدا من اولوم، اهل ـ عشقین آفتیدیر.
منیم‌ده جانیمی آلماق خیالی وار، گؤرورم،
اونون بو شوخ باخیشی قصد ـ جان‌علامتیدیر.
گؤره‌نده یاریمی اغیارایله، یانیر اوره‌گیم،
بو آه و نالم اودو عشقیمین شرارتیدیر.
بیلیرکی، اود توتارام ناز ائدنده اغیاره،
گؤزه‌للرین بودا اؤز داخیلی سیاستیدیر.
منی بلایه سالان اؤز نیگاریم اولدو منیم،
سبب رقیب دئییل، بختیمین کرامتیدیر.
جفا ائدیب منی اول مه‌لیقا چوخ اینجیتدی،
بو ایش منه فلکین کؤهنه‌دن عداوتی‌دیر.
بو شعری بیر گؤزه‌له یادگار ائدیر واحد،
بو گونکو خوش گونوموز خلقیمین ضیافتیدیر.

چیچک کیمیدیر!

من ایسته‌ین گؤزه‌لین ساچلاری ایپک کیمی‌دیر،
اوزو چمنده آچیلمیش قیزیل چیچک‌کیمی‌دیر.
اولوب اسیری، سئوه‌ردیم او زولفو ایل اؤزونو،
بو درد کسیر منی، بیر آز، حئییف، گؤده‌ک کیمی‌دیر.

گؤیون گؤزه‌للری عالم دئییر، ملکلردیر،
منیم‌ده ایسته‌دیگیم یئرده بیر ملک کیمی‌دیر.
گهی رقیبه سالیر مئیلین، گاه عاشیقینه،
هایان گلیر ـ اسیر اول بی‌وفا، کولک کیمی‌دیر.
بو حُسنه بیرده بزه‌ک وئرمه‌یین نه معناسی؟
گؤزه‌ل‌لیگین سنه، ای گول، ائله بزه‌ک کیمی‌دیر!
اوزونده خالینی گؤردوم گول اوزلو دلبریمین،
بو رنگده هئل، دئدیم، اولماز، بولاپ میخک کیمی‌دیر.
همیشه اؤزگه‌لرایله دئییب، گولوب، دانیشیر،
منیمله، سیّری نه‌دیر، سئوگیلیم اؤگئی کیمی‌دیر.
اینانما، ال چکه زاهید اؤلونجه مسجددن،
خرابه‌لیکدن اوزاقلاشماز ـ هؤرومچک کیمی‌دیر.
همیشه من وارام عالمده، اؤلمرم، واحد!
اثر کی، قالدی جهاندا، او، اؤلمه‌مک کیمی‌دیر.

تر قطره‌سی شبنم کیمیدیر!

سانما، کؤنلوم بو چمنزاردا خرم کیمی‌دیر،
یارسیز عاشیقه جنت‌ده جهنم کیمی‌دیر.
آچیلیر، زولفون آچیلدیقجا توتولموش کؤنلوم،
زولفونو گؤرمه‌دیگیم گون منه ماتم کیمی‌دیر.
ییخدی مین عاشیق- بیچاره‌نی، بیر غمزه‌ن‌اوخو،
مرحبا گؤزلریمین شستینه، رستم کیمی‌دیر.
اؤزونو قاشلارینین طاقینا بنزه‌تمک اوچون،
یئنی آیی فلکین ایندییه‌جن خم کیمی‌دیر.

گـــؤزه‌لیم، لاله یـــاناغینداکـــی‌تر قـــطره‌لرین،
تــزه گـول یـارپاغی اوسـتونده‌کـی شـبنم کـیمی‌دیر.
بـــیر فــقیر عــاشیق اگــر سـئوگیلی جـانان‌ایـله
تــوتا مـئی جـامینی الده، او ائــله جـم کـیمی‌دیر.
دلبـریم هـمدم اولوب غـئیرایله، واحـد، نـه غـمیم!
غــم ـ عشـقی مـنه هـیجران گـونو هـمدم کـیمی‌دیر.

ائل شاعیری!

مــنیم ایســتکلیم او اوچ نــازلی گـؤزه‌لدن بـیریدیر،
همی گـؤیچک، هـمی اون یـئددی یـاشینداندایـریدیر.
بـئله بـیر دلبـر اوچـون جـان وئـرن عـاشیق اؤلمز،
بـــخته‌وردیر، او بـــو دونـــیا یـــاشادیقجا دیـــریدیر.
نــه جــفا ائــتسه گـؤزه‌للر مـنه، عـئیب ائـیله‌مه‌یین،
او مـــنیم قـــانا دؤنـــن کـــؤنلومون اؤز تـــقصیریدیر.
جـــان فـــدادیـــر ائــله جــانانا، وفــا اهــلی اولا،
بی‌وفا اولسـا گـؤزه‌ل، عـاشیقین عـؤمرون چـورودور.
بـیلمه‌دیم، یـار اوچـون اغـیارا گـئدیب یـالواردیـم،
دئــدیم، ای دل، دؤنـه‌سن قـانا، بـو مـنت یـئریدیر؟!
ائــل یـیغیلدی او گــولون بــاشینا پــروانه کـیمی،
ائــله‌بیلدیم، گـــؤزه‌لیم، عشـــق، مــحبت پـیری‌دیر.
ســـاده دیــلده بـــو قـــدر ایــنجه غـــزللرکی یـــازیر،
بـو یـئتر واحـدین حـاقینداکـی:«ائـل شـاعیریدیر!»

گؤزه‌ل تربیه قیمتلی بزکدیر!

عالم دئییر، ایستکلین عجب نازلی ملکدیر،
هر شیوه‌سی مین حیله‌دیر، هر نازی کلکدیر.
هر کس‌کی یئنه مئیوه‌سین ایسترسه باهارین،
باخسین بو گؤزه‌ل دلبره خالص چیچه‌لکدیر.
سؤز وئردی نیگاریم منی اینجیتمه‌یه بیرده،
تئز دؤندو سؤزوندن، بو آچیق دببه‌لمکدیر.
اؤز یارین ایله کوسلوده اولسان، باریشارسان،
اؤزگه‌سینه بئل باغلاما، بیجدیر، دوبلکدیر.
بعضاً دئمه ائولرده دئییلگن کیشلر وار،
واردیر ائله آروادکی، اریندن ده گنکدیر.
قیسقانجلیق ائدن عایله‌نین قیسمتی، آنجاق
ار آروادی، آرواد اری تحقیر ائله‌مکدیر.
قیمتلی بزه‌که قادینین زینتی آرتماز،
اؤلادا گؤزه‌ل تربیه قیمتلی بزه‌کدیر.
واحد، چالیش، اطرافینی اینجیتمه اؤزوندن،
جهد ائت، ائله سؤز یازکی، او سؤز خالقا گرکدیر.

گؤزه‌لدیر!

هر عاشیقه اؤز ایسته‌دیگی یاری گؤزه‌لدیر،
هر بولبوله اؤز سئودیگی گولزاری گؤزه‌لدیر.
ایلقاری گؤزه‌ل اولمایانی ایسته‌مز عاشیق،
جان وئر ائله جاناناکی، ایلقاری گؤزه‌لدیر.
من بیر اؤجا بویلو گؤزه‌لین زولفونه بندم،
روخساری گؤزه‌ل، شیوه‌سی، رفتاری گؤزه‌لدیر.

یوزلرجه گؤزه‌ل باشقا ولایتده‌ده چوخدور،
آمّا بیزیم اؤلکه بوتون ائلجاری گؤزه‌لدیر.
یار اولسا منیمله، منه بیگانه نه ائیلر؟
اوُچماز ائله بیر خانه کی، معماری گؤزه‌لدیر.
من ایسته‌دیگیم چون او گولو غئیری‌ده سئودی،
قیمتلی اوشئیدیرکی، خریداری گؤزه‌لدیر.
واحد، منه انصاف ائله، سیماایله باخما!
احسن، ائله بیر شاعیره، اشعاری گؤزه‌لدیر.

غارتگر ـ دل!

کؤنلوم سنه وابسته‌دیر، ای شوخ، بیر ایلدیر،
نه اؤلدورور عشقین منی آخیر، نه دیریلدیر.
عاشیقلرینی قصدین اگر محو ائله‌مک سه،
من حاضیرام، اول منه مقصودونو بیلدیر.
مئیلیم سنه‌دیر، بیر سنه عالمده اسیرم،
ایستر ایسن آزاد ائله، ایستر منی اؤلدور.
کج باخما، بوتون خلق ده‌یر بیر ـ بیره، ظالیم!
زولفون گرهین آچماکی، غارتگر ـ دلدیر.
مبهوت ائله‌ییب عالمی آیینهٔ ـ رویون،
نه شکل و شمایلدی، بو نه حُسن جمیلدیر!
روخسارینا اول خال ـ سیه‌دیرمی دوزولموش،
یا برگ ـ گول اوسته دوزولن دانهٔ ـ هئل‌دیر؟
واحد، دئمه کیم، یارایله شیریندی مئی ایچمک،
زهر اولسون او عشرت کی، حکیمانه دئییلدیر!

بو نه عالمدیر؟

خمیده قاشلارین فیکریله، ای مه، قامتیم خمدیر،
منه ابرولارین محرابی ـ مسجددن مقدمدیر.
دوشوبدور آتش ـ روخسارین اوزره زولف ـ پرچینین
کی، گویا گنج ـ حُسن اوسته یاتیب شاهمار ـ ارقمدیر.
منی گاه اؤلدورور نازین، دیریلدیر گاه گفتارین،
مگر عیسی‌بن ـ مریمسن، نیگاریم، بو نه عالمدیر!
گؤروب لعل ـ لبین، مئی شیشه‌سین سیندیردی ساقیلر،
نئچون؟ عشق اهلینه لعل ـ لبین مئیدن مکرمدیر؟
بو حُسنیله، نیگاریم، سن ملکسن، یا پریچهره؟!
اونا آدم دئمک اولماز، سنه دئرکی، بو آدمدیر.
منی هیجران اودونا یاندیریب گُل ائتمه خاکستر،
فراقین آتشی عشق اهلینه نار جهنمدیر.
سالیبسان واحدی کویوندان آیری، بیلمزم وجهین،
ولی بیگانه‌لر، مندن سوا، اول بزمه محرمدیر.

جام ـ محبت!

بیزه دیوانه‌لیک نه زولفدن، نه شانه‌لردندیر،
بو رسمیت بیزه بیزدن قدیم دیوانه‌لردندیر!
غم ـ عشق‌ایله یانمیش کؤنلومو ویرانه ظن ائتمه،
بو ویرانه گؤهرلر گیزله‌ین ویرانه‌لردندیر!
اوشوخون گؤزلریندندیر، کؤنول، گر درد و غم‌چکسک،
خیال ائتمه، بو آفتلر بیزه بیگانه‌لردندیر!
او نوشانوش کیم، هر دم گلیر میخانه سمتیندن،
او، مسجدلردن اکراه ائیله‌ین مستانه‌لردندیر!

بیزی سرمست ائدن جام ـ محبتدیر، گئت، ای واعظ،

بو سرخوشلوق نه بو مئیدن، نه‌ده میخانه‌لردندیر!

نولا، گر آتش ـ عشق‌ایله یانساق، شعله‌میز یوخدور،

بو خاصیت بیزه نه شمع، نه‌ده پروانه‌لردندیر!

دئمیشدیر مدعی: ـ واحد کمند ـ عشقدن قاچمیش،

بو عقله سیغمایان، ائللر دئین افسانه‌لردندیر!

شیدای وطن!

کؤنلوم یئنه بولبول کیمی شیدای ـ وطندیر،

مجنون ائدن عاشیقلری لیلای ـ وطندیر.

یوزلرله گؤزه‌ل عاشیقی اولسام دامن، آمّا،

قلبیم یئنه‌ده عاشیق ـ سئودای ـ وطندیر.

دونیایا گؤزه‌للیک وئرن، البته، گونشدیر،

اونداندا گؤزه‌ل خلقه تجلای ـ وطندیر.

قویماز بو مقدس یئره بیگانه توخونسون،

هر کس کی، صداقتلی‌دیر، ابنای ـ وطندیر.

تعریف ـ بهشت ائیله‌مه‌سین خلقیمه هئچ کس،

جنت‌ده، بهشت‌ده بیزه صحرای ـ وطندیر.

واحد، ائله ظن ائیله‌کی، من یوسف ـ عصرم،

معشوقه منه عشق ـ زلیخای ـ وطندیر.

عصیان ائدنلر!

گؤزه‌للر، ماه پیکرلر کؤنوللر قان ائدنلردیر،

جفا رسمینده بو بی‌مهرلر طغیان ائدنلردیر.

اومید ـ وصل‌ایله هر قارا زولفه پایبند اولما،
کی، اونلار عاشیقی سرگشتهٔ ـ هیجران ائدنلردیر.
بو مشکین طره‌لی، آهو باخیشلی نازنین بوتلر،
فضای ـ عشقده عشاقی سرگردان ائدنلردیر.
او مجنونلارکی، عشق ایچره اسیر ـ دام ـ ذلتدیر،
دمادم آرزوی ـ طرهٔ ـ جانان ائدنلردیر.
زلیخا عصمتینده ناز ائدن هر شوخا آلدانما!
عزیز مصری اونلار بستهٔ ـ زندان ائدنلردیر.
روخون دؤرون مسخر قیلسا خطین، اعتراض‌ائتمه،
ملاحت مولکونه زینت وئرن، عصیان ائدنلردیر.
گول اوزلو نازنین‌لردن جفالار چکمیشم، واحد!
نئچون کی، عندلیب ـ کؤنلومو نالان ائدنلردیر.

عارفه بیر کلمه سؤز کیفایتدیر!

حیاتا ذؤق وئرن سئوگیدیر، محبتدیر،
محبت هر کس اوچون ان بؤیوک سعادتدیر!
نه مجلیسین اولور اولسون، عمومه خدمت ائله،
عمومه خدمت اؤزو باشقا بیر شرافتدیر!
بو بساط مئیده اؤزون دوز آپارمایان کیمسه،
نصحیت ایله دوزه‌لمز، گدا ـ طبیعتدیر!
بیر آزجا نشئه‌لنیب ازمه روحون اؤزگه‌لرین،
اؤتان بوتوتدوغون ایشدن، بو کی قباحتدیر!
محیط - مجلیسی، سئیر ائت، ادبله باده‌نی ایچ،
نه گلدی آغزینا، صرف ائیله‌مک پیس عادتدیر!

کی، یوخسا پول‌دا گئده، حؤرمتین‌ده مـجلیسده،
بو مستلیک، بئله عشرت گؤره‌ک نـه حـاجتدیر؟
نـه تـارا فـیکیر وئـریرسن، نـه‌ده غـزلخوانـا،
یـا شـعردیر بـو و یـا نـغمه‌دن عـبارتدیر؟
قدح الینده گول اول، بولبول اول، گـؤره‌ن کسـلر،
دالیـــنجا ســـؤیله‌مه‌سینلر: نـه بـی‌لیاقتدیر!
بیلرمی، جـاهیله یـوز دفـعه سـؤیله‌سن، واحـد،
ولاکـین عـارفه بـیر کـلمه سـؤز کـیفایتدیر!

بؤیوک سعادت!

سنین گـؤزه‌ل‌لیگین، ای گـول، بـوتون مـلاحتدیر،
بـو حُسـن سـنده‌ایکـن ان بـؤیوک سـعادتدیر.
رقـیبه گـؤزلرینین مـایل اولدوغـونون بـیلیرم،
مـن عـارفم، بـیر اشـاره مـنه کـیفایتدیر.
قاشین، گؤزون، یئریشین، کیپریگین،ایکی‌زولفون،
نـه فـتنه‌دیر، بـو یـیغیبسان، مگـر قـیامتدیر؟
حئییف کی، قـیمتینی بـیلمه‌دین، یـانیر اوره‌گـیم،
گـؤزه‌ل‌کی، بـیلمه‌دی اؤز قـیمتین، جـنایتدیر.
دئـییم‌کی، گـولمه، دانـیشما، رقـیبه نـاز ائـتمه،
نـئجه دئـییم، گـؤزه‌لیم، سـنده گـولمک عـادتدیر.
رقـیبین عـاشیقیسن، کـؤنلوم ایـنجیب سـندن،
گـولوندن آیـری سـالان بـولبولو رقـابتدیر.

نه عئیبی وار، یئنه اؤز عاشقینله گولسن اگر،

گولورسن اؤزگه‌لرایله، بوکی خیانتدیر.

شیکایت ائیله‌مه، واحد، همیشه شوکر ائیله،

دایانمیشیق، هله‌لیک جان کی وار سلامتدیر.

***

ایندی دئییر!

نه دردی واردی کؤنول، نازلی یارا ایندی دئییر،

دئمزدی سیرّین اول گولعذارا، ایندی دئییر.

چمنده اینجیمه‌یین بولبولون فغانیندان،

گولوندن هر نه چکیب، نوباهارا ایندی دئییر.

وفاسیز اولدوغونو من دئمیشدیم اول شوخون،

او واخت من دئیه‌نی ائل دوباره ایندی دئییر.

او مه لقانین ازلدن اسیر- زولفو منم،

منه رقیبلریم بختی قارا ایندی دئییر.

دئییم‌کی، جؤر ائله‌مه، قورخورام، دئسین عالم

بو بینوا غمینی ظلمکارا ایندی دئییر.

«آز ایچ شرابی»- دئدی، دردیمی طبیبه دئدیم،

شراب ایمیش، دئمه، هر درده چاره، ایندی دئییر.

گمان کی، چوخدان او شوخون اسیریدیر واحد،

چیخارتماییب هله‌ده آشکارا، ایندی دئییر.

خوشوم گلیر!

هردن کی، ناز ائدیر منه جانان، خوشوم گلیر،

ناز ائیله‌دیکجه کؤنلوم اولور قان، خوشوم گلیر.

کوسموش یئنه، آجیقلی باخیر سئوگیلیم منه،

جانیم اولا او گؤزلره قوربان، خوشوم گلیر.

بیر آن رقیبی گؤرمکه یوخدور گؤره‌ن گؤزوم،

اؤز یاریم اینجیدیر منی هر آن، خوشوم گلیر.

زهلم گئدیر نیگاریما باخدیقجا اؤزگه‌لر،

سایمیر رقیبی اول گول ـ خندان، خوشوم گلیر.

مومکونسه، بیر گؤزه‌ل سئو، اونون مبتلاسی اول،

گؤردوکده هر گؤزه‌ل دئمه: - بوندان خوشوم گلیر.

ذؤق - وصال ایله یئنه کؤنلوم آچیلماییر،

یاخدیقجا کؤنلومو غم ـ هیجران خوشوم گلیر.

گول بولبول ایله اولمالیدیر، خار خار ایله

یار اولسا بیر قیز ایله بیر اوغلان، خوشوم گلیر.

واحد، وطن گؤزه‌للرینین مبتلاسییام،

دؤنموش بهشته آذربایجان، خوشوم گلیر.

بیر آهو گلیر!

قتلیم اوچون خنجرین چکمیش اوخم ابرو گلیر،

سالماغا افسونا دل اول دلبر ـ جادو گلیر.

وهم قیل، ای عاشیق ـ بیچاره، جانیندان بسا
قان تؤکن جلاد اولوب، اول مهوش ـ بدخو گلیر.
آتش ـ آهیم گؤی اوزره یاندیریب کؤکب‌لری،
دود ـ آهیمدان قارالمیش اول سیه گیسو گلیر.
عش بازارینا گر چکسن متاع حُسنونو،
زمرۀ ـ سئوداگران ـ مهره یوز مه‌رو گلیر.
زولفونو سال بوینوما، جانا، یقین ائتسین گؤره‌ن،
بند اولوبدور دام ـ صیاد ایچره بیر آهو گلیر.
گولشن ـ عشقینده واحد آغلاییر، واحد مدام،
اول سبب سروین آیاغینا گؤزومدن سو گلیر.

باشقادیر!

ای‌کؤنول، عشق عالمین سئیر ائت، بو عالم‌باشقادیر،
کیم، بو عالمده مسرت باشقا، ماتم باشقادیر!
دم غنیمتدیر، دئمیشلر، بیر گول اوزلو یارایله،
همدم اول، مئی جامین الده توت کی، بو دم‌باشقادیر!
من نئجه ابرولارا ماه ـ محرم سؤیله‌ییم،
بو قیلینجلار باشقادیر، ماه محرم باشقادیر!
کیم دئسه گیسوی ـ پرخم زولفونه، دیوانه‌دیر،
عشقده زنجیر باشقا، زولف ـ پرخم باشقادیر!
کویونا گلمزسه زاهید، وجهی وار، معذور دور،
اول‌کی، جنت وار، دئمیشلر، اوندا آدم باشقادیر!

قطره ـ قطره‌تر دوزولموش رؤیونا، شبنم دئییل،

پربها دوردانه‌دیر، گول اوزره شبنم باشقادیر!

شعردن بحث ائتمه، واحد، بیزده دونیا گؤرموشوک،

شعرده آذر[1] کیمی اوستاد ـ اعظم باشقادیر!

گونده مین گؤزه‌ل یارادیر!

اؤیونمه چوخ، گؤزه‌لیم، چوخ دا گؤزلرین قارادیر!

طبیعتین ایشیدیر، گونده مین گؤزه‌ل یارادیر.

بو جانی ایسته وئریم، اؤزگه بیر شئییم یوخدور،

من عاشیقم، نه‌ییم اولسا، منیمکی آشکارادیر.

سنی گؤره‌ن کیمی عالم منه بهشته دؤنور،

او گون کی، گول اوزونو گؤرمه‌سم، گونوم قارادیر.

رقیبه وئرمه نشان، یاخشی ساخلا قوینوندا،

منیم‌ده عشقیم او بیر جوت دریلمه‌میش نارادیر.

دئسم قیلینج قاشینا، قورخورام دیلیم کسیله،

سؤزون دوزو، نه بیلیم، بلکه اگری آی پارادیر؟!

او یئرده‌کی، ده‌لی کؤنلوم سنی گزیب سوروشور،

اؤزوم ده‌بیلمه‌ییرم چوخ زامان، او یئر هارادیر؟

---

۱ - ۱۹ نجو عصرین سونلاری و ۲۰ نجی عصرین اوللریند، یاشامیش غزل شاعیری مشهدی آذر حاجی محمدزاده.

رقیب طعنه‌سی، واحد، منه توخوندو او گون،

سیزیلداییر اوره‌گیم، سانکی اوخ ده‌ییب، یارادیر.

عینی وفا!

بااللهی، وفاسیز دئمک اول شوُخا جفادیر،

یوز دفعه جفا قیلسا منه، عئین وفادیر!

مشک ـ ختن اولماز سر ـ زولفون کیمی خوشبو،

هر کیم دئسه چین زولفونه گر مشک، خطادیر!

منع ائیله‌مه عشق اهلینه میخانه‌نی، زاهید!

میخانه منیم روحوم اوچون دار ـ شفادیر!

عالی اولان انسانلارا جهدائیله، غلام اول،

شاه اولما، او نااهله‌کی، اجدادی گدادیر!

کیمدیر، دئدیم، آشفته قیلان زولف ـ سیاهی؟

نطقه گلیب اول شوخ دئدی: ـ باد صبادیر!

واحد، یاناجاقسان، بیلیرم، نار ـ فراقه،

ویردین دخی بوندان سورا آه ایله نوادیر.

***

آذربایجان مارالی!

کؤنلوم بیر آهو گؤزلو الیندن یارالیدیر،

گلمز کمنده، آذربایجان مارالیدیر.

سوزگون باخیشلا عالمی سالمیشدی حئیرته،
یا لنکرانلی، یا بو گؤزه‌ل آستارالیدیر.
هر دم کی، ساچلاری بورویور گول جمالینی،
سانکی گونش بولوددا توتولموش، قارالیدیر.
بیر ذره‌جه یاخینلیغیمیز اولماییب هله،
مندن گونش قدر او پریوش آرالیدیر.
هر گون بیر آیری جور بزه‌نیر غنچه گول کیمی،
اگنینده تیرمه کؤینگی وار، زر خارالیدیر.
قاش ـ گؤزله گونده یوز جان آلیر، عاشیق اؤلدورور،
آلنینده طالع اؤلدوزو وار، آی پارالیدیر.
واحد، وار اولماسا، سنی هئچ کیمسه ایسته‌مز،
جانان سئوه‌ر او عاشیقی پوللو ـ پارالیدیر.

چوخ ماراقلیدیر!

بیر نازنین به‌یه‌نمیشم، اصلی قازاخلیدیر،
هردن گولومسه‌ییرسه‌ده، چوخ قاش‌قاباقلیدیر.
بیگانه دیندیرنده او گول جان دئییر اونا،
من جان دئسم، آجیقلی باخیر، چوخ ماراقلیدیر!
نازائیله‌ییر رقیبیمه، دیندیرمه‌ییر منی،
گویاکی، غنچه گولدور، اونون آغزی باغلیدیر.
آل قیرمیزی گئییر قاراباغ نازنینلری،
بیلمم، نه اوز وئریب او گوله قارا باغلیدیر.
فرهادی اولموشام یئنه بیر لاله‌اوزلونون،
شیرین باخیشلا یوز جان آلیر، نسلی داغلیدیر.

اولماز زمانه‌میزده بئله نازنین گؤزه‌ل،
یوزمین نیگارا طعنه ووران گول یاناقلیدیر.
واحد، نه لازم اؤیله گؤزه‌ل، قانمیر عاشیقی،
سئومک بیر اؤیله دلبری کی، آنلاجاقلیدیر.

اودلار دیاری!

بیلمم، بو نازنین کیمین ایستکلی یاریدیر؟
یا هانسی بختیارلارین بختیاریدیر!
آچدیقجا گول جمالینی، ائللر فرحله‌نیر،
گویا، گؤزه‌للیک عالمینین نوباهاریدیر.
دونیا بو نازنین ملگین حسرتین چکیر،
خلقین سئویملی آفتی، هم شهریاریدیر.
یوز دفعه یانساق عشق اودونا، قورخو بیلمه‌ریک،
چونکی دیاریمیز بیزیم اودلار دیاریدیر.
بیر واخت سجده‌گاه ایدی آتش پرستلره،
شهر ـ صباکی، مرکزی دریا کناریدیر.
قان ائتمه، ساقی، باغریمیزی، باده تئزگتیر،
دولدور قدحلری، گئجه‌میز کئچدی یاریدیر.
هر کیم دئییرسه، سئومه بو رعنا گؤزه‌للری،
بیلمیرکی، سئوگی عالمی بی‌اختیاردیر.
بیر گون گلرکی، من گئده‌رم، خلق سئویله‌یر:
ـ بیچاره واحدین بو غزل یادگاریدیر.

آسلان یاخشیدیر!

اؤیما، ای کؤنلوم، وصال ـ یارا، هیجران یاخشیدیر،

ناز ائدینجه عاشیقه ظلم ائتسه جانان، یاخشیدیر.

کوی ـ جاناندیر وئرن ذؤق و محبت عاشیقه،

بولبول ـ شیدا اوچون سئیر ـ گولوستان یاخشیدیر.

سؤز قانان بیر اهل ـ حال عشقینده جاندان کئچمه‌لی،

قانمایان نااهلدن بیر اهل ـ عرفان یاخشیدیر.

حیله‌گرلیک شأنینه لایق دئییل انسانلیغین،

تولکوتک یالتاقلانان آلچاقدان آسلان یاخشیدیر.

خالقیمیز هر عصره لایق قهرمانلار بسله‌ییر،

یوز مین عاجیزدن بوگون بیرمرد ـ مئیدان یاخشیدیر.

ایندی لازیمدیر آیاقلاشماق معاصر دؤورایله،

واحدا، هر شعرینه بیر تازه عنوان یاخشیدیر.

یاخشیدیر!

بیر نفر اهل ـ وفا مین بی‌وفادان یاخشیدیر!

بیر صداقت اهلی مین اهل ـ ریادان یاخشیدیر!

هانسی گولدور، حُسنده سندن گؤزه‌لدیر، سئوگیلیم،

هانسی بولبول عشقده من بینوادان یاخشیدیر؟!

قاشلارین چرخین هیلالیندان، اوزون خورشیددن،

صورتین آیینهٔ ـ گیتی نمادان یاخشیدیر!

بیر داها خالین گؤزه‌للیک آرتیریر روخسارینا،

بیر غلط سؤزدور، دئمیشلر، آغ قارادان یاخشیدیر!

گؤزلرین صحرای ـ چین آهولاریندان دلفریب،

عنبر گیسولارین مشک ـ ختادان یاخشیدیر!

صحتی بیمار ـ عشقین کعبهٔ ـ کویوندادیر،
اهل ـ دردہ خاک ـ راهین طوطیادان یاخشیدیر!
مین بلا طوفانی قوپسا، ذره گلمز عینیمه،
رخنه گؤرمز هر بینا کیم ابتدادان یاخشیدیر!
جاهیله تبلیغ ـ عرفان ائیله‌مک آسان دئییل،
دیدهٔ ـ خفاش اوچون ظلمت ضیاءدان یاخشیدیر!
یارایله بیگانه‌نین، البته، واحد، فرقی وار،
تاپ ائله بیگانه‌کی، دوست ـ آشنادان یاخشیدیر!
واحد، انصافاً دئسین تبریزده دوستوم اعتماد،[۱]
گنجلرده هانسی شاعیر بی‌ریا[۲]دان یاخشیدیر.

گؤزلرین غزالیمدیر!

محبتین، گؤزه‌لیم، باعث ـ ملالیمدیر،
غذای ـ روحومسان، گؤزلرین غزالیمدیر.
فرح وئریر غم ـ هیجران من ـ فلکزده‌یه،
وفاسیز اولما، دئمه طالب ـ وصالیمدیر.
رقیب قوی منه طعن ائیله‌سین رقابت ایله،
همیشه سجده‌گاهیمسان، قاشین هیلالیمدیر.
خیال ـ خالین ایله خاطیریمده مین غم وار،
آدین فداسی، ثبوتوم سرشک ـ آلیمدیر.
نه سنده رسم ـ جفا ترک اولور، نه منده وفا،
محبتین همیشه دیلده خوش مقالیمدیر.

---

۱ - اعتماد شاعیر.
۲ - محمد بی‌ریا.

اگـر اؤلم‌ده غـمیندن او یـار - بـی‌مهرین،
یئنه بو حالیما یـانماز، او قـدری ظـالیمدیر.
اسیر ائـدن مـنی، واحـد، او نـازنین دلبـر-
مـحبتیم، مـلگیم، یـار - مـه جـمالیمدیر.

روزی‌رسان قدرت!

سندن، گؤزه‌لیم، کؤنلوم او گـوندن نـیگرانـدیر،
بیر کیمسه‌ده سورمور، بـونه فـریاد و فـغاندیر.
روسوای - جهان اولماسا، عشق اهلی تانینماز،
عـاشیقلره روسـوالیـغی، بـیل نـام و نشـاندیر.
یار اولمـاسا، گـولشنده بـاهارین نـه صـفاسی؟
بولبوللره، گول اولماسا، هـر یـئرده خـزانـدیر.
من سئودیگیمی گؤرسن اگر، سن‌ده سئوه‌رسن،
عالم اونو هر یئرده دئییر: - سئومه‌لی جـاندیر!
ایسـترسن اگـر دلبـرین ال چکـمه‌یه سـندن،
آند ایچ اونا شیرین دیـل‌ایـله، تـئز ایـنانـاندیر.
اؤز سئوگیلینین شمع - روخون عالمه گـؤستر،
پـروانـه‌لرین عشـق اودونـا قـلبینی یـاندیر.
واحـد، دوشـون اؤز قـدرینی، نـامرده اگـیلمه،
گؤزدیک ائله بیر قدرته‌کـی، روزی رسـاندیر.

صنع حی و سبحان!

سـوروشماحالیمی، ای دل، کـی حـالیم‌چوخ‌پریشاندیر،
فـراق - یـاردا از بس چکـیب غـم، کـؤنلوم آل قـاندیر.

نـه‌دن بـو چـرخ ـ ظـالیم قـلب ـ عشـاقی کـباب ائـیلر،

الیـندن الامـان، ای چـرخ ـ دون، دل ـ مُرغو بـریاندیر.

کئچیردیم، نـاگـهان‌دوشدو گـذاریـم سـمت ـ بـولوارا،[۱]

نه گؤردوم، بـیر بـوت ـ مـه‌رو مـیثال ـ حـورو قـیلماندیر.

تؤکوب‌زولفون اوزه چین ـ چین، گؤره‌نلر سؤیله‌ییراحسن!

دئییرلر، مرحـبا، احسـن، بـو صـنع ـ حـی و سـبحاندیر.

بـاخان اول مـاه ـ روخسـارا یـقیناً کـیم، اولور حـئیران،

نه قدری وصف ائدیم، وصفی توکنمز، عـقل حـئیرانـدیر.

دؤرانـــدا مـــن بـــرابـــرده او یـــار ـ گـــول جـــمال ایـــلن

دئدی: ـ ال چک، سنی تانری، کناریمدان بـیر آز یـان‌دور.

دئدیم: ـ قوربان سنه جـانیم، قـبول ائت، مـن سـنه نـؤکر،

دئســینلر، یـارینا واحــد نــه یــاخشی بنده فـرماندیر!

یئنه واردیر!

ای گـول، سـنه کـؤنلومده مـحبت یـئنه واردیـر،

اول وارایـدی وصـلینه حسـرت، یـئنه واردیـر.

زولفوندن ایدی صبحه کیمی هر گئجه صـحبت،

هر یئرده، هر عشرتده او صحبت یـئنه واردیـر.

چوخ ظالیمی محو ائتدی، دگیشدیردی طبیعت،

سـنده، مـلگیم، وحشـی طـبیعت یـئنه واردیـر.

زولفون، نه غم، ائـیلرسه کـؤنول مـولکونو یـغما،

فتح ائتسه قوشون هر یئری، غارت یئنه واردیـر.

---

۱ - باکینین دنیز کناری گزینتی یئری.

مـین فـتنه یـاتیب نـارایـله آهـو بـاخشیندا،
اول مست ـ خـطا دیـده‌ده عـادت یئنه واردیـر.
گؤسترمه او گول‌چهره‌نی، قوی بیلمه‌سین عـالم،
حـاضیردا بـیزیم عـصرده جـنت یئنه واردیـر.
واحد، بو غـزلده سنه مـعجز[1] وئـریب الهـام،
صنعتکار اؤزو یوخسادا، صـنعت یئنه واردیـر.

جنته بنزر دیاریمیز واردیر!

سـنین کـیمی، گـؤزه‌لیم، گـولعذاریـمیز واردیـر،
خــزانـا دؤنـمه‌یه‌جک نـوباهاریمیز واردیــر.
تـرانـه‌میز بـورویوب هـر دیـاری بـولبول تک،
عــطیرلی گـــوللریمیز، لاله‌زاریـمیز واردیــر.
بـیزیم کـیمی هـله‌ده بـختیار اولان یـوخدور،
گـؤزه‌ل زمـانه، گـؤزه‌ل روزگـاریمیز واردیــر.
بهشت چیچک‌لرینین حسرتین چکـن دئییلیک،
بـیزیم‌ده جـنته بـنزر دیـاریمیز واردیــر.
بو سئوگی عالمیدیر، قورخما، کیمسه‌دن، گـؤزه‌لیم،
سـئویب، سـئویلمگه اؤز اخـتیاریمیز واردیــر.
طـبیعت ایـندی بیزیم قـارشیمیزدا عـاجیزدیر،
گـؤزه‌لیک عـاشیقییک، اقـتداریـمیز واردیـر.
بـو فـخردیر بـیزه، واحـد، هـمیشه عـالمده،
یـانیندا خـالقیمیزین اعـتباریمیز واردیــر.

---

۱ - شاعیر میرزه‌علی معجز شبستری.

مه‌رولارا سردار!

خالق آراسیندا منی روسواقیلان بیر یاردیر،
عالم ایچره فرقهٔ ـ مه‌رولارا سرداردیر.
رحم یوخ، انصاف یوخ، هر گون جفاتیغین چکیب،
دایما قانلار تؤکن بیر ظالیم ـ خونخواردیر.
یوز جفا ائیلر، گؤروب هر یاندا بیر اهل ـ دلی،
یوخدو بیر کسدن هراسی، اؤیله‌کیم غداردیر.
چوخ چتیندیر اهل ـ عشاقین سلامت اولماغی،
هر قدر کیم اول پریزاده جهاندا واردیر.
من کیمه، یارب، ائدیم، بیلمم، شیکایت دردیمی،
بوسبوتون عالم الیندن اول پرینین زاردیرا!
بند ائدیبدیر زولفونه کؤنلوم قوُشونو اول صنم،
گوئیا، کؤنلوم اولور منصور، زولفو داردیر.
عاشیقیندن اوزمه ال بیگانه وار، ای سرو قد،
هر نه اولسا، واحد ـ بیچاره خوشرفتاردیر.

یوخدور!

سنین کیمی، گؤزه‌لیم، سرونازیمیز یوخدور،
نه ایسته‌ییرسن ائله، اعتباریمیز یوخدور.
بیزیم گؤزه‌للره‌دیر سجده‌میز، ستاییشیمیز،
بیر اؤزگه معبده راز و نیازیمیز یوخدور.
فلک وئریب بیزه عالمده درد و غم یوکونو،
بو یوکلری چکه‌جک بیر ترازیمیز یوخدور.
نیگاریمیز نه جفا قیلسا، راضیییق، آما
رقیبدن سر ـ کوُیوندا راضیمیز یوخدور.

بیزیم عقیده‌میز آرتیقدیر اهل ـ مسجددن،
اودور ریای ـ اوروج و نامازیمیز یوخدور.
بلای هیجر ایله بیز کیمسه‌سیز اسیرلریک،
نیگارا عرض ائله‌ین دلنوازیمیز یوخدور.
جمال ـ یار ایله پروانه‌لر تک اودلانیریق،
بیر آیری شؤقیله سوزو گدازیمیز یوخدور.
محبت ایله سئویر قلبیمیز گول اوزلولری،
حقیقت اهلییک، اهل ـ مجازیمیز یوخدور.
گؤزه‌للر حُسنده سلطان ـ عصردیر، واحد،
حاییف کی، کامیل اولان بیر ایازیمیز یوخدور.

یوخدور!

سنسیز، ای شوخ، منیم خوش گذرانیم یوخدور،
سن‌کی یوخسان، ائله بیل، جیسمده جانیم یوخدور.
عشق پروانه‌سییم، غم اودونا تابیم وار،
خسته بولبول کیمی هر لحظه فغانیم یوخدور.
بو یامان گونده منیم بیرجه اومیدیم ـ سنسن،
سنسیز هئچ بیرکسه عالمده گمانیم یوخدور.
زولفونه باغلی اولاندان بری مجنون کیمییم،
ائله سرگشته‌یم، هئچ یئرده مکانیم یوخدور.
صبر و آرامیمی الدن غم ـ هیجرانین آلیب،
بیرده غم چکمگه جسمیمده توانیم یوخدور.
حاضیرام جانیمی عشقینده فدا ائیله‌مگه،
قسم اول جانانا، بیر ذره یالانیم یوخدور.

واحـــدم، آتش ـ حســـرت بـــورویوب دؤوروبـریم،
یـــانیرام، حـــالیما بـیر قـلبی یـانانیم یـوخدور.

صداقتلی جوانلار چوخدور!

گؤزه‌لیم، گول اوزونه عـاشیق اولانـلار چـوخدور،
شـــمع تک آتش ـ عشـــقینده یـانانلار چـوخدور.
باخا مین نازایله، اینجیتمه مـنی، قـورخـوم اودور
کی، دوشـر فـتنه، بـو ایـهامی قـانانلار چـوخدور.
سانما، بیر سـنسن آلان نـازایـله جـان عـاشیقدن،
گونده یوز عشـوه ایـله جـانیم آلانـلار چـوخدور.
جـــــنته، حــــوری و قــیلمانا ایــنانمازدیم ازل،
گؤردوم، ای گول، سنی بیلدیم، ایناناںلار چوخدور.
ایندی گئت، سن اؤزونه لایق اولان بـولبولو تـاپ،
گزمه هر کسـله، صـداقـتلی جـاوانـلار چـوخدور.
باشقا بـیر عـاشیقی واردیـر، دئسـه‌لر عـاشیقینین،
بـــاخما، بـیگانه‌لر ایـچره بـو یـالانلار چـوخدور.
واحد، هر بیر گولون آردینجا دوشوب یالواردیـم،
یؤردوموزدا جان آلان سئوگیلی جانلار چـوخدور.

خوشدور!

کؤنول، عشق اهلینه یـئتسه اگـر یـوزمین بـلا، خـوشدور،
یـــــئتیشسه آشـــنادان ـ آشـــنایا هـــر جـــفا، خـــوشدور.
جـــهاندا دؤلت و مـــولک‌ایـــله مـــاله ائـتمه‌رم رغـبت،
قاپیندا روز و شب، شاهیم، اولام گـر بـیر گـدا خـوشدور.

شـــیکایت ائـتمرم چـــرخ ـ سـتمکارین جـفاسیندان،

جـفای ـ چـرخـدن اولسـا اگـر قـدّیم دوتـا، خـوشدور.

غریب آسا کـؤنول ائیلیب وطـن اول زولف ـ مشکـینین،

دوشوبدور صیدوش دامه، یقین ائیلیب خـطا، خـوشدور.

کسـیلسم نـئی کـیمی گـر بـند ـ بندیمدن فـراقیندا،

فـغان و نـاله تـرکین قـیلمارام، ای مـه، نـوا خـوشدور.

کؤنول ایستر مکان توتسون گئجه ـگوندوز اوزولف ایچره،

نـئجه دیـوانـه‌یه زنـجیره اولمـاق مـبتلا خـوشدور.

بـلانی آرزو ائـیلر بـو واحـد، مـبتلا اولسـون،

بـلی، عشـقین یـولوندا عـاشیقه، ای گـول، بـلا خـوشدور.

پریشان اولا خوشدور!

یارین ره ـ عشـقینده کـؤنول قـان اولا، خـوشدور،

هیجرینده گؤزوم هر گئجه گـریان اولا، خـوشدور.

مـن کـی، بـو قـارا گـؤزلولر عشـقینده اسیرم،

سـینه‌م هـدف ـ نـاوک ـ مژگان اولا، خـوشدور.

سن عصریمیزین ایـندی زلیـخاسیسان، ای گـول!

عاشیق سنه مین یـوسف ـکـنعان اولا، خـوشدور.

یـغما بـاشینا، نـازایله بـیر شـانه چک هـردن،

کؤنلوم کیمی زولفون‌ده پـریشان اولا، خـوشدور.

گـل سـینه‌وی گـؤستر منه هـر صبح زامـانی،

گول بولبول اوچون چاک ـگریبان اولا، خوشدور.

روخسـارین اودو کـؤنلومو یـاخدیقجا سئوینّم،

پـروانـه اوچـون شـعلهٔ ـ سـوزان اولا، خـوشدور.

جانان نه جفا ائیله‌سه، واحد، یئنه صبر ائت،
عشق اهلی اسیر ـ غم ـ جانان اولا، خوشدور.

***

آذربایجان گؤزه‌لی!

گؤزه‌لیم، گؤزلرینین صحبتی هر یاندا اولور،
بو ملاحتلی باخیشلار قوُزو جئیراندا اولور.
بیر علاج ائت منه، ایستکلی طبیبیم سنسن،
عاشیقین چاره‌سی اؤز سئودیگی جاناندا اولور.
بولبول ایستر گولو، طوطی شکری، من ده سنی،
عشق سئوداسی بو اوچ عاشیق ـ نالاندا اولور.
نه طبیعت گؤروب عؤمرونده، نه دونیا یئتیریب،
او گؤزه‌للرکی، بیزیم آذربایجاندا اولور.
گول اگر بولبولو اینجیتسه، وفاسیز دئمه‌یین،
قیزلارین تقصیری اولماز، گناه اوغلاندا اولور.
بو گؤزه‌ل‌لیک‌کی، سنین وار، گؤزه‌لیم، انصافاً،
نه ملکده، نه پریده، نه بیر انساندا اولور.
مبتلا کؤنلومه بیلمم، نه اولوب، هر گون ایتیر،
آختاریرکن یئنه اول زولف ـ پریشاندا اولور.
واحدین بللی دئییل مسکنی پروانه کیمی،
گاه شمعه دولانیر، گاهی گولوستاندا اولور.

بختیار اولور!

بولبول گولو سئویرسه‌ده، گول خاره یار اولور،
ایستکلین اهل ـ حُسن اولا، بی‌اعتبار اولور.

لایــق دئـییلدیر هــر گـؤزه‌له عـاشیق اولمـاغین،
قــانون ـ عشــقی کــیم کــی، بیلر، بـختیار اولور.
ائـــتمک گــرکدیر تــجربه عشــقین بــلالارین،
ســهو ائـیله‌ین بـو ایشـده ایـنان، غـمگسار اولور.
مـــن بـــیر رقــیبه مــایل اولان یــارا مــایلم،
گـــاهی مـــنیمله، گــاهی رقــیبه، دوچــار اولور.
لازیمدیر ایندی، صبر ائله‌سین اهل ـ عشق اولان،
عـــبرتله بـــاخمایان بــو ایشــه بــی‌قرار اولور.
کاش، ائـیله نـازنین گـؤزه‌لی سـئومه‌یه‌یدیم هـئچ،
واحــد، بــو فـیکردن اوره‌گـیم تـار و مـار اولور.

قیامت اولور!

قــیاما گــلسه قــدّین، حشـردن عـلامت اولور،
زامــانه اهــلی ده‌یـر بـیر ـ بـیره، قـیامت اولور.
زکــات ـ حُســنون ایـله آل تـصدق عـاشیقدن،
همیشه فـیکر و خـیال ائـیله‌مه، وجـاهت اولور.
گــدای ـ کــؤیونا ظــلم ائـتمه‌گـی روا گـؤرمه،
جفانی ترک ائـله، شـاهلارداکـی، عـدالت اولور.
قــیلیرسا عـالمی رؤشـن گـؤی اوزره مـاه، ولی،
اوزون شعاعینی هر کـیم گـؤره، خـجالت اولور.
نــه گـؤیده شـمس و قـمر حُسنده اولور هـمتا،
نـه یـئرده غـنچه‌ده لعـلین کـیمی لطـافت اولور.
هــمیشه مــن سـنه مـئیل و مـحبت ائـیله‌ییرم،
ولیک ســندن، عــزیزیم، مــنه عــداوت اولور.

بو بئش گون عؤمرده طـعن ـ رقـیبه دؤز، واحـد،
او کس‌کی، صبر ائده، بالله، باشی سلامت اولور.

ناله‌ٔ شور!

آپـاریر آیـا فـلک مـهر ـ جـمالیندان نـور،
بـدنظرلر نـظریندن ائـله‌سین حـق سـنی دور!
خط گلیب عـارض ـ جـانانی تـوتوب سـرتاسر،
ساناسان، مُلک ـ سلیمانی توتوب لشگـر ـ مـور.
کـفر زولفـون گـؤروب، ایـمانا گـلیر کـافیرلر،
چـاه ـ ظـلمتدن او خـورشید لقـا قـیلسا ظـهور.
یئتر، ای ماه ـ تمامیم، سنه نـقصان، حـذر ائت،
اولما، گـل قـلبی قـارا کسـلره هـر بـزمده جـور!
تـار ـ گـیسولارینی تـؤکدو نـیگاریم اوزونـه،
کؤنلومون تـئللری تـرپندی نـئجه نـالهٔ «شـور».
مـنه، ای زاهـید، اگـر وئـرمه‌سه‌لر سئوگیلیمی،
نه گرکدیر مـنه جـنتده‌کـی قـیلمان ایـله حـور؟!
باغلامیشدیر منی، واحـد، او پـری زولفـو ایـله،
ایندی بیلدیم کی، نئجه داره چکیلمیش منصور!

نه اوچوندور؟

ظلم ائیله‌مک عشق اهلینه، جانا، نه اوچـوندور؟
عاشیق‌کی، وئریر جانینی ـ جانا نـه اوچـوندور.
سئومز او قارا زولفـونو هـئچ کـیمسه مـنیم تک،
زنـجیره هـوس عشـقده دیـوانـه اوچـوندور.

خلق اولمامیسان عاشیقی ایـنجیتمه‌گـه، ظـالیم!
باخ، گؤر بو گؤزه‌ل‌لیک سنه، آیا، نه اوچـوندور؟!
هر عاشیقین اؤز سئودیگی معشوقه‌سی واردیـر،
گول بولبول اوچون، شمع ایسه پروانه اوچوندور.
بولبول نه بـلا چکسـه یـولوندا سنین، ای گـول،
قـــلبونده مـحبت یـئنه بـیگانه اوچـوندور.
زاهـید بـوراخـیب مسـجدی، مـیخانه‌یه گـلمز،
بـایقوش یـارانـاندان بـری ویـرانـه اوچـوندور.
واحد، منی سـر دفـتر ـ عشـق ایـچره یـازیبلار،
مجنون سؤزو دیـللرده بـیر افسـانه اوچـوندور.

مهر ـ درخشان گؤرونور!

گول اوزونده، گؤزه‌لیم، زولف ـ پریشان گـؤرونور،
باغ ایچینده، ائله بیل، سونبول و ریحان گـؤرونور.
بـولبول هـر لحـظه فـغان ائـیله‌سه گـر گـولشنده،
گول گؤروب بولبولون افغانینی، خـندان گـؤرونور.
سجده ائـتدیم گـؤره‌رک چـاک ـ گـریبان او گـولو،
صبح‌دور، ساندیم اودم، مهر ـ درخشان گـؤرونور.
منه چـوخ مشکـل اولور درد و غـم ـ هـیجرانـین،
لئـیک بـیگانه بـاخیرسا، اونـا آسـان گـؤرونور.
وصله یئتجک دئـدیم: ـ ای مـه، یـئتیرم مـقصودا!
یئتمه‌میش وصلینه، وصلین منه هیجران گؤرونور.
همدم اولموش او خـط و خـالینا زولف ـ سیهین،
احسن الـلـه، یـئنه کـفر ایـچره مسـلمان گـؤرونور.

لیلی‌وش بیر صنمین عشقی ایله واحد ـ زار،
یئنه مجنون کیمی سرگشتهٔ ـ دؤران گؤرونور.

گؤرونور!

بو جفالار منه اول ماه لقادان گؤرونور،
نه جفا قیلسا اگر یاره وفادان گؤرونور.
دئدیم: ـ آشفته ائدن کیمدیر او زولف ـ سیه‌ین؟
دئدی: ـ سندن دئییل، اول باد ـ صبادان گؤرونور.
گر، حبیبیم منه ظلم ائتسه، جفادان، نه عجب!
نه قدر جؤرو جفا قیلسا، سخادان گؤرونور.
باخمایین عید گونو آینا ایله آیا، ولی
ماه ـ نو اول ایکی ابروی ـ دوتادان گؤرونور.
مست چشمیندی باخان چین ـ سر زولف ایچره،
یا کی، ای آیینه رُخ، آهو ختادان گؤرونور؟
واحدا، ائتمه شیکایت بو ملک رولاردان،
بختیمین تیره‌لیگی چرخ ـ قضادان گؤرونور.

نه دئدین بس!

مندن، کؤنول، او نازلی نیگارا نه دئدین بس؟
چکدین او گول اندامی کنارا، نه دئدین بس؟
اوّل بونو بیلدیم کی، دئدین عاشیقین اؤلدو،
اوندان سورا اول شوُخا دوباره نه دئدین بس؟
من مست ییخیلدیم اودلارامی گؤره‌ن تک،
ائولر ییخان او چشم ـ خوُمارا نه دئدین بس؟

مـئیدنمی قـیزارمـیشدی اونـون عـارض ـ آلی،
زینت وئرن اول باغ ـ بـاهارا نـه دئـدین بس؟
من خستهٔ ـ عشق اولدوغومو سوردومو سندن،
گؤستردیمی بـیمارینا چـاره، نـه دئـدین بس؟
داغ ـ غم ـ هـیجرانـه نـهایت وئـره‌جک مـی؟
بـو بـارەده اول لاله عـذاره نـه دئـدین بس؟
دردیندن اؤلن واحدی هئچ بـیر سـوروشورمو،
اول بیکسی کیم قویدو مزاره، نـه دئـدین بس؟

هیندوی ـ خال!

آرتـیریر حُسـنونو گـلدیکجه رُخ ـ دلداره خـط،
نئجه خـوش اولمـاز اگـر آغ اوزره اولسـا قـاره خـط.
یوخ عجب، تـوتسا لبـین دؤورونـو خـطین مـؤرتک،
مایل اولموش من کـیمی اول لعـل ـ شکـر بـاره خـط.
خط ـ ریـحانین روخـون دؤورونـده گـؤرموش‌باغبان،
سبزه‌دن چکمیش، اودور کـیم، صـفحهٔ ـ گـولباره‌خط.
هـیندوی ـ خـالین مـنیم‌تک مـهر سـالمیش رؤیـونا
کـی، وطـندن ائـتیمش اول بـیچاره‌نی آواره خـط.
مـهر ـ روخسـارین تـوتاندان اول نـیگار ـ مـهوشین،
ائـیله‌میش زولفـو کـیمی رؤوشـن گـونومو قـاره خـط.
روز ـ هیجران عرض ـ حال ائتمک سنه ممکن‌دئییل،
اول جـهتدن یـازمیشام کـؤیوندا هـر دیـواره خـط.
واحـدم، عشـق آتشـیله یـاندی جـانیم شمع تک،
ائیله‌کـی، گـؤردوم‌چیخیب‌اول‌عـارض ـ گـولناره‌خط.

مصحف ـ حسن!

غارت ائیلر عرقین دؤور ـ روخوندان سر ـ زولف،

قویما هیندویچه قیلسین دوّر ـ غلطانی شکست.

حدی اولماز، سنه همتالیق ائده شمس و قمر،

شعلهٔ ـ حُسنون ائدر، مهر ـ درخشانی شکست.

گر بو قامتله خرام ائیله‌یه‌سن باغ ایچره،

تانری شاهیددیر، ائدر سرو ـ خرامانی شکست.

لبلرین لعل ـ یمندیر، دهنین حُقه ـ دوّر،

دیشلرین، دؤور ـ لبین ائیله‌دی مرجانی شکست.

دانهٔ ـ خالینی روخسارین آرا گؤرسه اگر،

زاهید ائیلر طمع ـ رؤوضهٔ ـ رضوانی شکست.

وصف ائدر اهل ـ ریا واحده قیلمان و بهشت،

بیلمه‌ییر، یاریم ائدر حوری و قیلمانی شکست.

***

ای دوست!

همیشه عشقینله ائیلرم فغان، ای دوست،

اولوبدور هر طرفه گؤز یاشیم روان، ای دوست،

گرک مدام ائیله‌یم ناله عندلیب آسا،

باهار ـ عؤمرومو سن ائیله‌دین خزان، ای دوست.

او گول جمالینا حسرت قویوبسان عاشیقینی،

منی فراقین ائدیب چونکی باغری قان، ای دوست.

الیـــمدن آلدی ســـنی گـــردش ـ زمـــانه، اودور،
فلک جـفاسی ائـدیب قـدّیمی کـمان، ای دوست.
کؤنول وطـن ائـله‌میش زولفـون ایـچره، مـدتدیر،
غریب و بیکسه لازیـمدی بـیر مکـان، ای دوست.
نـه قـدر صـبر قـیلیم فـرقتین جـفاسینا مـن،
فــراق تـیرینه کـؤنلوم اولوب نشـان، ای دوست.
شکســته واحــدی ســالمیش بلایه هـیجرانـین،
یوخومدور طاقت و تابیم، گئدیب توان، ای دوست.

روخسار ـ عدالت!

اظــهار اولا گــر پـرتؤ روخسـار عـدالت،
دونیانی تؤتار بـوسبوتون انـوار ـ عـدالت.
جــان نـقدینی بـازار ـ جـهاندا تـوتار الده
شوق‌ایله، اولا کـیم کـی خـریدار عـدالت.
جان بخش ائدر امـواتـه میثال دم عـیسی
هر بزمده کـیم، ذکـر اولا گـفتار ـ عـدالت.
ضحاک کیمی هر کیم ائده ظلمده طـغیان،
فــوت ائـیلر اونـو کـاوهٔ ـ احـرار عـدالت.
هر کس‌کی دیلر دفع قیلا دوشـمن خـلقی،
آلســین الیــنه تــیغ ـ شــرربار ـ عـدالت.
غــرق ائـیلر اونـو نـیلده مـوسای ایـلاهی،
هر کیم ائـده فـرعون_تک ایـنکار عـدالت.
خـورشید ـ عـدالتـله جـهان اولسـا مـنور،
ظــالیملره غــالیب گـلر انـصار ـ عـدالت.

سانجیلسین عدالتله ترازوی صداقت،
تا گرم اولا بوندان بئله بازار ـ عدالت.
خلقین ائوی برباد اولاماز، بیل بونو، واحد،
هر گاه اونو تعمیر ائده معمار ـ عدالت.

حذر قیل، ای کؤنول!

تؤکوب روخسار ـ آلینا نیگاریم زولف ـ مشکین‌بو،
سانارسان، خطهٔ ـ رومی توتوبدور لشکر ـ هیندو.
نه جانان، آفت ـ دؤوران، اوزو غارتگر ـ ایمان!
کمان ابروی ـ مشکین مو، نیکورو ائیله‌ییب جادو.
حذر قیل، ای دەلی کؤنلوم، سر ـ زولفونه بند اولما،
سالار چون صیدوش دامه سنی اول حلقهٔ ـ گیسو.
وورانـدا زولفونه شانه او یار ـ آفت ـ دؤوران،
اولور عشاقلار گریان کی، بلکه، شانه سالسین مو.
غمیندن متصل خمدیر، نیگارا، واحدین قدی،
زکات ـ حُسنونو لطف ائت، اونا سن، ای کمان ابرو.

نه دِلارادیر بو؟!

سنی گؤرجک دئدیم، ای دل، نه دلارادیر بو؟!
بو قدر جاذبه وار بوندا ـ زلیخادیر بو.
جان وئریر نازایله، مین جان آلیر عاشیقلردن،
گونده مین معجزه وار بوندا، مسیحادیر بو؟
بیرجه مجنون ایدی لیلانی سئویب عاشیق اولان،
بونا مین عاشیق اولان وار، نئجه لیلادیر بو!

عشق دردین چکن عاشیق مئی ـ ناب ایچمه‌لیدیر،
پـیر ـ مـیخانه اؤزو وئـردیگی فـتوادیـر بـو.
زولف سئوداسی منی گؤر نئجه باشدان چیخاریب،
بیرجه من بیلمه‌دیم، آخیرکی، نـه سئودادیـر بـو؟!
گـؤزه‌لیم، عـالمه مـینلرجـه گـؤزه‌للر گـله‌جک،
چوخ‌دا اؤز حُسنونه فـخر ائیله‌مه، دونـیادیر بـو.
مـنه یـوز دفـعه وفـاسیزلیق ائـدن بـیر گـؤزه‌لی،
سـئویرم مـن یـئنه، گـؤر بـیر نـه معمادیر بـو!
سـن تـاماشا ائـله، واحـد، بـو پـریچهره‌لره،
فـرصتی فـوت ائـله‌مه، یـاخشی تـاماشادیر بـو.

نقطهٔ ـ قرآندیر بو!

سـنی گـؤردوکده دئـدیم: ـ خسـرو ـ خـوباندیر بـو،
بـو وجـاهتله، حـقیقت، مـه ـ کـنعاندیر بـو.
دل ـ غـمگینیمی شـاد ائـتدین، آتـیب غـمزه اوخـون،
سـنه قـؤربان اولوم، ای شـوخ، نـه احسـاندیر بـو؟!
خـط وخـالین‌گؤروب‌اول مـصحف ـ رویـوندا،دئـدیم،
بـو سـواد ایـله یـقین نـقطهٔ ـ قـرآنـدیر بـو.
مـنه پـیوسته نـه اوخ آتسـا اول ابـروی ـ کـامان،
دل بـاسار بـاغرینا، گـلدیکجه دئـیر جـاندیر بـو.
ای دئـین ائـیله‌مه هـیجران گـونو فـریاد و فـغان،
نـئجه فـریاد و فـغان ائـتمه‌ییم، هـیجرانـدیر بـو!
چـونکی چـوخ گـؤرموشم اغـیارا وفـا ائـیله‌دیگین،
بـیوفا سـؤیله‌سه هـر کـیم سـنه، بـهتاندیر بـو.

خـالق سؤیلر منی، واحد، گؤروب اول زولفه اسیر،

فی الحقیقت، هله دیوانه دؤورانـدیر بو.

عجب اولدو!

دیندیرمه‌دی، ای دل، سنی جانان، عجب اولدو!

ائتدین نه قدر ناله و افغان، عجب اولدو!

یوز دفعه دئدیم، وصل تمناسینا دوشمه،

یاندیردی سنی محنت و هیجران، عجب اولدو!

گول اوزلو گؤزه‌ل یارین اولوب غئیر ایله همدم،

چیخسین گؤزون، اولسون جیگرین‌قان، عجب اولدو!

اول زولفه کؤنول وئرمه، دئدیم، قوی دئسین عالم

ایندی سنه دیوانهٔ ـ دؤوران، عجب اولدو!

قویدون نییه اغیاری یاخین کؤیونا یارین؟

جنتدن اؤزاقلاشمادی شیطان، عجب اولدو!

واحد، ائله بیر دؤورده گلدیک بو جهانه،

بیر گؤزده گؤروندو بوتون انسان، عجب اولدو!

ثروت بیزه اشعاریمیز اولدو!

فخر ائتدیک، او گول، بلکه، بیزیم یاریمیز اولدو،

طالع بیزه یار اولمادی، اغیاریمیز اولدو.

عاشیقلره بولبول دئدیلر، بیزده سئویندیک،

هر بیر گوله وئردیکده کؤنول، خاریمیز اولدو.

دؤردوق بیر اومیدایله گؤزه‌للر طرفینده،

میندن بیریسی، بلکه، طرفداریمیز اولدو.

من غئیره کؤنول وئرمه‌ییم، اول شوخ رقیبه
گیزلینده بئله عهدیمیز، ایلقاریمیز اولدو.
سئودای ـ غم ـ عشق‌ایدی سرمایه‌میز الده،
نه اؤیله خریدار، نه بازاریمیز اولدو.
تکفیرایله ذکر ائتدی بیزی مُلاّنمالار،
زاهید دئدیگی جنته اینکاریمیز اولدو.
یار ائتدی جفالار بیزه، بیگانه‌دن اوُمدوق،
دوشمن بیزه اؤز سئوگیلی دلداریمیز اولدو.
واحد، فلکه اگمه‌میشیک ثروت اوچون باش،
ثروت بیزه اؤز گؤوهر ـ اشعاریمیز اولدو.

***

امتحان اولدو!

منیمله مهربان یاریم نه‌دن نامهربان اولدو؟
اؤیوب بیگانه‌یه اؤز عاشیقیندن بدگمان اولدو.
ایکی جانان سئون مه‌پاره‌لر نئیچین خیال ائتمز؟
زلیخا، یوسیفین عشقیله روسوای ـ جهان اولدو.
حیاتین لذتیندن بیوفالار ذؤقسوز قالمیش،
وفاسیز اولدوغوندان بولبوله گول باغری قان اولدو.
ایکی بولبول سئون گول گؤرمه‌میشدیم عؤمر باغیندا،
اؤزوم گؤردوم، منه ایندی بو درس و امتحان اولدو.
نه مندن ال چکیر اول گول، نه اؤز ایستکلی یاریندان،
بو سیرّی من دوشوندوکجه باهار عؤمروم خزان اولدو.
محبت عالمی بیر باشقا عالم‌میش، طبیعتده
غریبه بیر معمادیر، منه ایندی عیان اولدو.

خـطا ائـتدیم، کـؤنول وئـردیم وفـاسیر نـازنین یـارا،
بو جزئی عشقیمیز، واحد، دؤنوب بـیر داسـتان اولدو.

بیلمم نه‌دن اولدو؟

ای گول، سنی آخـیر، بـیلیرم، اؤیـره‌دن اولدو!
سالدین منی هیجرانه، بو بـیلمم، نـه‌دن اولدو؟
دؤزدوم نه قدر زحـمته، هـر نـازینی چکـدیم،
کـؤنلوم غـم ـ عشـقینله اسـیر ـ مـحن اولدو.
سـن بـؤیله وفـاسیزدا دئـییلدین، بـیلیرم مـن،
طنیمجه، سنی بو ایشـه تـحریک ائـدن اولدو.
روسوای جهان ائیله‌دین آخیر مـنی، گـئتدین،
ایـسندی مــنه بـیگانه گـلیب طـعنه زن، اولدو.
بیر واخت پئشیمان اولاجـاقسان بـو عـملدن،
سندن بو ایشین، بلکه، حسـابین چکـن اولدو.
گزدین، گؤزه‌لیم، غئیر ایله،من نازینی چکدیم،
گــلدی نــه بــلا بـاشیما، بـو غـصه‌دن اولدو.
واحـد، او گـولون وصـلینه بـیگانه یـئتیشدی،
دردین چکن عالمده بیر آنـجاق حسـن اولدو.

یوردون سئون اهل ـ هنر اولدو!

ای گول، سنی هر کس کی، سئویب بخته‌ور اولدو،
عشـقینده بـیر آنـجاق مـنیم عـؤمروم هـدر اولدو.
کیم سـئودی قـارا زولفـونو، آغ گـونلره چـیخدی،
طــالع مــنه یـار اولمـادی، بـیر درد ـ سـر اولدو.

مـــن آغــلادیم اؤز حــالیما، بــیگانه ســئویندی،

شوکر ائیله‌کـی، مـن قـالدیم، او مـندن بـتر اولدو.

کـــؤیوندا مـــنه ظــلم ائــله‌یندن بــری غــالیب،

آهـــیم اودو یـــاندیردی، هــامی دربــدر اولدو.

یـــیخماقدی مـــنی مـــقصدی نـــامرد رقـــیبین،

بــار وئــرمه‌دی مـقصودی، بـوتون بـی‌ثمر اولدو.

آیــریلماز ایــدیک بــیر ـ بــیریمیزدن، آرامـیزدا،

گــؤز دگــدی بــیزه، بــلکه‌ده، بـیر بـدنظر اولدو.

بـیر بـیلمه‌دین اؤز خـئیرینی، بـیگانه‌نی تـوتدون،

منسیز سنه، ای گـول، نـه قـدر گـؤر ضـرر اولدو؟!

ائو ییخماغی، قان تؤکمه‌گی ظـن ائـتمه، هـنردیر،

هــر کـیم وطـنین سئودی، او اهـل ـ هـنر اولدو.

وحشـــی‌لیگه، نـامردلیگه، نـادانـلیغا نـفرت!

انســـانلیق ایــله عــؤمر ائــله‌ین بــخته‌ور اولدو.

سندن سورا، واحد، آیـیق اول، قـوی دئـمه‌سینلر،

دونیایا گـلیب ـ گـئتدی، حـاییف، بـی‌خبر اولدو.

اؤزو بیلسین گرک!

جوشدو مئی، بنزه‌ده‌لر، بلکه، لب ـ یـارا اونـو،

بو اؤیـونمک‌لیگی تـئز سـالدی آیـاقلارا اونـو.

گزدی الدن ـ اله، آیینه‌ده چوخ فـخر ائـله‌دی،

عاقبت عکس ـ روخون سؤیکه‌دی دیوارا اونو.

گول‌ده ائتمیشدی جمالینلا گؤزه‌ل‌لیک بحثین،

چکـدی آخـیردا او یـونگول‌لوگو بـازارا اونـو.

ای دئـین، عشـقده پـروانـه مـحبت نـه بـیلر،
بس نـه مـجبور ائـله‌ییر یـانماغا اودلارا اونـو؟
مـنی جـانانیما حسـرت قـویانی ایسـته‌میشم،
طالع حسرت قویا اؤز سئودیگی دلدارا اونـو!
من دئسم، گزمه رقیب ایله، نه معناسی اونون؟
اؤزو بـیلسین گـرک اول دلبـر ـ مـه پـارا اونـو.
دئمه‌یین، عشقه دوشن عـاشیقه اولمـاز چـاره،
اؤزو چوخ یاخشی بیلیر واحد ـ بیچاره اونـو.

معرکه دوشدو!

زولفون گؤتور اوزدن دئدیم، اول مه شکه دوشـدو،
آیـینه کـیمی کـؤنلومه گـؤردوم، لکـه دوشـدو.
خـال ـ سـیهین گـوشهٔ ـ چشـمینده گـؤره‌ن تک،
دریـادا گـزن فـیکریمه گـلدی تـیکه دوشـدو.
ابـرولارینا تـیغ دئـدیم، قـانیمی تـؤکدو،
قان ائـیله‌مه‌میش گـؤر نـه بـؤیوک مـعرکه دوشـدو!
بیلدیم کی، مـنی اؤلدوره‌جک نـازایـله اول شـوخ،
بـو واهـیمه‌دن قـلبیمه مـین سکسکـه دوشـدو.
جؤور ائتمه، دئدیم، عاشیقینه رحم ائله، ای گـول،
چوخ ظلم ائدن آخیردا گلیب پیس کؤکه دوشـدو.
زاهـید مـنه تـرک ائـیله، دئـدی، بـادهٔ نـابی،
بیر سؤز دئدی، یوز دفعه باشیندان یـئکه دوشـدو.
گـاه کـؤنلومو ایسـتر آلا غـمزن، گـهی چشـمین،
بیچاره‌نی گؤر بـیر نـئجه چک هـا چکـه دوشـدو.

واحد نه قدر اینجه غزللر دئمیش، آمما
باشدان ـ باشا بو بیر غزلی مضحکه دوشدو.

بیچاره کؤنلومو!

قیلدین اسیر طرهٔ ـ طراره کؤنلومو،
زنجیره باغلادین بو گونو قاره کؤنلومو.
قیلدیم خطا، جمالینا بیر ائیله‌دیم نظر،
سالدیم کمند ـ زولفونه بیچاره کؤنلومو.
آتدین همیشه سنگ ـ جفا شیشه کؤنلومه،
سیندیردین، آلمادین اله صد پاره کؤنلومو.
سینه‌م برابرینده اؤلومدن کی قورخمورام،
ائیله نشانه بیر به بیر اوخلاره کؤنلومو.
زولفون سالیب کمنده منی، دستگیر ائدیب،
منصور تک گرکدی چکه داره کؤنلومو.
قانیم تؤکنده خنجر و تیر ـ نیگاه ایله،
ای گول، دوباره یارالاما یاره کؤنلومو.
عاشیقلر ایچره عشق بوساطیندا واحدم،
زولفون خیالی ائیله‌ییب آواره کؤنلومو.

وفاسینا باخ!

گولون فداسی اولان بولبولون نواسینا باخ،
عذار ـ یاری سئون عاشیقین صفاسینا باخ!
لب ـ نیگاریم ایله گول چمنده بحث ائله‌ییر،
نه شرم ائدیب قیزاریر، بیر اونون حیاسینا باخ!

آلایدی جانیمی، خوشدور، گول اوزلو جانانیم،
رقیب قوی دئمه‌سین، عاشیقین وفاسینا باخ!
اسیر فرقتییم بیر نیگار ـ گول بدنین،
خیال ـ وصلی ایله کؤنلومون بلاسینا باخ!
آماندیر، اوُمما وفا نازنین گؤزه‌للردن،
نه بیر وفالیسین آختار، نه بی‌اداسینا باخ!
ایشیق وئرن او گؤزه‌لدیر بیزیم حیاتیمیزا،
محبت عالمینین نورونا، ضیاءسینا باخ!
فرحلی اولسادا گر، زولف ـ یارا باغلانما،
اوُزون بیر عؤمر گرک، عؤمرونون بقاسینا باخ!
آلیشدیم اودلارا پروانه‌لر تک عالمده،
دئدیم اوُزوم ـ اوُزومه، عشقین انتهاسینا باخ!
قدحده باده، نیگارین یانیندا، گول الده،
ایتیرمه فرصتی، اوُز روحونون غذاسینا باخ!
ضیالی بیر گوله واحد آدیله شعر یازیب،
ایناناماسان، اوخو هر سطرین ابتداسینا باخ!

فلاطون گؤزیله باخ!

دایم جمال ـ دلبره مفتون گؤزیله باخ،
عشق عالمینده لیلییه مجنون گؤزیله باخ!
لاقید باخما زولفونه بو دلربالارین،
اولما اسیری، بونلارا شبخون گؤزیله باخ!
رنج ـ خوُماردان منی قوُرتاردی گؤزلرین،
بعضاً طبیب ـ عشقه فلاطون گؤزیله باخ!

عبرتله دینله چـنگ و روبـابین صـداسـینی،
شرعاً بو کفردور، دئمه، قـانون گـؤزیله بـاخ!
دهـرین جـفاسینا، غـمینه قـیلما اعـتنا،
بـاخما کـدرله عـالمه، مـمنون گـؤزیله بـاخ!
اؤز عصرینین محیطینه هر کـیم یـاناشماسا،
تئز محو اولوب گئدر، اونا مدفون گؤزیله باخ!
واحـد هـمیشه عشـق، مـحبت اسـیریدیر،
مجنون ـ عصردیر، اونا وورغون گؤزیله باخ!

شاعیرین یادگاری!

هر عاشیقین یانیندا کی، اؤز نازلی یاری یوخ،
بنزر شیکسته بـولبوله، بـاغ و بـاهاری یـوخ.
جـانیم فـدا او دلبـره کـی، اعـتباری وار،
مـن نـئیلرم او دلبـری کـی، اعـتباری یـوخ.
سنسیز گئجه ـ گونوز ایشیم آه و فغان کئچیر،
سئیل ـ بلا توتوبدو مـنی، بـیر کـناری یـوخ.
مین نازنین گؤزه‌ل گؤرورم، کؤنلوم ایسته‌میر،
بیر سندن اؤزگه عـاشیقیوین انـتظاری یـوخ.
دونـیا بـهشته دؤنسـه، جـهنم کـئچیر مـنه،
سنسیز، اینان کی کؤنلومون اصلا قراری یوخ.
آرزوم بودور کی، بیرده گؤرایـدیم جـمالینی،
اونسوز بو بولبولون داها بـیر لاله‌زاری یـوخ.
عئیب ائتمه واحده، بو سؤزو یازسا دوستونا،
شاعیردی، باشقا بیر شئی‌ایله یادگاری یـوخ.

انشاءالله!

یار ائشیتدیم، ائده‌جکدیر سفر، انشاالله،
گؤروم، اولسون سفری بی‌خطر، انشاالله.
وار اومیدیم، نه قدر ناله ائدم بولبول تک،
اولور حالیمدان او گول باخبر، انشاالله.
ائتمه‌دی آهیم اودو تأثیر او ماهه گئجه‌لر،[1]
ائده‌جک صبح، یقیناً، اثر، انشاالله.
غئیره بیر سؤز دئمه‌رم کی، سبب ـ آهیم اولوب،
دوشر آهیمدان ائوینه شرر، انشاالله.
در میخانه‌نی سیندیردی کئچن شب زاهید،
دوشه‌جکدیر، بیلیرم، دربدر، انشاالله.
بو قرارایله نیگاریمله من عهد ائیله‌میشم،
اولماسین بیرده آرادا کدر، انشاالله.
چکمیشم هیجرینی، اومید ـ وصال ایله خوشام،
زحمتیم اولمایاجاقدیر هدر، انشاالله.
من کی تریاکی مزاجم، اولا یوز کاسه زهر،
گر ایچم‌ده، منه ائتمز ضرر، انشاالله.
واحدا، فرصت ایکن هر نه ایشین وار، گئجه گؤر،
سحرین فیکرینی قیلّیق سحر، انشاالله.

***

بختیارایمیش!

من بیلمه‌میشدیم، ایسته‌دیگیم غئیره یار ایمیش،
اول وفالی، آخیری بی‌اعتبار ایمیش!

---

۱ - مصراع بئله‌ده قئید اولونوب: نولا، شب ائتمه‌دی تاثیر او مهه آهیم اودو.

جـانان یـولوندا نـاله‌ایـله کـئچدی گـونلریم،
عشـق اهـلینین نـصیبی بـوتون آه و زارایـمیش!
زولفـونمو کـؤنلومو، گـؤزه‌لیم، تـار و مـار ائـدن،
یـا کـی کـؤنول ازلدن ائـله تـار و مـار ایـمیش!
آهـــو بـــاخیشلی گـــؤزلرینین مـبتلاسییام،
کؤنلوم کمند ـ زولف‌ایله چوخدان شیکار ایمیش!
اولدوم اسیری بـیر گـؤزه‌لین، ایـندی بـیلمیشم،
مـجنون نـه وجـهدن وطـنیندن کـنار ایـمیش!
فـــرهادا طـعنه ائـیله‌ینی سـنگسار ائـدین،
بـاخ بـیستونا، عشـقه اودا یـادگار ایـمیش!
واحـد، اولورکـی، سئوگی فـلاکت‌ده تـؤره‌دیر،
طـنیمجه عشـقه مـایل اولان بـختیار ایـمیش!

دئمه‌بس، غافیل ایمیش!

بـولبولون نـالۀ جـانسوزونا بـاعث گـول ایـمیش،
گوله هم عاشیق ـ سرگشته اولان بـولبول ایـمیش!
من دئییردیم کی، او مه مـهر و وفـا صـاحیبی‌دیر،
دئمه بس، مـهر و وفـادان او اؤزو غـافیل ایـمیش!
داشـا تأثـیر ائـله‌دی، آهـیم اودویـلا یـاندی،
بیر اثر ائتمه‌دی اول شـوخا، نـه آهـندل ایـمیش!
پیر ـ مـیخانه سـؤزون شـیخ قـبول ائـیله‌دی دون،
آدم اؤولادی‌دیـر، حـقا کـی، هـله قـابل ایـمیش!
یوخدور عاشیق، دئدی اول مه، منه سندن غئیری،
گـیزلی مـندن، دئـمه، بـیگانه‌لره مـایل ایـمیش.

عشقه دل وئرمز ایدیم، بار ـ غـمین بـیلسه ایـدیم،
نه بـیلیم، عشـقدن عشـاقه بـلا حـاصیل ایـمیش؟
واحــدا، مشکـل ایشـه خـلقده صـبر اولسـا اگـر،
اولو تدریج ایله آسـان هـر ایش، مشکـل ایـمیش.

پروانه دئییلمیش!

مــجنون هــله‌ده عشــقده دیــوانه دئـییلمیش،
لیــلی او زامــانلار اونــا جـانانه دئــییلمیش.
مــجنونو گــرفتار ـ غــم ـ عشــق ائــله‌ین وار،
دیــوانــه دئــین‌لر اونــا فــرزانــه دئــییلمیش.
چوخ فرقی وار، عارف دوشونر عقل‌ایله عشقین،
عشـق اهـلی کـمال اهـلینه هـمخانه دئـییلمیش.
پــروانــه یــانیر شـؤق جــمالینلا، سـانیردیم،
اؤز کؤنلوم ایمیش هر گئجه، پروانـه دئـییلمیش.
زولفـــونده گــزن شــانه‌نی بــیگانه بـیلیردیم،
او، محرم ایـمیش کـؤنلومه، بـیگانه دئـییلمیش.
پــیریمدن ائشــیتدیکده خــرابــاتی - عشـقی،
اؤیــرندیم او گــنجینه‌نی، ویــرانـه دئـییلمیش.
وار عذرو، اگر سـئومه‌سه عشـق اهـلینی زاهـید،
مـعذوردور، اونـون طـبعی ظـریفانه دئـییلمیش.
البـته، حــقیقت چــیخاجاق ظـاهیره، واحـد،
بیر ایش تـاپ، اونـون اولی افسـانه دئـییلمیش.

مژگانینی تیر ائیله‌میش!

بوینوما گـیسولارین اول شـوخ زنـجیرائـیله‌میش،
قــتلیمه ابــرولارین جــلاد شــمشیر ائیله‌میش.

عهد قیلمیشدی، منی اؤپسون بوگون اول ماهرخ،
بیلمیرم، آیا، نئچین عهدینده تأخیر ائیله‌میش.
صید قیلدی گؤزلری شاهباز تک کؤنلوم قوشون،
گوئیا، صیاد بی‌دل بند ـ نخجیر ائیله‌میش.
قاشلارین تؤکمزدی قانیم بونجا، واضح بیلمیشم،
گؤزلرین بو قتلیمه مژگانیمی تیر ائیله‌میش.
عاشیقین کؤنلونو ییخما، ییخ حصار ـ کعبه‌نی،
کیم، خلیل‌الله اونو عالمده تعمیر ائیله‌میش.
لطف ائدیب غئیره وصالین، لاکین اول مه عاشیقین
یوز غم و دردایله هیجرینده او دلگیر ائیله‌میش.
واحدا، اؤمما، نیگارین جؤورو ظلم ائتسه سنه،
چون سنی قال و بلادن چرخ ـ دون پیرائیله‌میش.

یئتیم بئیتلردن

شانۀ ـ شمشادی، سرویم، زولف ـ عنبر فامه چک،
دانۀ ـ خالینلا کؤنلوم مرغینی اول دامه چک.
ظالیمین ظلم ـ فراوانیندان آللاه ساخلاسین.
عاجیزین‌ده آه و افغانیندان آللاه ساخلاسین.
قوی عدو حقسیزلیگین گؤسترسین، ائتسین ظلمونو،
حضرت ـ حقین‌ده دیوانیندان آللاه ساخلاسین.

ایکینجی خیام یئتیرمز ایّام

کشف الابیات

نشر اختر

تبریز - اول خیابان طالقانی - نشر اختر

تلفن ۵۵۵۵۳۹۳-(۰۴۱۱) و ۰۹۱۴۱۱۶۶۸۹۷

E-mail:akhtar_pub@yahoo.com